

Walter Scott

Mireasa din Lammermoor

roman

Editura Eminescu

Walter Scott

*Mireasa din
Lammermoor*

57

**Traducerea de
Anda Teodoreanu**

**EDITURA EMINESCU
1972**

Cuprins

Capitolul I	3
Capitolul II	16
Capitolul III	24
Capitolul IV	34
Capitolul V	41
Capitolul VI	53
Capitolul VII	61
Capitolul VIII	75
Capitolul IX	86
Capitolul X	99
Capitolul XI	108
Capitolul XII	115
Capitolul XIII	126
Capitolul XIV	133
Capitolul XV	141
Capitolul XVI	149
Capitolul XVII	157
Capitolul XVIII	163
Capitolul XIX	175
Capitolul XX	183
Capitolul XXI	192

Capitolul XXII	205
Capitolul XXIII	220
Capitolul XXIV	228
Capitolul XXV	236
Capitolul XXVI	247
Capitolul XXVII	257
Capitolul XXVIII	263
Capitolul XXIX	267
Capitolul XXX	273
Capitolul XXXI	279
Capitolul XXXII	285
Capitolul XXXIII	288
Capitolul XXXIV	296
Capitolul XXXV	305

Capitolul I

„Să scoți o pâine din bălțuit și călțat
Sau din trăsnaile venite unora în zbor
Asta e bună meserie, — adevărat,
Pentru un vrednic cerșetor.”

(Cîntec din străbuni)¹

PUȚINI AU AVUT CUNOȘTINȚĂ

de aceste istorisiri la vremea cînd le așterneam pe hîrtie și pe semne că soarta lor e să rămînă neștiute, neavînd nici eu dorința să le încredințez tiparniței cît voi trăi. Și chiar de s-ar întîmpla una ca asta, nu cat la cîntea de a fi însemnat în ochii tuturor, adică *digito monstrarier*². Mărturisesc însă că, dacă mi-aș îngădui asemenea visuri deșarte, mai tare mi-ar plăcea să rămîn ascuns în spatele perdelei, precum iscusitul mînuitor al lui Punch și al soaței sale Joan, bucurîndu-mă doar de uimirea și presupunerile iscoditoare ale privitorilor. Poate numai așa aș putea auzi cum mîzgălele lui Peter Pattieson cel neștiut de nimeni sînt prețuite de cei înțelepți și îndrăgite de cei cu simțire, fermecîndu-i pe tineri și atrăgîndu-i pînă și pe cei mai în vîrstă, în vreme ce criticii s-ar trudi să le urmeze izvorul doar-doar or ajunge la cine știe ce cărturar de seamă, iar felurimi de grupuri și grupulețe de prin saloane și-ar umple golurile conversației tot întrebînd cum și cine și cînd a putut scorni asemenea istorii. Nu cred însă că-mi va fi dată o atît de mare bucurie cît trăiesc, iar mai departe decît atît, zău că nu îngădui deșertăciunii mele s-o ia razna.

Prea m-am deprins cu tabieturile și prea nu-s lustruit într-ale lumii ca să rîvnesc, ori să ținesc spre măririle de care se bucură azi confrății mei

¹ Traducerea versurilor: Andrei Bantaș.

² Arătat cu degetul (lat.).

între ale scrisului. Să vă spun drept, chiar dacă preț de-o iarnă aș fi socotit vrednic să mă preumblu „prin soțietatea din capitală” ca un „*lion*” prețuirea mea față de subsemnatul n-ar crește nici atît. N-aș putea să sar în picioare, să mă răsucesc ca un titirez să-mi arăt grațiile, coama scărmanată, coada pieptănată, „răcnind pasămite ca o privighetoare” și așezîndu-mă la loc ca o vită binecrescută scoasă la tîrg și toate astea pentru o biată ceașcă de cafea și o feliuță de pîine cu unt, subțire cît să te uiți prin ea.

Nu mă văd picîndu-mi bine la stomac lipicioasele lingușiri cu care cucoana își răsfață de obicei monștrii sacri în astfel de ocazii așa cum își îndoapă papagalii cu zaharicale ca să facă frumos la musafiri. Nu, nu sînt cîtuși de puțin ispitit „să-mi dau drumul” pentru aceste semne de mărire, ci, mai degrabă, voi să rămîn asemenea lui Samson – dacă asta-mi este de ales – toată viața măcinînd la moară ca să-mi cîștig pîinea decît să mă zbgui în fața domnilor și cucoanelor filistine. Nu că aș avea ceva – adevărat sau prefăcut – împotriva aristocraților acelor locuri. Doar că ei își au locul lor și eu pe al meu, și cum spune povestea cu măciuca și cu carul cu oale, nu se poate să ne înconțrăm fără ca eu să am de tras ponoasele oricum ai lua-o.

Poate însă paginile pe care le scriu acum să aibă vreo altă soartă. Acestea pot fi deschise și lăsate de o parte după bunăvoia fiecăruia; oamenii de seamă își pot petrece vremea răsfoindu-le fără a trezi speranțe zadarnice sau aruncîndu-le în scîrbă mare, fără ca nimeni să știe și să sufere. Și Doamne, ce rar se întîmplă ca cei pomeniți mai sus să ceară sfatul celor ce au lucrat spre desfătarea lor fără a face ori una ori alta!

Cu blîndețe-n suflet și înțeleaptă simțire, asemeni lui Ovidiu care o spune într-un vers ca să și-o ia înapoi în celălalt, pot deci să adresez aceste file de manuscris:

„Parve, nec invideo, sine mc, liber, ibis in urbem”¹.

Depart de mine e și regretul ilustrului surghiunit care nu-și putea întovărăși volumul în călătoria sa spre cetatea literelor, a desfătărilor și luxului. Chiar dacă n-ar fi și alte sute de exemple, soarta bietului meu prieten și tovarăș de școală Dick Tinto, mi-ar ajunge drept pildă că nu e bine să cauți fericirea în măririle ce-l întovărășesc întotdeauna pe slujitorul credincios artelor frumoase.

¹ Nu te invidiez cîtuși de puțin, carte, că vei merge fără mine spre oraș (lat.).

De cum s-a făcut artist, Dick Tinto a și descoperit că se trage din vechiul neam Tinto, din Lanarkshire și de atunci, când își aducea aminte, lăsa să se înțeleagă că întrucîtva și-a necinstit nobilul său sînge, servindu-se de penel ca să-și cîștige pîinea. Dacă însă Dick nu se înșela în ce privește aleasa-i obîrșie, pesemne că strămoșii săi trebuie să-și fi feștelit rău blazonul, dacă preacinstitul său părinte se îndeletnicea cu necesarul și, nu mă îndoiesc, respectabilul, dar vai, prea puțin distinsul meșteșug de simplu croitor în satul Langdirdum din apus. Sub umilul său acoperiș văzu Richard lumina zilei, și tot umilului meșteșug al părintelui său îi fu sortit, din fragedă pruncie, în ciuda înclinărilor sale. Dar bătrînul Tinto avea să se căiască amar pentru încercarea de a abate geniul timpuriu al feciorului său de pe făgașul pe care i-l croise soarta, făcînd întocmai ca acel școlar care a astupat cu degetul cepul unui butoi cu apă, iar șuvoiul năbădăios la stăvilire a țîșnit prin mii de crăpături neștiute pînă atunci, udîndu-l learcă drept răsplată. Tocmai așa a pățit-o și Tinto cel bătrîn cînd ciracul în care-și pusese toate nădejdlile nu numai că a isprăvit toată creta făcînd schițe pe scîndura, de croit, ba chiar s-a apucat să mîzgălească tot soiul de caricaturi ale clienților celor mai de soi pînă ce aceștia au început să, mîrîie că le e de ajuns foarfeca tatălui care le pocește trupurile ca să nu mai aibă nevoie și de creionul fiului spre a le smîngăli chipurile. Și așa mușteriii se răreau și ponegririle se îndeseau pînă ce bătrînul croitor, plecîndu-se în fața sorții și a rugăciunilor fiului, îi îngădui să meargă să-și caute norocul acolo unde îl trăgea așa.

Pe vremea aceea trăia în satul Langdirdum un rătăcitor mînuitor al pensulei ce-și vedea de meserie *sub jove frigido*¹, spre încîntarea țîncilor din sat și mai ales a lui Dick Tinto. În anii de care vă spun eu nu se auzise încă, printre alte nevrednice înnoiri, de acea neluminată măsură economicoasă, prin care chipurile și pozele sînt înlocuite cu litere și cuvinte, închizînd astfel un rodnic și nu prea greu făgaș de instrucțiune și îndemn la propășirea celor ce se îndeletnicesc cu artele frumoase. Nu se pomenea atunci să scrii pe ușa unei crîșme secile cuvinte „La bătrîna coțofană” ori „La capul sarazinului” în loc să zugrăvești podoaba mîndră a guralivei zburătoare sau firoasa încrîncenare de sub turbanul temutului sultan.

Acele timpuri mai vechi și mai simple se gîndeau la nevoile tuturor rangurilor și înfățișau imaginea veseliei așa încît să priceapă oricine, judecînd pe bună dreptate că și un om care nu știe să silabisească boabă,

¹ Sub cerul liber (lat.).

știe să guste o halbă de bere bună la fel de destoinic ca și vecinii săi mai învățați, ba poate mai abilitat ca însuși preotul. Călăuziți de acest luminat gând, birtășii toți își ațîrnau emblemele meseriei la ușă, iar zugravii de firme dacă n-o duceau ca-n sînul lui Avram, nici nu mureau de foame.

Și cum cred că v-am dat de înțeles, Dick Tinto se băgă ucenic la un vrednic meșter al acestei arte în decădere și, cum se întîmplă adesea cu cei la care darul e picat cu hîrzobul din cer, se apucă să picteze fără să aibă habar de desen.

Talentul său de observare a naturii îl făcu repede să-și îndrepte greșelile și să-și desfacă aripile mult mai larg decît învățătorul său. Strălucea mai ales la pictatul cailor, o firmă foarte răspîndită și tare plăcută prin satele scoțiene; dacă cercetăm cu atenție drumul său de artist vedem cum treptat s-a învățat să mai scurteze spetele și să lungească picioarele acestor nobile dobitoace pînă ce au început să semene din ce în ce mai puțin a crocodili și din ce în ce mai mult a mîrtoage. Ponegreala, care se ține scai de cei ce merg cu pași mari pe drumul faimei, scornise chiar că o dată Dick ar fi pictat un cal cu cinci picioare în loc de patru. Aș putea spune avocățeste, întru apărarea lui, că meșteșugul său artisticesc îngăduie tot soiul de îmbinări și născociri nemaiauzite, mergînd chiar pînă la adăugirea unui mădular supranumerar subiectului inspirației sale. Dar cauza unui prieten mort e sfîntă și nu voi a o susține doar de ochii lumii. Am admirat eu însumi firma despre care era vorba și care se mai bălăngăne și acum mlădie în bătaia vîntului în satul Langdirdum fiind gata să jur că ceea ce a fost ușuratic sau cu gând de defăimare luat drept al cincilea picior al calului nu e de fapt decît coada patrupedului care în conjunctură cu postura în care acesta este zugrăvit produce un efect sugerat și redat cu mare, iscusită și îndrăzneță artă.

Mîrtoaga fiind proțăpită pe picioarele dindărăt, coada, lungă pînă la pămînt, pare să formeze un *point d'appui*¹ făcînd ca trupul să se sprijine ca pe niște pirostirii fără de care ar fi greu de crezut că bidiviul s-ar putea ține să nu cadă pe spate, așa îi sînt așezate picioarele.

Îndrăzneța pictură a căzut din fericire pe mîinile unuia care a știut cu adevărat să o prețuiască: acum, cînd Dick, cunoscător mai abil al tainelor meșteșugului, a început să se îndoiască de prețul unei atari abateri de la regulile stabilite ale artei și s-a prins să-l zugrăvească pe

¹ Punct de sprijin (fr.).

birtaş în schimbul operei sale din junețe, stăpînul crîșmei a respins generoasa ofertă deoarece băgase de seamă că atunci cînd nici berea sa nu reușea să-i îmboldească pe mușterii, o singură ochire asupra firmei era îndeajuns să-i bine dispună.

Nefiind țelul meu să urmez pas cu pas drumul lui Dick Tinto în viață, n-am să vă mai spun pe îndelete cum și-a sporit măiestria penelului și și-a temperat, cu rigorile artei, neastîmpărul unei imaginații înfierbîntate. Ceața i s-a luat de pe ochi văzînd schițele unui contemporan, Teniers al Scoției, așa cum a fost pe bună dreptate denumit Wilkie. Drept care a aruncat penelul, a luat în mînă cretele colorate și cu sudori de sînge, cu neliniște și rîvnă a apucat-o pe calea învățătorului său cu și mai buni sorți de izbîndă.

Totuși, primii sîmburi de lumină ai geniului său (ca și versulețele lui Pope de pe vremea cînd era în scutece, dacă ar mai putea fi găsite) vor rămîne de neuitat pentru tovarășii de tinerețe ai lui Dick. Se mai păstrează încă o stacană și un grătar pictate deasupra unei cîrciumi în Back-wyndul din Gandercleugh – dar nu, mai bine mă opresc fiindcă altfel o țin tot așa pînă mîine.

Zbătîndu-se în lipsuri și nevoi asemeni confrăților săi, Dick Tinto a fost și el silit să stoarcă de la deșertăciunea omenească acea dare pe care n-a putut-o încropi de la gustul ales și lărgimea sufletului lor – cu alte cuvinte, a pictat și el portrete. Ei, și în timp ce Dick spinteca văzduhul avîntîndu-se spre culmile artei, cătînd cu dispreț la orice fapt ce i-ar fi amintit de prima lui îndeletnicire, ne-am întîlnit amîndoi după lungă vreme în satul Gandercleugh, eu tot cu slujba ce-o am și acum, iar el scoțînd copii după chipul omului la preț de o liră de cap. Prețul era mic ce-i drept, dar în dîrdora afacerii îi era prea de ajuns lui Dick cel chibzuit, așa că acesta avea o odaie frumușică la hanul Wallace, își făcea mendrele luînd lumea în rîs, ba chiar și pe hangiu și viețuia în cîinste și respect cu servitoarea, grăjdarul și băiatul care servea la cîrciumă.

Traiul ca-n sînul lui Avraam nu ținu însă o veșnicie. După ce preacinstitul senior al Ganderdeugh-ului cu soața și trei fiice, preotul, binecuvîntatul meu patron Jedediah Cleishbotham și vreo duzină bună de răzeși și fermieri se văzură dăruiți nemuririi de penelul lui Tinto, mușteriii începuseră să se rărească și era mai mare chinul să smulgi o coroană sau chiar o jumătate de coroană din mîinile amarnic de zgîrcite ale țăranilor pe care fudulia îi mîna spre atelierul lui Dick.

Cu toate acestea, deși nori negri învolburau zarea, furtuna mai zăbovi

o bucată de vreme.

Cinstitul hangiu dusese casă bună cu chiriașul său atîta vreme cît acesta se dovedise bun platnic, iar un portret al domniei-sale înconjurat de soție și de prunci, în maniera lui Rubens, ivit peste noapte în salonul de oaspeți, arăta că Dick se pricepuse să facă tîrg cu arta sa pentru cele necesare traiului.

Nimic nu e însă mai vînturat decît banul cîștigat în acest chip. Treptat, Dick deveni cutea pe care hangiul își ascuțea spiritul, iar bietul om nici nu se apăra, nici nu-i ținea piept; șevaletul îi fu apoi azvîrlit în pod, într-o chichineafă în care de abia putea să stea în picioare; în sfîrșit, artistul nostru abia dacă mai îndrăznea să apară la întrunirile noastre săptămînale, el care fusese sufletul lor. Pe scurt, prietenii lui Dick Tinto începură să se teamă ca acesta să nu fi dat în păcatul acelei jigăanii numită leneș care, după ce a mîncat și ultima frunzuliță de pe copacul în care stă, pică jos și moare de foame. Ba eu chiar am îndrăznit să i-o spun lui Dick, mai pe ocolite ce-i drept, sfătuindu-l să-și mute calabalîcul neprețuitului său dar pe vreun alt meleag, lăsînd baltă ținutul pe care am putea spune că-l crănțanise pînă la ultimul oscior.

— Există doar o piedică în calea plecării mele, spuse prietenul meu, strîngîndu-mi demn mîna.

— Cumva o notă de plată cuvenită proprietarului? răspunsei eu cu simțire pornită din inimă, dacă e așa, dacă modesta mea pungă îți poate fi de vreun folos...

— Nu, pe sfîntul Joshua! strigă generosul tînăr, nu îngădui ca un prieten al meu să aibă de suferit de pe urma ghinioanelor mele. Există o cale de a-mi recîștiga libertatea, căci la urma urmelor poți să te tîrăști și prin haznale, numai să scapi de temniță.

Să vă spun drept, n-am prea priceput ce voia să spună prietenul meu. Muza picturii părea a-l fi părăsit, iar cît despre alte zeițe pe care să le cheme în ajutor la năpastă nu știam să-i fi stat în putință. Ne-am despărțit deci fără alte vorbe și nu l-am mai văzut vreo trei zile, după care m-a chemat să ne cinstim din *foy*¹-ul cu care proprietarul se pregătea să-l ospăteze înainte de a pleca la Edinburgh.

Pe Dick l-am aflat vesel nevoie mare, fluierînd în vreme ce-și încheia sacul de drum în care își vîrîse vopselele, pensulele, paletele și cămașa curată. Se vedea de la o poștă că se desparte frățeste de proprietarul său,

¹ Fel de mîncare scoțian.

după friptura rece așezată în camera de jos în tovărășia a două căni cu bere neagră strașnică; așa că nu-i de mirare că l-am iscodit să aflu cum o scosese prietenul Dick așa, dintr-o dată, la liman. Doar nu era să-l bănuie a fi făcut un pact cu diavolul, iar prin ce mijloace pămîntene reușise să se descurce atît de frumusețel îmi era peste putință să mă dumiresc.

El băgă de seamă curiozitatea mea și îmi luă mîna.

— Prietene, zise el, greu îmi vine a-ți mărturisi pînă și ție cît de jos m-am coborît, de nevoie, crede-mă, doar pentru a putea să mă retrag cu fruntea sus din Gandercleugh. Dar la ce bun aș încerca să mă ascund cînd fapta însăși sare în ochi prin iscusința cu care a fost săvîrșită. Tot satul, toată parohia, toată lumea va descoperi în curînd unde l-a împins sărăcia pe Richard Tinto.

Atunci mă străfulgeră un gînd – băgasem de seamă că în acea dimineață de neuitat, proprietarul purta o pereche de nădragi noi-nouți din diftină în locul celor de stofă.

— Cum, va să zică, Dick, ai binevoit să te întorci la meșteșugul părintesc, la arta împunsăturilor cu acul? făcui eu cu arătătorul și degetul gros împreunate o mișcare repede de la șoldul drept la umărul stîng.

El respinse această nefericită presupunere cu o strîmbătură și un ha! disprețuitor și, conducîndu-mă în altă cameră, îmi arăta proptit de perete capul viteazului William Wallace, posomorît ca atunci cînd călăul i-l despărțise de trup din porunca trădătorului Edward.

Zugrăveala, căci asta era, se lăfăia pe niște scînduri groase în loc de pînză, iar în vîrf avea înfipite cuie pentru a atîrna cinstitul chip pe un stîlp în loc de firmă.

— Aici, spuse prietenul meu, se află faima Scoției și rușinea mea – dar ce zic a mea – a acelor care în loc să încurajeze arta a se menține în sferele ce i se cuvin, o scoboară la aceste netrebnice și nevrednice compromisuri!

Pe cît am putut m-am străduit să domolesc zburlitele sentimente ale mult încercatului, nedreptățitului și indignatului meu amic. I-am reamintit că nu e bine să facă precum cerbul din poveste, disprețuind tocmai înzestrarea care l-a scos de la greu, numai fiindcă harul său de peisagist sau portretist se dovedise a nu-i mai fi de nici un folos. Mai cu seamă însă am lăudat execuția, precum și concepția picturii sale, spunîndu-i mereu că, departe de a se simți umilit la gîndul că o dovadă atît de strălucită a talentului său avea să zîmbească privirii tuturor, ar trebui mai degrabă să se firitisească pe sine însuși pentru augmentațiunea

faimei sale, la care aceasta expoziție în public nu va întârzia să contribuie.

— Drept găiești prietene, drept găiești, răspunse bietul Dick cu ochiul scăpărînd de înfierbîntare. De ce să mă feresc de titlul de... de... (șovăi căutînd un cuvînt ales)... de artist în aer liber? Hogarth însuși s-a zugrăvit pe sine în acest chip într-una din gravurile sale, Domenichino sau altul din vremuri de demult, Moreland în vremea noastră și-au exercitat talentele tot așa. Și de ce am lăsa doar celor bogați și suspuși desfătarea pe care expoziția operelor artisticești e chemată să o inspire tuturor de-a valma? Statuile sînt așezate în aer liber, de ce ar fi dară Pictura mai năzuroasă în a-și arăta farmecele decît sora ei Sculptura? Și totuși, dragă prietene, trebuie să ne despărțim neîntîrziat; tîmplarul va veni de îndată să așeze... ăă... pictura și pe cîntea mea, cu toată filozofia mea și bașca îmbărbătările tale, parcă tot aș părăsi Gandercleugh înainte de începerea acestei operațiuni.

După ce ne-am înfruptat din ospățul de rămas bun pregătit de inimosul nostru hangiu, i-am întovărășit o bucată de vreme pe Dick pe drumul ce ducea la Edinburgh. La vreo milă de sat ne-am despărțit, auzind în depărtare uralele băiețandrilor care aclamau urcarea pe stîlp a noii firme la „Capul lui Wallace”. Dick Tinto își potrivea pasul mai repez să nu mai audă, într-atît de puțin îl împăcase proaspăta-i practică și noua-i filozofie cu gîndul că a ajuns zugrav de firme.

În Edinburgh darurile lui Dick nu întârziară a fi descoperite și prețuite, fu invitat la masă și ascultă vorbe alese din gura unor onorați critici ai artelor frumoase. Domnii aceștia se dovediră însă mult mai darnici cu vorbele decît cu paralele pe cînd lui Dick i-ar fi fost mai de trebuință altminterea. Plecă deci la Londra, piața cea mare a talentului, unde, ca mai în toate piețele, sînt mai multe mărfuri scoase la vînzare decît cumpărători serioși.

Dick, crezînd cu strășnicie în harurile cu care fusese dăruit pentru această profesiune și a cărui fire închipuită și cam încrezătoare nu-l lăsa să se îndoiască nici măcar o clipă de izbînda sa, se aruncă drept în viitoarea celor care se înghesuiau și se înghionteau care mai de care să se salte și să se cocoate mai sus. Dădu din coate, mai încașă și el de la alții și în cele din urmă datorită istețimii izbuti să se facă oarecum cunoscut, pictă pentru un concurs la epitropie, își văzu și tablourile la expoziție la Somerset House și-i înjură amarnic pe cei din comitet. Sărmanul de el, era însă sortit să piardă terenul apărut cu atîta vitejie. În artele frumoase

nu prea sînt alți sorți decît izbînda fără greș sau înfrîngerea deplină; zelul și hărnicia lui Dick nu i-o putură agonisi pe prima, așa că asupra capului său se abătură necazurile ce o însoțesc negreșit pe cea de a doua. Cîțva timp îl luară sub oblăduirea lor vreo doi din cei ce se mîndresc cu ciudățenia și extravaganta lor, încontrîndu-se cu toată lumea în chestiuni de gust și critică. Și ei însă se plictisiră de la o vreme de bietul Tinto și-l zvîrliră de lîngă ei ca pe un gunoi, cu tot atîta judecată cît a unui copil răzgîiat care-și aruncă jucăriile cînd se satură de ele. Sărăcia își întinse gheara-i neagră asupra lui și-l tîrî la groapă înainte de vreme, moartea scăpîndu-l de mizera-i locuință din Swallow Street unde ședea înăuntru prigonit de proprietărea sa neplătita și afară pîndit de portărei. Într-un colțisor din gazeta *Morning Post* a apărut și vestea morții sale, adăugîndu-se cu generozitate că dădea semnele unui geniu remarcabil deși stilul era oarecum necopt, și că Mr. Varnish, cunoscutul negustor de gravuri mai avea încă în prăvălie vreo cîteva desene și picturi ale domnului Richard Tinto, iar că nobilii și cei de viță bună care doresc să-și completeze colecțiile de artă modernă sînt rugați să treacă pe acolo neîntîrziat. Așa se sfîrși Dick Tinto, sărmană dovadă a unui adevăr de netăgăduit, anume că în artă omul de mijloc nu are ce căuta și că cel ce nu se simte în stare să urce scara pînă în vîrf, ar face mai bine să nu pună piciorul nici măcar pe prima treaptă.

Amintirea lui Tinto mi-e dragă, din multele convorbiri ce le-am purtat împreună, cele mai multe legate de sarcina ce mi-am luat acum. El se arăta încîntat de felul cum merg lucrurile și visa la o ediție împodobită și ilustrată cu inițiale, viniete și *culs de lampe*, toate zugrăvite de mîna-i de patriot și prieten. Tot el îl convinsese pe un bătrîn sergent de la Invalizi să-i pozeze pentru portretul lui Bothwell, străjerul lui Carol al II-lea, iar pe clopotarul din Gandercleugh pentru David Deans, timp în care nu numai că se oferea sa-și unească puterile cu ale mele pentru ilustrarea acestor istorisiri, dar amesteca și o porție bună de critică binemeritată cu dulceața unor panegirice pe care povestirea mea avea uneori norocul să le merite.

— Persoanele tale prea dau mult din gură, dragă Pattieson, spunea el (cu un elegant joc de cuvinte la care se deprinsese în vreme ce picta scene cu o trupă de actori ambulanți) – pagini întregi, doar dialog și vorbărie.

— Se zice că de mult un filozof antic ar fi spus: „Vorbește-mi ca să te pot cunoaște” – i-am răspuns eu; și cum ar putea un autor să-și prezinte personajele mai plăcut și mai cu folos cititorului decît prin dialogul în

care fiecare își dezvăluie firea sa?

— Greșești, spuse Tinto. Mie asta nu-mi place, așa cum nu-mi place o halbă goală de pildă. Hai să zicem că vorbirea e un dar de oarecare preț în treburile omenești și n-am să stărui nici asupra vorbelor aceluia bețivan pitagorician care zicea că la un pahar de vin, vorba multă e sărăcia tai-fasului. Dar n-ai să-mi spui că un maestru în arte frumoase trebuie să-și exprime ideea în cuvinte ca să trezească în privitor efectul și iluzia realității pe care o dorește! Dimpotrivă, cei mai mulți din cititori au să te judece, Peter, de le va fi dat acestor istorii să vadă lumina tiparului, dacă le dai o pagină întreagă de pălăvrăgeală în loc de două vorbe bine zise, când gesturile, manierele, întâmplările, amănunțit povestite și colorate cu cuvinte alese ar fi păstrat tot ce era de păstrat și ar fi scutit toate acele „și el zise”, „și ea zise” cu care ți-a venit poftă să încarci aceste pagini.

Eu răspunsei:

— Una e pana și alta penelul și cată să nu le încurci; tăcuta și senina artă, cum a fost descrisă pictura de unul din primii noștri poeți, se adresează ochiului, neavînd sculele necesare pentru a se adresa urechii; poezia însă ori alte compoziții asemănătoare sînt silite să facă tocmai dimpotrivă, adresîndu-se urechii spre a ațîța interesul pe care simpla privire nu-l poate stîrni.

Dick nu se lăsă convins nici de acest argument, zicînd că se sprijină pe o premisă falsă.

— Descrierea, zise el, e pentru autorii de romanțuri la fel ca desenul și tușele pentru pictori; cuvintele sînt culorile lor și mînuite cu pricepere, aduc negreșit scena în fața ochilor minții cu prospețimea” cu care o aduce tăblița sa prinsă în fața privirii propriu-zise. Aceleași reguli, susținea el, se aplică ambelor arte, și dialogul umflat în primul caz e o compunere stufoasă și greoaie care ia arta narațiunii născocite drept cea teatralicească, o compunere cu desăvîrșire alta, al cărei miez e însuși dialogul deoarece totul, cu excepția vorbelor personajelor e înfățișat ochiului sub formă de costume, persoane și actori pe scenă. Dar cum nimic, mai spuse Dick, nu poate fi mai plicticos decît o povestire scrisă pe tipicul unei piese de teatru, ai greșit acolo unde ți-ai alcătuit romanțul ca o piesa, întinzîndu-te la scene lungi de conversație; cursul povestirii a înghețat și ți-ai pierdut puterea de a ține pe cetitor cu răsuflarea tăiată și de a-i stîrni imaginația, putere de care în alte părți ai dat din plin dovadă.

I-am făcut o plecăciune pentru complimentul scos la iveală ca *placebo*

și m-am arătat foarte dornic ca măcar să încerc a împlini un stil mai fără întorsături și ocolișuri lăsându-mi actorii să facă mai multe și să zică mai puține decît închipuisem eu mai înainte. Dick moțai din cap cu un aer de protector și spuse că întrucît mă vede atît de supus are să-mi împărtășească pentru binele muzei mele, un subiect pe care îl cercetase în vederea artei lui.

— Povestea, zise el, a fost confirmată din gură în gură ca fiind adevărul adevărat, deși au trecut mai bine de o sută de ani de cînd s-a petrecut și unii ar putea să se îndoiască cum că n-ar fi decît niște scorneli.

Vorbind astfel, Dick Tinto scotoci în caietul său cu schițe din care se gîndea să scoată într-o bună zi un tablou de paisprezece picioare pe opt. Desenul cu pricina, iscusit făcut, ca să vorbim în cuvinte alese, reprezenta o sală ca cele de demult, decorată și mobilată cu ce numim noi acum stilul elisabetan. Lumina, pătrunzînd printr-o ferestruică subțire, cădea asupra feței unei fete de o frumusețe neasemuită care, într-o atitudine de groază mută părea că așteaptă rezultatul înfruntării dintre două persoane. Una era un tînar într-un costum *à la* Van Dyke, cum se purta pe vremea lui Carol I și care, cu un aer de mîndrie amestecată cu indignare dovedită de felul cum își ținea capul drept și mîna întinsă, părea că mai degrabă pretinde un drept decît cere o favoare unei doamne pe care vîrsta, sau mai ales o asemănare în trăsături o arătau a fi mama fetei și care părea să-l asculte cu un amestec de neplăcere și furie.

Tinto îmi arătă această schiță cu un aer de triumf și mister, privind-o cu mîndria cu care un părinte iubitor cată spre speranța zilelor lui, copilul care, își zice el, va fi cinstit în lume și va aduce faimă alor săi. Cu brațul întins îmi ținu pictura ca să o văd mai bine, apoi o strînse la piept, apoi o puse pe un scrin, merse să închidă pe jumătate oblonul de la fereastră ca să potrivească o lumină mai prielnică, de jos în sus, se duse la oarecare depărtare, trăgîndu-mă după el, își umbri fața cu mîna, căutînd parcă să șteargă din vedere orice altceva decît obiectul cu pricina și în sfîrșit strică un caiet întreg de școală răsucindu-l ca un fel de ochean prin care amatorii cată la picturi. Se poate ca semnele mele de entuziasm să nu i se fi părut pe măsura propriei sale încîntări, fiindcă imediat exclamă:

— Domnule Pattieson, după cîte știam aveai ochi să vezi!

Eu am mărturisit cu modestie că natura mă dăruise cu ochi la fel de buni ca și ai altora.

— Cu toate acestea, pe onoarea mea, strigă Dick – aș putea să jur că ești orb dacă nu te-ai pătruns dintr-o dată de sensul și subiectul

desenului. Nu voi să-mi laud meșteșugul, las osanalele pe seama altora; ba chiar îmi dau bine seama care îi sînt neajunsurile, știind că tragerea liniilor și colorarea sînt lucruri pe care mi le voi îmbunătăți cu vremea, avînd în vedere timpul pe care am de gînd să-l petrec cu acest lucru. Dar concepția... expresia... atitudinile... spun povestea oricui aruncă o privire asupra desenului; iar dacă aș putea să termin tabloul fără să dăuneze concepției de la început, numele de Tinto nu va mai fi niciodată acoperit de negura pizmei și zavistiei.

La care eu răspunsei că admiram schița peste poate, dar ca să pricep toată adîncimea înțelesului ei ar trebui să am cunoștință de subiect.

— Tocmai la asta protestez, răspunse Tinto; prea te-ai deprins cu detaliile ce se pot asemăna cu înserarea care se strecoară pe nesimțite, ca să poți îndura lumina orbitoare și plină a convingerii care străfulgeră mintea în clipa în care întâmpină fericitele și grăitoarele îmbinări ce fac parte dintr-o scenă și care din pozițiile, atitudinile și ținuta acelei scipiri, deduce nu numai istoria vieților persoanelor reprezentate și natura încheștării din momentul cu pricina, dar ridică și vâlul viitorului îngăduind o privire cu tîlc în tainele soartei lor.

— În acest caz, făcui eu, pictura întrece *Maimuța înțeleaptă* a faimosului Gines de Passamont care nu citea decît trecutul și prezentul, ba chiar Natura însăși care nu îngăduie atare libertate supușilor ei; căci orice ai spune Dick, n-ai să mă faci să cred că dacă mi s-ar îngădui să trag cu ochiul chiar în acea cămară elisabetană și să văd persoanele pe care le-ai zugrăvit în carne și oase, nu m-aș pricepe să ghicesc cele ce-și spun decît uitîndu-mă acum la desenul tău. Doar atît aș putea spune, după expresia de dulce suferință de pe fața domniței și după silința pe care ți-ai dat-o să zugrăvești un picioruș încîntător îndreptat spre tînarul domn că e vorba de un amor între ei.

— Îți îngădui a face presupuneri atît de îndrăznețe? Spuse Tinto. Dar cîntea pătrunsă de o sfîntă indignare cu care îl vezi că stăruie — desperarea mută și fără putere a tinerei fete, aerul de aprigă încrîncenare ai celei mai în vîrstă pe a cărei față se citește și credința că nu e bine ce face și hotărîrea de a merge mai departe cu orice preț...

— Dacă toate acestea se citesc pe fața ei, dragă Tinto, penelul tău se ia la întrecere cu arta actricească a domnului Puff în *Criticul*, care a reușit să redea o întreagă frază complicată printr-o singură clătinare din cap față de lordul Burleigh.

— Bunul meu prieten, făcu Tinto, din cîte bag de seamă, nu-i

speranță de îndreptare cu tine; totuși, parcă mi-e milă de mintea ta neajutorată și nu doresc să-ți iau plăcerea înțelegerii tabloului meu, ci să-ți alcătuiesc un subiect pentru pana ta. Află deci că astă-vară, aflându-mă pe coasta Lothianului de răsărit prin Berevickshire pentru niște schițe, m-am lăsat momit în munții Lammermoorului de niște relicve antice care cică s-ar fi aflat acolo. Cele care au produs asupra mea impresia cea mai puternică au fost ruinele unui vechi castel în care se afla cămara elisabetană, cum ai numit-o tu. Două sau trei zile am mas la o fermă din vecinătate și unde bătrîna nevastă le știa pe toate, istoria castelului și cîte și mai cîte se petrecuseră prin împrejurimi. Una din poveștile ei m-a interesat atît de mult încît m-am zbatut între dorința de a picta ruinele vechi într-o priveliște de natură sau a zugrăvi scena într-un tablou istoric. Acestea sînt însemnările luate după acea poveste, zise sărmanul Dick, întinzîndu-mi un vraf de foițe de hîrtie, unele mîzgălite cu creionul, altele cu pana, unde caricaturile, schițele de turnulețe, mori, vechi mansarde cu frontoane și hulubării se amestecau cu cele scrise de el.

M-am apucat deci să descifrez manuscrisul pe cît mi-a stat în putință și l-am însăilat în istorisirea care urmează, în care urmînd doar în parte și nu întru totul sfatul prietenului Tinto m-am străduit să pun mai multă descriere decît teatru. Cu toate acestea, năravul meu vechi a ieșit la iveală în multe părți și personajele mele, ca și multe din cele în carne și oase, se întîmplă din cînd în cînd să vorbească mai mult decît să făptuiască.

Capitolul II

*„Seniori, n-am căpătat ce-aveam acum;
Destul că între timp s-au dus dușmanii
Vrăjmași naturii binefăcătoare...”*

Henric al VI-lea, partea a II-a

ÎN PRĂVĂLIȘUL MUNȚILOR, ÎN inima unei trecători între înălțimile trufașe ce se ridică din câmpurile roditoare ale Lothianului de răsărit, se semețea în vremuri de demult un castel mîndru din care acum n-au rămas decît ruinele. Stăpînii săi erau de cînd lumea un neam de baroni puternici și războinici numiți, ca și castelul însuși, Ravenswood. Seminția lor se pierdea în negura timpurilor și prin cununie se înrudeau cu familiile Douglas, Humes, Swinton, Hays și alte boierimi de seamă și de renume din țară. Istoria lor fusese de multe ori una cu a Scoției și în hronicuriile regești numele le era adesea pomenit. Castelul Ravenswood fiind așezat în așa fel încît ocupa un pas muntos întreg, între Berwickshire sau Merse, cum îi mai spune țării din sud-estul Scoției, și înălțimile Lothianului, era la mare căutare în timp de năvală dinafară sau vrajbă înăuntru. De multe ori a fost asediat cu rîvnă și apărat cu înverșunare și cum era și firesc, stăpînii săi aveau întotdeauna de susținut partea mai însemnată a zurbei. Și neamul lor a cunoscut creșterea și descreșterea ca tot ce viețuiește sub lună; pe la mijlocul secolului al XVI-lea splendoarea sa apusese demult; iar pe vremea Revoluției celei mari, ultimul stăpîn al castelului Ravenswood se văzu silit să se despartă de scaunul familiei și să se mute într-un turn uitat de lume și bătut de valul mării, pe țărmurile ursuze dintre Saint Abb's Head și satul Eymouth, cu fața spre furtunosul ocean nemțesc. Noua lor moșie era înconjurată doar de niște pășuni negricioase și sălbatice fiind tot ce le mai rămăsese.

Lordul Ravenswood, moștenitorul ruinatei familii, nu era omul care

să-și îndoaie cerbicia în fața noii vieți. În războiul din 1689 îmbrățișase cauza celor învinși și deși scăpase cu viață și cu moșia întreagă, titlul îi fusese luat și sîngele blestemat. Doar din respect oamenii îl mai numeau lordul Ravenswood.

Acest nobil scăpătat moștenise nu averea familiei, ci doar firea ei mîndră și abrașă și, aruncînd vina decăderii neamului său pe umerii unui singur om, îl cinstea pe acesta cu o ură năpraznică. Dușmanul său era tocmai stăpînul de atunci al Ravenswood-ului pe care îl cumpărase și a ținuturilor de care fusese despuiață familia. Coborîtor dintr-un neam cu mult mai tînăr decît al lordului Ravenswood, se îmbogățise și pusese mîna pe putere politică abia în vremea războaielor civile.

Omul cu pricina învățase meșteșugul legii și avusese slujbe importante la cîrmuire, pescuind mai toată viața în apele tulburi ale unei țări dezbinată și cîrmuite de un sfat al dregătorilor, adunînd bogății acolo unde nu mai era mare lucru de adunat și cunoscînd atît prețul aurului cît și tertipurile prin care să-l sporească și uneltirile prin care să-i adauge putere și influență.

Dăruit cu aceste însușiri, era dar un dușman de temut pentru trufașul și nechibzuitul Ravenswood. Oamenii nu se înțelegeau cînd era însă vorba să spună dacă baronul avea ori nu pricină să-l dușmănească. Unii ziceau că cearta se iscase doar din pricina pizmei și firii răzbunătoare a lordului Ravenswood care nu-l putea vedea în ochi pe cel care, cumpărînd cinstiți și pe drept, ajunsese stăpînul moșiei și castelului străbunilor săi. Cei mai mulți însă din palavragii, gata să-l ponegrească pe din dos și să-i lingusească în față pe cei avuți, se arătau mult mai puțin buni la suflet. Ziceau aceștia că lordul secretar (căci Sir William Ashton se ridicase pînă la acest înalt cin) avusese grijă să-l înnămolească pe lordul Ravenswood în niște complicate tărașenii bănești, înainte de a cumpăra castelul și moșia; și mai degrabă presupunînd ce era de presupus decît afirmînd ritos ceva, toți aceștia se întrebau cine era mai pătînit la împărțeala ce s-a făcut în urma acestor încurcate trebi, avocatul cu cap rece și omul politic abil, ori sufletul înfierbîntat, pripit și nechibzuit pe care îl prinsese în plasa paragrafelor de legi și a momelilor bănești?

Timpul însuși dădea apă la moară acestor bănuieli. De la plecarea lui Iacob al VII-lea care se dusese după coroana mai bogată și mai puternică a Angliei, Scoția era mîncată de partidele dușmane ale nobililor care își împărțeau cîrmuirea statului între ei după cum le

reuşeau intrigările unora sau altora la Curtea St. James. Din aceasta decurgeau toate relele care macină şi pe deţinătorii unei moşii în Irlanda, anume să ai o avere pe care nu ți-o administrezi singur. Nu exista nici o putere mai mare care să atragă şi să conducă poporul în numele unui ţel comun, sau la care obrjduiţii să alerge să se plîngă de tirania mai marilor, cerînd dreptate şi îndurare. Un monarh, cît ar fi el de nesimţitor, egoist, capricios, tot este legat de popor şi relele urmări asupra autorităţii sale sînt atît de lesne de deosebit cînd urmează o cale greşită, încît bunul simţ în politică precum şi bunul simţ în general arată că e mai bună împărţirea egală a dreptăţii şi reaşezarea conducătorului în drepturile sale. Astfel chiar suverani cunoscuţi a fi uzurpat şi asuprit, au făcut dreptate cu socoteală între supuşii lor, cînd nu le erau în joc puterea şi ambiţiile.

Cînd însă capul unui grup de nobili e chemat să țină locul domnitorului, rivalităţile şi alergătura după putere a celorlalţi îl înghesuie şi-l strînge tot timpul cu uşa. Scurta şi nesigura sa domnie trebuie să şi-o petreacă mulţumindu-i pe cei ce l-au sprijinit, întinzîndu-şi influenţa, strivind şi zădărnîcind pe duşmanii săi. Pînă şi Abu Hassan, cel mai dezinteresat vicerege de pe lume, n-a uitat, cînd a fost calif o zi, să trimită o „atenţie” de o mie de galbeni alor săi; cît despre regenţii Scoţiei, ridicaţi la putere de clică lor, nu s-au lăsat mai prejos în mînuirea aceloraşi mijloace de răsplătire.

Mai ales justiţia căzuse pradă unei părtiniri neruşinate. Nu era aproape pricină mai de doamne-ajută în care judele însuşi să nu aibă vreun motiv de părtinire a uneia din părţi, nefiind în stare să se împotrivească ispitei, încît zicala: „Spune-mi despre cine-i vorba şi-ţi spun cu cum sună legea” deveni pe atît de răspîndită pe cît era de ruşinoasă. O excepţie fu de ajuns să ducă la altele, mai neruşinate şi mai dezmaţate.

Judele care azi îşi vindea sfînta-i autoritate ca să-şi ajute un prieten şi mîine ca să dea de rîpă un duşman şi ale cărui sentinţe erau dictate de rubedenii ori relaţii n-avea cum să fie crezut nesimţitor cînd era vorba de interesele lui personale; se ştie că punga celor bogaţi e prea adesea azvîrlită în balanţa Justiţiei ca s-o salte în partea pricinaşului sărac. Slujbaşii mai mărunţi nici măcar nu se făceau că nu iau mită. Argintăria şi pungile cu bani curgeau la consiliul de coroană pentru a-i influenţa purtarea, după cum spunea un scriitor al timpului, aşa cum se rostogolesc lemnele pe podele, fără să existe măcar sfiala ascunzişului.

Pe astfel de vremuri, nu era deci un păcat să-ți închipui că politicianul, hîrșit prin tribunale și membru al unei clici triumfătoare, n-ar fi folosit oarecare mijloace de influențare împotriva mai puțin priceputului și mai neștiutorului său rival; iar dacă s-ar mai fi putut crede că poate conștiința lui sir William Ashton nu l-ar fi lăsat să profite de influența lui, nu încăpea îndoială că ambiția și dorința sa de a-și spori averea și puterea găsiseră un sprijin și un pinten aprig în imboldurile doamnei-sale, ca și Macbeth în îndrăznețul său țel, în vremea de demult.

Lady Ashton cobora dintr-o familie ceva mai bună decît a soțului ei, fapt pe care nu șovăia să-l folosească în orice prilej, ca să mențină și să sporească influența domnului său asupra altora și pe a sa asupra lui. Pe vremuri fusese frumoasă, acum era impunătoare și maiestuoasă la înfățișare. Bărbat la putere și abrașă în patimile ce le avea, viața o învățase să o folosească pe prima și să le ascundă, dacă nu să le domolească pe celelalte. Ținea ca la ochii din cap la ighemonicoane și tipicuri, cel puțin cînd era vorba de ale bisericii; oaspeții și-i primea cu fală mare, ba chiar cu împăunare; vorba-i și portul, după moda din acel timp în Scoția, erau grave, ritnoase, demne și strîns ținute după etichetă. Purtarea ei nu dăduse niciodată prilejul nici unei umbre de bîrfă. Dar, cu toate aceste însușiri care ar fi trebuit să trezească respectul, rareori auzai pe cineva vorbind de lady Ashton cu iubire sau cuviință. Prea adesea interesul – al familiei ei, dacă nu chiar al ei însăși - îi călăuzea singur faptele, și în astfel de cazuri lumea răuvoitoare și aspră la judecată rareori se lasă înșelată de comedia menită să-i arunce praf în ochi. Se zicea că și atunci cînd e cu surîsul pe față și cu mierea pe buze, lady Ashton nu-și slăbește din ochi țelul ca și șoimul care rotindu-se prin aer țintește prada pe care-o pîndește; de aceea, cei de un rang cu ea îi primeau drăgălășenia cu oarecare îndoială și bănuială. Cei mai prejos decît ea o priveau cu teamă; ceea ce îi era de mare folos cînd aducea după sine supunere la voile ei și îndeplinire grabnică a dorințelor, dar îi aducea și neajunsuri căci nu puteau face casă bună cu afecțiunea ori respectul.

Pînă și soțul ei a cărui stea fusese mereu călăuzită de norocul și talentele doamnei sale, căta la ea mai degrabă cu înfricoșare respectuoasă decît cu iubire caldă și mergea vorba că uneori se gîndea că prea scump și-a plătit mărirea cu prețul jugului de acasă. Astea toate pot fi mai curînd presupuse decît știute cu siguranță. Pentru lady Ashton cinstirea soțului său era ca și a ei și înțelegea cît de mult ar avea ea de suferit dacă în ochii prostimii acesta ar părea plecat sub papucul

nevestei. Cînd vorbea, se prefăcea întotdeauna că părerea lui ar fi fost lege pentru ea; gusturile lui erau adesea pomenite și plăcerea lui ascultată cu umilința cu care o soată credincioasă se cade să asculte un om de rangul și firea lui sir William Ashton. Toate sunau însă a monedă calpă și găunoasă; cei ce urmăreau perechea cu luare-aminte, răuvoitoare poate, nu se îndoiau că avînd o fire mai trufașă și mai bărbată, neamuri mai ilustre și doruri mai aprige de mărire, femeia căta cu oarecare dispreț la soțul ei, iar el îi răspundea cu spaimă mai degrabă decît cu dragoste și admirație.

Interesele lui sir William Ashton și ale doamnei sale erau oricum aceleași și niciodată nu se împlînseseră să nu lucreze mîna în mîna și, deși fără prietenie în fața altora păstrau spoiala unor purtări cuviincioase unul față de altul care își dădeau ei bine seama că sînt de trebuință pentru a nu sminti respectul oamenilor.

Unirea lor fusese binecuvîntată cu mai mulți prunci din care trei mai erau în viață încă. Unul, fiul cel mai mare, era plecat în călătorii; al doilea era o copilă de șaptesprezece ani și al treilea un băietan cu trei ani mai tînăr, care ședea cu părinții la Edinburgh în timpul întrunirilor parlamentului scoțian și al Consiliului Privat, iar în restul timpului, la castelul gotic al Ravenswood-ului pe care tatăl lor îl împodobise și-l mărisese după gustul secolului al XVII-lea.

Lordul Allan Ravenswood, ultimul stăpîn de drept al acelui nobil cuib și al nesfîrșitei moșii din jurul lui, continuase o bună bucată de vreme dihononia nefolositoare cu cel care-i urmasa, legîndu-se de diferite ițe care fuseseră încurcate în timpul treburilor judecătorești și care se descurcaseră rînd pe rînd spre mulțumirea dușmanului său mai bogat și mai puternic, pînă ce moartea puse capăt pricinii lor, chemîndu-l pe Ravenswood în fața unor judecători mai drepți. Flacăra acestei vieți ce de mult pîlpîia istovită se stinse din pricina unei nestăpînite și zadarnice mîinii ce-l cuprinsese aflînd că pierduse și ultima înfățișare ce-o avusese cu puternicul său potrivnic, nădejdea cîștigării ei nevenindu-i de fapt decît de la credința în dreptate, nu în litera legii. Fiul său îl priveghie pe patul de moarte și ascultă blestemele pe care părintele său le scuipa asupra dușmanului ca și cum i-ar fi lăsat lui răzbunarea cu limbă de moarte. Mai erau însă și alte cauze care, în cele din urmă, aduseră la culme o patimă ce dintotdeauna a fost un neajuns al firii scoțienilor.

Era o dimineață de noiembrie și stîncile ce străjuiau oceanul erau învăluite de deasa și greaua horbotă a negurilor cînd porțile bătrîne ale

turnului pe jumătate prăvălit în care lordul Ravenswood își trăise ultimii și învolburatii ani ai vieții se desfășură, lăsând să treacă rămășițele pă-mîntești ale celui ce se îndrepta spre un culcuș încă mai cumplit și singuratic. Respectul și fala de care mortul nu mai avusese parte de multă vreme îl înconjurau acum cînd era gata să treacă pragul uitării.

Stindard după stindard, familie după familie, fiecare cu însemnele și mărturiile măreției și cinului ei se scurgeau cu smerită durere pe sub fruntea bolților scunde ale curții. Toată nobilimea ținutului venise cernită, strunindu-și armăsarii focoși după cum se cuvenea tristului convoi. Trîmbițe cu șuvițe tăciunii atîrnate de ele sunau jalnic cînd și cînd ca să potrivească pasul șirului de oameni și animale. Slugi și bocitoare veneau în coadă și nu ieșiseră încă pe poarta castelului cînd cei din față ajunseseră la capela în care avea să fie așezat sicriul.

Împotriva obiceiului, ba chiar a legii timpului, mortul avea să fie slujit de un preot al comunității scoțiene episcopale, care, cu odăjdiiile pe el, aștepta să citească slujba morților în biserica. Așa lăsase cu limbă de moarte lordul Ravenswood și nobilii – Tory sau Cavalerii, cum le plăceau să-și zică – nu se împotriviseră și cum cele mai multe rubedenii erau din această tagmă, lucrurile rămăseseră astfel. Mărimile presbiteriene din ținut, socotind slujba drept o ocară, strigătoare la cer se și plînseseră lordului secretar ca fiind cel mai la îndemînă membru al Consiliului Privat, cerînd încuviințarea să o oprească; așa că atunci cînd preotul își deschisese cartea de rugăciune, un slujbaș ai legii dimpreună cu cîțiva oșteni îi porunciră să tacă. Rușinea, care răsună ca o palmă pe obrazul întregii adunări, îl lovi mai întîi pe singurul fiu al mortului, Edgar, căruia lumea îi zicea Domnul Ravenswoodului, un flăcău de vreo douăzeci de ani. Acesta își încheștă de îndată pumnul pe spadă și porunci slujbașului să se ferească, de ține la viața lui. și-l rugă pe preot să înceapă. Omul încercă să se împotrivească, dar cum o sută de săbii scînteiară ca la un semn în aer, se mulțumi să se plîngă cu glas tare de silnicia ce i se făcea de către cei adunați acolo în vreme ce își făcea datoria, trăgîndu-se apoi mai într-o parte, și rămînînd, privitor mut și posac, la slujbă de parcă ar fi vrut să spună: „Blestemată fie ziua care m-a pricopsit cu acest răspuns”.

Scena era demnă de penelul unui artist. Chiar sub bolta acelei case a morții, preotul, spăimîntat de cele petrecute și tremurînd pentru propria lui piele, citi în pripă și fără tragere de inimă smerita slujbă, chemînd țărîna să se întoarcă în țărîna și cenușa să se facă cenușă asupra unei

mîndrii zdrențuite și avuții spulberate. În jur stăteau rubedeniile celui ce nu mai era, mai degrabă mînioși decît îndurerați, săbiile lor goale formînd un puternic contrast cu veșmintele de doliu. Doar tînărul păru că uită o clipă de vrajbă și se lăsă copleșit de durerea despărțirii de cel mai apropiat și aproape singurul său prieten care avea de acum înainte să se odihnească alături de strămoșii săi. Cîneva băgă de seamă că s-a albit ca varul cînd după împlinirea celorlalte datini, îi veni rîndul să coboare în cripta rece, în care alte sicrie mucegăite își arătau catifelele acum destrămate și poleiala coclită, trupul celui care de acum avea să le fie tovarăș la ospățul viermilor. Acel cineva făcu un pas către tînărul Ravenswood ca să-l sprijine, dar acesta îl dădu la o parte făcîndu-și datoria bărbătește, fără o lacrimă. Piatra se lăsă asupra hrubei, ușa capelei fu încuiată și tînărul puse mîna pe cheia grea.

În vreme ce mulțimea ieșea din biserică, el se opri pe scările ce duceau la capela gotică.

— Domnilor și prieteni, spuse el, ați venit aici să vă închinați pentru ultima oară rudei voastre moarte. Obiceiurile de îngropăciune care în alte țări sînt cinstite și pentru cel din urmă dintre muritori, erau să fie azi călcate în picioare peste trupul celui de un sînge cu voi – și fără îndoială nu cel din urmă dintre scoțieni – dacă nu ar fi stat pavăză piepturile voastre. Alții își îngroapă morții cu lacrimi și jale, în tăcere și smerenie; slujbele noastre sînt pîngărite de năvala portăreilor și bățăușilor, iar înfrigurarea durerii – la despărțirea de ruda noastră – ne e alungată din obraji de roșeața vrednicei indignări. Bine că știu însă din ce tolbă a pornit săgeata. Doar cel care a săpat mormîntul putea fi atît de neîndurător încît să tulbure îngropăciunea; abată-se toate nenorocirile cerului asupra capului meu dacă nu voi aduce asupra capului celui om și alor săi mînia și nenorocirea pe care el a adus-o asupra mea și alor mei!

Mulți dintre cei de față se bucurară de această cuvîntare ca de glasul cuvenit al dușmăniei drepte; cei cu capul mai rece și mai limpede se căiră însă că o auziseră. Starea moștenitorului Ravenswoodului era departe de a fi atît de strălucită încît să-i îngăduie să înfrunte noile umilinte pe care această exprimare pe față a dușmăniei nu avea să întîrzie a le aduce după sine.

Dar temerile lor se dovediră neîntemeiate, cel puțin un timp după încheierea acelei întîmplări.

Convoiul se înapoie la turn și acolo, după un obicei care nu s-a

pierdut de prea multă vreme în Scoția, se apucară să închine cupă după cupă în amintirea celui dispărut, să facă să răsună casa înlăcrimată de chiote de veselie și dezmăț și, bînd și mîncînd după pofta inimii, să ușureze punga și așa greu încercată a moștenitorului a cărui durere o cinsteau atît de ciudat. Acesta era obiceiul însă și a fost ținut cu sfințenie. Mesele se bălăceau în vin, prostimea chefua în curte, răzeșii în bucătărie și cămărilor servitorilor și veniturile pe doi ani ale rămășițelor moșiei Ravenswood abia dacă aveau să ajungă ca să plătească praznicul. Vinul își făcu datoria cu toți în afară de Domnul Ravenswoodului, titlu ce și-l păstrase, deși pedeapsa tatălui îl atingea și pe el. Trecînd cupa în care abia dacă-și muiase buzele, asculta vorbele deșarte împotriva lordului secretar, jurămintele de credință față de sine și de cinstea casei sale. Întunecat și cu fruntea înnegurată, asculta cu luare-aminte juruînțele înfierbîntate ale mesenilor pe care le știa la fel de trecătoare ca și balonașele purpurii ce fierbeau la buza cupei ori ca fumurile pe care conținutul ei le trezea în cugetul celor din jurul său.

Cînd și ultima carafă fu golită, își luară cu toții rămas bun care mai de care cu făgăduieli – ce aveau să fie uitate a doua zi, doar dacă, gîndindu-se bine, cei ce le făcuseră nu aveau să dorească să se dezică de ele și mai abitir.

Răspunzînd vorbelor de bun rămas cu o expresie de dispreț pe care nu și-o putea ascunde, Ravenswood rămase să contemple lăcașul pe jumătate ruinat care răsunase pînă atunci de zgomotoasa veselie a zurbagiilor oaspeți, și se întoarse în sala cea mare, goală și tăcută, acum cînd toată zarva se potolise. Era însă un loc plin de duhuri pe care imaginația tînărului le făcea să se perinde pe dinaintea ochilor lui – onoarea pătată și averea risipită a casei sale, speranțele lui spulberate și triumful celor care îl duseseră de rîpă. Într-un suflet înclinat spre melancolie, era loc din belșug pentru cugetare și gîndurile tînărului Ravenswood erau adînci și de nimeni cunoscute.

Țăranul ce arată acum ruinele turnului care și azi încununează stîncă golașă și stau mărturie războiului valurilor și care nu mai are alți locuitori în afară de pescăruși și cormorani, povestește că în acea noapte fatală Domnul Ravenswoodului, în strigătele lui de deznădejde va fi chemat cine știe ce duh rău sub a cărui dușmănoasă vrere s-au ținut ițele următoarelor întîmplări. Vai! ce duh poate șopti sfaturi mai desperate decît cele pe care le ascultăm noi înșine cînd ne plecăm urechea la dorințele noastre pătimăse și nepotolite?

Capitolul III

*„Mai presus de zei prezis-u-s-a
— Grăi riga — că-n mine săgeata veți băga”*

(William Bell, Clim of the Clough)

DIMINEAȚA, DUPĂ ÎNGROPĂCIUNE, omul legii, a cărui putere se dovedise a fi neîndestulătoare pentru a opri ceremonia înmormântării fostului lord Ravenswood, se grăbi să se plîngă lordului secretar de reaua-voință ce întâmpinase în împlinirea datoriei sale.

Demnitarul se afla într-o bibliotecă mare, pe vremuri sala de ospete a vechiului castel Ravenswood, după cum se citea pe însemnele armoriale păstrate pe acoperișul sculptat, cu bolta tighelită cu castan spaniolesc, precum și pe vitraliul ferestrei, prin care se cernea o lumină dulce și zemoasă ce învăluia lungile șiruri de rafturi, îndoite sub greutatea comentariilor legale și a hronicurilor monasticești ale căror volume groase constituiau averea cea mai de preț a unei biblioteci scoțiene. Pe masa de stejar masiv care servea și de birou, zăceau grămadă scrisori, jalbe și pergamente; truda dulce și amară în același timp a vieții lui sir William Ashton. Înfățișarea acestuia era gravă, nobilă chiar, după cum ședea bine unuia ce deține slujbe înalte la cîrma țării; și doar după multă și prietenească vorbă cu domnia-sa, după cercetarea unor treburi arzătoare și aproape de persoana sa, un străin ar fi putut ceti oarecare lipsă de siguranță și șovăială în hotărârile lui; betesugul acesta al nehotărîrii, rod al unei firi sfioase și precaute, și de care își dădea prea bine seama că lucrează în rău asupra minții sale, dorea sir Asthon foarte să-l ascundă de ochii lumii, din mîndrie sau poate din șiretenie.

El ascultă cu atenție și fără să se tulbure pe față, o povestire mult umflată asupra zurbei de la biserică, o sfidare a autorității sale, a bisericii

și a statului; nu păru mișcat nici de redarea amănunțită a vorbelor amenințătoare și jignitoare aruncate de tânărul Ravenswood și de alții, vorbe fără îndoială adresate lui însuși. Mai auzi și toate cele la care omul putuse trage cu urechea, mai cu seamă închinările cupelor ce fuseseră băute și amenințările strigate cu glas mare la praznicul ce a urmat. În sfârșit, își însemnă cu grijă toate aceste amănunte, precum și persoanele împotriva cărora în caz de nevoie s-ar fi putut chema, cu sorți de izbândă, martori la judecată pentru purtări necuviincioase, după care îl îndepărtă pe cel ce-i servise drept iscoadă, sigur că acum e stăpîn pe restul averii, ba chiar și pe libertatea tânărului Ravenswood.

Cînd ușa se închise în urma slujbașului legii, lordul secretar rămase o clipă pierdut în cugetare; apoi, sărind de pe scaun, începu să bată odaia în lung și în lat cu pași mari ca omul ce e pe cale de a lua o hotărîre mare și cu greutate.

— Tânărul Ravenswood, mormăi el, mi-a picat în palmă, aicea îl am, căci mi s-a dat legat de mîini și de picioare — și nu-i rămîne decît să se îndoiaie ori să se frîngă. N-am uitat cerbicia îndărătnică și încăpățînarea cu care părintele său mi-a stat împotriva pînă în ultima clipă, cu care s-a opus la orice înțelegere, m-a înfruntat la judecată și neputînd să-mi smintească drepturile a încercat să-mi întineze cîntea obrazului. Băiatul ce l-a lăsat — ăst Edgar — un zănatec cu mintea înfierbîntată, și-a frînt cîrma corăbiei încă înainte de a o porni din port! Trebuie să bag bine de seamă ca nu cumva să se stîrnească vreun vînt prielnic care să-i umfle din nou pînzele. Faptele aceste, cu cap supuse Consiliului Privat, pot să fie astfel înfățișate încît să sune a instigare la răscoală, prea puțin plăcută înaltelor fețe. Plata unei sume de bani ar putea fi impusă; n-ar fi poate nepotrivit să-i trimitem și o poruncă de întemnițare în castelul Edinburgh sau Blackness, ba chiar și o învinuire de trădare pe temeiul acelor cuvinte și amenințări, deși Dumnezeu mi-e martor că nu-s doritor să împing lucrurile pînă acolo. Nu, n-o voi face, nu mă voi atinge de viața lui chiar dacă mi-ar sta în putință... dar dacă trăiește pînă se schimbă vremurile?... Va urma repunerea în drepturi și poate răzbunarea. Știu că Athole i-a promis bătrînului Ravenswood că îl ajută și iată că flăcăiandrul lui s-a și apucat să dea din coate și să-și alcătuiască o șleahță prin influența lui ticăloasă. Ce unealtă prielnică ar putea fi pentru cei ce abia așteaptă prăbușirea alor noștri!

În vreme ce aceste gînduri frămîntau mintea vicleanului om politic, și în vreme ce se străduia să se convingă pe sine că era în interesul și spre

siguranța lui și a celor din clica sa să folosească puterea ce o aveau deocamdată asupra tânărului Ravenswood, lordul secretar se așează la masă ca să alcătuiască, pentru Consiliul Privat, o pîră amănunțită privitoare la dezordinea zurbavnică ce se întîmplase, împotriva poruncii sale, la groapa lordului Ravenswood. Numele celor mai mulți nobili amestecați, precum și fapta în sine, știa el bine că vor suna ca o pleasnă de bici în urechea celorlalți părtași ai săi, îmboldindu-i să facă o pildă din soarta tânărului Ravenswood, cel puțin *in terrorem*.

Era totuși treabă cu șart și nu tocmai ușoară să facă așa încît să arunce vina pe tânărul Ravenswood, dar nu pe față, Doamne ferește, căci ar fi părut nemernic și pizmaș din partea lui sir William Ashton, dușmanul cunoscut al tatălui său.

Așternîndu-se pe treabă și tot căutînd ce cuvinte în doi peri l-ar arăta pe Edgar Ravenswood drept pricină a zurbei fără să-l învinovățească negru pe alb pe acesta, sir William se opri la un moment dat și cătînd spre tavan privirea i se opri pe herbul familiei (pentru al cărui moștenitor își ascuțea săgețile și așeza capcanele legii) izvodit pe una din cheile din care se desfăcea bolta arcuită a sălii. El reprezenta capul unui bour negru, iar dedesubt erau scrise cuvintele „Toate la vremea lor”; împrejurările în care fuseseră pentru prima oară rostite aceste vorbe i se păzură ciudate și prevestitoare de rău împletite cu cele care făceau acum obiectul meditațiilor sale.

Spunea tradiția că un oarecare Malisius de Ravenswood fusese alungat din castelul și de pe pămînturile sale în veacul al XIII-lea de către un uzurpator puternic care o bună bucată de vreme se bucurase în liniște de prada sa. În cele din urmă, înaintea unui ospăț măreț, Ravenswood care pîndise clipa prielnică, năvăli în castel cu o mîină de credincioși. Toți oaspeții așezați la masă așteptau cu nerăbdare să sosească bucatele, iar stăpînul cel nedrept striga cu glas tare să fie aduse odată. Ravenswood care îmbrăcase pe ascuns haina de majordom anume pentru aceasta, răspunse aspru: „Toate la vremea lor” și în aceeași clipă capul unui bour, vechiul semn al morții, fu așezat pe masă. La acest semnal izbucni răscoala, iar uzurpatorul și șleahța sa fură dați morții.

Ceva din această cunoscută și deseori amintită poveste îi răsări poate acum în minte și-i străfulgeră pieptul lui sir William Ashton, căci lăsînd de o parte hîrtia pe care abia începuse să o înnegrească, încuie însemnările pregătite într-un scrin așezat lîngă el și ieși din sală ca și cum

ar fi dorit să-și adune gândurile și să mai cugete asupra urmărilor pasului pe care voia să-l facă, înainte de a fi prea târziu.

Trecînd printr-o anticameră gotică, sir William Ashton auzi sunetul lăutei fiicei sale. Atunci cînd cîntăreții rămîn nevăzuți, muzica ne umple de o plăcere amestecată cu surprindere ce ne aduce aminte de ciripitul păsărelelor sub bolțile umbroase. Dregătorul, deși prea puțin deprins să se lase momit de astfel de simțiri simple și firești, era totuși om și părinte. Se opri deci să tragă cu urechea în timp ce glasul argintiu al lui Lucy Ashton răsuna în sunetele unei vechi melodii la care cineva adăugase următoarele vorbe:

*„Al frumuseții farmec nu-l privi;
De regi 'narmați nu te neliniști;
Să nu te-mbie cupa sclipitoare;
Să nu vorbești mulțimii-ascultătoare;
De cînt, astupă-ți urechea fără preget;
Păzește-ți de-aur roșu suflet, deget,
Și inimă și ochi, fără odihnă;
Să ai un trai ușor și-o moarte-n tihnă...”*

Sunetele încetară și lordul intră în apartamentele fiicei sale. Cuvintele auzite păreau făcute anume ca să se potrivească chipului ei; căci Lucy Ashton era neasemuit de frumoasă și liniile feței sale copilărești exprimau pace sufletească, seninătate și dispreț pentru poleiala plăcerilor lumești. Buclele-i ca un abur de aur încadrau o frunte albă ca neaua, strălucind ca o pală de soare palid și frînt, deasupra unui munte de gheață. Expresia ei era cum nu se poate mai blîndă, dulce, timidă și feciorelnică, pîrînd mai degrabă să se ascundă de căutătura unui străin decît să-i cerșească admirația. Era ceva de madonă în Lucy Ashton, poate fiindcă avea o sănătate plîpîndă, sau poate fiindcă trăia alături de niște oameni cu fire mai pătimașă, mai activă și mai aprigă decît a ei.

Totuși supunerea-i nu era rodul unui suflet rece și nesimțitor. Lăsată în voia propriilor ei gusturi și înclinații, Lucy Ashton era mai degrabă atrasă de visările romantice. Plăcerea ei, de nimeni știută, era să asculte poveștile de demult tîlcuind despre iubiri veșnice și de nimic zădărnice, amestecate cu întîmplări ciudate și lucrări supraomenești. În țara zînelor îi plăcea ei să adaste și să-și clădească zidurile-i de abur. Nu-și îngăduia însă bucuria închipuirii acestor fantasma decît în singurătate. În camera ei ascunsă ori în luminișul pădurii pe care și-l alesese ca refugiu și-i

dăduse numele său, Lucy se visa împărțind răsplata la un turnir ori turnînd foc din priviri în sîngele luptătorilor; ori rătăcea alături de Una, străjuite de generosul leu; sau se credea simpla, dar nobila Miranda, pe insula-i fermecată și plină de minuni.

În rosturile ei cu lucrurile de pe cestăltalt tărîm, Lucy primea bucuroasă voia și bunul plac al celor din jurul ei. Calea ce-i rămînea de ales nu era de cele mai multe ori atît de atrăgătoare încît să-i trezească dorința de a se împotrivi și îi părea bine să caute sfat și să se plece în fața spuselor prietenilor decît să trebuiască să aleagă singură. Oricare dintre cititori a remarcat în vreo familie cunoscută un suflet blînd și supus care, în tovărășia altora mai tari și mai voluntare, se lasă purtat de voința celorlalți oferind la fel de multă rezistență ca și o floare smulsă și aruncată într-un rîu. Adesea se întîmplă ca o fire plăcută și cumsecade, lăsîndu-se supusă călăuzită de voința celorlalți, să fie răsfățată de toți cei în fața cărora voința ei se îndoia, gata de sacrificiu necîrcotăș.

Astfel stătea lucrurile și cu Lucy Ashton. Șiretul, precautul și hîrșitul său tată o iubea cu o dragoste atît de puternică încît îl surprindea pînă și pe el. Fratele ei mai vîrstnic ce pășea pe calea ambiției cu pas și mai trufaș decît părintele ei, îi arăta doar ei o simpatie mai omenoasă. Deși era soldat și trăia într-o lume decăzută prefera tovărășia surorii sale Lucy plăcerilor, ba chiar măririlor și distincțiilor militare. Fratele ei mai mic, la o vîrstă cînd mintea e ocupată mai mult cu nimicuri, o făcea părtașa tuturor bucuriilor și necazurilor, a succeselor la jocuri și a certurilor cu receptorii și învățătorii. Lucy le asculta pe toate cu atenție răbdătoare și de loc nepăsătoare. Tot ceea ce îl mișca și-l impresiona pe Henry era de ajuns să o facă să-și plece urechea.

Doar mama ei nu împărțășea acel simțămînt ales și pătrunzător pe care ceilalți îl nutreau pentru Lucy. Pentru ea lipsa de tărie a fiicei sale, căci așa o credea ea, era o moștenire a sîngelui de plebeu al tatălui, ce curgea cu precădere în vinele copilei sale, și de obicei o numea în batjocură „păstorița din Lammermoor”. Era cu neputință să nu suferi o făptură atît de blîndă și care nu făcea rău nimănui; dar lady Ashton își iubea mai tare fiul cel vîrstnic care îi moștenise în cea mai mare măsură caracterul ambițios și cerbicia ei decît o fiică a cărei blîndețe i se părea cam netoată. Pe fiul ei îl mai iubea și pentru că, spre deosebire de obiceiul scoțian la nobili, fusese botezat cu numele capului familiei.

— Scumpul meu Sholto, spunea ea, va ține neîntinată cinstea casei mamei sale, ridicînd-o și sprijinînd-o pe cea a tatălui său. Sărmana Lucy

nu e bună de baluri și curți domnești. Un boiernaș de țară îi va fi soț, destul de bogat ca să nu ducă lipsă de nimic fără ca ea să fie silită să miște vreun deget ori să aibă altă grijă decât ca nu cumva bărbatu-său să-și rupă gîtul la o vînătoare de vulpi. Nu cu de-alde astea s-a ridicat neamul nostru și nu așa îi vom putea spori puterea. Fala lordului secretar e proaspătă încă, dar trebuie păstrată ca și cum ne-am fi născut în ea, purtîndu-i greutatea-i, ținîndu-ne la înălțimea-i, ba fiind gata să ne-o sporim și să-i orbim pe cei din jur cu ea. În fața celor de os vechi oamenii se pleacă din obișnuința de generații; în fața noastră ar sta șașapeni dacă nu le-am frînge noi spinarea. O fiică bună să pască turma de oi sau să îmbrace vălul mînăstiresc nu are darurile trebuincioase pentru a porunci ascultarea care îi e aruncată în silă; și fiindcă cerul nu s-a îndurat de noi cu un al treilea fiu, Lucy ar fi trebuit, prin naștere, să-i țină locul. Fericit fie ceasul în care o va cere cineva a cărui energie să fie mai mare decât a ei sau a cărui ambiție să fie la fel de neînsemnata precum e a ei.

Așa gîndea o mamă căreia inimile copiilor, precum și speranțele lor de fericire i se păreau nimic în comparație cu rangul și măreția lor vremelnică. Dar ca, ca mulți alți părinți iuți și pripiti la judecată, greșea nesocotind firea fiicei ei, care sub o pojghiță de neîntrecută indiferență, ocrotea sămînța acelor patimi ce înmuguresc cîteodată, peste noapte, ca toiagul profetului și îi lasă muți pe cei din jur prin neașteptata lor ardoare și intensitate. De fapt Lucy părea rece fiindcă nu apăruse nimic care să-i înmoaie sau să-i dezmorească inima. Viața i se scursese pînă acum monotonă și ușoară, ba chiar fericită dacă unda ei lină n-ar fi semănat cu aceea a unui rîu care se scurge neîncreștit pentru a se precipita brusc într-o cascadă.

— Așa, Lucy, spuse tatăl ei intrînd după ce ca sfîrșise cîntarea, învățătorul tău într-ale muzicii te îndeamnă să disprețuiești lumea înainte de a o cunoaște? Ești cam pripită, fetița mea! Ori ai vorbit ca mai toate fecioarele care disprețuiesc plăcerile vieții pînă ce acestea li se înfățișează în persoana unui nobil cavalier?

Lucy roși, se dezvinovăți spunînd că nu trebuie să se vadă nici un scop anume în alegerea ei care fusese făcută la împlinire dintr-o culegere de cîntece, după care lăasă degrabă instrumentul la rugămintea tatălui ei de a-l însoți la o plimbare.

Un parc, sau mai curînd teren de vînătoare bine împădurit se întindea în spatele castelului care, străjuind după cum am mai spus o trecătoare înălțată chiar din cîmpie, părea ridicat din stîncă pentru a sta

de pază codrului ce se înălța îndărătul lui, cu colțuroasă maiestate.

Prin aceste romantice cotloane se pierdură tatăl cu fiica, braț la braț, pe o alee străjuită de ulmi umbroși printre care pîlcuri de căprioare se vedeau grațioase în depărtare. Plimbîndu-se așa și admirînd felurile privesc pentru care sir William Ashton, în ciuda ocupațiilor sale zilnice avea neobișnuit de mult gust și înțelegere, la un moment dat fură ajunși din urmă de paznicul parcului care, cu arbaleta în mînă și un ogar ținut în lesă de un băietan, grăbea spre inima codrului, la îndatoririle sale cinegetice.

— Mergi să ne agonisești o bucată de vînat, Norman? întrebă stăpînul său răspunzînd la plecaciunea omului.

— Chiar așa, preacinstite stăpîne. Pofțiți a vedea lucrarea noastră?

— Nu, nu, răspunse lordul, băgînd de seamă că fiicei sale îi pierise sîngele din obraji la gîndul de a fi silită să fie martoră uciderii unei căprioare, deși, dacă părintele său ar fi zis ca să meargă cu Norman, probabil că n-ar fi făcut nici un semn ca să-și arate neplăcerea.

Pădurarul strînse din umeri.

— Urît lucru, zise el, cînd pe nici unul dintre boieri nu-l trage inima să vadă petrecerea aceasta. Nădejdea-i era doar la întoarcerea căpitanului Sholto, altfel o să se lase de meșteșug, căci pasămite pe domnișorul Henry îl asupresc cu învățătura latinească dară voința lui ar fi să șadă prin codri din zori și pînă-n noapte, păcat de măriia-sa, că nu așa cată să facă om dintr-un pui crud. Altfel stăteau treburile pe vremea lordului Ravenswood – cînd era să omoare un cerb, venea tot omul, cu mic cu mare să se uite, iar cînd dobitocul se prăbușea cuțitul era închinat domnului și niciodată măriia-sa nu se întîmpla să ne miluiască cu mai puțin de un galben. Ce să mai zic de Edgar Ravenswood – adică Domnul Ravenswoodului cum îi spune lumea – că acesta cînd scapă în codri, măre Doamne, de pe vremea lui Tristan cel vestit nu s-a mai pomenit așa țințaș, cînd înstrunează arcul dobitocul cade fulgerat, să nu fie cu supărare, dar pe meleagurile astea îndeletnicirea vînătorească din străbuni s-a cam dus de rîpă.

Multe din cele ce grăise pădurarul erau puțin plăcute simțămîntelor lordului secretar; acesta nu putea să nu bage de seamă că sluga nici nu se ostenește să-și ascundă disprețul pentru un stăpîn care n-are gust de petrecerea vînătorească, însușire de neînlocuit a unui gentilom în acele vremuri. Dar cum căpetenia vînătorilor e la orice conac o persoană de cea mai mare importanță, cutezînd să vorbească fără sfială stăpînului

său, ca atare sir William nu făcu decît să zîmbească și să răspundă că astăzi îi stă mintea la altele decît la vînatul căprioarelor scoțînd însă din pungă un ban de aur și dîndu-l omului ca să-l mulțumească. Vînătorul îl primi așa cum primește chelnerul de la un hotel la modă bacșiful de două ori mai mare decît s-ar cuveni pe care i-l dă un boiernaș de la țară, adică arborînd acel zîmbet în care plăcerea darului se împletește cu disprețul pentru ignoranța dăruitorului.

— Domnia-ta, zise el, rău faci că dai plata înainte să vezi treaba făcută. Ce-ai mai zice dacă acum, după ce mi-ai plătit simbria, n-aș nimeri cerbul cu săgeata?

— Nu cred că ai înțelege, zise lordul zîmbind, dacă ți-aș pomeni de *codicto inidebit*¹?

— Pe cîntea mea că n-aș pricepe o iotă – o fi vreo ispravă legalicească doar că... Prinde orbul... știe luminăția-ta ce se întîmplă. Oricum, eu o vorbă am și dacă mă ascultă arcu și copoiul, o să aveți în frigare o halcă de vînat cu slănina de două degete.

Tocmai cînd se pregătea să plece, stăpînul îl opri și-l întrebă ca din întîmplare dacă Domnul Ravenswoodului era chiar atît de viteaz și bun țînțaș cum zicea lumea.

— Dacă-i viteaz?! Ca unul într-o mie, și nu vă mint deloc, răspuse Normam Eram o dată în codrul Tynninghame cu o ceată de aleși vînători dimpreună cu măria-sa; și ne-a dat de furcă un cerb încolțit de ne-a făcut să ne tragem cu toții îndărăt, pe cîntea mea; o mîndrețe de dobitoc, bătrîn și puternic, cu o pădure de coarne și cu fruntea lată ca un taur. Cînd mi ți s-a repezit o dată la lordul cel bătrîn am zis că pînă aici i-a fost ăstui stîlp al nobilimii – dar numai ce se repede ca o săgeată domnul nostru și-i retează zgîrciurile, țîntuindu-l pe loc cu cuțitul. Dumnezeu să ni-l ție că n-avea decît șaisprezece ani pe atunci.

— Și e la fel de meșter cu flinta ca și cu pumnalul? Spuse sir William.

— Găurește banul ăsta de argint dacă-l țin între arătător și policar la optzeci de yarzi, mă prind pe un ban de aur; ce mai vreți de la ochi, mîna și pulbere?

— Nimic, desigur, spuse lordul secretar: dar să nu te mai reținem de la petrecerea ta, Norman. La revedere, bunul meu Norman.

Și fostul soldat se pierdu pe cărare, îngînîndu-și cîntecul vesel, ce se stîngea pe măsură ce se îndepărta.

¹ Legătura debitorului (lat.).

*„Călugărul sare din pat când utrenia sună,
Dar stareșu-i slobod să doarmă în sunetul ei;
Răzeșu-i silit să se scoale pe lună
— S-aude o trâmbiță; e ora, ehei!
Pe dealul Bielhope sînt cerbi, căpriori,
O turmă întreagă, prin crîngul de soc;
Dar o ciută ca crinul, scăldată de sori
Răsare mai mîndră ca toți la un loc!”*

— Să fi fost acest om în slujba Ravenswoozilor de le poartă atîta cinstire? spuse lordul secretar cînd vînătorul dusese de mult cîntecul cu el. Tu trebuie să știi, Lucy, fiindcă socoți de datoria ta să ții seama fiecărui mîrlan de la castel.

— Nu sînt un grămătic chiar atît de grijuliu, tată dragă; din cîte-mi amintesc, Norman a servit pe vremuri aici cînd nu era decît un băiețandru, înainte de a pleca la Ledington de unde l-ai luat tu în slujbă. Dacă însă vrei să afli mai multe despre foștii stăpîni ai locului, bătrîna Alice e cea mai bună cronică vorbitoare.

— Și mă rog ție de ce aș vrea să aflu orice ar avea de-a face, Lucy, cu familia ori cu faptele lor?

— La asta n-aș ști să-ți răspund, tată; știu doar că l-ai întrebat pe Norman de tînărul Ravenswood.

— Ei și tu, fetițo! făcu tatăl ei, întrebînd însă numaidecît:

— Și cine e bătrîna Alice? Cred că tu le cunoști pe toate babele din ținut!

— Sigur că le cunosc, altfel cum le-aș putea ajuta cînd sînt la nevoie? Cît despre bătrîna Alice, ea e împărăteasa tuturor bătrînelor și regina a toate cîte se spun, se fac și se vîntură, mai ales știe o seamă de legende înțelepte. E oarbă sărmana, dar cînd îți vorbește ai crede ca te sfredelește pînă în străfundul inimii. Eu însămi adesea îmi acopăr fața sau o întorc de la ea, căci îmi pare că mă vede schimbînd fețe-fețe deși de douăzeci de ani ochii ei și-au pierdut lumina. Merită să o cercetezi tată, chiar numai ca să vezi cum o bătrîna oarbă și neputincioasă are o atît de mare ascuțime a simțurilor și cuviință a purtărilor. Te rog să mă crezi că după vorbă și purtare ai putea-o lua drept contesă. Hai, vino s-o vedem pe bătrîna Alice, nu sîntem nici la un sfert de milă de casa ei.

— Toate acestea, draga mea, spuse lordul secretar, nu-mi răspund la întrebare, anume cine e femeia și ce legături are ea cu familia fostului

stăpîn?

— A fost un fel de doică din cîte ştiu; şi a rămas aici fiindcă doi din nepoţii ei au stat în slujba ta. Se pare însă că a fost împotriva voinţei ei fiindcă sărmana suferă amarnic de schimbarea vremurilor şi a stăpînilor.

— Mare cinste mai îmi face, răspunse lordul secretar. Ea şi cu ai ei beau şi mănîncă pe banii mei, jelindu-se tot timpul că nu mai slujesc o familie care n-a folosit vreodată la ceva, nici lor, nici altora!

— Vai, răspunse Lucy, să ştii că o nedreptăţeşti pe bătrîna Alice. Nu e cîtuşi de puţin iubitoare de bani şi pentru nimic în lume n-ar primi pomană chiar de-ar muri de foame. Doar că îi place să povestească, la fel ca mai toţi bătrînii cînd îi întrebi de istorii din tinereţea lor; şi vorbeşte de cei din neamul Ravenswood doar fiindcă a trăit atîţia ani sub aripa lor. Sînt sigură însă că ție îţi poartă recunoştinţă pentru că ai proteguit-o şi că mai degrabă ar grăi către tine decît către altcineva din jur. Rogu-te tată, hai s-o cercetăm pe bătrîna Alice.

Şi cu încăpăţînarea unei copile răsfăţate îl tîrî pe lordul secretar în partea în care dorea.

Capitolul IV

*„Peste coroana pomilor înalți zărea
Un fir de fum, subțire și ușor –
Și sulul ce spre stele se-ntindea
Somn lin copilei i-aducea încetisor
Așa precum îl cucerea din zbor...”*

(Spenser)

LUCY ÎL CĂLĂUZEA PE TATĂL EI, el fiind prea cufundat de obicei în treburile-i politicești ori lumești pentru a avea vreme să-și cunoască întinsele sale moșii și locuind mai mult la Edinburgh; pe când ea cu mama sa ședea toată vara la Ravenswood și parte din înclinație firească, parte din lipsa altei distracții, ajunsese să cunoască în preumblările sale, fiecare cărare, alee, viroagă ori vâlcea umbroasă.

Spuneam că lordul secretar nu era nesimțitor la frumusețile naturii; și, ca să-i facem dreptate, trebuie să adăugăm că le gusta cu și mai multa plăcere când o avea alături pe frumoasa, simpla și ciudata-i copilă care, agățată de brațul lui, cu dragoste filială, când îl chema să admire măreția vreunui stejar bătrîn, când cine știe ce cotitură neașteptată a cărării; torcîndu-și caierul prin dumbrăvi și viroage, ieșea deodată la loc deschis de unde se vedeau, pînă departe, timpurile de dedesubt, prelingîndu-se înapoi printre stînci și desișuri călăuzindu-i spre priveliști îndeobște ascunse privirii omului.

Oprindu-se o dată să admire priveliștea ce se deschidea în fața ochilor lor, Lucy îi spuse tatălui său că se aflau în apropierea căsuței protejatei sale oarbe; și într-adevăr, cătînd pe după colină, o cărăruie care o încingea ca o panglică, bătută de pașii necălăuziți de vedere ai stăpînei, ducea la o colibă cuibărită într-o văgăună neagră și întunecoasă, părăind anume făcută pe potrivă beznei în care trăia bătrîna.

Stîncă cea noptatecă părea că se apleacă asupra cocioabei gata-gata

să prăvălească un bolovan de pe încruntata-i frunte peste șubredul sălaș de dedesubt. Coliba era de chirpici și piatră, tivită cu acoperiș grosolan de stuf, care cam curgea la vale. Din mijlocul său se ridica o șuviță de fum albăstrui încolăcindu-se în sus, pe fața albă, aplecată, a stîncii și dînd priveliștii un aer de neasemuită dulceață. într-o grădiniță prăpădită, înconjurată de tufe de soc servind de gard viu și printre stupii de pe urma cărora trăia, o găsiră pe buna bătrîna pentru care Lucy îl adusese pe tatăl ei pînă aici.

Orice nenorociri se vor fi abătut pe capul acelei bătrîne – oricît de sărman era sălașul său, nu era greu să vezi din prima clipă că nici anii, nici sărăcia, necazul ori boala nu îngenuncheaseră firea tare a acestei femei cum nu se mai afla alta. Ședea pe un scăunel sub un mesteacăn plîngător neobișnuit de bătrîn și de stufos așa cum e de obicei înfățișată Judah șezînd sub palmier cu un aer de măreție tragică. Era înaltă de statură, impunătoare, doar puțin încovoiată sub greutatea anilor. Deși de țarancă proastă, veșmintele îi erau neobișnuit de curate, deosebindu-se în această privință de ale celor mai mulți de o seamă cu ea, și erau potrivite cu o grijă și chiar cu un gust la fel de neobișnuite. Privitorul era însă izbit mai ales de expresia chipului ei și de aceea mai toți oamenii îi arătau semnele unui mult mai mare respect și cuviință decît ar fi putut ea cuteza să ceară, judecînd după mizera-i cocioabă, semne pe care ea le primea cu demnitatea degajată a celui care știe că i se cuvin. Trebuie să fi fost frumoasă odată, dar plămada feței sale era îndrăzneată și bărbătoasă, din cele care nu supraviețuiesc zorilor tinereții; pe obraz îi rămăsese însă înscris bunul simț, cugetarea adîncă, mîndria aspră care, la fel cu îmbrăcămintea, părea să nu îngăduie asemănare cu cei de o seamă cu ea. Cu greu ți-ai fi putut închipui că o față lipsită de binefacerile văzului putea să oglindească atît de limpede tăria unui caracter; ochii, închiși aproape de tot, nu știrbeau, cu găvanele lor fără strălucire, frumusețea chipului la a cărui expresie nu puteau adăuga nimic. În acel moment părea dusă pe altă lume, legănată poate de bîzîitul harnicelor zburătoare din jurul ei, pierdută în gînduri dar cu totul trează.

Lucy desfăcu lăntîșorul care prindea poarta grădinii și-i vorbi bătrînei.

— Alice, părintele meu a venit să te vadă.

— E binevenit, domnișoară Ashton, ca și domnia-ta, spuse bătrîna întorcîndu-se și înclinînd din cap către noii veniți.

— Frumoasă dimineată pentru albinele tale, măicuță, spuse lordul secretar, care, impresionat de înfățișarea bătrînei, era destul de curios să

vadă dacă și vorbele ei vor fi la înălțime.

— Cred că da, domnia-voastră, răspunse ea; simt că suflarea văzduhului e mai blîndă azi decît în alte dăți.

— Nu-ți îngrijești singură albinele, măicuță? Cum te descurci?

— Cu ajutorul unor dregători, ca și regii cu ajutorul supușilor lor, răspunse Alice; ba am chiar norocul unui prim-ministru. Unde ești Babie?

Alice suflă într-un mic fluier de argint agățat la gîtul ei, folosit pe atunci la chemarea servitorilor, și Babie, o fetișcană de vreo cincisprezece ani, își făcu apariția din colibă nu chiar atît de dichisită ca atunci cînd bătrîna ar fi putut-o vedea, dar oricum mult mai curățică decît te-ai fi așteptat.

— Babie, spuse stăpîna ei, adu pîine și miere lordului secretar și domnișoarei Ashton – ei îți vor ierta sîngăcia dacă te arăți cuviincioasă și iute.

Babie nu pregetă bineînțeleș să îplinească porunca stăpînei, mișcîndu-se încoace și încolo ca un crab, cu picioarele luînd-o într-o parte și cu capul sucit în cealaltă, cătînd cu uimire la stăpînul locului de care oamenii de pe moșie mai mult auzeau decît îl vedeau cu ochii. Pîinea și mierea, așezate pe o frunză de platan, fură închinat și primite cu toată curtenia.

Lordul secretar, așezat pe trunchiul unui copac prăbușit și putred, părea că ar dori să prelungească discuția, dar nu prea știa cum să facă să aducă vorba despre ceea ce-l durea pe el.

— Locuiești de multă vreme pe această moșie? întrebă după o scurtă pauză.

— Sînt aproape șazeci de ani de cînd am pus piciorul pe hotarul Ravenswoodului, răspunse femeia a cărei conversație, deși respectuoasă și politicoasă, părea a se mărgini doar la obligația de a răspunde la întrebările lui sir William.

— Judecînd după accent, nu ești de pe aceste meleaguri, spuse cu precauție lordul secretar.

— Nu. După naștere sînt englezoaică.

— Și totuși pari legată de această țară ca și cum ar fi a ta.

— Pe aceste locuri am gustat din cupa bucuriei și a suferinței. Aici am fost soată unui bărbat cinstit și bun mai bine de douăzeci de ani, aici am născut cinci copii vrednici, aici a vrut Dumnezeu să mi-i ia, aici au murit și colo, lîngă acea bisericuță dărîmată, sînt îngropați cu toții. N-am știut

de alt ținut atîta vreme cît au fost în viață, nu voi să știu de altul acum cînd ei nu mai sînt.

— Dar casa, spuse lordul secretar, ți-e aproape prăvălită în ruine...

— N-ai vrea, dragă tată, vorbi Lucy repede, dar cu sfială, agățîndu-se de vorbele părintelui ei, să dai poruncă s-o îndrepte, dacă ai crede de cuviință, desigur...

— O să mă țină atîta cît trăiesc, domniță Lucy, spuse oarba; n-aș vrea să dau nici o bătaie de cap stăpînului meu.

— Dar odată ai trăit într-o casă frumoasă și ai fost bogată și acum la bătrînețe să trăiești într-o cocioabă!

— E tocmai bună pentru mine, domniță Lucy; dacă inima mea nu s-a frînt de atîta suferință cîtă a îndurat sau a văzut la alții, înseamnă că e oțelită și atunci restul acestui trunchi bătrîn nu se cade să se arate mai slab.

— Probabil ai fost martoră a multor schimbări, spuse lordul secretar, dar viața te-a învățat să te aștepti la ele.

— M-a învățat să le îndur, înălțimea-voastră, veni răspunsul.

— Și totuși știi că e în firea lucrurilor să se schimbe pe măsură ce anii trec, spuse politicianul.

— Așa e; știu însă că și bușteanul pe care, sau alături de care stă domnia-voastră, a trebuit să cadă, de putreziciune sau de tăișul toporului; cu toate acestea am tras nădejde ca ochiul meu să nu apuce să vadă cum se prăvale copacul ce mi-a umbrît casa.

— Să nu crezi că am să te țin de rău fiindcă te gîndești cu regret la zilele cînd moșia era stăpînită de o altă familie. Ai avut, fără îndoială, toate motivele să-i iubești și îți respect credința. Voi da poruncă să ți se clădească la loc locuința și sper că va veni o zi cînd vom fi prieteni cunoscîndu-ne mai bine.

— La vîrsta mea nu mai legi prietenii noi. Vă mulțumesc de mărinimie, e fără îndoială călăuzită de cele mai bune gînduri; am însă tot ce-mi dorește inima și nu pot să primesc mai multe de la domnia-voastră, stăpîne.

— Bine, atunci, continuă lordul secretar, îngăduie-mi să-ți spun că te privesc ca pe o femeie învățată și cu bun-simț, cu mult mai presus de înfățișarea ta și că voi să trăiești de acum înainte fără a plăti vreo dare pe pămînturile mele.

— Nădăjduiesc să fie așa, spuse bătrîna cu demnitate. Din cîte știu aceasta a și fost una din învoielile de vînzare a Ravenswoodului către

domnia-voastră, deși un lucru atît de neînsemnat nu avea cum să rămînă întipărit în mintea domniei-voastre.

— Mi-a scăpat... mi-a ieșit din minte, într-adevăr, răspunse lordul oarecum încurcat. Văd că ai rămas prea legată de vechii tăi prieteni ca să primești vreo binefacere din partea celui venit după ei.

— Departe de mine acest gînd, mylord; vă port recunoștință pentru darurile ce le resping și rău îmi pare că nu vă pot răsplăti pentru ele cu vorbe mai bune decît cele pe care am să le grăiesc acum.

Lordul secretar o privi cu surprindere, dar nu spuse un cuvînt.

— Sir William, continuă ea pe un ton solemn și plin de înfiorare, luați aminte la cele ce veți face; căci vă aflați pe marginea prăpastiei.

— Ce vrei să spui? făcu lordul, al cărui gînd zbură de îndată la treburile politicești ale țării. Ți-a ajuns la ureche ceva despre vreun complot sau uneltire?

— Nu, stăpîne; cei ce fac negoț cu marfa asta nu țin sfat cu bătrîinii, orbii și neputincioșii. La altceva să iei seama. Ai împins lucrurile prea departe cu cei din neamul Ravenswood. Să știi o vorba adevărată – sînt un neam amarnic și nu e bine să ai de-a face cu oameni care nu mai au nimic de pierdut.

— Ce spui tu, răspunse lordul, cele ce s-au săvîrșit între noi au fost făptuirea legii, nu lucrarea mea; și dacă au ceva cu mine, la lege trebuie să meargă...

— Da, dar ei pot gîndi altminteri și să-și facă ei dreptate dacă legea nu le-o face.

— Cum adică? zise lordul secretar. Oare să fie în stare tînărul Ravenswood să mi se întoarcă împotriva-mi cu vrăjmășie?

— Ferească-mă Domnul de una ca asta! Nu am decît cuvinte de laudă pentru acel tînăr cinstit și cu inima deschisă – cinstit și deschis zic? – Ar fi trebuit să adaug liber, generos și nobil. Cu toate acestea e un Ravenswood și s-ar putea să-și pîndească momentul. Amintește-ți ce-a pățit sir George Lockhart.¹

¹ ¹ Sir George Lockhart, președinte al Curții Judecătorești. În anul 1689 a fost împușcat pe strada mare din Edinburgh de către John Chiesley de Dalry. Răzbunarea acestui nefericit adus în pragul deznădejdiei a fost cauzată de convingerea lui că președintele îi făcuse o nedreptate prin hotărîrea ce o dăduse în favoarea soției și a copiilor lui obligîndu-l la o pensie alimentară de vreo 93 de lire. Se spune că mai întîi își pusese în cap să-l împuște pe judecător în vreme ce acesta era la slujbă, dar s-a răzgîndit temîndu-se de sfințenia locului. După ce credincioșii s-au împrăștiat, el și-a

Lordul secretar tresări la amintirea unei tragedii, pe cât de adânci pe atât de proaspete. Bătrîna continuă:

— Chiesley care a făptuit crima era rudă cu lordul Ravenswood. În sala cea mare a castelului Ravenswood în fața mea și a altora și-a arătat hotărîrea cruntă pe care a împlinit-o mai tîrziu. Nu se cuvenea să vorbesc atunci, dar nu m-am putut stăpîni. „Cumplită e crima pe care o pregătești și vei da socoteală de ea în fața scaunului de judecată.” Niciodată n-am să-i uit privirea și răspunsul: „De multe am să dau eu socoteală la Judecata de Apoi și va intra și această faptă la adunare”. Deci vă spun să vă feriți de a strînge cu ușa un om care a deznădăjduit de a-și afla dreptatea din mîna legii. Prin vinele neamului Ravenswood curge sîngele lui Chiesley și o picătură e de ajuns să-l facă să fiarbă, în starea în care e el acum. Teme-te de el, îți zic!

Din întîmplare sau anume, bătrîna nu făcuse decît să înteească temerile lordului secretar. Neagra și disperata scăpare în omor, atât de obișnuită baronilor scoțieni în vremurile de demult, fusese prea adesea căutată și în timpuri mai apropiate de noi, la strîmtoarea unei ispite neașteptate sau acolo unde cugetul celui în cauză era copt pentru o asemenea fărădelege. Sir William Ashton știa prea bine toate acestea; mai știa și că tînrul Ravenswood avusese de suferit destule nedreptăți ca să se lase ademenit de acest soi de răzbunare, obișnuit deși cumplit rod al părtinirilor legii. Se strădui totuși să-și ascundă neliniștea în fața lui Alice, dar atât de neîndemînatic încît și un ins mai necunoscător al firii omenеști decît bătrîna și-ar fi dat seama de lucrul ce-i frigea inima. Vocea îi era schimbată cînd îi spuse că Domnul Ravenswoodului era un om de onoare și chiar de n-ar fi așa, soarta lui Chiesley de Dalry putea să-i servească de pildă oricui i-ar fi trecut prin cap să ia asupra-și sarcina

urmărit victima pînă în capul străzii care duce în partea de miază-zi a Lawnmarket-ului unde președintele locuia, și l-a împușcat cînd se pregătea să intre în casă. Fapta a fost săvîrșită în prezența multor martori. Criminalul nu a încercat să fugă și s-a lăudat cu fapta lui spunînd: „L-am învățat pe jude cum se face dreptatea”. În orice caz este drept că îl prevenise, după cum spunea și Jack Cade, într-o împrejurare asemănătoare. Ucigașul după ce a fost supus caznelor, a fost judecat în fața lordului judecător al Edinburghului și condamnat să fie tîrît pe o grapă spre locul execuției, să i se taie mîna dreaptă cîtă vreme mai era încă viu și să fie spînzurat cu pistolul atîrnat de gît. Execuția a avut loc la 3 aprilie 1689; întîmplarea a rămas multă vreme în amintirea oamenilor ca un exemplu cumplit a ceea ce cărțile juridice numesc *perfervidum ingenium Scotorum*.

de a-și face dreptate după cum îl taie capul pentru niște nedreptăți închipuite. Iar după ce rostise pripit aceste câteva cuvinte, se ridică și plecă fără să mai aștepte răspuns.

Capitolul V

LORDUL SECRETAR UMBLĂ CAM vreun sfert de milă fără să scoată o vorbă. Fiica sa, sfioasă din fire și crescută ca pe atunci, cu frică și cuviință față de părinți, deci și cu ascultare, nu îndrăzni să-i întrerupă cugetarea.

— De ce ești atît de palidă, Lucy? spuse tatăl ei, întorcîndu-se deodată și rupînd tăcerea.

În acel timp, nu-i era îngăduit unei tinere fecioare să spună ce credea despre un lucru de mare importanță decît dacă cineva o întreba anume, așa că Lucy se făcu a nu ști nimic de înțelesul vorbelor ce schimbase Alice cu tatăl ei, punîndu-și tulburarea pe seama fricii de vitele sălbatice care pășteau pe plaiul întins unde călcau ei acum.

Nobilimea Scoției socotea pe atunci ca un semn ai rangului cele cîteva animale, urmașe ale turmelor sălbatice care odinioară colindaseră în libertate codrii Caledoniei. Cel puțin trei familii nobile, anume Hamilton, Drumlanvick și Cumbernauld se făleau cu exemplarele care hălăduiseră dintotdeauna prin ținuturile lor. Față de strămoșii lor, acestea scăzuseră mult în mărime și putere, dacă stăm să judecăm după cele ce spun cronicile și rămășițele uriașe de curînd descoperite cînd s-au secat niște mlaștini și pămînturi noroioase. Bourul își pierduse fala coamei și dobitoacele erau mărunțele și mai ușurele, alb-murdare la culoare, cu coarne și copite negre. Le mai rămăsese însă răutatea din vechi, nu se lăsau nicidecum domesticite fiindcă nu sufereau speța omenească și adesea erau primejdioase dacă te apropiai cu neprevădere de ele sau le stricai tihna. De aceea și fuseseră alungate din locurile pe care le-am pomenit și unde poate că altfel ar fi fost îngăduite în desișurile păduroase din Scoția, chiriași de vază ai pădurilor baroniale. Vreo cîtiva se mai păstrează încă, dacă nu mă înșel, la castelul Chillingham și Northumberland, pe domeniul contelui de Tankerville.

Apropierii de aceste dobitoace găsi deci Lucy de cuviință să atribuie semnele de teamă ce i se zugrăviseră pe față din cu totul altă pricină. Ba era deprinsă cu priveliștea vitelor sălbatice, din timpul plimbărilor pe plai; iar pe vremea ei nu se obișnuia, ca acum, ca o domnișoară să facă prea mult caz de sperieturi și nevricale. Iată că acum însă toate acestea îi folosiseră ca să-și ascundă adevărata neliniste.

De abia îi răspunsese tatălui său în cuvintele de mai sus cînd un bour, ațîțat fie de culoarea stacojie a mantiei domnișoarei Ashton, fie mînat de vreunul din accesele de turbare cărora le sînt supuse aceste ființe, se desprinsese din grupul cu care păștea pe o poiană acoperită cu iarbă, pierdută printre tufele încurcate și dese. Animalul se apropie de veneticii din regatul său, mai întîi domol, scurmînd pămîntul cu copita, mugind din cînd în cînd și frămîntînd glodul cu coarnele vrînd parcă să-și îmboldească furia și năvala.

Lordul secretar, care băgase de seamă purtarea animalului, pricepu că în scurt timp dobitocul avea să devină năbădăios și apucînd brațul fiicei sale o luă repejor pe cărare vrînd să se îndepărteze cît mai iute. Tocmai această purtare se dovedi a fi cea mai nechibzuită căci bourul, căpătînd curaj în fața acestei încercări de fugă, se luă după ei cît îl țineau picioarele. În fața unei atari. primejdii și un om mai curajos decît lordul secretar poate și-ar fi pierdut firea. Dar dragostea de tată, „mai tare ca moartea”, îi dădu tărie. El continuă să-și sprijine și să și tragă după el copila pînă ce, frica sleindu-i puterile, Lucy se lăsă moale la pămînt, lîngă el; puțînd a o scăpa astfel, bătrînul se întoarse și se așeză între ea și animalul care, galopînd, cu furia ațîțată de goana nebună, era doar la cîtiva pași de ei. Lordul nu avea arme: vîrsta și cinul său îl scuteau de a purta chiar și o săbioară ușoară, obișnuită nobililor – cu toate că nu i-ar fi putut fi de mare ajutor.

Părea sortit ca părintele, fiica sau amîndoi, să cadă pradă primejdiei de neînlăturat, cînd o împușcătură venită din desișul apropiat puse deodată stavilă goanei taurului sălbatic. Plumbul îl nimeri atît de bine la încheietura șirei spinării cu ceafa, încît rana, care în orice altă parte a trupului ar fi fost cît o pișcătură de purice pentru vijelia turbată a animalului, se dovedi fatală. Împleticindu-se cu un muget ce-ți făcea părul măciucă, forța galopului mai degrabă decît picioarele îl purtă pînă la vreo trei metri de lordul împietrit, unde se prăbuși la pămînt cu mădularele acoperite de sudoarea morții și tremurînd de ultimii fiori.

Lucy zăcea la pămînt fără simțire, neștiutoare de minunata-i scăpare.

Tatăl ei rămăsese ca trăsniț, atît de iute fusese trecerea de la o moarte groaznică ce părea de neînlăturat la siguranța cea mai deplină.

Căta la fiara cumplită pînă și în moarte, împietrit de o uimire mută, neînțelegînd încă prea bine cele ce se petrecuseră; atîta era de uluit încît mai că-i venea să creadă că bourul căzuse fulgerat de trăsnetul Domnului, dacă n-ar fi băgat de seamă, printre frunzele desişului, silueta unui om ținînd în mînă o muschetă de vînătoare.

Acesta îl făcu să se dezmeticească și să vadă pe ce lume se află; o aruncătură de ochi către fie-sa îi aminti că cineva trebuie să aibă grijă de ea. Strigă deci omului, despre care crezu că e vreunul din pădurarii săi, să vadă de domnișoara Ashton, pînă ce el alerga după ajutoare. Vînătorul se apropie și lordul secretar văzu că e un străin, dar în tulburarea sa nu-l întrebă nimica, ci doar îi porunci ca fiind mai tînăr și mai în puteri s-o poarte pe Lucy pînă la o fîntînă din apropiere în vreme ce el se va duce la coliba Alicei să ceară ajutor.

Omul a cărui ivire taman la timp le scăpase viața, nu pregetă să ducă pînă la capăt fapta bună pe care o începuse. El o ridică pe Lucy în brațe și, purtînd-o pe sub umbra pădurii, pe cărări ce părea să le știe cu ochii închiși, nu se opri pînă nu ajunse la o fîntînă cu apă limpede și îmbelșugată, unde o lăsă jos. Fîntîna fusese odată acoperită și izvodită cu zorzoane de piatră gotice, dar acum bolta de deasupra se prăbușise, jghebul gotic ocrotitor crăpase și căzuse în părți, iar izvorul ieșea din inima pămîntului, țișnind la lumina zilei și șerpuind la vale printre sculpturile și pietrele acoperite cu mușchi aruncate la împlinire în drumul lui.

Tradiția, veșnic gata, cel puțin în Scoția, să încununeze cu o legendă orice colțișor vrednic și așa de interes, legase această fîntînă de o pricină anume de venerație. O frumoasă doamnă îi ieșise în cale unuia din lorzii Ravenswood pe cînd acesta vîna pe lîngă izvor și, ca o a doua Egerie, pusese stăpînire pe inima acelui Numa feudal. După aceea se întîlniseră adesea și veșnic la apusul soarelui, farmecul minții nimfei împlinind cucerirea pe care frumusețea ei o începuse, iar misterul ce înconjură toată povestea adăugînd puțin piper la toate acestea. Întotdeauna ea apărea și dispărea din jurul fîntîinii de care, gîndea iubitul ei, era legată prin cine știe ce legătura. De asemenea, întîlnirile lor aveau numeroase îngrădiri cu parfum de mare taină. Se vedeau o dată pe săptămînă – vinerea – și domnița îi spusese acelui lord Ravenswood că trebuie să se despartă de fiecare dată de îndată ce aud că clopotul bisericeții de la

mînăstirea de călugări din pădurea apropiată – acum de mult la pămînt – va suna de vecernie. La spovedanie, baronul de Ravenswood se zice că ar fi mărturisit pustnicului taina ciudatei sale iubiri și părintele Zacchary își vîrî în cap cum că ocrotitorul său a căzut în mrejele Satanei și că e în primejdie să-și piardă atît trupul cît și sufletul. Drept care îi zugrăvi baronului toate chinurile ce-l așteptau, cu toată elocința la care călugării se pricep atît de bine și-i arătă adevărata față și fire a încîntătoarei naiade pe care nu șovăi s-o veștejească drept mădular al diavolului. Îndrăgostitul asculta, refuzînd cu încăpățîinare să creadă; și numai după ce răbdarea i se înmuie în fața stăruințelor anahoretului, îngădui ca starea și alcătuirea doamnei inimii sale să fie pusă la încercare; se învoi deci, la propunerea lui Zacchary, ca prima oară cînd se vor întîlni, clopotul de vecernie să sune cu o jumătate de ceas mai tîrziu.

Pustnicul își întări și apăsa spusele și cu citate din Malleus, Malificarum, Sprengerus, Remigius și alți învățați demonologi care spuneau că Ucigă-l Crucea, momit astfel să întîrzie peste ora convenită, își va da arama pe față și, înfățișîndu-se iubitului ei îngrozit de chipul unei lucrări diavolicești, se va topi apoi din fața lui într-un fulger de pucioasă. Raymond de Ravenswood se prinse să încerce, oarecum curios să vadă ce o să iasă din încercarea aceasta,

La ceasul obișnuit îndrăgostiții se întîlniră și sfatul lor se întinse dincolo de ceasul hotărît, prin întîrzierea călugărului de a suna clopotul. Înfațișarea nimfei nu se schimbă cu nimic; cum însă umbrele înserării începură să se întindă la picioare, fata înțelese că ceasul obișnuit al vecerniei trecuse și, smulgîndu-se din brațele iubitului cu un strigăt de deznădejde, își luă adio de la el azvîrlindu-se în fîntînă și pierind din fața ochilor lui. Unde trupul străpunsese unda se ridicară clăbuci de sînge, ceea ce îl făcu pe deznădăjduitul baron să-și închipuie că nesăbuita-i iscodire adusese moartea tainicei și măiestrei făpturi. Remușcările ce simți, precum și amintirea farmecelor ei îi otrăviră viața, ce i se încheie nu cu multe luni mai tîrziu în bătălia de la Flodden. Dar întru pomenirea naiadei sale el pusese înainte să împodobească fîntîna care-i era locuință și adăpostise apele sale de necurătenii și pîngărire prin ridicătura boltită ale cărei fragmente risipite se mai văd încă împrejur. De atunci se zicea că steaua neamului Ravenswood ar fi apus.

Aceasta era legenda ce se povestea de obicei și despre care unii mai înțelepți decît norodul spuneau că ar fi o aluzie la o fecioară fără de neam, iubita acestui Raymond, pe care el o ucisese într-o izbucnire de

gelozie și al cărei sînge se amestecase cu apa Fîntîinii Fecioarei, cum i se mai spunea. Alții ziceau că povestea vine din vremuri și mai vechi, din mitologia păgînilor. Toți erau însă de părere că acel loc e aducător de rele pentru neamul Ravenswood și că a bea din unda fîntîinii, a te apropia numai de acel loc, dacă erai din seminția Ravenswood, era o nenorocire la fel de mare ca pentru un Grahame să poarte verde, un Bruce să omoare un păianjen, sau un St. Clair să treacă râul Odd într-o luni.

În locul acesta de tristă faimă deci, sorbi Lucy prima suflare de aer cînd se trezi din leșinul ei de moarte. Frumoasă și palidă ca naiada din poveste după chinul despărțirii de iubitul ei, se sprijinea cu spatele de o rămășiță a zidului de ruine, iar mantia-i șiroind de apă – căci salvatorul ei o stropise din belșug ca să o facă să-și vină în simțiri – i se lipea de trupul mlădios și minunat alcătuit.

Prima clipă de trezie făcu să-și amintească de primejdia care-i amortise simțurile, cea de a doua îi aduse în minte pe tatăl ei. Privi în jur... nu se vedea nicăieri... „Tată, Tată”, abia putu striga.

— Sir William e nevătămat, răspunse necunoscutul... Nu are nici o zgîrietură și într-o clipă va fi aici.

— Sînteți sigur? exclamă Lucy... Bourul era chiar lîngă noi... Lăsați-mă... mă duc să-l caut pe tata!

Și se ridică, dar puterile o părăsiră din nou așa că, lipsindu-i vloga ca să-și îplinească hotărîrea, ar fi căzut chiar pe piatră, vătămîndu-se tare.

Străinul era atît de aproape de ea, încît fu silit să o prindă în brațe ca să nu cadă, deși după o clipă de șovăială, neobișnuită la un tînăr care trebuie să ferească o frumusețe de primejdie. Povara ei, neînsemnată cum era, părea prea grea pentru tînărul și atleticul ei salvator, căci fără să fie ispitit să o înconjoare cu brațele nici măcar o clipă, o lăsă la loc pe piatra de care se sprijinise și, trăgîndu-se înapoi cu cîtiva pași, adăugă pripit:

— Sir William Ashton e în siguranță și se va întoarce într-o clipă. Nu vă fie teamă... Soarta a avut milă de el. Dumnezeuastră, domniță, sînteți slăbită și nu trebuie să vă ridicați fără ajutorul unor servitori mai vrednici decît mine.

Lucy, ale cărei simțuri își recăpătaseră ascuțimea, cătă mai cu grijă la necunoscut. Înfățișarea lui nu avea nimic anume a-l face nedoritor să întindă brațele unei tinere domnițe care are nevoie de ajutorul lui sau pe aceasta să șovăie a se sprijini de el; și chiar în acele împrejurări grele ea

nu se putu opri să nu gîndească ce rece și prea puțin zelos părea tînărul. O haină de vînătoare de culoare închisă lăsa să se ghicească rangul purtătorului, cu toate că era ascunsă pe jumătate de o manta largă și încrețită, de culoare cafenie închis. O beretă Montero, cu pană neagră era trasă pe frunte, umbrindu-i fața, dar din cît se putea vedea trăsăturile îi erau oacheșe, regulate, pline de o maiestate oarecum sumbră. Cine știe ce suferință tainică sau melancolia cărei posomorîte patimi stinsese flacăra jucăușă și zburdalnică a tinereții de pe un chip neașteptat de bine făcut să le exprime pe amîndouă și nu era ușor să-l privești fără să încerci un simțămînt de milă sau de înfiorare, ori îndoială și curiozitate amestecate cu amîndouă.

Înfățișarea care ne-a luat atîta timp ca să o descriem, Lucy o sorbi dintr-o privire și de cum întîlniră ochii adînci și negri ai străinului, ai ei se plecară cu sfială și teamă.

Totuși, ceva trebuiau să-și spună, sau cel puțin așa credea ea, deci începu să-i vorbească cu tremur în glas despre minunea scăpării ei adăugînd că inima-i spunea că străinul fusese un trimis al cerurilor venit să-i izbăvească pe ea și pe tatăl ei.

El păru că se scutură de mulțumiile ei, răspunzînd scurt:

— Vă las, domniță – și viersul adînc al vocii lui se ridică puternic, dar nu aspru din cauza tonului apăsător – vă las sub aripa celor cărora poate că azi le-ați fost înger păzitor.

Lucy rămase nedumerită de aceste spuse în doi peri și, cu o privire de recunoștință simplă și neprefăcută, se căi că-l supăraseră fără voie pe binefăcătorul ei – dacă așa ceva era cu putință.

— Nu m-am priceput pesemne, spuse ea, sa va arat mulțumirea mea, trebuie să fi fost foarte stîngace, deși nu-mi mai amintesc cele ce-am grăit, totuși, rogu-vă, mai adăstați o clipită pînă ce tata... lordul secretar va veni... rogu-vă, îngăduiți-i lui sa vă mulțumească și să vă întrebe de nume.

— Numele meu nu servește la nimic, răspunse străinul. Tatăl dumneavoastră – sau mai bine zis sir William Ashton – îl va afla prea curînd – și plăcerea îi va fi dulce ca fierea.

— Pe nedrept spuneți asta, strigă Lucy din toată inima, tata vă va rămîne, recunoscător pentru viața mea și a lui. Nu-l cunoașteți ori mi-ați spus basme cum că ar fi în siguranță, el fiind demult pierit din pricina turbării acelei fiare.

Dînd glas acelui gînd ce i se năzărise, ea se ridică de la pămînt și

încercă să se îndrepte spre locul primejdiei, iar străinul, deși păru că șovăie între chemarea inimoasă de a-i veni în ajutor și dorința de a o lăsa în pace, se văzu silit, din omenie, să o oprească cu rugămintea precum și cu fapta.

— Aveți cuvîntul unui gentilom, domniță, că vă spun adevărul; părintele dumneavoastră e la loc sigur; de plecați singură la locul unde pasc vitele sălbatice vă paște o primejdie mare. Dacă totuși vreți să mergeți (căci, chinuită de gîndul că tatăl său era încă în nevoie, fata se zmucea să plece), dacă aceasta vă e voia, acceptați-mi brațul deși poate că nu sînt omul care s-ar cădea să vă întindă mîna.

Fără să-i pese de aceste vorbe misterioase, Lucy se agăță de cuvintele lui:

— Ah, dacă sînteți bărbat, zise ea, dacă sînteți nobil, ajutați-mă sa-mi găsesc tatăl! Nu mă părăsiți... Mergeți cu mine... poate că în clipa asta își dă sufletul în vreme ce noi stăm aici la taifas.

Și, fără să-și mai plece urechea la scuze și la protestări, ținînd strîns brațul străinului, fără să bage de seamă altceva decît trăinicia sprijinului în lipsa căruia nu s-ar fi putut mișca, lipindu-se aproape de el de teamă să n-o lase și să plece, fata îl îndemnă, trăgîndu-l după ea, la drum, tocmai în clipa în care sir Willian Ashton apăru pe cărare, urmat de servitoarea Alicei și de doi tăietori de lemne chemați în ajutor. Bucuria de a-și vedea copila teafără copleși surprinderea ce ar fi arătat-o cu alt prilej văzînd-o sprijinită cu atîta familiaritate de brațul unui necunoscut, ca și cum ar fi fost lîngă el.

— Lucy, draga mea Lucy, n-ai pățit nimic? Ești sănătoasă? fură singurele cuvinte pe care le rosti strîngînd-o la piept cu înfocare.

— Sînt teafără, mulțumesc lui Dumnezeu, mai ales cînd te văd și pe tine la fel; dar acest gentilom... strigă ea lăsîndu-i brațul și trăgîndu-se la o parte... oare ce gîndește despre mine? și roșeața care-i împurpură tîmplele și gîtul stătu mărturie rușinii ce o cuprinsese la amintirea felului prea puțin sfios în care îi cerșise, ba chiar îi implorase ajutorul.

— Acest gentilom, spuse sir William Ashton, cred că nu se va căi de necazul ce i-am pricinuit cînd îi voi asigura de recunoștința lordului secretar pentru ocrotirea celei mai de preț comori a oricărui om – viața copilului său... Viața mea pe care a scăpat-o datorită vitejiei și iuțelii sale... Sînt sigur că ne va îngădui să cerem...

— Nu aveți a-mi cere nimica *mie*, spuse străinul cu voce poruncitoare și răsunătoare, eu, sînt Domnul Ravenswoodului.

Tăcerea de moarte care se lăsă, arăta surprinderea amestecată cu simțăminte mai puțin plăcute ale unora dintre cei de față. Domnul se înfășură în mantie, înclină trufaș din cap către Lucy murmurînd cîteva vorbe de închinăciune care de abia se auziră pîrînd smulse cu cleștele din gura tînărului și întorcîndu-le spatele se mistui în inima pădurii.

— Domnul Ravenswoodului! exclamă lordul secretar cînd își reveni din uimirea-i de o clipă... Grăbiți după el... opriți-l... rugați-l să se întoarcă să spună doar un cuvînt...

Cei doi tăietori de lemne alergară deci după străin. Se întoarseră însă cu mîna goală și după multă codeală și poftală spuseră că Domnul n-a vrut să vină. Lordul secretar îl luă pe unul din ei de o parte și-l iscodi mai în amănunt ce spusese Domnul Ravenswoodului.

— A zis doară că el nu vine, grăi omul, prevăzător ca orice scoțian, nevoind să fie el aducătorul unei vești rele.

— A mai spus ceva, omule, zise lordul secretar, și cată să-mi repeți întocmai vorbele sale.

— De, Doamne, ce să zic, făcu tăietorul privind în jur, a mai spus – nu vă fie cu supărare luminăției-voastre căci după mintea mea cea proastă Domnul n-a zis-o în nume de rău.

— Asta nu te privește pe dumneata; voiesc să aud vorbele sale.

— Dară, zise omul, a grăit așa: zice – spune-i lui sir William Ashton că de ne-om mai întîlni, i-o părea bine de-o scăpa de mine, nu că i-am ieșit în cale...

— Bine, omule, spuse lordul secretar. E vorba de un rămășag ce am pus noi doi pe șoimii noștri – un fleac.

Și se întoarse către fiica lui care între timp își revenise atît cît să poată umbla pe jos pînă acasă. Dar efectul feluritelor amintiri legate de o scenă atît de cumplită asupra unei minți și așa de delicată și de simțitoare ca o strună, se păstră încă multă vreme după încercarea prin care-i trecuse trupul. Năluci de coșmar, în somn și în visările ei, îi aduceau în fața ochilor forma unei fiare mînioase și mugetul ce-ți îngheța sîngele în vine cu care-și însoțea goana nebună și întotdeauna imaginea Domnului Ravenswoodului, cu fața nobilă și purtări alese, era aceea care se punea între ei și moarte.

În orice împrejurare e poate primejdios ca o tînără fecioară să zăbovească cu gîndul și cu atîta drag asupra unuia și aceluiași om; dar pentru Lucy așa ceva era de neîmpiedicat. Niciodată nu-i fusese dat să vadă un tînăr atît de osebit și însemnat la chip și la boi ca tînărul

Ravenswood; chiar dacă ar fi mai cunoscut o sută pe măsura lui chiar mai de soi, nici un altul nu i s-ar fi cuibărit în inimă împreună cu amintirea primejdiei și a scăpării, cu recunoștința, mirarea și curiozitatea.

Zic curiozitate, căci e mai mult ca sigur că purtarea neobișnuit de ursuză și neprietenoasă a Domnului Ravenswoodului, așa de nepotrivită cu expresia trăsăturilor și eleganța portului încît trezeau uimirea, trebuie să-i fi zădărnicit nedumerirea, silind-o să zăbovească atîta asupra acelor amintiri. Știa prea puține despre Ravenswood ori despre vrajba între părintele ei și al lui și poate că în blîndețea sufletului său, cu greu ar fi putut înțelege patimile sîngeroase și neînduplecate pe care cearta lor le dezlănțuiseră. Știa doar că tînărul e de viță nobilă; că e sărac deși vlăstar al unui neam mîndru și bogat; simțea că mintea ei se îngemănează cu un cuget nobil care nu voise să primească răsplata oferită de noii stăpîni ai casei și moșiiilor părintelui lui. Oare tot cu atîta hotărîre ar fi respins el plecăciunea lor și tot așa ar fi fugit din fața lor dacă dorința tatălui său și-ar fi aflat glas printr-o gură mai blîndă, fiind îndulcită de gingășia pe care femeile știu atît de bine să și-o toarne în purtări atunci cînd vor să ostoiască pătimișele izbucniri ale bărbatului, mai puțin mlădios? Primejdioasă întrebare pentru cugetul ei – atît în sine cît și în urmări.

Pe scurt, Lucy Ashton se prinsese în mrejele propriei sale închipuiri, atît de fatale celor tineri și simțitori. Adevărat că timpul, lipsa, schimbarea de loc și de fețe ar fi putut pune capăt acelei visări, așa cum se mai întîmplase și la alții; dar casa îi rămînea singuratică și mintea fără alte treburi care să-i alunge dulcile-i fantasme.

Singurătatea ei se datora mai ales absenței lady-ei Ashton plecată la Edinburgh în focul unei intrigi politice; lordul secretar primea oaspeți, doar din socoteală și de ochii lumii și avea mai degrabă o fire retrasă și nesociabilă; așa se făcu că nici un cavaler nu apără să întunece tabloul înfrumusețat de virtuți eroice pe care Lucy îl zugrăviseră Domnului Ravenswoodului.

În vreme ce Lucy se desfăta cu aceste visări, o vizita des pe bătrîna Alice, nădăjduind că o va face să aducă vorba despre acest subiect pe care-l îngăduise să se cuibărească atît de necugetat în gîndurile ei. Alice însă nu dădu urmare dorințelor și așteptărilor ei. Vorbea cu plăcere și dragoste despre familie în general, dar părea să vrea să păstreze o tăcere încăpățînată și precaută atunci cînd era vorba de tînărul ei reprezentant. Puținul pe care îl spunea despre el nu era de loc așa de măgulitor cum se

așteptase Lucy. Bătrîna dădea de înțeles că Ravenswood avea o fire neiertătoare și de piatra, gata mai curînd să poarte pică decît să ierte o ocară; iar Lucy, speriată de frînturile de vorbe ale femeii, își amintea de sfatul atît de apăsător dat de Alice tatălui ei: „Păzește-te de Ravenswood”.

Dar același Ravenswood, pe care îl bănuia atît de aprig, nu le dezmințise oare, chiar la scurt timp după ce fuseseră rostite, scăpîndu-i de la moarte și pe ea și pe tatăl ei?

Dacă ar fi nutrit acele gânduri negre de răzbunare pe care mohorîtele profeții ale lui Alice păreau a le fi ghicit, n-ar fi fost nici măcar nevoie să între în păcat ridicînd mîna asupra-le. O clipă doar să fi întîrziat ajutorul său atît de iute și binevenit și ținta urii sale ar fi pierit, fără vreo vină din parte-i, de o moarte pe cît de înfricoșătoare pe atît de sigură. Ca atare își făcu socoteala că cine știe ce pricină necunoscută ori poate bănuială chiorîșă care adesea întovărășește vîrsta și viața nefericită o vor fi făcut pe Alice să-i fie potrivnică tînărului, părerea ei neîmpăcîndu-se nici cu purtarea lui nobilă, nici cu trăsăturile-i mîndre. Pe această credință își clădi Lucy speranțele, continuînd să le țeasă pe urzeala vrăjită a unui vâl de vis, frumos și trecător ca suflarea pînzei de paing împodobită cu mărgăritar de rouă și rumenind în soare.

În vremea asta tatăl său și Domnul Ravenswoodului cugetau la fel de des ca și Lucy la neobișnuita întîmplare care se petrecuse, deși gândurile lor aveau o plămadă mai vîrtoasă. Prima grijă a lordului secretar, cînd ajunseră acasă, fu să se încredințeze, prin sfatul unui doftor, că fiica sa nu pășise vreun neajuns de pe urma primejdioasei și îngrijorătoarei spaime prin care trecuse. Mulțumit de răspuns se așternu pe treabă, schimbînd însemnările ce făcuse după povestirea slujbaşului trimis să împiedice înmormîntarea bătrînului Ravenswood. Hrănit la sînul cazuisticii și uns cu toate unsoarele legii, nu-i fu greu să-și moaie pana în miere ca să înfățișeze întîmplarea pe care la început se grăbise să o zugrăvească în culori prea mohorîte. Propovădui așadar celor din Consiliul Privat îngăduința față de tinerii cu sînge și fire iute și cunoaștere puțină a vieții, ca fiind purtarea cea mai cuminte și nu șovăi să dea vina întrucîtva și pe omul său care, scria el, fusese necuviincios de împieptoșat.

Astea erau cărțile oficiale. Cele pe care le scrisese prietenilor în ale căror mîini treaba avea sigur să cadă, erau încă mai dulci ca mierea. Lor le scria că îngăduința într-o astfel de neînțelegere le-ar aduce și izbîndă și prieteșugul oamenilor, pe cînd, ținînd seama de marele respect cu care datinile îngropăciunii sînt păstrate în Scoția, orice dovadă de strășnicie

îndreptată împotriva Domnului Ravenswoodului care nu făcuse decît să-l apere pe tatăl său, ar fi privită cu ochi răi din toate părțile. Încheind, le spunea, făcîndu-se vesel și larg la suflet nevoie mare, că îi roagă frumos să treacă mai ușurel peste toată povestea. Mai amintea pe ocolite și de nefericita lui poziție față de tînărul Ravenswood, el avînd norocul să cîștige lunga și încurcata pricină de pe urma căreia averea acelei case scăzuse cu mult, mărturisind că i-ar fi drag sufletului să poată alunga cu ceva norii negri pe care el îi adusese asupra familiei Ravenswood, deși nu-și apăraseră decît drepturile legiuite. Încă o dată îi ruga frumos ca din partea lui să lase ca treaba să rămînă fără urmări, lăsînd să se înțeleagă că i-ar plăcea să tragă asupra lui tot meritul de a fi pus o vorbă bună în apărarea tînărului. Cu totul neobișnuit era că, spre deosebire de deprinderile lui, nu-i spuse nimic lui lady Ashton despre toată zarva; și deși pomeni că Lucy trecuse printr-o sperietură mare din pricina unui bou sălbatic, nu scăpă o vorbă despre amănuntele unei întîmplări atît de importante și de înfricoșătoare.

Prietenii și ceilalți de un cin cu sir William Ashton fură mirați foarte cînd citiră cărțile de la el, atît de neașteptat era cuprinsul lor. Arătîndu-și-le unul altuia, unul zîmbi, altul ridică sprînceana, un altul moțai din cap că împărtășește uimirea celorlalți, iar un al patrulea întrebă dacă acestea sînt singurele scrisori scrise de lordul secretar.

— Îmi trece prin minte, cinstiți lorzi, că nici una din aceste știri nu spune adevărul adevărat.

Dar nici o carte de alt soi nu fusese trimisă cuiva, deși toată fapta dădea de înțeles că n-ar fi fost cu neputință ca ele să se afle pe undeva.

— Boieri dumneavoastră, zise un dregător bătrîn cu capul ca omătul care reușise cu șoșele, cu momele să rămînă la cîrma corăbiei în ciuda cotiturilor ce ie tot făcea de treizeci de ani, socotesc că sir William se va fi luat după vorba din bătrîni: „Și miel zburdalnic, și oaie de cojoc, sfîrșesc adesea tot la iarmaroc”.

— Să-i facem voia, zise altul, deși nimeni cu gîndul n-a gîndit la ea.

— Să-l lăsăm pe chefliu să-și facă cheful, răspunse bătrînul curtean.

— Lordul secretar o să se căiască înainte de un an și o zi, grăi un al treilea. Domnul Ravenswoodului îl paște pînă-l prinde la cotitură cu ocaua mică.

— Cînstiți lorzi, ce să-i facem bietului flăcău? adăugă și uri marchiz, inimă largă. Lordul secretar i-a luat și cămașa de pe el, nu mai are nici după ce bea apă.

La care bătrînul lord Turntippet zise:

— ”*De n-are gloabă de plătit
Are țurloaie de cotonogit...*”

Și așa și era înainte de Revoluție – *Luitur cum persona qui luere non potest cum crumena*¹ – zău așa, cinstiți lorzi, ăsta zic și eu cuvînt al legii latinești.

— Nu văd nici o pricină, cuvîntă marchizul, pentru care să împingem lucrurile mai departe; să-l lăsăm pe lordul secretar să facă după cum socotește de cuviință.

— Gata, ne-am înțeles – o lăsăm pe seama lordului secretar ca să fie după cum scrie la carte și a altui ins, – lordul Hirplehooly, că tot e căzut la pat – ca să fie numărul cerut – cinstite pisar scrie în terfeloagele domniei-tale – și acum, cinstite fețe avem de judecat pricina aceluia vîntură-vînt, lordul Bucklawului.

— Ei, firc-ar să fie, făcu lordul Turntippet, și cu care și chiteam că gloaba ce are să plătească o să-mi fie o bucățică bună de crănțanit între mese.

— Ca să-ți întorc una din zicătorile îndrăgite, răspunse marchizul, ai făcut asemeni cînelui morarului care se linge pe bot înainte de a înhața osul – omul nici n-a fost condamnat încă să plătească o amendă.

— Parcă asta-i marea osteneală! Nu costă decît trei scîrțîituri de pana, zise lordul Turntippet; și n-aveți să-mi spuneți că tocmai mie, care m-am plecat cînd erau de făcut plecăciuni, m-am supus la tot soiul de încercări, am jurat tot ce era de jurat și am călcat orice era de călcat în picioare timp de treizeci de ani, ținînd la dreapta cîrmuire a statului, la bine și la rău, o să-mi luați de la gură bucățica gustoasă la care poftesc de atîta timp? Ei?

— Mare păcat ar fi fost atunci, cinstite lord, răspunse marchizul, cînd am fi băgat de seamă ori că ți s-a potolit setea ori că ți s-a pus ceva în gît și trebuie să ți-l clătești.

Și cu acestea, să tragem cortina peste scena de la Consiliul Privat.

¹ Cine nu poate plăti cu bani, să plătească cu persoana (lat.).

Capitolul VI

*„De-aceea venit-au ostașii cu vocile stinse
S-asculțe potopul de vorbe de clacă;
Și peste-a noastre brațe, cu morțile deprinse,
Prosteștile plânsete n-or sa mai tacă ?”*

(Henry Mackenzie)

ÎN SEARA ZILEI ÎN CARE LORDUL

secretar și fiica lui scăpaseră de primejdie ca prin urechile acului, doi necunoscuți ședeau într-o cămară ascunsă privirilor, într-un han prăpădit și neștiut de nimeni, numit „Vizuina lui Tod”, la vreo trei sau patru mile de castelul Ravenswood și la fel de departe de ruinele turnului de la Steiul Lupului (între care era așezat).

Unul dintre cei doi, să tot fi avut vreo patruzeci de ani, era înalt și subțire-n șale, cu nas vulturesc, ochi sfredelitori, pătrunzători și un aer viclean, dar mohorât. Celălalt era cu vreo cincisprezece ani mai tânăr, scurt și îndesat, rumen în obraji și roșcovan la păr, cu o căutătură deschisă, hotărâtă și veselă, căreia traiul liber, fără griji și temeri precum și o cutezanță de sine îi dădeau energie și expresie, sporite încă de culoarea cenușie-deschisă a ochilor. O cană cu vin (căci pe vremea aceea vinul se trăgea din butii în căni de tinichea) se lăfăia pe masă. Nu prea se vedeau semne de bună înțelegere ori veselie. Cu brațele încrucișate și ochiri pline de neastîmpărul așteptării, se iscodeau în tăcere, fiecare cufundat în gîndurile lui, fără să se sinchisească de vecinul său.

În cele din urmă cel mai tânăr rupse tăcerea exclamînd:

— Ce duh necurat ar putea să-l fi oprit pe Domn? Sigur că a dat greș în încercarea lui. De ce nu m-ai lăsat să merg cu el?

— Ajunge un om ca să îndrepte strîmbătatea ce i s-a făcut, răspunse cel mai înalt și mai vîrstnic; și noi ne punem în joc viețile stînd atît de aproape cu astfel de gînduri.

— Nu ești decît un laș la urma urmelor, Craigengelt, răspunse cel tînăr, și pe bună dreptate ți-au zis oamenii astfel.

— Dar pe bună dreptate nimeni n-a îndrăznit să mi-o spună în față, răspunse Craigengelt, punînd mîna pe straja sabiei; și cum disprețuiesc la fel pripeala ca și prostia, nu șovăi...

— Nu șovăi? răspunse celălalt cu voce de gheață. Atunci de ce mai stai?

Craigengelt trase săbiuța de vreo palmă, dar pe urmă o îndesă la loc în teacă.

— Fiindcă sînt în joc sorți mai mari decît viețile a douăzeci de gogomani cu minte de iepure ca tine.

— Aici ai dreptate, spuse tovarășul său, căci dacă zapisele și ultima amendă dată după care bătrînul pisălog Turntippet umblă cu limba scoasă și care, dacă nu mă înșel, trebuie să se fi și votat pînă acum, nu m-ar fi lăsat pe drumuri, aș fi un zezec prost ca noaptea să mă încred în făgăduielile domniei-tale de a-mi face rost de un post în brigada irlandeză – ce să caut eu în brigada irlandeză? Sînt scoțian sadea, ca și tată-meu; iar mătușă-mea de-a doua, lady Girnington, n-o să trăiască veșnic.

— Dar, Bucklaw, făcu Craigengelt, poate s-o mai țină Domnul o bună bucată de vreme; cît despre tatăl tău, avea pămînturi și cîte toate, se ținea departe de zarafi și cămătari, își plătea datoriile și se întindea cît îi era plapuma.

— Și rogu-te a cui e vina că nu am făcut și eu la fel? spuse Bucklaw – a cui decît a diavolului și a domniei-tale precum și a altora de teapa voastră care m-ați adus la sapă de lemn și mi-ați mîncat moșia? Și acum mai mult ca sigur voi fi silit să cutreier ca frunza-n vînt căutîndu-mi adăpost aiurea ca și tine – o săptămînă trăind de pe urma unei știri tainice aflată de la Saint Germain, alta de pe urma unei vești despre o răscoală în munții noștri, agonisindu-mi prînzișorul și dușca de vin bun de la cucoanele iacobite și dîndu-le șuvițe din peruca mea a veche drept păr al Cavalerului, secondîndu-mi amicul la duel pînă iese pe cîmp și pe urmă dînd bir cu fugiții ca nu cumva să-i găurească pielea un agent politic neînsemnat. Și toate astea pentru un codru de pîine, bașca titlul de căpitan cu care să mă-npăunez.

— Îți închipui că vorbești ca la carte, spuse Craigengelt, făcînd pe omul de duh pe socoteala mea. Mai bine e oare să mori de foame ori să te legeni la capătul unei funii decît să duci viața pe care sînt silit să o duc

datorită lipsei de avere a regelui care nu-și poate plăti trimișii?

— Flămânzeala e mai cinstită și funia te așteaptă oricum. Ce vrei însă să faci din acest sărman Ravenswood nu știi — bani nu i-au mai rămas nici cît mie — moșile îi sînt amanetate și ipotecate, dobînda îi mănîncă veniturile și tot nu e de ajuns, așa că ce te mai bagi și domnia-ta în treburile lui?

— Ajungă-ți cît știi, Bucklaw; eu îmi cunosc interesele mele, răspuse Craigengelt. Pe lângă faptul că numele și slujbele părintelui său în 1689 vor face ca venirea lui să sune bine la Versailles și Saint Germain, află, dacă nu ți-e cu supărare, că Domnul Ravenswoodului, deși tînăr, e făcut din alt aluat decît tine. El are purtări alese și îndemînare, pe lângă curaj și alte daruri și în țări străine se va înfățișa ca un om cu cap, nu numai cu inimă, știind mai multe decît să prețaluiască goana unui cal sau zborul unui șoim. Mi-am cam pierdut din preț în ultima vreme tot aducînd plocon oameni pe care nu-i ducea capul mai departe decît să stîrneasă cerbul din hățuș ori să găsească păsările împușcate. Domnul nostru are carte, glagore și bun-simț.

— Și totuși n-are destulă minte să scape din mrejele unui răpitor, Craigengelt? răspuse tînărul Dar nu te înfură, știi bine că n-ai de gînd să te bați așa că nu mai frămînta straja sabiei, las-o în pace și spune-mi, ca între oameni, cum l-ai ademenit pe Domnul Ravenswoodului?

— Stîrnindu-i dorul de răzbunare, Bucklaw, răspuse Craigengelt. Niciodată n-a avut încredere în mine, dar am stat la pîndă și am aruncat lațul cînd era negru de furie din pricina ocării și a nedreptății. Acuma s-a dus să se socotească, după cum spune și poate chiar gîndește el, cu sir William Ashton. După mintea mea, dacă se întîlnesc și omul legii îl zădărește, Domnul Ravenswoodului îl va uide fără doar și poate; căci în ochi îi sclipea acea lucire care nu înșeală niciodată cînd e să ghicești țelul omului. Oricum, o să-l scarmcne într-atît încît îl vor judeca pentru a fi tăbărit asupra unui membru din Consiliul Privat; guvernul n-o să mai vrea să știe de el; în Scoția n-are unde să se ascundă, Franța îl așteaptă și cu toții o să ne îmbarcăm pe bricul francilor *L'Espoir* care stă pregătit pe lângă Eyemouth.

— Aceasta mă mulțumește, spuse Bucklaw; Scoția are prea puține farmece să mă țină legat de fusta ei și dacă aducîndu-l cu noi pe Domnul Ravenswoodului francezii ne vor deschide mai larg brațele cu atît mai bine și facă-se voia ta. Mira-m-aș ca meritele noastre să ne agonisească cel mai mic folos așa că vedea-l-aș trimițînd un glonte în capul

secretarului înainte de a veni aici. În fiecare an ar trebui omorîți vreo doi din cîrmuitorii ăștia ticăloși, așa ca să-i învețe minte și să-i țină în frîu pe ceilalți.

— Adevărat, zise Craigengelt, și bine că mi-ai adus aminte să mă duc să văd dacă au fost hrăniți și pregătiți caii, căci dacă e să săvîrșim asemenea faptă nu e timp să le crească iarbă sub călcîie.

Ridicîndu-se, se îndreptă spre ușă, apoi întorcîndu-se cu o față nevinovată, îi spuse lui Bucklaw:

— Orice va să iasă din treaba asta, cred că o să ai bunătatea să-ți amintești că nu am spus niciodată Domnului vreo vorbă care să dea de bănuit că aș ști de vreo faptă cruntă pe care i-ar putea da prin cap să o săvîrșească.

— Nici o vorbuliță care să arate că ai ști; cunoști prea bine primejdia acestor două vorbe cumplite: gînd și faptă. Și pe urmă, ca pentru el, rosti următoarele două versuri:

*„Pendula nu grăia, dar semn făcea de zor
C-acuma-i ceasul potrivit pentru omor.”*

— Ce mormăi acolo? întrebă Craigengelt, înturnîndu-se cu neliniște.

— Mai nimic, două versuri pe care le-am auzit la teatru, răspunse tovarășul său.

— Bucklaw, zise Craigengelt, uneori îmi vine să cred că mai bine te făceai comediant; nu știi decît să te scâlămbăi și să vorbești în dodii.

— Și eu zic la fel, răspunse Bucklaw. Cred că oricum ar fi fost mai bine să joc cu dumneata scena Fatalei Conspirații. Și acum afară, împlinește-ți rolul și vezi de cai ca un grăjdar ce ești. Actor... comediant! repetă el ca pentru sine, ar fi meritat o împunsătură, dar Craigengelt ăsta e un laș. Cu toate acestea mi-ar plăcea meseria. Ia să vedem... stai puțin... aș putea apărea ca Alexandru:

*„Așa mă-nalț din groapă să-mi mîntui dragostea;
Trageți dar paloșul, ca fulger ce străluce;
Cînd iureș dau, nici unu-napoi să nu mai dea
Iubirea poruncește și faima ne conduce!”*

În timp ce cu voce tunătoare și mîna pe sabie Bucklaw repeta cupletele zăngănitore ale sărmanului Lee, Craigengelt intră cu fața încruntată vestitoare de alarmă.

— S-a zis cu noi, Bucklaw! Calul de olac al Domnului s-a împiedicat

în pripon în grajd și șchioapătă amarnic – cel de dîrvală o să fie istovit de truda zilei și acuma stăpînul n-are cal de schimb și deci nu poate să plece.

— Vai, vai, nici gînd s-o întindem cu iuțea fulgerului, făcu Bucklaw cu voce seacă. Dar, ia stai, poți să i-l dai pe al domniei-tale.

— Ce face?! Ca să mă prindă pe mine? Mulțumescu-ți de gîndul bun, spuse Craigengelt.

— Dar de ce, răspunse Bucklaw, dacă lordul secretar a pățit vreun neajuns – ceea ce nu cred, căci Domnul Ravenswoodului nu e omul care să tragă într-un bătrîn neînmarmat – dar dacă, zic, s-a întîmplat vreun pocinog la castel, tu nu ești nici făptaș, nici părtaș, așa că n-ai a te teme.

— Adevărat, adevărat, răspunse celălalt, încurcat, dar gîndește-te la slujba ce mi s-a încredințat de la Saint Germain.

— Și de care mulți gîndesc că ar fi o simplă scorneală de a ta, cinstite căpitan. Mă rog, dacă nu vrei să-i dai calul, fire-ar să fie, o să i-l dau eu.

— Tu?

— Da, eu, repetă Bucklaw, n-am să îngădui să se spună că m-am învoit să stau în preajma unui gentilom într-o treabă de onoare și că după aceea nu l-am ajutat nici s-o ducă la capăt, nici să scape din dandana.

— Și-i dai deci calul? Te-ai gîndit la pierdere?

— Pierdere! Adevărat că Gay Gilbert m-a costat douăzeci de iacobiși¹, dar mîrtoaga lui Ravenswood face și ea ceva, iar Black Morr al său ar face de două ori mai mult dacă ar fi zdravăn și știu eu să-l doftoricesc. Iei un cățel de lapte de la un dulău, îl spinteci și-i scoți măruntaiele, îl umpli cu melci negri și cenușii, îl frigi cît se cuvine, torni ulei de cuișoare, șofran, scortîșoară și miere, îl ungi cu zeama care se scurge, îl freci...

— Da, Bucklaw, dar pînă să se dreagă scrîntitura, ce zic eu, pînă să se frigă cățelul te prind și te spînzură, de asta poți să fii sigur, prigoana lui Ravenswood va fi amarnică. Păcat că n-a rămas să ne întîlnim mai aproape de coastă.

— Pe cîntea mea atunci, zise Bucklaw, mai bine plec acum și-i las calul. Stai, stai, Lată că vine, aud tropot de cal.

— Ești sigur că e numai unul? zise Craigengelt; mă tem că e fugărit; parcă se aud vreo doi-trei cai galopînd – sigur, nu e unul singur.

¹ Bani de pe vremea lui Iacob I.

— Măi, măi, nu e decît fetişcana din casă care tropăie cu papucii ei. Pe cîntea mea, căpitane, ar trebui să te laşi şi de căpitanie şi de slujbele de taină, dacă eşti mai sperios ca o gîscă sălbatică. Uite-l şi pe senioraşul nostru singur şi mai mohorît ca o zi de noiembrie.

Domnul Ravenswoodului păşi în cameră aşa cum zisese Bucklaw, înfăşurat în mantie, cu braţele încrucişate la piept, cu o căutătură crîcenă şi în acelaşi timp îndurerată. Intrînd pe uşă, îşi aruncă mantia şi se lăsă să cadă pe un scaun, cufundîndu-se într-o visare adîncă.

— Ce s-a întîmplat? Ce aţi făcut? întrebare într-un glas Craigengelt şi Bucklaw.

— Nimic, veni răspunsul scurt şi ţepos.

— Nimic? Cînd ne-aţi părăsit cuprins de hotărîrea nestrămutată de a-l face pe bătrînul cel ticălos să dea socoteală pentru toată ocara ce domnia-voastră, noi şi toată ţara a suferit de mîna lui? L-aţi văzut?

— Da, răspunse Domnul Ravenswoodului.

— L-aţi văzut? Şi v-aţi întors fără să fi încheiat socotelile cărora le venise de mult sorocul? strigă Bucklaw. N-aş fi crezut asta din partea Domnului Ravenswoodului.

— Orice ar fi crezut domnia-voastră, răspunse Ravenswood, nu mă simt dator a vă explica motivele purtării mele.

— Răbdare, Bucklaw, zise Craigengelt, punîndu-se în faţa tovarăşului său care era gata să răspundă a harţă. Planurile Demnului au fost zădărnicate de cine ştie ce întîmplare neprevăzută; domnia-sa trebuie să ierte însă nerăbdarea şi îngrijorarea unor prieteni devotaţi cauzei sale, cum sîntem noi.

— Prieteni, căpitane Craigengelt! ripostă Ravenswood cu trufie; nu cunosc vreo împrejurare care să vă îndreptăţească a folosi această expresie. După cîte ştiu, prieteşugul nostru se mărgineşte doar la atît, că ne-am învoit să părăsim Scoţia laolaltă, de îndată ce voi fi cercetat casa înstrăinată a părinţilor mei şi voi fi stat de vorbă cu prezentul ei posesor — n-am să-l numesc proprietar.

— Foarte adevărat, domnia-voastră, răspunse Bucklaw, şi socotind că aveţi de gînd să vă primejduiţi capul, Craigie şi cu mine am sărit să vă fim alături cu toate că şi-al nostru ar putea fi prin aceasta ameninţat. Cît despre Craigie, asta nu înseamnă mare lucru fiindcă de cînd s-a născut, ştreangul i-a fost scris pe frunte; eu însă n-aş dori să-mi fac de ocară neamul avînd un astfel de sfîrşit de dragul altuia.

— Domnilor, spuse Domnul Ravenswoodului, regret dacă din pricina

mea ați avut vreo neplăcere, dar îmi rezerv dreptul de a judeca ce e mai bine pentru mine, fără a da explicații altcuiva. Mi-am schimbat hotărîrea și nu doresc să-mi părăsesc afit de curînd țara.

— Să nu părăsiți țara, domnia-voastră! exclamă Craigengelt. Să nu mai plecați după toată cheltuiala ce am avut și osteneala ce mi-am dat – după toată primejdia de a fi descoperit și paralele cheltuite pentru frahtul și locația corăbiei!

— Domnule, răspunse Domnul Ravenswoodului, cînd am hotărît să părăsesc țara în pripă, m-am folosit de îndatoritoarea dumneavoastră ofertă de a-mi face rost de cele necesare; nu-mi amintesc însă să mă fi angajat cu ceva să plec dacă bunul meu plac era altul. Pentru osteneala ce v-ați dat, îmi pare rău și vă mulțumesc; banii ce ați cheltuit, adăugă el băgînd mîna în buzunar, trebuie înlocuiți cu ceva mai sunător decît iertăciuni – frahtul și locația vasului sînt lucruri care îmi sînt străine, căpitane Craigengelt, dar uite punga mea și luați-vă plata după cum vă îndeamnă conștiința.

Și zicînd așa, întinse așa-zisului căpitan o pungă de aur.

Aici însă Bucklaw i se puse în cale, spunînd:

— Știu că te mănîncă degetele Craigie să apuci bucata de stofă verde împletită. Dar jur pe Dumnezeu că dacă le întinzi spre ea, vor cădea sub cuțitul meu. Dacă seniorul și-a schimbat hotărîrea, gîndesc că n-avem de ce mai zăbovi; dar mai întîi să-mi îngăduie a-i spune...

— Spune-i ce vrei, făcu Craigengelt, dar lasă-mă pe mine mai întîi să-i arăt cîte primejdii îl pîndesc ieșind din tovărășia noastră, să-i amintesc de piedicile ce-i stau în cale dacă rămîne aici și de greutățile ce i se vor face la Versailles și Saint-Germains venind fără sprijinul acelor care și-au făcut prieteni credincioși.

— Ca să nu mai vorbim de pierderea prieteniei cel puțin a unui om de caracter și onoare, adăugă Bucklaw.

— Domnilor, spuse Ravenswood, dați-mi voie să vă asigur că v-a plăcut să acordați învoielii noastre temporare o importanță mult mai mare decît mi-aș fi închipuit eu vreodată. Cînd voi dori să mă înfățișez la Curți străine, nu voi avea nevoie să mă prezinte un aventurier intrigant și nici nu e nevoie să pun mare preț pe prieteșugul unui scandalagiu iute la mînie.

Cu aceste vorbe el părăsi încăperea fără să mai aștepte răspuns, încalecă din nou pe cal și tropotul acestuia se pierdu curînd în depărtare.

— Fire-ar să fie! exclamă căpitanul Craigengelt, mi-am pierdut

recrutul.

— Chiar așa, căpitane, zise Bucklaw, peștele a fugit din undiță cu cârlig cu tot. Eu am să mă duc însă după el fiindcă am înghițit mai mult decît îmi pică bine la stomac.

Craigengelt se oferi să-l întovărășească; dar Bucklaw replică:

— Nu, nu, căpitane, stai mai bine după sobă pînă ce viu înapoi; se doarme mai bine cu pielea nebortelită. Și ieși din odaie cîntînd:

*„Ce știe băbuța ce moșăie pe vatră
Cum vîntul pe creastă tot urlă și latră!”*

Capitolul VII

*“Măi, Billy Bewick, ține-ți firea!
Ești tare-n vorbe, știu prea bine
Bărbat cum ești – și-așa îți merge știrea –
Treci șanțul, vino să te bați cu mine!”*

(Baladă din bătrâni)

AFLÎND CE-I PĂȚISE CALUL ODIHNIT, Domnul Ravenswoodului încălecaser din nou pe cel de dîrvală și, ca să-l ușureze, mergea la pas dinspre Tod'Den către vechiul său turn de la Steiul Lupului cînd auzi în urma lui galopul unui cal și aruncînd o privire îndărăt îl văzu pe tînărul Bucklaw gonind după el ca să cîștige timpul ce pierduse din cauza ispitei de a mai zăbovi la Vizuina lui Tod ca să-l învețe pe grajdar un leac de vătămătură pentru cal. Dînd zor mare, izbutise totuși să-l ajungă pe celălalt tînăr acolo unde drumul trecea peste un bărăgan mlăștinos.

— Opriți, domnule, strigă Bucklaw; eu nici nu învîrtesc politica nici nu sînt una cu căpitanul Craigengelt a cărui viață e pesemne prea scumpă pentru a și-o primejdui în apărarea cinstei sale. Eu sînt Frank Hayston de Bucklaw și nimeni nu mă poate înfrunta cu vorba, fapta, semnul ori privirea fără să aibă a da socoteală pentru aceasta.

— Prea bine, domnule Hayston de Bucklaw, răspunse Domnul Ravenswoodului cu glas liniștit și nepăsător, dar eu n-am nimic de împărțit cu domnia-ta și nici nu doresc să am. N-avem același drum nici spre casă, nici prin viață și nici o împrejurare nu poate face cărările noastre să se întretaie.

— Chiar nici una? strigă Bucklaw ieșindu-și din fire. Pe sfîntul Dumnezeu! Eu vă spun că este – ne-ați făcut aventurieri intriganți.

— Aveți bunăvoința să vă amintiți, domnule Hayston; aceste vorbe erau adresate doar tovarășului dumneavoastră și pe merit, o știți prea

bine.

— Și ce-i cu asta? Era tovarășul meu în clipa aceea și nu îngădui nimănui să-l ocărască, pe drept ori pe nedrept, cîtă vreme el se afla alături de mine.

— Atunci, domnule Hayston, răspunse Ravenswood cu aceeași cumpătare, ar fi cazul să vă alegeți mai cu grijă prietenii, altfel o să aveți multă bătaie de cap luîndu-le mereu apărarea. Mergeți acasă domnule, culcați-vă și sculați-vă mîine cu mînia mai strîns călăuzită de chibzuință.

— Nici gînd, v-ați greșit omul; cu nasul pe sus și cu vorbe ca din carte n-o să mă îmbrobodiți. Și mai apoi m-ați făcut scandalagiu și cercați să vă luați vorba înapoi înainte de a merge fiecare-n treaba lui.

— Nu văd de ce-aș face-o, i-o întoarce Ravenswood, dacă nu-mi dați temeuri mai bune decît cele de pînă acum să gîndesc că v-am judecat greșit.

— Atunci, zise Bucklaw, deși nu mi-e ușor s-o fac unui om ca dumneavoastră, dacă nu vă cereți iertare pentru necuviință, n-o lămuriți și nici nu alegeți un loc unde să ne întîlnim voi fi silit să vă șfichiuiesc cu vorba și palma usturătoare.

— Nu e nevoie nici de una, nici de alta, zise Ravenswood. Am cugetul împăcat că mi-am dat toată silința să ocolesc un duel cu domnia-voastră. Dacă sînteți cu adevărat hotărît, locul acesta e la fel de bun ca oricare altul.

— Jos de pe cal atunci și trageri spada, strigă Bucklaw, făcînd la fel. Întotdeauna am crezut și am spus despre dumneavoastră că sînteți un bărbat viteaz; mi-ar părea rău să trebuiască să-mi iau vorba înapoi.

— Nu vă voi da motive, domnule, spuse Ravenswood sărînd și el din șa și așezîndu-se în garda.

Spadele li se încrucișară și lupta începu, cu mult avînt din partea lui Bucklaw, deprins foarte cu treburi dintr-acestea și meșter la mînuirea îndemînică și cu iuțeala al fierului. În împrejurarea de fată nu se pricepu însă să-și folosească măiestria; căci pierzîndu-și sărita în fața răcelii și a disprețului cu care Domnul Ravenswoodului îl respinsese la început ca să se îndure abia la urmă să-i facă pe voie, precum și mînat de nerăbdare, se năpusti la atac cu grabă nechibzuită. Adversarul său, la fel de îndemînic dar cu mai mult sînge rece, se mulțumi să se apere, ba chiar nu se folosi de cele cîteva prilejuri pe care înflăcărarea dușmanului i le oferise. În cele din urmă, într-o fandare disperată, urmată de o încercare de lovitură, piciorul lui Bucklaw alunecă și el căzu pe pămîntul

moale acoperit cu iarbă scurtă.

— Îți dăruiesc viața, domnule, și drege-ți-o dacă mai ești în stare, grăi Domnul Ravenswoodului.

— Ba teamă mi-e că ar arăta aidoma lucrării unui cîrpaci, zise Bucklaw ridieîndu-se încet și adunîndu-și spada mult mai puțin necăjit de felul în care se terminase lupta decît te-ai fi putut aștepta de la firea lui năbădăioasă. Vă mulțumesc pentru că mi-ați lăsat viața, seniore, continuă el. Iată mîna mea și jur că nu vă port pică nici pentru nenorocul ce-am avut, nici pentru măiestria mai mare de care ați dat dovadă.

Domnul Ravenswoodului îl cerceta cu privirea o clipită, apoi îi întinse și el mîna.

— Bucklaw, spuse el, ai o inimă mare și te-am nedreptățit. Îți cer din suflet iertare pentru vorba care te-a supărat; am spus-o la grabă și fără să mă gîndesc și acuma sînt sigur că nu ți se potrivește de loc.

— Chiar așa gîndește domnia-voastră? făcu Bucklaw și chipul său își recăpăta de îndată aerul de nepăsare veselă și nu lipsită de îndrăzneală care-i era obișnuit; la asta chiar că nu m-am așteptat; căci, seniore, oamenii spun că nu ești dintre cei ce se leapădă ușor de părerile și vorbele lor.

— Nu atunci cînd am chibzuit bine asupra lor, zise Domnul Ravenswoodului.

— Atunci sînteți mai înțelept decît mine căci eu cu prietenii întîi mă bat și pe urmă stau de vorbă. Dacă unul cade, toate socotelile sînt încheiate; dacă nu, oamenii nicicînd nu sînt mai bucuroși de pace decît după război. Dar mucosul ăsta de ce-o fi strigînd așa? zise Bucklaw. Pe sfîntul Dumnezeu, mai bine ar fi apărut acum cîteva clipe! Poate însă că lucrurile trebuiau să se sfîrșească și dacă a fost să fie așa n-avem de ce să ne mîniem.

În vreme ce el vorbea astfel, băietanul de care fusese vorba veni mai aproape, îmboldind din toate puterile măgarul pe care era cocoțat și vestind cu glas mare, asemenea unuia din eroii lui Ossian.

— Măriile-voastre, măriile-voastre, fugiți să vă scăpați viața! M-a mînat cumătra să vă spun că au călcat trimiși de la stăpînire în casa ei și l-au luat pe căpitanul Craigengelt și s-au pus să-l caute pe Bucklaw așa că încercați să fugiți cît mai este vreme.

— Pe cîntea mea, ai dreptate băiete, zise Bucklaw; na un bănuț de argint pentru veștile pe care mi le-ai adus, dar aș da de două ori pe atît

celui care mi-ar spune încotro s-o apuc.

— Aceasta am să ți-o spun eu, Bucklaw, spuse Ravenswood; vino cu mine la Steiul Lupului. În turnul cel vechi sînt locuri în care te poți ascunde fără sa te găsească o mie de oameni.

— Dar am să te bag și pe domnia-ta la necaz; și dacă pînă acum nu te-ai amestecat în ciorba iacobiștilor, n-are nici un rost să te tîrîi eu.

— Nici pomeneală; n-am a mă teme de nimic.

— Atunci cu dragă inimă am să mă iau după domnia-ta, căci, sa fiu cinstit, nu cunosc locul de întîlnire la care Craigie trebuia să ne călăuzească în noaptea aceasta; și sînt sigur că dacă l-au prins o să spună tot adevărul despre mine, ba încă și douăzeci de minciuni despre dumneavoastră doar ca să scape de ștreang.

Încălecară dar fără zăbavă și plecară împreună, abătîndu-se de la drumul mare și ținînd pe cărările sălbatice din bărăgan pe care cei nobili le cunoșteau de la multele vînători, dar pe care ceilalți, neștiindu-le, aveau neapărat să le piardă urma. O vreme călăriră fără să scoată o vorbă, grăbind cît îi țineau rărunchii, pînă ce noaptea îi învălui în mantia ei și atunci își domoliră goana atît fiindcă le era greu să dibuiască drumul, cît și fiindcă nădăjduiau ca de acum se îndepărtaseră de ajuns de urmăritori și de iscoade.

— Și acum c-am lăsat frîul mai liber, zise Bucklaw, aș dori să-ți pun o întrebare, seniore.

— Pune-o fără sfială, zise Ravenswood, dar iartă-mă dacă nu voi crede de cuviință să-ți răspund la ea.

— Cam asta ar fi întrebarea mea, vorbi fostul său dușman. În numele bătrînului Scaraoțchi, ce vînt te-a adus pe domnia-ta, care ai un nume atît de slăvit, în preajma unui derbedeu cum e Craigengelt și a unui vîntură-lume cum zic oamenii că e Bucklaw?

— Nu aveam altă ieșire și mi-am căutat tovarășii care nu aveau nici ei altă ieșire.

— Atunci de ce ați stricat tovarășia tocmai la sfîrșit? mai vru să afle Bucklaw.

— Pentru ca mi-am schimbat hotărîrea, zise lordul, și am renunțat la cele ce-mi pusesem în gînd, măcar deocamdată. Și acum că ți-am răspuns cinstit și pe față la întrebări, spune-mi și domnia-ta de ce te-ai adunat cu Craigengelt, cu atît de mult mai prejos ca rang cît și ca suflet?

— Ca să v-o spun pe șleau, răspunse Bucklaw, fiindcă sînt un prost și mi-am pierdut la cărți toate moșiile. Și cum mătușa mea de-a doua, lady

Girnington, tocmai a mai încheiat un târg cu viața, singura mea speranță, ar fi să se schimbe cârmuirea. Craigie e să-i zic un fel de prieten cunoscut la masa de joc; a văzut în ce hal mă aflu și cum dracu e întotdeauna gata să sară în ajutor la necaz, mi-a turnat o mie și una de gogoși despre cinstea de care se bucură la Versailles și despre sforile pe care le trage la Saint Germain, mi-a promis o căpitănie la Paris și eu am fost atât de gogoman să-mi pun capul sub cizma lui. Nu cred că mă înșel spunând că pînă acum va fi și spus vreo cîteva istorioare bine umflăte despre mine celor de la cârmuire. Cam cu asta deci m-am ales de pe urma vinului, a femeilor, precum și a zarurilor, a luptelor de cocoși și a alergărilor de cai și de cîini.

— Da, Bucklaw, zise lordul, ai încălzit la sînul tău năpîrcile care acum te mușcă.

— Bine țintești și adevăr grăiești, cinstite domn, i-o întoarce tovarășul său; dar dacă mi-e îngăduit s-o spun, chiar voi ați hrănit la sîn ditai șarpele care i-a înghițit pe toți ceilalți și nu încape îndoială că o să te înghită și pe domnia-ta la fel cum șerpilorii mei o să se ospăteze din ce-a mai rămas din avutul lui Bucklaw, adică taman cît se află între pălărie și călcîiul cizmei.

— Nu-mi îngădui, răspunse Domnul Ravenswoodului, să judec libertatea unei limbi pe care eu am încurajat-o să vorbească. Dar ca să vorbim fără flori de stil, care este numele acestei patimi monstruoase pe care mă învinuiești c-o nutresc?

— Răzbunarea, cinstite domn, răzbunarea; un păcat care deși la fel de nobil ca vinul și vînătoarea, cu toate angaralele lor, e nu mai puțin necreștinească și mult mai sîngeroasă. E mai bine să sari pe furiș pîrleazul unui parc ca să pîndești o căprioară sau o domniță, decît ca să împuști un bătrîn.

— Departe de mine un asemenea gînd, spuse Domnul Ravenswoodului. Pe sufletul meu jur că n-am avut un astfel de țel; n-am vrut decît să înfrunt asupritorul înainte de a-mi părăsi țara de baștină și să-i arunc în față tirania și urmările ei. Gîndul meu era să-i înfățișez nedreptățile făcute în așa fel încît sa fac sa se cutremure sufletul în el.

— Sigur că da, răspunse Bucklaw, iar el v-ar fi înhățat tic guler, ar fi țipat după ajutor și atunci probabil că i-ați fi cutremurat sufletul pînă ce i l-ați fi scos de tot. Numai înfățișarea și apucăturile dumneavoastră l-ar fi înspăimîntat de moarte pe bătrîn.

— Nu uitați provocarea, răspunse Ravenswood, nu uitați ruina și

moartea pe care au adus-o cruzimea lui și inima-i de piatră! Un neam vechi distrus, un tată iubitor ucis! În vremurile de demult cel care ar fi îndurat în tăcere aceste ocări n-ar fi fost vrednic nici să apere spatele unui prieten, nici să apară în fața unui dușman.

— Ce să zic, seniore, mă bucur să văd că dracul își bagă codița cu la fel de multă iscusință și în treburile altora, așa cum și-a băgat-o și într-ale mele; fiindcă și eu când sînt gata să fac vreo năzdrăvănie, mă las înbrobodit de el cum că e lucrul cel mai de trebuință, cel mai vitejesc și cel mai nobil de pe pămînt, și așa mă trezesc în glod la chingile șeii, înainte să bag de seamă că mi-e pămîntul moale sub picior. Așa și dumneavoastră, puteați să fi devenit uci... să luați o viață doar din respect pentru amintirea tatălui dumneavoastră.

— Vorbele dumitale sînt mai înțelepte, Bucklaw, răspunse tînărul, decît ar fi fost de așteptat după purtarea ta. Așa este, chipurile sub care păcatele ni se strecoară în suflet sînt pe dinafară la fel de frumoase ca și cele ale demonilor despre care cei superstițioși cred că uneltesc împotriva neamului omenesc și care nu ni se înfățișează în toată urîciunea lor decît după ce i-am strîns la piept.

— Cu toate acestea ne stă în putință să-i îndepărtăm de la noi, zise Bucklaw, și asta mă și gîndesc să fac cînd mi-o veni timpul – adică atunci cînd bătrîna lady Girnington o să moară.

— Ai auzit vreodată proverbul acela englezesc, zise Ravenswood – cum că și iadul e pavat cu intenții bune – adică ușor de zis, greu de făcut.

— Ba nu, răspunse Bucklaw, eu am să încep chiar cu această cinstită noapte, fiind hotărît să nu beau mai mult decît o oală de vin, afară dacă rubiniul dumneavoastră n-o fi din cale afară de bun.

— La Steiul Lupului ispitele vor fi puține, zise lordul. Știu că nu-ți pot făgădui mai mult decît adăpostul acoperișului meu; toate merindele și băutura s-au dus pînă la ultima picătură la ultimul ospăț pe care l-am dat.

— Deie Domnul să mai treacă încă multă vreme pînă cînd să ai lipsă de de-ale gurii pentru același lucru, răspunse Bucklaw; dară nu e bine să dai pe gît ultima ploscă la un praznic; aduce nenoroc.

— Nenorocul mă întovărășește la tot pasul, zise Ravenswood. Iată însă că se zărește Steiul Lupului și toate cele ce mai cuprinde se află în serviciul dumitale.

Mugetul valurilor le vestise de mult apropierea de stîncile pe vîrfurile cărora, precum un vultur de mare, întemeietorul acelei fortărețe își

cocoțase cuibul. Luna cea palidă care pînă atunci se lupta cu norii fugarnici, își arunca acum, învingătoare, razele asupra turnului golaș și singuratic înfipt pe un colț semețit în afară și spînzurat deasupra Mării Nordului. Din trei părți prăpastia amețitoare îl înconjura; de a patra, care-l lega de pămînt, fusese cîndva despărțit printr-un șanț săpat de mîna omului, cu un pod ridicător, dar acesta era acum în ruină, iar șanțul însuși fusese în parte umplut atît cît să îngăduie trecerea unui călăreț spre curtea îngustă mărginită din două părți de grajduri și acareturi și ele pe jumătate dărîmate și închisă în partea dinspre ținut de un zid întărit, nu prea înalt. Partea curții interioare era ocupată de către turnul însuși care, înalt și zvelt, ridicat din piatră cenușie, se ghicea în lumina lunii ca spectrul înveșmîntat în giulgiu al vreunui uriaș. Era greu de închipuit o locuință mai sălbatică sau mai jalnică. Bufnitura înfundată și sumbră a talazurilor ce se spărgeau rînd pe rînd de plaja stîncosă în hăurile de dedesubt izbea urechea așa cum privești izbea ochiul – întruchipare a unei tristeți neîntreprupte și fără margini, străbătută de mari spaime.

Deși noaptea era încă la început, nu se vedea vreun semn de viețuitoare în această pierdută așezare, cu excepția uneia, și doar a uneia dintre ferestrele înguste și zăbrelete care spărgeau zidurile castelului la înălțimi și distanțe neregulate și la care se zărea o geană de lumină.

— Acolo, zise Ravenswood, șade singurul servitor care a mai rămas credincios neamului Ravenswood. Și slavă Domnului că nu a plecat fiindcă altminteri, slabă speranță să fi găsit lumină sau foc. Urmează-mă cu luare-aminte; drumul e îngust și nu îngăduie decît trecerea unui cal.

Într-adevăr, cărăruia urma o limbă de pămînt la capătul căreia fusese clădit turnul, datorită acelei griji numai și numai pentru tărie și siguranță în paguba oricărui confort, care dicta baronilor scoțieni alegerea locuinței lor precum și felul în care să o ridice.

Mergînd cu toată luarea-aminte pe care o ceruse stăpînul acelei sălbatice întărituri, cei doi călători ajunseră cu bine în curte. Trecu însă multă vreme fără ca truda lui Ravenswood, deși zgomotos manifestată prin bătăi în poarta cu boltă joasă și strigăte repetate către Caleb să deschidă și să-i lase înlăuntru, să fie încununată de reușită.

— Probabil că bătrînul a plecat, începu el să spună, ori a uitat pe ce lume e; fiindcă zgomotul pe care l-am făcut ar fi sculat și morții din somn.

În cele din urmă un glas slab – și șovăitor le răspunse dinlăuntru:

— Stăpîne... Stăpîne oare tu ești?

— Da, eu sînt, Caleb; deschide repede.

— Chiar măria-ta ești în carne și oase? Vezi că aș sta mai curînd împotriva la cincizeci de draci împielîți, decît să dau ochi cu stafia stăpînului ori cu duhul său – drept care păzea, chiar dacă ai fi de zece ori stăpînul dacă nu te înfățișezi sub chip lumesc și cu mădulare omenești.

— Eu sînt, prostănac bătrîn, se minie Ravenswood, cu chip lumesc, viu și nevătămat cîtă vreme n-am murit încă de frig.

Lumina de la fereastră dispăru și începu să se înșire alene înții printr-un ochi al zidului, pe urmă printr-altul și tot așa, dînd semn că cel ce o purta cobora fără să se grăbească o scară șerpuită care trecea printr-unul din turnulețele ce împodobeau colțurile turnului bătrîn. Încetineala ceremoniei îi smulse lui Ravenswood multe exclamații de nerăbdare, iar tovarășului său, mai puțin răbdător și mai grăbit, un șir de blesteme. Caleb adăstă încă o leacă înainte de a trage zăvorul și îi mai întrebă o dată dacă sînt oameni în carne și oase cei ce cer adăpost la acea oră din noapte.

— Dacă aș fi nițeluș mai aproape, prost bătrîn, strigă Bucklaw, ți-aș trage eu vreo două dovezi de starea mea lumească, încît să nu le poți duce!

— Deschide poarta, Caleb, grăi stăpînul său mai blînd, parte datorită îngăduinței pe care o arăta credinciosului și vechiului său majordom, parte din cauză că își dădea seama că orice cuvînt spus la furie era în zadar atîta timp cît între Caleb și cei doi tineri stătea o poartă strașnică de stejar legată în fier.

În cele din urmă Caleb, trase cu degete tremurînde, zăvorul, dădu în lături poarta cea grea și le stătu în față, cu vițele-i cărunte și subțirate, cu fruntea pleșuvă și trăsăturile cioplite parcă în piatră, luminate de opaițul pîlpîitor pe care îl ținea într-o mînă, ocrotindu-i flacăra cu cealaltă. Privirea plină de respect și temere pe care o aruncă în juru-i, efectul luminii piezișe căzînd pe pletele-i albe și aruncînd sclipiri pe fața-i, toate acestea ar fi făcut o pictură foarte bună; dar călătorii noștri erau prea nerăbdători să se adăpostească de furtuna ce stătea să se dezlănțuie, ca să-și îngăduie a-și desfăta ochii cu priveliști pitorești.

— Chiar măria-voastră sînteți, luminate stăpîne? Nu mă înșeală boala asta de ochi? exclamă bătrînul slujitor. Vai și amar de capul ăsta prost că v-am ținut atîta în fața luminatei-voastre porți: dară pe cine l-ar fi dus gîndul c-o să vă-nturnați, atît de curînd și încă cu un oaspe și cu... Aici

bătrînul adăugă, cam pentru sine sau pentru urechile unui locuitor nevăzut al turnului, nicicum pentru urechile celor din curte: Mysie... Mysie, hei femeie! mișcă-te dacă ți-e dragă viața și ațîță focul; pune mîna pe scăunașul cel becisnic cu trei picioare ori pe ce ți-o pica la îndemînă și fă niște surcele. Castelul nostru mă tem că nu-i pregătit pentru oaspeți, deoarece nu cătam la întoarcerea domniei-voastre înainte de cîteva luni, cînd, nu încape îndoială, v-am fi stat în întîmpinare după cum se cade rangului dumneavoastră; dară...

— Dară Caleb, spuse stăpînul său, cineva trebuie să se îngrijească de caii noștri și de noi înșine după cît ne stă în putere. Nu cumva îți pare rău că mă revezi mai curînd decît te-ai fi așteptat?

— Să-mi pară rău, luminate domn! Rău că ni s-a întors cel ce ne-a stăpînit cu cînte, os din osul fețelor nobile care ne-au cîrmuit de trei sute de ani fără să ceară învoială whigilor! Să le pară rău ochilor mei că-l văd pe lordul Ravenswood venind la unul din castelele sale!... Și din nou, aproape, către ajutorul său nevăzut din spate: — Mysie, taie degrabă cloșca a bătrîna; pagubă-n ciuperci pentru ai de-or veni mai apoi. Ce vede domnia-voastră nu-i nicidecum cel mai slăvit dintre palaturi, adăugă el întorcîndu-se către Bucklaw; doar un popas la vreme de restriște pentru lordul Ravenswood, nu că Doamne ferește am fi la restriște, ci vezi că locul e bun de retragere în vremuri de nevoi ca acestea cînd nu-i vine la îndemînă să locuiască chiar în inima ținutului la vreunul din conacele sale mai mari și mai arătoase; dară, spun mulți, că din pricina vîrstei sale turnul de la Steiul Lupului merită să fie cercetat cu luare-aminte, măcar pe dinafară.

— Și tu văd că ești hotărît să ne lași vreme din belșug să-l admirăm pe îndelete, zise Ravenswood, oarecum îmbunat de vicleșugurile cu care bătrînul încerca să-i țină afară pînă ce ajutoarea lui, Mysie, va fi făcut pregătirile de cuviință înăuntru.

— Lasă zidurile turnului în pace, prietene, zise Bucklaw; hai mai bine să-l vedem pe dinăuntru și să lăsăm și caii să vadă grajdul, și cu asta basta.

— Bun înțeles domnule, fără doar și poate, domnule, nu încape îndoială, domnule, bunul meu stăpîn și unul din cinstiții săi prieteni.

— Caii noștri, bătrîne... Caii noștri; o să-i ia naiba sînd așa înspumați în bătaia vîntului după galopul pe care l-au tras, și al meu e prea de soi ca să-mi dea mîna să-l pierd, așa că încă o dată, să vedem de cai, exclamă Bucklaw.

— Chiar așa... da, da... caii domniilor-voastre... sigur că da... ia să-i chem eu pe băieții ăia de la grajd; și într-adevăr, bătrînul Caleb se apucă să răcnească din toate puterile de răsună tot turnul — John... William... Saunders! — Flăcări au plecat sau i-o fi luat somnul, se jelui el, după ce se făcuse că așteaptă răspuns de la niște guri pe care le știa prea bine plecate într-aiurea. Toate merg anapoda cînd nu e Domnul nostru acasă; dar am să văd eu însumi de dobitoacele luminățiilor-voastre.

— Bun gînd ai avut, zise Ravenswood, altfel slabă nădejde să-i mai vedem îngrijiți...

— Sst, stăpîne, sst, pentru numele lui Dumnezeu, șopti Caleb deznădăjduit către stăpînul său; dacă nu țineți la cinstea obrazului dumneavoastră, gîndiți-vă cel puțin la al meu și așa vai de capul nostru, cîte cată să scornim și cum s-o-ntoarcem ca să-i stăm în față, după cuvîntă, unui oaspete de vază, care se adăpostește peste noapte.

— Bine, bine, lasă, spuse stăpînul său; du-te la grajd. Cred că mai avem fin și boabe?

— Bun înțeles, ba mai avem să dăm și la alții; vorbele fură rostite cu glas mare și neșovăitor, dar cu un glas scăzut bătrînul adăugă: — Să mai fi rămas vreo jumătate de găleată de ovăz și vreo două brațe de fin de la îngropăciune.

— Prea bine, zise Ravenswood luînd aproape cu de-a sila lampa din mîna slujitorului, îl conduc eu sus pe oaspetele nostru.

— Iaca asta nu se poate, stăpîne; dacă ne-ați îngădui măcar cinci minute ori zece minute sau, mă rog, un sfert de ceas de zăbavă, dacă ați binevoi să admirați frumoasa priveliște înspre Bass și pajiștea dinspre miază-noapte, spre Berwick, sub lumina lunii pînă ce dau eu o fuguță să văd de cai, cu dragă inimă v-aș călăuzi prin castel, ca majordom ce mă aflu, cu tot tacîmul convenit stăpînului nostru și oaspetelui său. Unde mai pui că tocmai am încuiat sfeșnicele de argint și opaițul ăsta nu e...

— Ba e foarte bun pînă una alta, zise Ravenswood, și n-o să fie nici o nenorocire dacă n-ai lampa cu tine la grajd fiindcă din cîte-mi amintesc, jumătate din acoperiș e prăbușit.

— Chiar așa stăpîne. răspunse credinciosul său, și cu mare grabă adăugă de îndată: — Și păcătoșii ăștia de argați nu s-au îndurat nici pînă acum să-l dreagă.

— Dacă aș fi înclinat să petrec pe socoteala nenorocirilor ce s-au abătut asupra casei mele, grăi Ravenswood în timp ce urcau scările, bătrînul Caleb mi-ar oferi nenumărate prilejuri. Plăcerea lui cea mare e

să înfățișeze mizera noastră gospodărie nu așa cum este ea în realitate, ci așa cum ar trebui să fie, după părerea lui, și ca să fim cinstiți, de multe ori am zîmbit văzînd încercările sărmanului bătrîn de a face rost de cele ce crede el că sînt trebuincioase pentru păstrarea cinstei familiei, oferind cu și mai multă generozitate scuze pentru acele lucruri pe care nici mintea lui scormonitoare nu a găsit chip să le înlocuiască. Dar deși turnul nu este dintre cele mai mari, fără ajutorul lui n-o să-mi fie ușor să descopăr camera în care e puțin foc.

Și zicînd așa, deschise ușa care dădea în sala cea mare.

— Aici cel puțin, spuse el, nu e nici vatră nici adăpost, Într-adevăr, priveliștea era de jale. Încăperea mare, boltită, ale cărei bîrne, îmbinate ca cele de la Westminster Hall, erau grosolan cioplite la capete, rămăsese aproape neatinsă din ziua în care avusese loc praznicul de înmormîntare al lui Allan Ravenswood. Ulcioare răsturnate, chiupuri de bere, căldări, ulcele, carafe zăceau grămadă pe masa lungă de stejar; paharele, acele atribute mai pieritoare ale voioaselor petreceri, dintre care multe fuseseră sacrificate de bunăvoie de către oaspeți în închinăciunile lor focoase, înșesau podeaua cu cioburile lor. Cît despre tacîmuri și vase, împrumutate pentru acea ocazie de prieteni și rubedenii, acestea fuseseră cu grijă strînse și luate înapoi de îndată ce dezmățata serbare, pe cît de nepotrivită pe atît de nelalocul ei, se încheiase. Pe scurt, nimic de acolo nu arăta avuția; dimpotrivă, toate semnele arătau risipa de curînd făcută și pustietatea prezentă. Perdelele negre de pînză care în timpul tristei petreceri înlocuiseră tapițeriile zdrențuite și mîncate de molii, erau trase pe jumătate și, spînzurînd pe perete în falduri neorînduite, lăsau să se zărească piatra aspră a zidurilor, neșlefuită nici de mistrie nici de daltă. Scaunele răsturnate și lăsate de-a valma, stăteau martore învîlmășelii care încheiase ospățul de jale.

— În încăperea aceasta, zise Ravenswood ridicînd lampa, — în încăperea aceasta, domnule Hayston, au răsunit rîsetele cînd ar fi trebuit să răsune bocetele; e poate voința cerurilor ca acum să fie tristă cînd ar fi trebuit să fie veselă.

Cei doi tineri părăsiră trista sală și meraseră sus unde, după ce deschise degeaba vreo două uși, Ravenswood își conduse oaspetele într-o anticameră mititică, cu podelele acoperite cu rogojini, unde, spre marea lor bucurie, găsiră un foc bunicel pe care Mysie, ascultînd poate sfatul lui Caleb, îl încropise dintr-un morman destul de mare de lemne. Vesel în inima sa că vede mai multă înlesnire decît se temuse la început că va găsi

la castel, Bucklaw își frecă mâinile în fața focului, aplecînd o ureche mai binevoitoare la scuzele pe care i le prezenta Domnul Ravenswoodului.

— Desfăt, zise acesta, nu-ți pot oferi pentru că și eu sînt lipsit de el; a trecut multă vreme de cînd aceste ziduri au știut ceva să zică asta, dacă vor fi fost vreodată deprinse cu dulceața lui. Totuși, adăpost și apărare cred că-mi stă în putință să-ți făgăduiesc.

— Amîndouă sînt lucruri de mare preț, stăpîne, făcu Bucklaw, și împreună cu o îmbucătură de mîncare și o dușcă de vin mai multe nici nu am a-ți cere pentru astă-seară.

— Mă tem, spuse Ravenswood, că cina îți va fi sărmană; îi aud vorbind despre asta pe Caleb și Mysie. Sărmanul Balderstone e înzestrat cu o ureche cam tare, printre alte multe însușiri, așa că multe din lucrurile pe care el le vrea rostite doar pentru el sînt auzite de toți cei de față și mai ales de cei de care se ferește mai abitir să-și descopere mașinațiunile lui personale... Ascultă!

Ciulindu-și urechea, ei auziră într-adevar vocea bătrînului servitor care vorbea cu Mysie:

— Dă-ți toată silința, toată silința, auzi, femeie; cu puțină osteneală poți face față la toate celea.

— Bine omule, dar cloșca bătrînă? O să fie tare ca struna arcului ori tureatca cizmei!

— Zi că te-ai înșelat, zi că te-ai înșelat, Mysie, îi explică vrednicul majordom cu voce scăzută și răbdătoare; ia toate asupra ta; totul e să salvăm obrazul castelului.

— Bine, dar cloșca, se supără Mysie, cred că s-a vîrît tocmai în gîrliciul de sub podeaua din sala cea mare și nu mă duc pe întuneric după ea nici să mă tai; dacă mă întîlnesc cu vreun Strigoii! Și apăi, dacă n-oi vedea strigoii, nu crez nici să dibui găina fiindcă e o beznă ca în fundul iadului și în toată casa nu e altă lumină decît opaițul pe care stăpînul îl are în mîna, ține-l-ar Domnul să-l ție. Și să zicem că găbjesc găina, cine s-o taie, cine s-o curețe și cine s-o gătească? Cum o să le fac eu pe toate astea, aracan' de mine, cînd înălțimile lor s-au oploșit lîngă singurul foc pe care-l avem?

— Lasă, lasă, Mysie, spuse servitorul, cată-ți de treabă o clipă că mă fac eu luntre și punte să pun cumva mîna pe lampă.

Zis și făcut. Caleb Balderstone intră în încăpere neștiind că cei doi auziseră aproape tot ce grăise el mai înainte.

— Ei, Caleb, bătrîne prieten, e vreo nădejde să cinăm? întrebă

Domnul Ravenswoodului.

— Nădejde să cinați, stăpîne? se arătă Caleb scîrbit foarte de îndoiala stăpînului său. Ce vorbă mai e și asta, cînd stăpînul nostru e acasă! Nădejde de cină, poftim matale! Că doar nu v-o fi poftă de carne de vită! Avem din belșug găini grase, fripte sau coapte, cum vă place... Hei, Mysie, claponul cel gras! strigă el cu îndrăzneală, ca și cum asemenea orătanie ar fi existat cu adevărat.

— Nu-i nevoie, spuse Bucklaw, care se simțea legat, din curtenie, să ușureze întrucîtva chinul sărmanului majordom care nu mai știa pe unde să scoată cămașa. Toate bune dacă ai la îndemînă ceva rece sau un codru de pîne.

— Lipie proaspătă! exclamă Caleb ușurat; cît despre carne rece, toată cîtă o avem e destul de rece... deși, cea mai mare parte din carnea rece și din pită am împărțit-o la săraci după îngropăciune, după cum e obiceiul; dară...

— Lasă, Caleb, zise Domnul Ravenswoodului, să sfîrșim cu ascunzișurile. Domnul e tînărul lord din Bucklaw; e fugar și ca atare știi...

— O să fie aici mai la adăpost chiar decît domnia-voastră înșivă, pe cîntea mea, răspunse Caleb vesel și dînd din cap în semn de înțelegere; rău îmi pare că domnul e la ananghie, dar mă bucur că n-o să poată cîrți prea mult împotriva gospodăriei noastre fiindcă, avînd și el buclucurile domniei-sale, poate n-o mai căta atît la ale noastre; nu c-am avea vreun bucluc, slavă Domnului, se grăbi el să-și ia înapoi vorba care-i scăpase în prima izbucnire de veselie, dar fără îndoială că o ducem mai prost decît înainte cu cîtăva vreme. Cît despre mîncare... la ce bun să umblăm cu șoalda? Nu ne-a mai rămas decît o pulpă de pastramă de oaie care n-a fost adusă la masă decît de vreo trei ori și cu cît e mai aproape de ciolan cu atît e mai fragedă, după cum domniile-voastră fără îndoială că știu; și pe urmă... a mai rămas și o coajă de cașcaval, unt proaspăt și... și... cam asta-i tot. Și cu mare grabă bătrînul le puse în față sărăcăcioasele merinde dichisindu-le și punîndu-le înaintea lor cu mult fast pe o măsuță mică, vreme în care cei doi nobili, nelăsîndu-se descurajați nici de puținătatea lor, nici de bucatele cam din topor, se așezară cu nădejde în față-le. Caleb, în tot timpul acesta îi sluji cu mare gravitate ca și cum ar fi încercat, prin manierele sale de servitor de casă mare, să ascundă lipsa altor slugi.

Dar vai, ce puțin poate forma – oricît ar fi ca de bine și zelos cîstită –

să țină locul în astfel de ocazii unor lucruri mai consistente! Bucklaw, care mîncase cu poftă o bucată destul de mare din pastrama de oaie, cea de trei ori respinsă, începu acum să ceară bere.

— Mi-aș îngădui să nu vă sfătuiesc să gustați berea noastră, zise Caleb; am greșit malțul săptămîna trecută și a căzut și trăznetul acu o săptămîna; dar o apă bună ca cea de la fîntîna noastră rar o să întîlniți alta la fel, de asta pun capul.

— Dar dacă berea vă e proastă, ne poți da niște vin, zise Bucklaw, făcînd o strîmbătură cînd auzi de limpedele element pe care Caleb îl recomanda cu atîta tragere de inimă.

— Vin? răspunse Caleb fără să clipească, avem vin destul; n-au trecut decît două zile de cînd – vai de jalea noastră – a curs aici atîta vin cît ar fi plutit și o corabie. Niciodată n-am dus lipsă de vin la Steiul Lupului.

— Mai bine adu-ne niște vin, spuse stăpînul său, în loc să ne tot vorbești despre el. Și Caleb, ținîndu-și cumpătul, plecă după vin.

Deși răsturnă fiecare butoi din pivnița cea veche, deși le scutură cu disperare pe toate încercînd să stoarcă destul vin rubiniu cît să umple ulciorul cel mare pe care-l avea în mîna, vai! toate fuseseră scurse cu grijă; și cu toată strădania lui nu reuși decît să adune doar cît să umple fundul vasului. Totuși, Caleb, un general prea iscusit ca să părăsească bătaia fără o stratagemă care să-i acopere retragerea, fără să mai stea pe gînduri aruncă pe jos un ulcior gol, ca și cum s-ar fi împiedicat la intrare; o strigă pe Mysie să șteargă vinul care nu fusese vărsat niciodată și, așezînd celălalt vas pe masă spuse că speră că a mai rămas destul pentru domniile lor. Într-adevăr, nu fu nevoie de altul; căci pînă și Bucklaw, mare iubitor al butelcii, nu se mai simți îmboldit să reînnoiască primul său atac asupra pivnițelor de la Steiul Lupului, ci se mulțumi, în ciuda voinței sale, cu o înghițitură de apă rece. După aceea i se pregăti culcușul; și cum cămara secretă avea să slujească acestui scop, Caleb avu și el o dată o scuză gata pe tavă, pentru lipsa de mobilă și de așternut.

— Căci cine ar fi zis că o să avem nevoie de cămara de taină? N-a mai călcat picior de om în ea din vremea conspirației lui Gowrie și n-am lăsat niciodată vreo muiere să se apropie de ea de teamă ca secretul să nu se afle.

Capitolul VIII

*„În han nimic frumos, îmbietor;
Stîns, afumat vedeai vechiul cămin;
Nici vin, nici pat mai primitor.
— Pustiu și jale, zise lordul Linne.”*

(Baladă din străbuni)

SIMȚĂMINTELE RISIPITORULUI

moștenitor din Linne, exprimate în acel neasemuit cîntec popular, atunci cînd, după ce și-a risipit tot avutul s-a trezit singurul locuitor al „lăcașului uitat de lume”, semănau întrucîtva cu cele ale Domnului Ravenswoodului rămas singur în conacul lui părăsit de la Steiul Lupului. Tînărul nostru avusese totuși atîta avantaj asupra risipitorului din legendă, și anume că deși se afla într-o situație asemănătoare, nu putea să dea vina pe propria lui nechibzuință. Nefericirea lui îi fusese lăsată moștenire de părintele său și, împreună cu sîngele nobil, cu un titlu pe care cei respectuoși puteau să i-l dea și cei grosolani să i-l refuze, după bunul lor plac, era toată avuția pe care i-o lăsaseră străbunii săi.

Poate că tocmai acest gînd melancolic, dar totuși alinător, trecu prin mintea nefericitului tînăr aducînd o adiere de ușurare. Dimineța, prielnică gîndurilor ostoite precum și aripilor muzelor, avu un efect liniștitor asupra gîndurilor furtunoase care-l bîntuiseră pe Domnul Ravenswoodului cu o zi mai înainte. Acum se simțea în stare să-și rînduiască simțămintele potrivnice care-i cercetau sufletul și era hotărît să lupte și să le zăvorască în sine. Zorile, liniștite și strălucitoare, îndulceau pînă și bărăganul nesfîrșit care se întindea la poalele castelului spre inima ținutului; și oceanul fără capăt, încrețit de mii și mii de vălurele argintii se întindea în partea cealaltă, maiestuos și totuși liniștit

pînă la marginea zării. Inima omului se deschide în fața acestor scene în care calmul se amestecă cu sublimul și fapte mărețe sînt adesea inspirate de mîndra înfățișare a naturii.

Prima grijă a lordului după ce își încheiase cercetarea amănunțită și neobișnuit de scrutatoare a propriului său suflet, fu să-l viziteze pe Bucklaw în ascunzătoarea pe care i-o oferise.

— Ce mai faci, Bucklaw? îl salută el pe oaspetele său. Cum îți place culcușul în care contele de Angus s-a odihnit o dată în vreme ce era urmărit cu toată furia invidiei unui rege?

— Hm! făcu cel întreat, care abia se trezise din somn; nu mă pot plînge de acoperișul sub care s-a adăpostit un om atît de mare, doar că salteaua a fost tare ca piatra, bolta cam umedă și șobolani mai mulți decît m-aș fi așteptat cunoscînd starea în care se află cămara de provizii a lui Caleb; și dacă acea fereastră cu gratii ar fi avut obloane ori patul o perdea aș putea spune că în general lucrurile stau destul de bine.

— Fără îndoială locul nu-i prea atrăgător, zise Domnul Ravenswoodului privind împrejur în hruba joasă; dar dacă binevoiești să te scoli și să ieși, Caleb o să-și dea toată osteneala să-ți pună în față bucate mai de soi decît cele din seara trecută.

— Nu-i nevoie de asta, spuse Bucklaw sculîndu-se și începînd să se îmbrace pe cît îi îngăduia întunericul din cameră – nu-i nevoie să fie mai bine, dacă vrei să perseverezi în transformarea pe care mi-am propus-o. Simpla amintire a băuturii pe care mi-a dat-o Caleb mi-a tăiat gustul de a începe ziua cu un gît de vin mai strașnic decît ar fi putut-o face douăzeci de predici. Și tu, seniore, fosta-i în stare să te lupți vitejește cu șarpele ce-l adăpostești la sîn? Vezi că eu sînt pe calea cea bună sugrumîndu-mi una cîte una viperele ce m-au mușcat.

— În orice caz, Bucklaw, am început bătălia. Și în vis mi s-a arătat un înger gata să-mi călăuzească pașii, răspunse celălalt.

— Ferească Domnul! strigă oaspetele său; eu nu m-aștept la nici o astfel de fantasmă decît dacă mătușă-mi, lady Girnington, nu i-o da prin gînd să-mi facă hatîrul și să-și ia rămas bun de la viața asta; și atunci mai degrabă bănuții sunători ai moștenirii ei și nu prea cinstita-i stafie îmi vor veni în ajutor ca să-mi țin făgăduielile. Dar fiindcă veni vorba de prînzișor... Căprioara din care trebuie să se facă plăcinta o mai fi alergînd încă prin pădure, vorba cîntecului bătrînesc?

— Am să caut să aflu, spuse gazda sa; și ieșind din cămară plecă în căutarea lui Caleb pe care, după oarecari strădanii, îl găsi într-un soi de

chichineată întunecoasă, care pe vremuri fusese cămara castelului. Bătrînul se căznea în van să lustruiască un ulcior de tinichea ca să-l facă să capete luciul și înfățișarea argintului.

— Eu zic că merge... zău c-ar merge dacă nu l-ar așeza taman în lumină! mormăia el din cînd în cînd ca și cînd ar fi vrut să-și dea curaj, cînd vocea stăpînului îl întrerupse.

— Ia asta, zise Domnul Ravenswoodului, și îngrijește-te de cele trebuincioase casei. Și cu aceste vorbe îi dădu bătrînului: majordom punga care cu o seară înainte scăpase ca prin urechile acului de colții lui Craigengelt. Bătrînul își scutură șuvițele argintii și subțiri de păr cătînd spăimîntat la stăpînul său, în vreme ce cîntărea în mîna modesta comoară și spuse cu o voce amărîtă:

— Atît a mai rămas?

— Deocamdată atît, zise stăpînul său străduindu-se să pară mai vesel decît era de fapt, doar punga verde și un galben, doi pe fund, vorba cîntecului; dar o să vină o zi cînd o s-o ducem mai bine, Caleb.

— Cînd o să vină acea zi, răspunse Caleb, tare mă tem că n-or să mai fie nici domn care să cînte, nici slugă care să asculte. Dar nu se cade să mă sumețesc eu în fața domniei-voastre și să stau de șagă atunci cînd stăpînul meu e cum îi varul la față. Luați înapoi punga și păstrați-o s-o fluturați prietenilor pe sub nas; dar dacă înălțimea-voastră și-ar pleca urechea la vorba mea cea proastă, n-ar fi rău s-o mai scoată din cînd în cînd în fața oamenilor, că atunci nu s-ar mai codi nimenea să ne dea pe datorie.

— Bine, Caleb, zise stăpînul său, dar dorința mea e totuși să părăsesc această țară cît mai curînd cu putință și plecînd să rămîn cu cinstea neîntinată, nelăsînd în urmă vreo datorie, făcută de mine însumi.

— Nu-ncape îndoială că stăpînul o să plece cu fruntea sus ca un om cinstit și respectat; căci bătrînul Caleb o să se înhame la toate angaralele casei, stînd cu capul platnic, pentru ele el și numai el. Mie mi-e totuna, căci pot să-mi țin zilele și cu te miri ce și mai nimic; doar cinstea casei să rămînă nepătată.

Lordul Ravenswood încerca zadarnic să-l facă pe Caleb să înțeleagă că zelul lui de a-și lua asupra-și datoriile stăpînului de abia i-ar scădea acestuia dorul de a se îngloda în ele. Vorbea însă unui curtean prea strădalnic întru aflarea unor vicleșuguri care să-i scoată din încurcătură ca să-și mai trudească mintea să găsească și răspuns la împotrivirea stăpînului.

— Ettie Sma'trash o să ne dea bere pe datorie, mormăi Caleb pentru sine; toată viața a trăit din mila neamului nostru și poate și un strop de rachiu ori de vin, nu știu ce să zic – e și ea o biată femeie și se-aține cu ulcica la canea, doar, doar s-o mai scurge o picătură de rubiniu – dar las' pe mine că măcar câtai chiorî un șoarece scot eu de la caneaua cu pricina. Cît despre hulubași, să văd ce e cu hulubăria... – nu se poate sa nu aibă oamenii măcar niște găini prin curțile lor, deși Lucky Chirnside zice c-a plătit cocoșul de două ori mai scump în ultima vreme. Nu vă treceți cu firea, că om scoate-o noi cumva la capăt dacă nu vă e cu supărare – om trece și de greul ăsta și o să ne descurcăm noi fiindcă neamul nostru tot cu fruntea sus și cu cinstea întregă va rămîne atîta timp cît bătrînul Caleb n-a intrat încă în mormînt.

Bucatele pe care strădania bătrînului reușise să le pună în fața celor doi tineri gentilomi timp de trei sau patru zile nu erau cine știe ce delicatessuri, dar ca să fim cinstiți nici mesenii nu erau cine știe ce nasuri de ceară; iar văicărelile, ploconenile, ocolișurile și vicleșugurile lui Caleb stîrneau hazul tinerilor și le mai înviorau mesele încropite și așternute pe apucate. Cei doi se agățau de fiecă prilej ca să-și mai mintă plictisul și să-și treacă ceasurile care altfel abia se tîrau.

Bucklaw, lipsit de distracțiile lui obișnuite, de sporturile îndrăgite și de benchetuiala fără grijă, silit fiind să rămînă ascuns între zidurile castelului, deveni un tovarăș morocănos și ursuz. Cînd Domnul Ravenswoodului n-avea chef să încrucișeze spada cu el ori să joace șubah, își peria și țesăla armăsarul pînă îl făcea să lucească, mînuind el însuși peria, țesala și cîrpa aspră; îi dădea nutrețul și-l priveghea ore întregi în grajd, simțind că pizmuiește din inimă resemnarea cu care animalul se împăca cu o viață atît de tîhnită.

— Dobitocul ăsta, spunea el, nu tînjește nici după cursele de cai, nici după vînătoare, nici după țarcul său din Bucklaw, ci se lăfăie legat de iesle în hruba asta ruinită de parcă aici l-ar fi fătat mă-sa; iar eu, care mă bucur de libertatea unui fugar din temniță, cutreier pivnițele acestui turn vechi și părăsit după ce isprăvesc de șuierat din buze și aștept să-mi vină somnul neștiind cum să-mi trec vremea pînă la ora mesei.

Și cufundat în astfel de gînduri negre, tînarul își tîrî pașii pînă la meterezele castelului ca să privească în zare pe bărăganul întins, sau să arunce cu pietricele și bucăți de gresie în pescărușii și cormoranii care se încumetau să dea tîrcoale în apropierea turnului.

Ravenswood, a cărui minte era nesfîrșit mai adîncă și mai

pătrunzătoare decît cea a tovarășului său, avea și el neliniștile și frământările lui care îl făceau la fel de nefericit pe cît era tovarășul său din pricina plictiselii și trîndăviei. La prima vedere chipul lui Lucy Ashton i se arătase mai șters decît imaginea pe care ea o lăsase în mintea lui. Pe măsură ce furia și violența acelei pasiuni răzbunătoare care-l împinsese să caute o întîlnire cu tatăl începu să se domolească, el deveni din ce în ce mai nemulțumit de purtarea sa față de fiică, purtare necioplită și grosolană cînd era vorba de o tînără frumoasă și de neam. Privirea ei plină de recunoștință, vorbele ei de dulce curtenie, fuseseră respinse aproape cu dispreț; și dacă Domnul Ravenswoodului avusese de pătimit de pe urma lui sir William Ashton, vocea inimii îi spunea că nu era drept să-și reverse ciuda asupra fiicei acestuia. Atunci cînd gîndurile-i îmbrăcau haina amarnicelor muștrări, amintirea frumosului chip al lui Lucy Ashton, mai răpitor încă, mulțumită împrejurărilor în care se văzuseră prima dată, îi umplea inima de simțiri în același timp dulci și amare. Sunetul melodios al vocii ei, vorbele gingașe, dragostea-i fierbinte pentru părintele ei, îl făceau să se căiască din plin că îi respinsese recunoștința, punîndu-i în față dimpotrivă o icoană de neasemuită gingășie.

Însăși virtutea și firea cîstită a tînărului Ravenswood sporeau primejdia acestor scumpe amintiri ca și înclinarea ce avea de a le prefira mereu prin minte. Deși era hotărît să țină în frîu acea patimă mistuitoare a firii sale pe care era prea cîstit ca să n-o recunoască – el se străduia să găsească tot în sine mijloacele prin care să lupte împotriva ei; și atunci sentimentul de vinovăție din pricina purtării sale grosolane față de fiica dușmanului îl făcea să o împodobească în gînd cu mai multe însușiri de grație și frumusețe decît ar fi avut ea dreptul să rîvnească.

Dacă ar fi încercat cineva acumă să-i amintească Domnului Ravenswoodului că doar cu puțină vreme înainte jurase răzbunare pînă într-a noua spiță împotriva aceluia pe care-l credea, pe bună dreptate, vinovat de ruina și moartea tatălui său, ar fi fost în stare să se lepede de învinuire ca de o josnică defăimare; și totuși, stînd și judecînd cu dreptate, trebuia și el să îngăduie că o dată, cîndva, setea lui de răzbunare nu fusese o fantasmă a minții, deși după cele ce se petreceau acum în sufletul lui, greu era să-ți vină să crezi că fusese cu puțință odinioară.

În pieptul său se și zbăteau două doruri potrivnice – acela de a răzbuna moartea părintelui, împletindu-se straniu cu admirația pentru fiica dușmanului sau. Luptase împotriva primului simțămînt pînă ce i se

părase că l-a biruit; pe celălalt nu se străduise să-l biruiască întrucît nici nu bănuise că ar exista. De abia cînd își aminti hotărîrea lui de a părăsi Scoția, își dădu seama de fiorul care se născuse în inima-i. Deși nu se răzgîndise, rămînea la Steiul Lupului, amînînd zi după zi călătoria ce trebuia să facă. E drept că scrisese la vreo cîteva rubedenii care locuiau într-un ținut mai îndepărtat al Scoției și mai ales marchizului de A., dîndu-i să înțeleagă cam ce avea de gînd; și la stăruințele lui Bucklaw răspundea că trebuie să aștepte pînă primește vreo scrisoare înainte de a face un pas.

Marchizul era bogat și puternic; și deși unii îl bănuiau că nu prea ar avea la inima cîrmuirea de după revoluție, avusese destulă dibăcie să se pună în fruntea unuia dintre partidele din Consiliul Privat al Scoției, cu multe prietșuguri în rîndurile bisericii sacerdotale din Anglia și destul de tare ca să stea ca un ghimpe în sufletul celeilalte clii în care era băgat lordul secretar și săpînd temeinic la rădăcina puterii acestora. Sfatul cu un curtean care ținea în mîna atîtea ițe era o scuză destul de bună, pe care Ravenswood o folosea față de Bucklaw și probabil față de sine însuși ca să rămînă mai departe la Steiul Lupului; mai ales că se zvonea că n-ar fi fost cu neputință să se schimbe dregătorii și legiuirile de la cîrma Scoției. Toate aceste vorbe, purtate cu drag de unii, cu necaz de alții, după cum le porunceau interesele, ajungeau pînă la turnul ruinat de la Steiul Lupului mai ales prin gura lui Caleb, majordomul, care printre alte însușiri o avea și pe aceea de a învîrți politica pe degete și rareori se întîmpla să bată drumul de la vechea fortăreață pînă în satul învecinat fără să se întoarcă cu sacul plin de toate veștile care se vînturau prin împrejurimi.

Chiar dacă Bucklaw n-avea cum să se împotrivească la amînarea plecării, nu suferea mai puțin din pricina trîndăviei la care era silit; și doar puterea ce avea noul său tovarăș asupra lui, îl făcea să rabde un soi de viață cu care nici nu era deprins și spre care nici nu-l trăgea inima.

— Oamenii vorbeau că ești iute ca prîsnelul și focos ca nimeni altul, Doamne, îl muștra el adesea pe Ravenswood; dară acum te-ai băgat ca un șobolan în gaură, pasămite însă și jigăniile acelea scîrboase amușinează prin locuri unde au măcar de-ale gurii; cît despre noi, ploconelile lui Caleb se lungesc pe măsură ce lista lui de bucate se scurtează. Și mă tem că o să pățim și noi asemenea animalului aceuia despre care se spune că după ce a ros ultima frunză de pe copac nu i-a mai rămas altceva mai bun de făcut decît să se lase să cadă la pămînt și să-și

frîngă gîtul.

— Nu te teme, spuse Ravenswood; soarta are grijă de noi și avem și noi de cîștigat de pe urma revoluției care stă să izbucnească.

— Ce soartă... ce revoluție? se îndoi tovarășul său. După mine ultimul pîrjol prin care am trecut a fost prea îndeajuns.

Ravenswood îl întrerupse punîndu-i în mînă o scrisoare.

— Aha, făcu Bucklaw, deci visul meu s-a adeverit. — Mi s-a părut azi-dimineață că-l aud pe Caleb, îndemnîndu-l pe un nefericit să bea un pahar de apă rece și zicîndu-i că o să-i facă mai bine la stomac dimineața decît berea sau rachiul.

— Era trimisul lordului A., zise Ravenswood; el a avut necazul să fie poftit la ospățul de palavre care probabil că s-a sfîrșit cu bere acră și scrumbii. Citește și o să afli știrile.

— Cu dragă inimă, zise Bucklaw; dar nu prea mă pricep într-ale cititului și nici lordul nu pare prea meșter într-ale scrisului.

Cititorul o să parcurgă în cîteva clipe, cu ajutorul tiparniței prietenului nostru Ballantyne, cele ce lui Bucklaw i-au luat o jumătate de oră bună cu tot ajutorul lui Ravenswood. Scrisoarea spunea următoarele:

„Prea cînstite vere,

Urîndu-ți cele de cuviință, își scriu acestea ca să pecetluim încă o dată grija pe care-o avem pentru bunăstarea ta și să ne arătăm bucuroși de strădania ce depui pentru sporirea sa. Dacă ți-am părut prea puțin dornici să-ți dovedim înțelegerea și dragostea ce-ți purtăm, ca rudă iubitoare și de un sînge, te rugăm să o pui pe seama lipsei unui prilej de a ne arăta prieteșugul și nu pe seama vreunei nemulțumiri sau răceli. Cît privește hotărîrea ta de a te călători prin ținuturi străine, socotim că ceasul nu este prea potrivit, fiindcă defăimătorii ar putea, după cum le e obiceiul, să-ți pună în cîrcă cine știe ce blestemății dacă pleci, deși noi știm și te credem că ești curat la suflet ca noi înșine, dară totuși vorbele lor picurate în urechi încrezătoare, ar putea să-ți aducă multe necazuri căroră le-am sta martori cu neplăcere și întristare fiind neputincioși a-ți veni într-ajutor.

După ce ți-am dat acest sfat, cît ne-a dus mintea și sufletul de rubedenie, asupra plecării tale din Scoția, am adăuga bucuroși și alte temeieri cu folos mare pentru tine și neamul tatălui tău dacă ai rămîne la Steiul Lupului măcar pînă după seceriș. Dar, cum spune proverbul, verbum sapienti — un înțelept pricepe dintr-un cuvînt ce nu pricepe un prost nici dintr-o predică întreagă. Și deși ne-am muncit foarte să scriem acest pergament cu mîna noastră și sîntem siguri de credința vestitorului nostru, fiind el

legat în multe feluri de noi, totuși așa-i în lumea asta, cine s-a fript cu ciorbă suflă și-n iaurt, drept care cată să nu încredințăm hîrtiei lucruri pe care cu dragă inimă le-am șopti urechii tale. De aceea am dori bucuros să te chemăm să ne faci o vizită pe meleagurile noastre golașe din coclaurii munților, să mai vinezi un cerb și să mai tăifășuim de acele treburi de care avem mare trebuință a vorbi. Dar acuma nu e momentul cel mai prielnic pentru întâlnirea noastră, drept care credem că e bine să o mai amînăm pînă va veni vremea să ne putem bucura pe față de acele lucruri pe care acum le ținem în taină. Între timp dorim să știi că îți sîntem și vom rămîne vecinic scumpa și iubitorea ta rudă, care de abia așteaptă să mijască zorile unor vremi mai bune care acum abia se zăresc și care dorim să-ți priască și domniei-tale. În care speranță ne iscălim

Cinstitul și iubitorul tău văr, A.

Scrisă la sărmana noastră locuință din B.

Adresată preacinstitului și onoratului nostru văr, Domnul Ravenswoodului. Cu grabă, mare grabă, iute ca fulgerul – fugi și aleargă ducînd cartea cui i-e scrisă.”

— Ce zici de această epistolă, Bucklaw? zise Ravenswood după ce tovarășul său nădușise asupra scrisorii căutînd să-i descurce înțelesul și să deslușească toate cuvintele.

— Pe cîntea mea, gîndurile marchizului sînt la fel de închisnovate ca și scrisoarea lui. Are mare nevoie de manualul *Cheia vorbelor de duh*, sau *Îndreptarul alcătuitorului de epistole* și dacă aș fi în locul tău i-aș trimite cîte o bucată din fiecare prin același olăcar. Va să zică îți scrie cu toată bunăvoința să rămîi pierzîndu-ți vremea și cheltuindu-ți paralele în țara asta prăpădita, rea și năpăstuită, fără ca măcar să te cheme sub streășină casei sale. Trebuie că urzește el ceva și tare i-ar place să te aibă părtaș la uneltirile lui; de acolo vrea sa te aibă la îndemînă ca să se folosească de tine cînd i-o veni la socoteală, gata însă să se lepede de tine ca de Satana, dacă i s-ar zădărnici planurile.

— Să fie vorba de o uneltire? Crezi că pregătește o trădare? întrebă Ravenswood.

— Ce altceva ar putea fi? răspunse Bucklaw; marchizul e de multă vreme bănuিত că-i cam fug ochii spre Saint-Germains.

— Atunci ar face mai bine să nu mă bage într-o asemenea poveste, zise Ravenswood; cînd îmi aduc aminte de vremurile lui Carol I și al II-lea precum și ale ultimului Iacob, zău dacă văd de ce aș trage spada eu, ca bărbat și iubitor de țară, ca să le apăr urmașii.

— Hm! făcu Bucklaw. Că doar nu ți-ai pus în minte să-i plîngi pe cîinii aceia cu capete rotunde căroră preacinstitul Claver'se nu le-a dat decît ce-au meritat?

— Întîi le-au dat un nume rușinos și pe urmă i-au spînzurat, răspunse Ravenswood. Nădăjduiesc să apuc ziua cînd atît whigii cît și tory o să stea în fața judecății și cînd poreclele astea or să se poarte numai prin cafenele, așa cum „cățea” și „jigodie” sînt vorbe pe care numai precupețele și le aruncă una alteia ca să-și arate ciuda și necazul.

— N-o să mai apucăm noi zilele acelea, seniore – prea tare ne-a îmboldit fierul în coaste și în inimi.

— O veni însă și clipa cînd oamenii n-or să mai sară la harță doar pentru aceste porecle, așa cum ar sări la auzul trîmbiței. Dacă viața le va fi mai bine ocrotită, n-o să le mai dea mîna să și-o pună la bătaie cu una cu două fără altă pricină decît treburile politicești.

— Frumose vorbe, răspunse Bucklaw; dar parcă inima măndeamnă, vorba cîntecului:

*„Arată-mi mîndre holde sus, pe creste,
Și o spînzurătoare pentru whigi;
Și că dreptatea chiar dreptate este —
Oh, doar așa-i putea să mă cîștigi!”*

— Poți să cînti cît te ține gura, *cantabil vacuus*. răspunse Ravenswood; dar după părerea mea marchizul e prea înțelept, sau mă rog, prea cu luare-aminte ca să-ți țină hangul într-o asemenea lucrare. Mai degrabă-mi vine să cred că în scrisoare e vorba despre o răscoală în sînul Consiliului Privat al Scoției, decît în regatul Engliterei.

— Fi-v-ar să vă fie șmecheriile voastre politicești! strigă Bucklaw, învîrtelile făcute cu sînge rece, scălbămbăielile pe care niște moșnegi cu scufii înzorzonate și giubele de blană le fac ca pe niște mișcări de șah azvîrlind la o parte pe un vistiernic sau pe un lord cancelar la fel de ușor cum ar lua o tură sau un pion. Cînd e vorba de joc, mie-mi place tenisul, iar cînd e să mă bat de-adevaratele mai la îndemîna mi-e cîmpul de bătaie! Dar așa, să țin și racheta și sabia în aceeași mîna întrebunîndu-le și ca jucărie și ca să-mi cîștig pînea... niciodată! Iar tu, seniore, așa chibzuit și adînc cum pari la minte, ai și tu acel nu știu ce care face ca sîngele să-ți fiarbă în vine mai abitir decît ar sta frumos predicilor tale moralizatoare despre politică și adevărurile ei. Tu ești unul din acei înțelepți care cîntăresc lucrurile și le drămuiesc cu luare-aminte pînă ce

sîngele începe să le clocotească în vine și atunci... vai de cel care le-ar aduce aminte de propriile lor îndemnuri la cumpătare!

— Poate că citești în cartea sufletului meu mai bine decît pot eu s-o fac, zise Ravenswood. Nu încape îndoială că aceste gînduri chibzuite îmi vor fi de mare ajutor ca și faptele mele să fie la fel de chibzuite. Dar ascultă! Îl aud pe Caleb sunînd clopotul pentru masă...

— ...Făcînd întotdeauna cu atît mai multă gălăgie cu cît bucatele pe care ni le pune în față sînt mai sărăcăcioase, zise Bucklaw; ca și cum zdrăngăneala și dangătele astea, care într-o bună zi o să facă să se dărîme și clopotnița din vîrful dealului, ar putea să schimbe o găină jigărită într-un clapon gras și un ciolan de oaie într-un mușchiuleț de căprioară.

— Tare aș vrea să nu se adeverească negrele tale bănuieli, Bucklaw, deși, după solemnitatea și ceremonia cu care Caleb așază pe masă farfuria asta singuratică și acoperită cu mare grijă s-ar părea că ai avut o gură rea, care a prevestit adevărul.

— Dă capacul la o parte, Caleb! Dă-l la o parte, pentru numele lui Dumnezeu! zise Bucklaw; lasă-ne să vedem ce ne dai de mîncare fără multe marafeturi. Las-o omule în pace, că stă destul de bine, continuă el adresîndu-se nerăbdător bătrînului majordom care, fără să răspundă, tot potrivea tipsia pînă ce, în cele din urmă, reuși s-o așeze cu precizie matematică exact în mijlocul mesei.

— Ce-ai acolo, Caleb? întrebă stăpînul său la rîndu-i.

— Slăvite Doamne, v-aș fi spus fără zăbavă, dar cinstitul lord din Bucklaw e tare nerăbdător, răspunse Caleb ținînd încă tipsia cu o mînă și capacul cu cealaltă și dînd semne de mare codeală în a-i descoperi conținutul.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-ai acolo? – Sper că nu o perechi de pîteni lustruiți după cum era moda străbunilor noștri?

— Hm, hm! croncăni Caleb. Stăpînul binevoiește să rîdă pe socoteala mea... deși, dacă mi-e îngăduit a-mi spune părerea, moda aceea era destul de bună și folosită, din cîte am auzit, de multe familii cinstite. În ce privește însă masa dumneavoastră, mi-am zis că fiind ajunul Sfîntei Magdalena, care pe vremuri a fost o vrednică regină a Scoției, domniile-voastre ar putea să creadă de cuviință că e bine, chiar dacă nu postesc de tot, să îmbuce hrană ceva mai ușoară, ca de pildă o scrumbie sărată sau așa ceva.

Și luînd capacul la o parte le arătă patru din gustoșii pești pe care-i

pomenise, adăugînd plin de umilință că nu erau scrumbii obișnuite, ci toate cu lapți de se topeau în gură și sărate cu o grijă neobișnuită de către chelăreasă (sărmana Mysie), anume pentru stăpînul lor.

— Lasă îmbrobodelile! exclamă stăpînul său și dă-ne scrumbiile dacă tot n-ai altceva mai bun; dar încep să cred, la fel ca tine Bucklaw, că asta-i ultima frunză care ne-a mai rămas de mîncat și că în ciuda ițelor trase de marchiz trebuie să ridicăm tabăra din lipsă de provizii fără să mai așteptăm să ne pice ceva din cer.

Capitolul IX

*„Cînd vînătorii sun' din vesel corn –
Și-n spaimă-și lasă fiara vizuina –
Ce tînăr cu un sînge cald în vine
Ar zace tolănit ca mortul glod
Lipsit de ale vieții desfătări.”*

(Ethwald, actul I, scena I)

DUPĂ O MASĂ UȘOARĂ ȘI SOMNUL e ușor; ca atare, nu e de mirare că, înfulecînd bucatele pe care smerenia lui Caleb ori nevoia, care așa cum se întîmplă adesea se ascunsese sub poala celei dintîi, le pusese în față, oaspeții de la Steiul Lupului au avut parte de o odihnă atît de scurtă.

Diz-de-diminează Bucklaw dădu buzna în cămărilor gazdei sale cu un răcnet puternic, care ar fi putut să-i trezească din somn și pe morți.

— Scularea! Scularea! În numele cerurilor, toți vînătorii s-au adunat în curte, prima petrecere de acest soi care mi-a fost dat s-o văd luna asta; și tu, Doamne, zaci aici într-un culcuș care nu știu zău cu ce te îmbie atîta, decît că s-ar putea să fie ceva mai moale decît podeaua de piatră a hrubei străbunilor tăi!

— Mai bine, zise Ravenswood ridicînd capul morocănos, ai fi ales altă clipă a zilei pentru glumele tale, domnule Hayston – nu-i nici o bucurie ca cineva să-ți răpească pînă și puținul somn care tocmai ți se lipise de gene după o noapte petrecută în gînduri mai aspre decît culcușul meu, Bucklaw.

— Lasă fleacurile, îl întrerupse oaspetele sau: scoala-te de-ndată... Copoii bat din ce în ce mai aproape... Am înșeuat cu mîna mea caii findcă bătrînul Caleb tot striga după lachei și grăjdari și nu s-ar fi apucat în ruptul capului de treabă fără să-și ceară iertăciuni două ore pentru lipsa unor oameni care oricum se află la o sută de mile depărtare.

Scoala-te, seniore... Îți spun că bat copoii... Scoală-te... Începe vânătoarea. Și cu aceste cuvinte Bucklaw ieși în fugă din camera.

— Și eu îți spun, zise lordul ridicându-se alene, că puțin îmi pasă. Ai cui sînt copoii care s-au apropiat atît de noi?

— Sînt ai preacinstutului lord Bittlebrains, răspunse Caleb care intrase în dormitorul stăpînului său în urma nerăbdătorului lord din Bucklaw. Și pe cîntea mea dacă știu cine le-a îngăduit să țipe și să facă atîta larmă pe moșiile libere și prin dumbrăvile pînă acum neîncălcate ale luminăției-tale unde nu e îngăduit nici unui străin să alerge după vînat.

— Nici eu nu știu Caleb, răspunse Ravenswood, atîta doar că ei au cumpărat moșiile cît și pădurile și poate că se gîndesc că au dreptul să se folosească de averile pentru care au plătit parale.

— Așa o fi stăpîne, răspunse Caleb; dar nici un om cu sînge adevărat nobil nu și-ar îngădui să dea buzna peste noi cu toate drepturile pe care le-ar fi agonisit, atîta vreme cît domnia-ta mai ești încă în castelul de la Steiul Lupului. Lordul Bittlebrains ar face bine să-și amintească ce i-au fost strămoșii.

— Și noi am face bine să ne amintim ce sîntem acum, răspunse Ravenswood mușcat de amărăciune. Dă-mi însă mantia, Caleb, să-i fac pe plac lui Bucklaw oferindu-i priveliștea acestei vînători. Nu se cade să jertfesc bucuria oaspetelui meu firii mele sălbaticе.

— Jertfă! repetă Caleb și vocea lui lăsa să se înțeleagă că n-avea nici un rost ca stăpînul său să dea înapoi nici atîtica în fața oricărei alte fapturi. Jertfă, asta-i bună! Dar iertați-mi vorba proastă... ce veșmînt binevoii să îmbrăcați?

— Oricare vrei, Caleb... Garderoba mea, din cîte-mi amintesc, nu e dintre cele mai bogate.

— Nu e dintre cele mai bogate! repetă credinciosul său; cum, cînd avem haina cenușie cu fireturi de argint pe care domnia-voastră a dăruit-o lui Hew Hildebrand, călărașul de escortă, și catifeaua franțuzească pe care o purta cînstitul părinte al domnieivoastre (fie-i țărîna ușoară) și pe care acesta a dăruit-o rudelor sărmane și haina de lînă frîncească...

— Pe care ți-am dat-o ție, Caleb și cred că e singura haină pe care o mai pot îmbrăca, în afară de cea pe care am purtat-o ieri – rogu-te, dă-mi-o pe aceea și să nu mai vorbim despre asta.

— Dacă luminăția-voastră o pofteste pe aceea, replică Caleb, fără îndoială e o haină mohorîtă și sînteți în doliu – oricum eu n-am pus-o

niciodată pe cea de lână frîncească... – era prea de soi pentru mine – și cum deocamdată domnia-voastră nu mai are alt schimb... – noroc că e periată bine ca oricum pe acolo mai sînt și domnițe...

— Domnițe! spuse Ravenswood; și care domnițe, mă rog?

— De unde să știu, luminăția-ta? Pe fereastra turnului de pază n-am putut decît să le zăresc în depărtare cu clopoței de la frîie clinchetind și cu penele fluturînd, ca un alai de zîne.

— Bine, bine, Caleb, răspunse Ravenswood, ajută-mă să-mi pun mantia și da-mi cingătoarea săbiei. Ce zgomot se aude în curte?

— Nu-i decît Bucklaw care scoate caii, zise Caleb, aruncînd o privire pe fereastra, ca și cum n-ar fi destui slujitori la castel sau ca și cum eu n-aș fi putut să fac treaba asta.

— Vai, Caleb, am avea nevoie de prea puține lucruri dacă puterile ți-ar fi la fel de mari precum ți-e zelul, îi spuse stăpînului său.

— Iar eu trag nădejde că stăpînul meu nici n-are lipsă de asemenea măsură a credinței mele, căci stînd strîmb și judecînd drept ne ținem și noi rangul după cum putem și pasămite nu avem de ce să ne rușinăm... numai ca Bucklaw ăsta prea e nedus la biserică și le zice pe șleau la toate. Și uite-l că a scos armăsarul domniei-voastre, fără să pună șaua cu cioltarul bătut în fir! Aș fi periat-o cît ai bate din palme.

— Lasă că-i bine și așa, spuse stăpînul său scăpîndu-i din mîinî și coborînd scara îngustă și întortocheată care ducea în curte.

— O fi bine, zise Caleb destul de morocănos, dar dacă luminăția-sa ar binevoi să îngăduie o lecuță aș putea să-i spun ceea ce n-ar fi chiar atît de bine.

— Și anume ce? zise Ravenswood nerăbdător, dar oprindu-se totuși.

— Doar atîta că la cina noastră mai mult de un mesean să nu se așeze că se scoală cu stomacul nepotolit; eu nu mai am pe unde să scot cămașa, că-i post în zi de frupt ca atunci cînd i-am băgat-o pe gît lui Bucklaw pe regina Margareta; ba dacă stăpînul ar binevoi să mă asculte, s-ar pofti la lordul Bittlebrains la masa, ca atunci aș sclipui ceva pentru prînzișorul de mîne, că nu mă sperii la greu; ori și mai bine poate vă lipiți de ei la han cînd se pun să mănînce, iar la plată le spuneți că v-ați uitat punga ori că muiera v-a rămas datoare cu chiria și că acum îi ștergeți din datorie...

— Ori orice altă minciună care-mi vine-n minte, nu-i așa Caleb? zise stăpînul său. Rămas bun și-ți las cîntea neamului în seamă.

Și aruncîndu-se pe cal se luă după Bucklaw care, cu primejdia de a-și frînge gîtul, pornise în galop pe cărăruia rîpoasă ce se prăvălea în jos

chiar din poarta turnului, în clipa în care-l văzuse pe Ravenswood că pune piciorul în scară.

Caleb Balderstone le aruncă o privire îngrijorată scuturându-și şuvițele subțiri și cenușii.

— Să nădăjduim că n-o să pățească nimica rău. Dar uite că ajung pe câmp și caii lor par odihniți și cu chef de umblet.

Mînat de firea lui focoasă și nerăbdătoare, tînărul Bucklaw gonea ca un vîrtej nesinchisindu-se de nimic. Nici Ravenswood nu rămînea mai prejos, căci deși fără voie trezit din leneșa-i melancolie, sufletul lui, împins fiind la acțiune, căpăta aripi avîntate, iar trupul, puteri dezlănțuite. Nici neastîmpărul necumpătat al firii sale nu era întotdeauna pe măsura faptului ce-l stîrnise, ci putea fi mai degrabă asemuit cu iuțeala unei pietre care se rostogolește cu aceeași furie în jurul unui povîrniș, chiar dacă a fost clintită de mîna unui uriaș, ori de degetele unui copil. El căzuse acum pradă, ca nimeni altul, poștei nestăpînite de a merge la vînătoare, o petrecere atît de obișnuită tinerilor de toate rangurile, încît pare mai degrabă o chemare a vocii fiarei din noi, chemare ce șterge toate hotarele de neam și creștere, decît o obișnuință deprinsă de a căli trupul prin fugă și mișcare.

Chemarea repetată a cornului franțuzesc, care pe atunci era întotdeauna folosit ca să îndemne și să arate drumul copoilor, lătrăturile zgomotoase deși îndepărtate ale haitei, strigătele înăbușite ale gonacilor, siluetele abia întrezărite care acum ieșeau din viroagele bărăganului, acum se prelingeau pe fața lui, acum șovăiau căutîndu-și drumul printre bălți și, mai presus de orice, beția goanei nebunești, îl înfierbîntau pe Domnul Ravenswoodului făcîndu-l să uite, cel puțin pentru o clipă, dureroasele-i amintiri care altfel nu-l părăseau. Primul lucru care îi reaminti de starea sa nenorocită fu chiar fugarul său care, deși stăpînit de un călăreț ce cunoștea fiecare palmă de loc ca pe buzunarul său, nu era în stare să se țină în pas cu liota de vînători. Smuci dară de frîu să se oprească-n loc, cătrănit ca sărăcia îl îndepărta de petrecerea mult iubită a străbunilor săi și singura de altfel în afară de meșteșugul războiului, cînd veni la el un străin care călărea pe un cal frumos și care se apropiase pe neobservate de el.

— Calul domniei-voastre a obosit, vorbi omul cu prietenie rar întîlnită în toiul unei vînători. Pot să vă cer îngăduința să vi-l ofer pe al meu?

— Domnule, zise Ravenswood, mai degrabă surprins decît măgulit de

asemenea propunere, nu știu de ce am meritat o asemenea favoare din partea unui străin.

— Nu mai pune atâtea întrebări, seniore, zise Bucklaw care pînă atunci își strunise armăsarul cu destulă ciudă ca să nu-i întrecă pe prietenul și gazda sa. Primește darurile zeilor, așa cum spune marele poet John Dryden, sau... ia stai puțin... Ascultă, prietene, dă-mi mie calul dumitale; din cîte am băgat de seamă ți-a dat destul de furcă în ultima jumătate de oră. Las' că-l călăresc cu pînă-l trec toate nădușelile. Așa, seniore, urcă pe al meu acum și o să te poarte de parcă ar avea aripi.

Și aruncînd frîul spre Domnul Ravenswoodului, sări pe celălalt cal, pe care i-l dăduse străinul și-și continuă goana.

— Ce făptură necugetată! exclamă lordul; și dumneata, prietene, cum de i-ai lăsat calul pe mînă?

— Calul acela, zise omul, aparține unui gentilom doritor să-l servească cu trup și suflet pe domnia-ta sau pe oricare dintre prietenii domniei-tale.

— Și numele lui este...? întrebă Ravenswood.

— Domnia-voastră să mă ierte, dar o să-l aflați chiar de la el. Dacă binevoiți, luați acum calul prietenului dumneavoastră și lăsați-mi-l mie pe celălalt. Ne vom vedea din nou după ce vor fi gătat cu cerbul, căci din cîte aud acum l-au încolțit.

— Cred, prietene, că doar așa îți vei recîștiga bidiviul, răspunse Ravenswood, și sărind în șa, dădu pîneni să ajungă la locul unde mugetul cornului vestea că fuga cerbului era aproape încheiată.

Acele sunete vesle se amestecau cu zvonul de glasuri al vînătorilor, cu chiuiturile și strigăturile de ațîtare la care hămăitul nerăbdător și nepotolit al copoilor, acum la un pas de țintă, răspundea ca un ecou. Călăreții începuseră să se adune care dincotro spre acel loc anume.

Bucklaw, neîncetînd o clipă goana, ajunsese primul în luminișul în care cerbul, istovit de goana fără răgaz, se întorsese împotriva cîinilor fiind încolțit de aceștia, după cum spun vînătorii. Cu fruntea-i regească aplecată a împunge, cu pulpele albe de spumă, cu ochii crunți de furie și spaimă, era rîndul animalului hăituit să bage groaza în următorii săi. Vînătorii se apropiară unul cîte unul pîndind să-l atace cînd le va fi venit la îndemînă, faptă care cerea mare băgare de seamă și iscusință. Cîinii se țineau mai la o parte și băteau cît îi ținea gura, iar oamenii se cam codeau, fiecare nădăjduind ca vecinul o să se încumete primul să înfrunte și să doboare animalul. Terenul, o scobitură a izlazului sau

bărăganului, nu era cîtuși de puțin prielnic pentru a te apropia de cerb pe furiș; și din toate piepturile răsună un strigăt de triumf cînd Bucklaw, cu măiestria pe care numai cavalerii din acele vremuri o mai păstrau, sări de pe cal și apropiindu-se repede ca fulgerul de cerb îl culcă la pămînt retezîndu-i zgîrciurile de la piciorul dindărăt cu săbiuța scurtă de vînătoare. Haitacul, repezindu-se cu colți asupra dușmanului acum nevolnic, puse iute capăt chinurilor sale, vestindu-i moartea cu zarvă asurzitoare – iar vînătorii o cinstiră cu cornul și cu vocea, buciurmînd un geamăt lung de jale, care se duse să se piardă între talazurile oceanului ce se hotărînea cu cîmpul.

Apoi vînătorii alungară cîinii de la cerbul ucis și merseră să închine cuțitul unei frumoase doamne, așezată pe un cal alb și care, de teamă, sau poate de milă, se ținuse pînă atunci mai la o parte, Ea purta o mască de mătase neagră, cum era pe atunci moda și care era bună atît ca să apere obrazul de soare și ploaie, cît și de priviri cutezătoare, nefiindu-i îngăduit unei doamne să apară cu fața descoperită în timpul unei petreceri atît de zburdalnice și între oameni destul de amestecați.

Rochia-i bogată, armăsarul pe care-l calarea, precum și închinăciunea pe care i-o făcură ceilalți vînători îi arătară lui Bucklaw că ea este persoana cea mai de vază dimprejur. Totuși pățimaș vînător fiind, nu se putu împiedica să nu încerce oarecare milă sau mai degrabă dispreț pentru împotrivirea ei de a primi cuțitul care-i fusese întins ca să-l împlînte prima în pieptul cerbului, arătînd tuturor astfel că era vînat de soi. Se simțea el nu-i vorbă mai mult decît îndemnat să i se închine; dar nenorocul lui Bucklaw era că pînă atunci, cu viața ce dusesese, nu prea avusese de-a face cu doamne mai de vază, așa că, deși cutezător din fire, se simțea sfios și nu la largul lui cînd era silit să-i vorbească unei doamne de neam.

Luîndu-și inima-n dinți (ca să folosim propriile lui vorbe), în cele din urmă își adună curajul să-i dea binețe frumoasei vînătoare și să nădăjduiască, din suflet, că petrecerea fusese la înălțimea așteptărilor. Răspunsul ei veni modest și curtenitor, mărturisind oarecare recunoștință față de viteazul cavaler a cărui faptă încheiase vînătoria cu atîta pricepere tocmai cînd copoii și vînătorii păruseră a nu prea ști ce să facă.

— Cît privește mînuitul săbiei și al pumnalului, zău, mărită doamnă, zise Bucklaw, căruia aceste vorbe îi dăduseră apă la moară, nu e mare scofală și nici cine știe ce merit, dacă nu te temi să te trezești cu o

pereche de coarne în burtă. Am vînat de cinci sute de ori pînă acum și niciodată nu mi s-a întîmplat să văd cerbul încolțit pe cîmp sau la malul apei și să nu mă fi repezit la el. Totul e să fii învățat și răsînvățat cu treaba. Și pot să vă spun, doamnă, cu toate acestea, că fapta musai să fie făcută cu băgare de seamă și știință; pentru asta e bine să ai sabia bine ascuțită și cu două tășuri, ca să pori lovi fie de-a dreptul, fie de-a-ndoa-selea, după cum îți vine mai la îndemînă, fiindcă o rană dată de cornul unui cerb e și primejdioasă și înveninată.

— Mă tem, domnule, spuse tînăra doamnă și vălul abia îi ascunse zîmbetul, că o să am prea puțină nevoie de toate aceste neprețuite amănunte.

— Și totuși tînărul are mare dreptate, grăi un vînător bătrîn, care ascultase vorbele lui Bucklaw ca unul care se pricepe. L-am auzit spunînd pe tatăl meu, care era pădurar la Cabrach, că mușcătura unui mistreț sălbatic se vindecă mai ușor decît împunsătura unui corn de cerb, fiindcă bine zice vorba din bătrîni:

*„împuns de-un corn de cerb ajungi pe nășălie;
La rana de mistreț e lipitoarea leac – se știe.”*

— Și să mai știți ceva, nu se lăsă Bucklaw care acum era ca peștele în apă și ardea de dorința să arate ce știe, de sînt prea trudiți și cotonogiți, copoilor trebuie să li se dea capul cerbului ca să-i liniștești; și dacă mi-e îngăduit să mai spun o vorbă, vînătorul care înjunghie primul cerbul trebuie să bea în cinstea domniei-tale o ulcică de bere sau un pocal de rachi; fiindcă dacă-l hăcuiește fără să bea, vînatul are să se strice.

Această propunere plăcută foarte fiind primită, după cum se poate ușor închipui, cu mare bucurie de toți vînătorii, aceștia îi lăsară lui Bucklaw cinstea de a împlînta primul cuțitul pe care tînăra doamnă îl respinsese. Ea însăși îl îndemna cu vorba.

— Cred, spuse ea trăgîndu-se mai la o parte din cercul vînătorilor, că tatăl meu, pentru a cărui plăcere lordul Bittlebrains și-a scos astăzi alaiul de vînătoare, ar fi primul care să lase grija acestor treburi pe seama unui nobil cu priceperea domniei-voastre.

Pe urmă, înclinîndu-se cu grație spre coama calului, îi spuse bun rămas și, întovărășită de unul sau doi servitori care păreau s-o urmeze cu credință, se retrase lăsîndu-l pe Bucklaw mult prea bucuros că i se dădea prilejul de a face dovada îndemînării sale ca să-i mai pese de cine era în juru-i; în loc de aceasta, tînărul își lepădă degrabă haina, își suflecă

mînecele și într-o clipă era cu brațele goale pline pînă la cot de sînge și grăsime, tăind, jupuind, ciopîrțind și hăcuind cu o îndemînare pentru care l-ar fi pizmuț însuși sir Tristan, certîndu-se și ciorovăindu-se cu cei din jur cu privire la măruntaie, zgîrciuri, momițe și oscioare, pe atunci vorbe obișnuite în gura vînătorilor, dar pe care acum lumea le-a mai uitat.

Ravenswood, gonind cu puțin în urma prietenului său, văzu că cerbul căzuse și înfierbîntarea-i trecătoare scăzu, făcînd loc aceluiași simțămînt de silă cu care avea de luptat de fiecare dată cînd, știindu-se ajuns un coate-goale, trebuia să dea ochi cu cei de o seamă ori mai prejos decît el. Își opri deci calul în vîrfurile unei movițe, de pe care privea scena veselă și plină de mișcare, ascultînd chiuiturile vînătorilor amestecate cu lătrăturile cîinilor și cu nechezatul și tropotul cailor. Dar toate aceste zvonuri vesele răsunau trist în urechea nobilului ruinat. Vînătoria, cu tot alaiul său de plăceri, a fost din vremuri străvechi socotită privilegiul cu precădere al aristocrației, fiind dintotdeauna principala sa ocupație în vreme de pace. Gîndul că mizeria în care se zbătea îi răpea bucuria acestei petreceri la care nașterea sa îi dădea tot dreptul, precum și gîndul că alții se foloseau de el pe meleagurile pe care strămoșii săi le păstrasera trufași doar pentru ei, în vreme ce el, moștenitorul lor, era silit să se țină de o parte, trezea patimi ce tulburau adînc o minte ca a lui Ravenswood, veșnic aplecată spre melancolie și meditație. Totuși, mîndria-i înăbuși curînd deznădejdea, făcînd loc miniei că zvînturatul său prieten Bucklaw nu părea de loc grăbit să se înapoieze cu calul lui de împrumut, pe care Ravenswood voia să-l întoarne darnicului său stăpîn înainte de a părăsi cîmpul. Tocmai cînd se pregătea să se apropie de grupul de vînători, un străin care, asemeni lui, se ținuse de o parte pînă atunci, se apropie de el.

Acest personaj părea destul de în vîrstă. Purta o mantie purpurie încheiată pînă sus și acoperindu-i partea de jos a feței, iar pălăria cu băierele dezlegate îi era înfundată pe ochi, probabil ca să-l apere de asprimea vremii. Calul său, un armăsar puternic, dar blînd, părea anume făcut pentru un călăreț dornic mai degrabă să privească la vînturătura altora decît să se amestece cu ea. Un slujitor aștepta la oarecare depărtare și toate amănuntele îl trădau pe gentilomul mai în vîrstă, cu purtări alese și de neam mare. El deschise vorba cu mare cuviință, dar nu fără oarecare stînjeneală.

— Păreți un tînăr viteaz, domnule. Și totuși ați rămas atît de nepăsător față de această întrecere voinicească de parcă ați purta pe

umeri povara mea de ani.

— Alte dăți am urmat vînătoarea cu mai multă tragere de inimă, răspunse Ravenswood; acum am drept scuză unele necazuri din familia mea și, în afară de asta, adăugă el, calul meu nu era cel mai potrivit pentru a fugări un cerb.

— Cred, spuse străinul, că unul din slujitorii mei a avut destulă minte să-i ofere prietenului dumneavoastră un cal.

— Rămîn datornicul politeței sale și a dumneavoastră, răspunse Ravenswood. Prietenul meu este domnul Hayston de Bucklaw, pe care cred că-l veți afla în mijlocul celor mai înverșunați vînători. El o să înapoieze calul servitorului dumneavoastră, luînd înapoi calul meu și adăugînd mulțumirile lui cele mai adînci pentru bunăvoință, încheie el.

Grăind așa, Domnul Ravenswoodului își îndemnă calul ca unul care și-a luat rămas bun și vrea să plece. Dar străinul nu se lăsă. întoreîndu-și calul la rîndul său îl mîină pe același drum și atît de aproape de Ravenswood, încît acesta nu putea să scape de tovarășul său fără să-l lase în urmă, ceea ce obiceiul acelor timpuri și respectul datorat vîrstei străinului precum și dovezilor de cuviință pe care acesta le dăduse, nu ar fi îngăduit cu nici un chip.

Străinul nu tăcu multă vreme.

— Acesta este deci vechiul castel de la Steiul Lupului, adeseori, pomenit în cronicile scoțiene, zise el cătînd spre bătrînul turn care se semețea negru din pricina unui nor de furtună ce-i servea drept fundal; căci vînătoarea, care făcuse un ocol, mare, îi adusese pe călăreți aproape tot la locul unde se aflau cînd Ravenswood și Bucklaw ieșiseră să li se alăture. Ravenswood încuviință din cap cu o mișcare rece și neprietenosă.

— Din cîte am auzit, continuă străinul nesinchisîndu-se de răceala lui, este unul din primele castele cîștigate de vestitul neam Ravenswood.

— Este primul pe care l-au agonisit și probabil ultimul care le-a mai rămas.

— Sper... sper că lucrurile nu stau chiar așa, răspunse străinul tușînd ca să-și dreagă vocea și silindu-se să-și biruie o oarecare șovăială. Scoția știe ceea ce datorează acestei cinstite familii și n-a uitat faptele glorioase ale membrilor ei. Nu mă îndoiesc că dacă maiestății-sale i s-ar înfățișa situația unei familii atît de vechi și nobile ce-i adusă în pragul cerșitului... vreau să spun la ruină... s-ar putea găsi vreo cale, *ad reaedificandum*

*antiquam domum...*¹

— Am să vă scutesc, domnule, de oboseala de a vă mai răci gura în zadar, îl întrerupse Ravenswood trufaș. Eu sînt moștenitorul acestui nefericit neam – eu sînt Domnul Ravenswoodului. Iar dumneavoastră, care păreți a om de lume și cunoscător al obiceiurilor, știți probabil că cea mai mare jignire a unui om nefericit este de a i se da de pomană din mila altora.

— Vă cer iertare, spuse celălalt călăreț... N-am știut... Înțeleg acum că n-ar fi trebuit să pomenesc... nimic nu-i mai departe de intențiile mele decît...

— Nu e nevoie de scuze, răspunse Ravenswood, căci presupun că aici drumurile noastre se despart și pot să vă spun că din partea mea nu vă păstrez nici un fel de pică.

Spunînd așa el își îndemnă calul către o potecă îngustă, un drum vechi care ducea la Steiul Lupului și despre care se putea spune cu adevărat, cum zicea un bard de prin părțile acelea că:

*„Puțini băteau cărarea cu iară-acoperită,
Unde mergeau ostaș și vînător
Spre marea lui, între pereți de stînci zidită”.*

Dar, înainte să apuce să se despartă de tovarășul lui, tînăra despre care am amintit veni în întîmpinarea străinului urmată de slujitorii ei.

— Fiica mea, se adresa străinul domniței cu fața acoperită, acesta este Domnul Ravenswoodului.

Ar fi fost poate firesc ca tînărul să se mînieze; dar în înfățișarea gingașă și plină de sfială a fetei căreia îi era astfel prezentată, era ceva care nu numai că-l împiedică să întrebe cui îi fusese prezentat și de către cine, dar îl lăsă mut de admirație. Chiar în acea clipă norul care plutise deasupra țăncurilor pe care Steiul Lupului era așezat și care acum, apropiindu-se, se lăsa în falduri dese și adînci cuprinzînd uscatul și marea, ascunzînd lucrurile mai îndepărtare și întunecîndu-le pe cele mai apropiate, prefăcînd marea într-o pînză de plumb și bărăganul într-o pătură cafenie, începu să vestească tunetele cu care era încărcat prin cîteva bubuituri îndepărtate; iar două fulgere urmînd imediat unul după altul luminară în depărtare turnurile cenușii ale castelului și mai aproape talazurile oceanului tivite deodată cu o lumină purpurie și orbitoare.

¹ Ca să reclădim o casă veche (lat.).

Calul fetei dădea semne de neliniște și sperietură, iar lui Ravenswood ca bărbat și om cu purtări alese îi era cu neputință s-o părăsească acum, lăsînd-o doar cu un părinte vîrstnic și niște slujitori nepricepuți. Era legat, sau se credea legat prin legile curteniei, să-i ia dîrlogii din mînă și s-o ajute să stăpînească năvălașul animal. În acest timp, bătrînul zise cu glas tare ca se apropie furtuna, că se află departe de castelul lordului Bittlebrains ai cărui oaspeți sînt și că i-ar rămîne recunoscător Domnului Ravenswoodului dacă i-ar putea arăta drumul către cel mai apropiat loc de adăpost. În același timp el aruncă o privire piezișă și dornică spre turnul de la Steiul Lupului, și ce alta ar fi putut face stăpînul acestuia pe așa vreme decît să îmbie pe bătrîn și pe copila sa să-i cîstească locuința. într-adevăr, starea tinerei fete făcea ca vorbele lui să fie binevenite; căci, în timp ce o ajuta, bagă de seamă că tremură și că e foarte tulburată, probabil de teamă pentru furtuna care venea.

Nu știi dacă Domnul Ravenswoodului împărtășea aceste temeri, dar și el părea stăpînit de o tulburare adîncă atunci cînd zise:

— Turnul de la Steiul Lupului nu vă poate da nimic altceva decît adăpostul acoperișului său, dar dacă-l primiți într-o asemenea împrejurare...

Se opri ca și cum restul vorbelor de poftire îi rămăsese în gît. Dar bătrînul care i se făcuse tovarăș cu de la sine putere nu-l lăsă să-și schimbe gîndul, pe care mai degrabă i-l smulsese decît îl lăsase să se nască în mintea tînarului.

— Furtuna, grăi el, e un prilej binevenit ca să lăsăm la o parte ceremonia.

Sănătatea fiicei sale era destul de șubredă; suferea încă de pe urma unei spaima ce o trăsese nu de mult; nădăjduia ca aveau să fie iertați că dau buzna în casa lordului Ravenswood, dar așa s-au potrivit lucrurile; siguranța copilului său îi era mai scumpă decît orice ighemonicon.

Ravenswood nu mai putea da înapoi. Nu-i rămînea decît să le arate drumul, continuînd să țină strîns frîul calului tinerei fete, ca nu cumva acesta să se sperie de vreun tunet. Deși pierdut în gîndurile lui, băgă totuși de seamă că paloarea de moarte care-i acoperea gîtul fetei, tîmplele și restul feței pe care vîlul îl lăsa descoperit, fusese înlocuită de o roșeață puternică; simțea, cu adîncă rușine, cum și obrajii săi se înflăcărează cuprinși de aceeași văpaie molipsitoare. Străinul, care se făcea că-i poartă de grijă fiică-si, nu-i slăbea o clipă din ochi, cîtînd cercetător la fața lordului atunci cînd urcau rîpa spre Steiul Lupului. În

fața vechii fortărețe, simțurile ce agitau pieptul lui Ravenswood erau multe și se băteau cap în cap; și, făcându-le semn să intre în curtea neîngrijită și dînd glas către Caleb să le iasă în întîmpinare, glasul îi sună avan și cumplit, cum nu te-ai fi așteptat de la un nobil care-și poștește cinstiții oaspeți să intre.

Caleb apărui; și nici paloarea frumoasei domnițe la auzul tunetelor, nici paloarea oricărui muritor în cine știe ce altă împrejurare amarnică nu putea sta alături de cea care năpădi obrajii scobiți ai nefericitului sofragiu cînd îi văzu pe oaspeți intrînd în curtea castelului și-și făcu socoteala că ora mesei se apropie.

— E nebun? mormăi el pentru sine, e nebun de legat să aducă lorzi și cucoane și slujitori în vizită la ceasurile două după-amiază? Pe urmă apropiindu-se de stăpînul său îi ceru smerit iertare pentru că le îngăduise celorlalți servitori să plece și să caște gura la vînătoare, adăugînd că nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că stăpînul s-ar putea înapoia înainte de căderea nopții și că teamă îi e că toți leneșii aceia au dat bir cu fugiții.

— Tăcere, Balderstone! spuse aspru Ravenswood; pălăvrăgeala ta nu-și are locul acum. Domniță, cinstite domn, spuse el întorcîndu-se către oaspeții săi, bătrînul acesta și o servitoare și mai uitată de moarte și mai toantă sînt singurele mele slugi. Bucatele pe care vi le putem pune în față sînt și mai sărăcăcioase decît ar lăsa să se ghicească acest sărman alai de slugi și această locuință în ruine; dar așa cum sînt, vă stau la picioare.

Străinul mai vîrstnic, izbit de înfățișarea jalnică, ba chiar sălbatică a turnului, mai amenințător încă din pricina cerului întunecat, și poate mișcat de vocea gravă și neșovăitoare cu care cuvîntase gazda, aruncă o privire iute în jur ca și cum s-ar fi căit pe jumătate că primise să se adăpostească sub acest acoperiș. Acum însă nu mai era chip să dea înapoi și să scape din încurcătura în care se băgase el însuși.

Cît despre Caleb, acesta rămăsese stană de piatră auzind pe stăpînul său cum își mărturisește față de toți sărăcia-i lucie și preț de vreo două minute nu izbuti decît să mormăie în barba-i pe care n-o mîngîiase briciul de șase zile:

— E țicnit... Țicnit de-a binelea... Țicnit fără îndoială! Dar blestemat să fie Caleb Balderstone, adăugă el chemînd într-ajutor toată iscusința și șiretenia pe care o avea, dacă o să îngăduie o asemenea înjosire!

Drept care făcu cu curaj un pas înainte și prefăcîndu-se că nu vede încruntarea stăpînului său întrebă cu gravitate dacă n-ar putea să servească o gustare tinerei doamne, un pahar de vin de Tokay sau alt vin

dulce, ori poate...

— Termină cu parascoveniile astea nelalocul lor, îl certă stăpînul său, bagă caii în grajd și nu ne mai bate la cap cu neroziile tale.

— Dorința luminăției-voastre trebuie ascultată mai întîi de toate; totuși, cît privește prăjitura și vinul de Tokay pe care nobilii noștri oaspeți nu binevoiesc a-l primi...

Dar aci vocea lui Bucklaw, răsunînd deasupra țăcănitului copitelor și mugetului cornului, vesti că se îndreaptă spre turn în fruntea grosului alaiului de vînătoare.

„Să mă ia dracu, își zise Caleb adunîndu-și curajul în fața acestei noi invazii de filistini, dacă mă dau bătut! Fir-ar el să fie de zurbagiu! Să aducă aici toată gloata asta care o să se aștepte să curgă rachiul la noi ca apa pe gîrlă, iar stăpînul, care nu vrea să știe de nimic! Dar pe cîntea mea, dacă reușesc să scap de liota de burtă-goală și de slugoi care au năvălit în curte ținîndu-se de coada stăpînilor lor, după cum sînt de altfel rosturile în lumea asta, s-ar putea s-o scot la capăt.”

Măsurile pe care le luă ca să execute această temerară hotărîre vor fi înfățișate cetitorului în capitolul următor.

Capitolul X

*„Cu gura arsă și căscată
Au ascultat și-au auzit,
Rînjind de bucurie-ndată
Au înghițit în piepturi aer
De parc-ar fi sorbit!”*

(Coleridge, Povestea bătrînului marinar¹)

HAYSTON DE BUCKLAW APARTÎNEA

acelui soi de oameni necugetați care niciodată nu șovăie cînd e vorba să aleagă între binele prietenilor lor și propriul lor chef de șagă. Cînd aflară că oaspeții cei mai de scamă o luaseră către Steiul Lupului, ceilalți vînători se prinseră, în semn de respect, să ducă tot vînatul la acel castel; pornire pe care Bucklaw o primi cu dragă inimă, gîndindu-se ce uimit avea să fie sărmanul Caleb Balderstone cînd îi va vedea venind, cu cățel cu purcel, fără să-i treacă însă prin minte ce necaz îi va face prietenului său, lordul Ravenswood, al cărui castel era departe de a putea primi atîția oaspeți. Dar cu bătrînul Caleb își găsisse nașul. Șiretul și hîtrul majordom era un dușman de temut, gata oricînd să scoată din mîneacă o poveste ori o întorsătură menită, după părerea lui, să apere obrazul familiei.

— Slavă Domnului, spuse Caleb, că jumătate din poarta mare a trîntit-o ieri vîntul și a închis-o, iar celălalt canat oi izbuti eu să-l proptesc cumva pe dinăuntru.

Planul lui, ca al unui general prevăzător, era ca mai întîi să se descotorosească de dușmanul dinăuntru, prin aceasta înțelegînd orice

¹ *Balade engleze*, trad. Leon Levițchi, 1970.

făptură înzestrată cu un gîtlej uscat și o gură poficioasă, înainte de a vedea cum va scăpa de cei care își vesteau sosirea cu larmă multă și veselă. Drept care abia așteptă ca stăpînul său să-i poftască înăuntru pe cei doi oaspeți și apoi se puse pe treabă.

— Eu așa gîndesc, vorbi el către slugile străine, că întrucît aduc cerbul vînat la castel cu toată cinstea, noi, care sîntem înăuntru, se cuvine să-i așteptăm la poartă.

Luete repede, slugile se grăbiră să iasă din curte, dînd ascultare vorbelor perfide ale bătrînului, iar acesta, fără să mai piardă o clipă, le trînti în nas poarta cea grea, de a cărei jumătate avusese grijă vîntul cu o zi înainte, închizîndu-i fîlcile cu un zăngănit care răsună din pivniță și pînă în vîrfurile crenelurilor. Reușind astfel să pună o primă stavilă în calea năvălitorilor, cuvîntă către vînătorii rămași pe dinafară de la o ferestrică mică și ieșită în afară prin care, în vremuri de demult, păzitorii fortăreței îi iscodeau pe cei care se apropiau de porți. Scurt, dar cu miez la vorbă, le dădu să înțeleagă că turnul nu primește niciodată venetici la vremea prînzului, că domnia-sa, Domnul Ravenswoodului și alți caspeți de seamă tocmai se pusese la masă, că hangița de la Limanul Lupului are un rachiou fără pereche și că s-ar putea ca socoteala să o plătească Ravenswood; dar toate acestea spuse cu multe înflorituri și ocolișuri și vorbe în doi peri căci, ca și Ludovic al XIV-lea, Caleb Balderstone nu împingea diplomația pînă la a turna o minciună pe față, ci se mulțumea să ducă cu vorba fără a spune vreun neadevăr.

Cuvîntarea lui fu primită cu surprindere de unii, cu rîsete de alții și cu desperare de slugile rămase pe dinafară care în zadar încercară să arate că aveau tot dreptul să fie lăsate să intre ca să poarte de grijă stăpînului și stăpînei lor. Dar Caleb n-avea timp și nici poftă să stea să despice firul în patru ori să îngăduie cuiva să crîcnească. El o ținu morțiș pe a lui, știind să fie încăpățînat ca un catîr cînd îi venea lui bine, acoperindu-se cu o platoșă împotriva oricărei încercări de a se lăsa înduplecat și întorcînd o ureche surdă la vocea rațiunii.

Bucklaw se apropie acum din coada convoiului și ceru să intre, cu glas foarte supărat. Dar Caleb rămase neclintit în hotărîrea lui.

— De-ar veni și măria sa regele de pe tron, declară el, și bătrînul Caleb n-ar îndrăzni să poruncească celor zece degete ale mîinilor sale să deschidă această poartă împotriva obiceiurilor din străbuni ale familiei Ravenswood încălcînd datoria primului dintre servitorii lui.

Acum lui Bucklaw îi sări de-a binelea țandăra și prin ploaia de

blesteme și înjurături pe care credem că e mai bine să nu le repetăm, strigă că e tratat cu nerușinată obraznicie și ceru poruncitor să-i vorbească Domnului Ravenswoodului în persoană. Dar și la această cerere Caleb făcu pe surdul.

— Tinerelul ăsta, Bucklaw, se aprinde iute ca o mînă de cîlți, zise el; dar n-o să pupe el să intre la stăpînul meu pînă ce nu-și va fi pus capul pe perină și nu-și va mai fi ostoit dracii. Pînă mîine dimineață i s-o mai limpezi mintea! Doar o devlă seacă precum e a lui putea să adune o liotă de vînători bețivani cînd știe prea bine că de-abia avem din ce să-i potolim setea lui. Și dispăru de la fereastră lăsîndu-i pe toți să se împace cum puteau cu gîndul că trebuie să-și pună pofta-n cui să mai intre în castel. Fără știrea lui Caleb însă, un străin trăsese cu urechea la toată cearta fără să spună un cuvînt. Acesta era tocmai credinciosul oaspei de la Steiul Lupului – om de încredere și la locul său – același care, pe cîmpie, îi împrumutase lui Bucklaw calul său. Omul se dusesese la grajduri tocmai cînd Caleb încercase a scăpa de celelalte slugi și doar așa scăpase de soarta care-l aștepta cu toate că era mai răsărit în rang.

Credinciosul acesta prinsese numaidecît vicleșugul lui Caleb, pricepuse de îndată ce-l făcea pe bătrîn să se poarte așa și știind ce avea de gînd stăpînul sau cu neamul Ravenswood hotărî neîntîrziat ce avea de făcut. El se înfățișă la aceeași ferestruică de la care majordomul tocmai dispăruse și, fără știrea lui, îi vesti pe toți cei adunați afară că „voia stăpînului său era ca tot alaiul lui lord Bittlebrains precum și oamenii săi sa meargă la cea mai apropiată cîrciumă și să ceară de băut după pofta inimii fiindcă stăpînul o să se îngrijească de socoteală”.

Drept care vesela adunare cinegetică făcu iute cale întoarsă din fața neprimitoarelor porți de la Steiul Lupului, blestemînd, în timp ce coborau cărăruia rîpoasă, firea netrebnică și scîrțană a stăpînului, înjurînd cu slobozenia atît de des întîlnită la oamenii pădurii, atît castelul cît și locuitorii săi. Bucklaw, dăruit cu multe însușiri care ar fi făcut din el un bărbat cu cap și judecată în împrejurări mai prielnice, fusese însă crescut cam anapoda, ca o buruiană în marginea drumului, așa că adeseori el se simțea mai îndemnat să simtă și cugete după cum se nimerea, luîndu-se după tovarășii săi de petreceri. În mintea lui se amestecau laudele care plouaseră de curînd asupra lui cu ocările care acum plouau asupra lui Ravenswood – își amintea de zilele plicticoase și cenușii petrecute în turnul de la Steiul Lupului și le punea alături de veselia vieții pe care o ducea el de obicei – simțea că-i ard obraji de

rușinea usturătoare de a fi fost dat afară din castel și toate aceste simțăminte amestecate săpară la temelia prieteniei ce se înfiripase între el și Domnul Ravenswoodului, rupînd-o cu desăvîrșire.

La crîșma din cătunul Limanul Lupului, el se întîlni pe neașteptate cu o veche cunoștință care tocmai descăleca. Nu era altul decît preacinstitul căpitan Craigengelt care veni cu grăbire la el fără să dea vreun semn că mai ține minte că se despărțiseră cam supărați și-i scutură mîna cu mare căldură. Bucklaw nu era omul care să rămîna de piatră la o strîngere de mîna bărbătească și cînd Craigengelt simți că celălalt răspunde la semnul său de prietenie înțelese imediat cam pe ce picior stă cu el.

— Să trăiești mulți ani, Bucklaw! exclamă el; vād că în lumea asta rea a mai rămas cîte un locșor pentru oameni cinstiți.

Iacobiții în acea perioadă, nu știu cu ce drept, foloseau din cîte se poate vedea, cuvîntul de „om cinstit” ca și cum ar fi fost o însușire numai și numai a partidei lor politice.

— Ba și pentru alții pe de lături, după cît se pare, răspunse Bucklaw; altminteri cum ți-ai fi sumețit mustața pe aici, nobile căpitan?

— Cine, eu? Dar eu sînt liber ca vîntul în luna lui brumar, care nu știe nici de dijmă, nici de zeciuală; totul s-a limpezit... am încheiat socotelile cu precinstiții trimiși ai cîrmuirii chiar aici, la bătrîna Reekie... Pha! Nu le-a dat mîna să mă țină la răcoare mai mult de o săptămînă. Avem noi oamenii noștri unde nici cu gîndul nu gîndești, chiar și la stăpînire și ei se fac luntre și punte să ajute pe un prieten tocmai cînd te-ai aștepta mai puțin.

— Aiurea! făcu Hayston care știa prea bine ce putea pielea așa-zisului său prieten și nu simțea decît dispreț pentru el, nu mai îmi vinde mie gogoșile tale. Spune adevărat, ești liber și în siguranță?

— Liber și în siguranță ca un primar whig în drum spre satul său ori ca un popă presbiterian la el în amvon. Și am venit să-ți spun că n-ai de ce să mai rămii în ascunziș.

— Să înțeleg din asta că te numești prieten al meu, căpitane Craigengelt? zise Bucklaw.

— Prieten! repetă Craigengelt. Cum, omule, dar sînt pentru tine un adevărat Ahate, după cum i-am auzit zicînd pe învățați, dar ce spun eu, noi doi sîntem ca mîna și mînușa, ca scoarța și copacul, ce mai, sînt al tău la viață și la moarte.

— Asta am să aflu eu într-o clipită, răspunse Bucklaw. De cînd te știu n-ai rămas niciodată lefter deși habar n-am de unde faci rost de bani.

Împrumută-mi doi galbeni să spăl praful din gîtlejurile preacinstiților mei prieteni și după aceea...

— Doi galbeni? Douăzeci îți stau la picioare, flăcăule, și încă douăzeci ca sa nu se plictisească singuri sunătorii.

— Ia te uită! făcu Bucklaw, oprindu-se din drum, căci isteț fiind la minte, îi veni bănuiala că cine știe ce gînd ascuns stătea la pîndă sub această dovadă de filotimie. Craigengelt, ori ești om cinstit, fără ascunzișuri, și zău că tare m-aș mira, ori ești mai deștept decît am crezut și uite că nici asta nu-mi vine să cred.

— *L'une n'empêche pas l'autre*¹, zise Craigengelt, încearcă și vezi, aurul e bun oricînd.

Zicînd așa îi vîri în mîna lui Bucklaw un pumn de galbeni pe care acesta îi băgă în buzunar fără să-i numere sau să-i privească măcar, zicînd doar atît că dacă intrase în horă acum trebuia să joace chiar dacă dracul i-ar cînta în strună. Și apoi întorcîndu-se către vînători le strigă:

— Haideți, flăcăi, dau eu de băut.

— Trăiască Bucklaw! strigară la rîndul lor vînătorii.

— Și lua-l-ar naiba pe cel care ne strică cheful și-i lasă pe vînători cu gîtul scorțos ca o piele de tobă, adăugă altul ca o încheiere firească.

— Neamul Ravenswood era pe vremuri un neam cinstit și destoinic pe meleagurile astea, grăi un bătrîn, dar acum și-a mai pierdut din cinste și Domnul s-a arătat a nu fi mai breaz decît un mîrlan lacom.

Și cu aceste vorbe încuviințate de toți cei care le auziră, gloata se năpusti cu zarvă mare în crîsmă și se așternură pe benchetuit pînă la ceasuri tîrzii. Firea petrecăreață a lui Bucklaw nu-i dădea răgaz decît arareori să-și aleagă cu luare-aminte pe cei cu care ciocnea poculul; și acum cînd cheful venea după zile întregi de post aproape negru, se umflase în pene că l-au pus în capul mesei de parcă cei din jurul lui ar fi fost fii de prinți. Craigengelt avea el socotelile lui ca să-l împingă pe panta greșită pe care și apucase; și mai avînd și oarecare haz din topor, multă obraznicie, știind să răcnească un cîntec vesel și mai ales cunoscîndu-și tovarășul regăsit ca pe buzunarul său, izbuti fără greutate să-l facă pe acesta să uite de toate în afară de desfătările mesei.

În același timp, în turnul de la Steiul Lupului se petrecea o scenă cu totul diferită. Plecînd din curte, prea adîncit în gîndurile și îndoilele sale ca să mai dea vreo atenție manevrelor lui Caleb, Domnul

¹ Una n-o împiedică pe cealaltă (fr.).

Ravenswoodului îi poftise pe oaspeții săi în sala cea mare a castelului.

Neobositul Balderstone care, de voie, de nevoie, robotea din zori pînă-n noapte, izbutise pînă la urmă să pună puțină rînduială în sala cea mare, curățind și aruncînd resturile și rămășițele praznicului. Dar nici truda și nici priceperea-i de a orîndui puținele mobile rămase cît mai frumos cu putință nu putuseră să schimbe înfățișarea posomorîta și tristă a acelor ziduri bătrîne și golașe. Ferestrele înguste, avînd de fiecare parte firide adînci în zid, păreau mai degrabă făcute ca să țină afară lumina veselă decît să o lase să pătrundă înăuntru; iar cerul încărcat de tunete, plumburiu și mohorît, sporea încă și mai tare întunecimea.

În vreme ce Ravenswood, curtenitor ca un cavaler al acelor vremuri, deși părea oarecum stînjinit și puțin cam țeapăn, îi oferea mîna tinerei fete conducînd-o spre capătul mai înălțat al sălii, tatăl ei rămăsese mai lîngă ușă, pregătindu-se să-și scoată pălăria și mantia. Tocmai atunci se auzi zgomotul porții care se închidea, zgomot care-l făcu pe străin să tresară, să se îndrepte cu pas grăbit spre fereastră și cătînd apoi cu un aer speriat către Ravenswood atunci cînd văzu că poarta castelului se zăvorăște și că servitorii i-au rămas pe dinafară.

— Nu aveți a vă teme, domnule, spuse Ravenswood cu voce gravă; acest acoperiș are măcar puterea de a-i protegui pe cei ce-și caută adăpost sub el, chiar dacă nu-i poate răsfăța. Cred, adăugă el, că e vremea să aflu cine sînt cei care mi-au cinstit ruinata-mi locuință.

Fata rămase tăcută și nemișcată, iar tatăl, căruia întrebarea îi era mai direct adresată, rămase o clipă ca un actor care s-a lăcomit la un rol cu mult peste puterile lui și se poticnește tocmai cînd să-și înceapă tirada. Încercînd să-și ascundă stînjeneala sub farafastîcurile și politețurile pe care le cerea pe vremea aceea tipicul ospetiei, era limpede că în timp ce făcea plecăciunea, își duse un picior puțin înainte ca și cum ar fi vrut să înainteze; pe celălalt și-l trase puțin înapoi ca și cum ar fi vrut s-o ia la fugă; și desfăcîndu-și mantia și scoțîndu-și gulerul de castor, degetele păreau că i s-au întepenit ca și cum încheieturile ar fi fost din fier ruginit iar stofa ar fi cîntărit cît plumbul. Întunericul cerului păru să crească, vrînd parcă să înlocuiască celelalte acoperăminte pe care străinul le dădea la o parte parcă împotriva voinței sale. Nerăbdarea lui Ravenswood creștea și ea pe măsură ce străinul trăgăna lucrurile și tînărul părea și el cuprins de agitație, deși probabil dintr-o pricină foarte diferită. Gazda se silea să-și stăpînească vorbele ce-i veneau pe buze iar străinul, după cît se părea, nu știa cum să înceapă. În cele din urmă

mînia stăpînită a lui Ravenswood izbucni în ciuda silințelor sale.

— După cîte văd, spuse el, sir William Ashton nu pare să se grăbească să-și dezvăluie prezența la castelul de la Steiul Lupului.

— Nădăjduiam că nu va fi cu trebuință, zise lordul, secretar, cu gura descleștată ca un duh la semnul vrăjitorului; și vă sînt recunoscător, Domn al Ravenswoodului, pentru că ați spart gheața imediat, în niște împrejurări – împrejurări nefericite, dacă-mi dați voie să le numesc așa – care făceau să-mi fie oarecum peste mîna să mă arăt cine sînt.

— Atunci nu trebuie să gîndesc că cîntea pe care mi-o faceți vizitîndu-mă se datorează doar întîmplării? zise Domnul Ravenswoodului grav.

— Să spunem lucrurilor pe nume, zise lordul secretar, cu un aer de sinceritate prietenească pe care probabil în sufletul lui n-o simțea; aceasta este o cinste pe care am dorit-o din toată inima de cîtăva vreme, dar la care nu aș fi cătat niciodată dacă nu ar fi fost această furtună. Fiica mea și cu mine sîntem la fel de recunoscători pentru acest prilej de a mulțumi viteazului căruia atît ea cît și eu îi datorăm viața.

Ura care măcina marile familii în timpul de demult pierduse prea puțin din încrîncenarea ei, deși trecuse vremea cînd ea se oglindea în violență fătîșă. Nici dulcele fior înfiripat în sufletul lui Ravenswood din pricina lui Lucy Ashton, nici datoria sa de gazdă față de oaspeții săi nu erau în stare să-i zăvorească în sine, deși încerca din tot sufletul, patimile involburate care se zbăteau în el, văzîndu-l pe vrăjmașul tatălui său cum stă în sala cea mare a familiei a cărei pieire o grăbise el cu mîna lui. Privirea lui alunecă șovăitoare de la părinte la copilă, iar sir William Ashton nu mai așteptă să vadă ce va zice tînărul. El se descotorosise de veșmîntul greu de vînătoare și acum, îndreptîndu-se către fiica lui, îi desfăcu vălul.

— Lucy, draga mea, spuse el ajutînd-o să se ridice și conducînd-o către Ravenswood, ridică-ți vălul și vino să ne închinăm Domnului Ravenswoodului deschis și cu fața descoperită.

— Dacă va binevoi să ne îngăduie – doar atît putu să spună Lucy; dar cu un glas atît de grav, oglindind în același timp și simțire adîncă și iertare pentru primirea rece care li se făcuse, încît, venind de la o făptură atît de nevinovată și atît de frumoasă, vorbele ei îl săgetară drept în inimă pe Ravenswood, făcîndu-l să se căiască de asprimea lui.

El mormăi ceva cum că fusese luat pe neașteptate, că nu știe ce să spună și încheie cu cuvinte de bucurie că a putut să le ofere adăpostul

acoperișului său, după care îi ură bun venit așa cum cerea obiceiul pe atunci în astfel de ocazii. Obrajii lor se atinseră o clipă și apoi se depărtară – Ravenswood nu lăsase mîna pe care o luase din respect și curtenire – o roșeață care dovedea mai multă dăruire de sine decît era obișnuit într-o astfel de împrejurare, stăruia încă pe frumosul obraz al lui Lucy Ashton, cînd sala fu deodată luminată de un fulger care păru că înghite tot întunericul dimprejur. O clipă toate obiectele se zăriră deslușit. Trupul subțire al lui Lucy Ashton, boiul mîndru și bine clădit al lui Ravenswood, trăsăturile lui întunecate, expresia focoasă, dar încă nedumerită din ochii lui — armele și blazoanele vechi care atîrnau pe pereți, toate acestea îi apărură o clipă distincte lordului secretar în lumina puternică, roșie și strălucitoare. Disparația ei fu imediat urmată de o rafală de tunet fiindcă furtuna era acum foarte aproape de castel; bubuitul fu atît de brusc și cutremurător, încît vechiul turn se clătină din temelii și toți cei dinăuntru crezură o clipă că se va prăbuși peste ei. Funinginea, neclintită de veacuri, se scutură pe hornurile uriașelor cămine – nouri de tencuială și praf se învălătuciră pe pereți; și fie pentru că fulgerul lovise chiar castelul, ori datorită puterii furtunii, mai mulți bolovani uriași se desprinseseră de pe metereze prăvălindu-se în marea mugindă de dedesubt; o clipă se păru că înșiși vechii părinți ai acelui cuib trufaș mînau carul de foc al furtunii mîniați de această împăcare dintre urmașul lor și dușmanul neamului său.

Mare le fu sperietura la toți și atît lordul secretar cît și Ravenswood trebuiră să-i vină în ajutor lui Lucy ca să nu leșine. Astfel, pentru a doua oară tînărul se văzu silit să facă față celei mai primejdioase și mai complicate îndatoriri, aceea de a da ajutor și sprijin unei fecioare frumoase și lipsite de apărare care, după cum am văzut într-o împrejurare asemănătoare, era icoana mult îndrăgită ce-i cerceta gîndurile atunci cînd era treaz și visurile cînd dormea. Dacă Duhul Casei într-adevăr se supăraseră pentru unirea dintre Domn și frumoasa lui invitată, calea prin care-și arătase simțămintele era atît de nefericit aleasă de parcă ar fi fost un simplu muritor. În forfota și printre toate îngrijirile menite să liniștească mintea tinerei fete și să o ajute să-și recapete stăpînirea de sine, Ravenswood se apropie de tatăl ei în așa măsură, încît vrăjmășia feudală care-i despărțea fu, pentru un moment cel puțin, dată uitării. Să te porți grosolan, sau cel puțin rece, cu un bătrîn a cărui fiică (și încă ce fiică!) zace colo, copleșită de o temere cu totul firească, toate acestea sub acoperișul tău... e cu neputință! Și chiar înainte ca Lucy,

întinzîndu-le la amîndoi cîte o mînă, să fie în stare să le mulțumească pentru bunătate, tînărul simțea că vrăjmășia sa față de lordul secretar nu era nici pe departe cel mai tare dor din toate cîte i se zbăteau. în piept.

Vremea, starea sănătății ei, lipsa servitorilor, toate o împiedicau pe Lucy să-și reia călătoria către castelul Bittlebrains, care se afla la cinci mile bune; și Domnului Ravenswoodului nu-i rămînea decît să-și ofere adăpostul acoperișului său pentru restul zilei și pentru noapte. Dar o roșeață datorată unor pricini mult mai puțin plăcute și cu o expresie mult mai obișnuită a trăsăturilor sale își făcură din nou apariția pe fața lui atunci cînd spuse cît de puțin avea să pună în fața oaspeților săi.

— Nu trebuie să pomeniți unele neajunsuri pe care s-ar putea să le aveți, se grăbi să spună lordul secretar dornic să-l împiedice a relua un subiect alarmant; vă pregătiți să plecați pe continent și probabil că de aceea casa dumneavoastră este lipsită de mobilă. Toate acestea le putem înțelege perfect; dar dacă vorbiți de neplăcere, ne veți sili să ne căutăm adăpost în cătun.

Tocmai cînd Domnul Ravenswoodului se pregătea să răspundă, ușa se deschise și Caleb Balderstone dădu buzna înăuntru.

Capitolul XI

*„Să aibă hrană din belșug, femeie – jumate de găină
Și scoate și scrumbia prăjită în făină;
Și gâtul sa li-l ungi – dar nu cu apă:
Mai bine taie vinul mirosul greu de ceapă.”*

(Hagialicul dragostei)

TUNETUL CARE PE TOȚI ÎI înlemnise dezmorțise mintea sprintenă și scormonitoare a acestei flori a majordomilor. Aproape înainte ca zgomotul să fi încetat și când nu se știa încă dacă turnul avea să mai rămână în picioare sau să cadă, Caleb exclamă:

— Slavă Cerului! Asta pică taman la țanc ca lingura de smântână când e ciorba gata.

Drept care îi ținu calea spre bucătărie servitorului lordului secretar pe care-l văzu că se îndreaptă într-acolo murmurând pentru sine:

— Cum naiba a mai intrat și ăsta? Dar mai lasă-l în plata Domnului – Mysie, ce stai ca proasta tremurând pe cuptor? Vino-ncoace – ori mai bine stai unde ești și văicărește-te cât te țin puterile, doar de asta ești bună, mă auzi proastă bătrîna, țipă cât poți – așa, mai tare, mai tare, femeie – doar te-or auzi domnii de sus, din sala cea mare... Eu te-am auzit orăcîind încă de la Bass pentru mai puțin lucru. Dar ia stai... Ia să intrăm noi în oalele astea...

Și măturînd cu brațul, aruncă jos de pe raft cîteva ulcioare și farfurii de pămînt. După care începu să strige cât îl țineau bojocii în mijlocul zăngănelilor, răcnind și urlînd atît de tare încît sperietura lui Mysie din cauza tunetului se schimbă în teamă ca nu cumva bătrînul ei tovarăș s-o fi luat razna.

— A făcut praf toate ceaunele... tot ce ne mai rămăsese ca să fierbem și noi o supă... A vărsat și a spart toate cîte erau pentru masa stăpînului, Fie-ți milă de noi, Doamne, bătrînul s-a țicnit din pricina tunetului.

— Tacă-ți gura, proasto! zise Caleb nemaigăsindu-și locul de bucuria nemaipomenitei sale născociri, am făcut rost de acum de toate – de cină și de toate celea - tunetul ne-a ajutat, drăguțul de el!

— Bietul om, i-a sărit o doagă, bîgui Mysie privindu-l cu milă și frică. Teamă mi-e că n-o să-și mai vină în fire niciodată.

— Uite ce-i, babo, zise Caleb înflăcărat că găsise o scăpare din beleaua care pînă atunci se temuse că îi va veni de hac; mișcă-ți ciolanele și ține-l pe străin să nu intre în bucătărie – jură că trăsnetul a intrat pe horn și a stricat cea mai bună masă pe care am pregătit-o vreodată – carne de vacă, de ied, slănină, potîrniche, șoldănaș, rață sălbatică, căprioară și mai cîte altele. Dă cu gura și nu te mai fasoli atîta. Eu o să-mi văd de treabă aici – o să-ntorc totul cu susul în jos – numai vezi să ții afară sluga străină.

Și după ce o dăscăli astfel pe credincioasa sa sprijinitoare, Caleb o luă la trap către capătul coridorului oprindu-se să tragă cu ochiul printr-o crăpătură pe care timpul, apărător al multor generații de slujitori, o săpase în ușă, și văzînd starea în care se află domnișoara Ashton, își făcu socoteala că nu e bine să intre imediat, atît ca s-o scutească de o nouă sperietură, cît și ca ceilalți să aibă mintea liberă spre a-l asculta pe el cum povestește ce urmări nenorocite a avut trăsnetul.

Dar cînd văzu că tînăra și-a revenit în simțiri și auzi că a venit vorba de hrană și de mobila din castel, socoti că e momentul să dea buzna în cameră după cum am arătat în celălalt capitol.

— Vai mie! Vai și amar de sufletul meu! Ce nenorocire s-a abătut asupra casei Ravenswood, și eu nefericitul am trăit s-o văd și pe asta!

— Ce s-a întîmplat, Caleb? zise stăpînul său, oarecum neliniștit și el; s-a prăbușit vreo parte din castel?

— Castelu? Aș, de unde, doar ditai lostopanele de funingine au căzut peste noi și trăsnetul a intrat taman pe horn și toate blidele zac împrăștiate care-ncotro ca-n țara rigii Zarvă-n-varză, auzi sa pățim noi una ca asta tocmai cînd avem oaspeți de vază (cu o plecăciune către sir William Ashton și fiica lui) și să nu mai rămînă nimic, nimicuța, nici cît negru sub unghie, nici măcar un dumaticat să pui pe masă acum sau la cină!

— Te cred, Caleb, rîse Ravenswood sec.

Balderstone se întoarse arunci către stăpînul său cu o mutră pe jumătate rugătoare, pe jumătate muștrătoare și dîndu-se mai aproape de el, zise din nou:

— Nu cred că ne-am fi dat peste cap să pregătim cine știe ce bunătățuri; doar te miri ce și mai nimic față de ce mănîncă de obicei măria-voastră, puserăm doar „peticu verde”, cum zic la Luvru, adicătelea trei feluri și fructe.

— Ține-ți minciunile astea gogonate pentru tine, bătrîne! zise Ravenswood jignit de toate aceste scâlămbăieli și totuși neștiind cum să le pună capăt fără primejdia unei scene și mai caraghioase încă.

Caleb văzu de îndată cum stă treaba și se hotărî să meargă mai departe. Dar mai întîi, băgînd de seamă că servitorul lordului secretar intrase în sală și vorbea în taină cu stăpînul său, profită și el de aceeași ocazie să-i șoptească lui Ravenswood cîteva vorbe în ureche.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai vorbiți așa, luminate stăpîne – dacă-i plăcerea mea să-mi duc sufletul la pierzanie spunînd minciuni pentru cîntea familiei, nu-i treaba dumneavoastră – și dacă mă lăsați s-o iau binîșor așa cum știu eu am să încerc să vă alcătuiesc o cină mai modestă; dar dacă mă contraziceți, al naibii să fiu dacă nu vă încropesc o masă bună pentru un duce.

Într-adevăr, Ravenswood se gîndi că cel mai bun lucru ar fi să-l lase în pace pe încăpățînatul său majordom și acesta începu să înșire pe degete:

— Nu cine știe ce, pentru fețe de rangul vostru, primul fel, clapon cu sos alb, ied fript, slănină prăjită, al doilea fel șoldănaș fript, raci în unt, vițel ca la Florența, al treilea fel gîscă neagră – acum e neagră de-a binelea din cauza funinginii – prune de Damasc, o tartă, niște flancuri – și alte flecușete și cofeturi pentru doamne și... și asta-i tot, se poticni el văzînd că stăpînul său își cam pierde răbdarea; doar atîta aveam... în afară de mere și pere.

Lucy Ashton își recăpătase treptat puterile, atît cît să poată căta la cele ce se petreceau în jurul ei; și băgînd de seamă cum Ravenswood fierbe de mînie neputincioasă în fața îndîrjirii cu care Caleb povestea în amănunt banchetul său imaginar, scena îi apărui în tot hazul ei și în ciuda tuturor strădaniilor sale izbucni într-un hohot de rîs nestăvilit, la care i se alătură și tatăl ei, deși cu mai multă cumpătare, și în sfîrșit și Domnul Ravenswoodului însuși, deși își dădea prea bine seama că se rîde pe socoteala lui. Veselia lor – căci o scenă pe care o citim fără să ni

se pară că e mare lucru de capul ei le apare participanților înșiși adesea foarte hazoasă – făcu să răsunе din nou bătrînele bolți. Hohotele se domoliră, crescură din nou, încetară și izbucniră la loc! între timp, Caleb se ținu tare pe poziție plin de o demnitate gravă, furioasă și disprețuitoare, ceea ce nu făcea decît să crească hazul situației și veselia spectatorilor.

În cele din urmă cînd vocile și aproape și puterile celorlalți scăzură sleite, el izbucni cu foarte puțină ceremonie:

— Dumnezeu să-i mai înțeleagă și pe domnii ăștia! Se îndoapă atîta la prînzișor, încît pierderea celei mai bune mese pregătită vreodată de mîna omului îi înveselește de parcă ar fi văzut ăl mai strașnic giumbușluc de la bîlci. Dacă și pîntecelے voastre luminate ar ghiorăi ca al lui Caleb nu v-ar mai arde de cotcodăceală la o treabă serioasă ca aceasta.

Izbucnirea fătîșă de dezaprobare a lui Balderstone trezi din nou veselia celor de față, ceea ce el o luă nu numai ca o ocară adusă demnității familiei, ci și ca dispreț anume pentru elocința cu care el însuși înfătîșase mărimea pierderilor lor; „o masă atît de frumos zugrăvită, după cum îi povestea el lui Mysie, încît l-ar fi flămînzit pe cel mai sătul dintre oameni, iar ei să moară de rîs, nu alta!”

— Dar, spuse domnișoara Ashton, încercînd să nu zîmbească, oare toate aceste bucate alese sînt atît de stricate încît nu mai puteți alege nici o bucățică?

— Ce să mai alegem, domniță! Ce să mai alegem din funingine și cenușă? Puteți să vă coborîți dumneavoastră și să vă uitați în bucătărie – bucătăreasa stă în ușa și tremură de frică – și toate bunătățile zac pe jos – carnea de vită, claponii, sosul alb, sosul florentin, flancurile, slănina împănată, toate dulciurile și cofeturile; pe toate le puteți vedea, domniță – adică, se îndreptă el repede, n-o să mai vedeți nimic acum fiindcă bucătăreasa le-a strîns, după cum se și cuvenea; n-a mai rămas decît sosul alb unde s-a vărsat. Mi-am vîrît un deget în el și are gust de lapte acru; dacă nici asta n-o mai fi din pricina trăsnetului, nu știu ce să zic. Domnul de aici nu se poate să nu fi auzit zăngănitul farfuriilor noastre, argintăria și porțelanurile toate?

Sluga lordului secretar, deși trăit în umbra unui dregător și deprins să nu lase nici umbra unei simțiri să i se oglindească pe față, fu luat oarecum pe nepusă-masă și nu răspunse la vorbele lui Caleb decît printr-o plecăciune.

— Cred, domnule majordom, spuse lordul secretar care începuse să

se teamă că dacă lucrurile mergeau tot așa, Ravenswood se va mînia în cele din urmă, cred, că dacă vă sfătuiți cu slujitorul meu Lockhard – el e om umblat și-i obișnuit cu necazuri și întîmplări neașteptate de toate felurile – punîndu-vă capetele dimpreună, ați putea să ne scoateți și din această încurcătură.

— Luminăția-voastră știe, grăi Caleb, care deși pierduse orice nădejde să-și mai vadă visul cu ochii făcea precum elefantul cel viteaz din poveste fiind gata să moară mai degrabă decît să strige pe cineva într-ajutor, luminăția-voastră știe bine că n-am lipsă de nici un sfetnic atunci cînd e vorba de obrazul casei noastre.

— Te-aș nedreptăți dacă n-aș recunoaște aceasta Caleb, zise stăpînul său; dar partea ta cea mai tare e tocmai meșteșugul de a găsi scuze, ori pe astea nu le putem mîncă așa după cum nu putem să ne săturăm nici cu felurile mesei noastre lovite de trăsnet. Poate că meșteșugul domnului Lockhard e tocmai să afle vreun înlocuitor pentru ceea ce nu mai există și după cît mă tem nici n-a existat vreodată.

— Luminăția-voastră are poftă de șagă, zise Caleb, dar eu n-am nici o îndoială că dac-ar fi la o adică, doar luînd drumul pînă-n sat, și aș putea așterne masa pentru patruzeci de oameni – nu că sătenii ar merita cîntea să le vizităm noi cămărilor. S-au lăsat cam moale cu dările lor de ouă și unț, trebuie să v-o spun.

— Chibzuiți împreună, spuse Ravenswood; duceți-vă în sat și faceți ce știți. Nu-i putem lăsa pe oaspeți să rămînă flămînzi pentru a salva cîntea unei familii ruinate. Și uite, Caleb, ia punga mea; cred că ea îți va fi cel mai bun sfetnic.

— Punga? Cum punga? făcu Caleb ferindu-se supărat la o parte, ce să fac cu punga dumneavoastră aici, pe moșie? Că doar n-o să plătim pentru ceea ce e al nostru de cînd lumea?

Servitorii se îndepărtară; și nici nu se închise bine ușa sălii că lordul secretar începu să-și ceară iertăciune pentru veselia sa cam necuviincioasă; iar Lucy nădăjduia că nu-l jignise sau nu-l supărase pe credinciosul și bunul bătrîn.

— Și Caleb și eu trebuie să învățăm, doamnă, să luăm ușor ori să îndurăm cu supunere rîsetele care pretutindeni întovărășesc sărăcia.

— Sînteți prea aspru cu dumneavoastră, senior al Ravenswoodului, pe cuvîntul meu de onoare, răspunse oaspetele său mai vîrstnic. Cred că vă cunosc mai bine starea decît o știți dumneavoastră înșivă și nutresc speranța să vă pot arăta că mă interesează sincer; și că... pe scurt că vii-

torul domniei-voastre e mai trandafiriu decît credeţi. Pînă atunci vă voi spune că după mine nimic nu e mai presus decît curajul care se ridică deasupra nenorocirii şi alege o sărăcie cinstită în locul datoriilor şi dependenţei.

Poate de teamă să nu rănească simţirile sau să stîrnească mîndria lui Ravenswood, lordul secretar vorbise cu faţişă sfială, şovăind din cînd în cînd ca nu cumva să fi mers prea departe, atingînd, fie şi în trecut, un punct atît de dureros, chiar dacă gazda însăşi deschisese vorba. Pe scurt, lăsa să se înţeleagă că e şi împins de dorinţa de a se arăta prietenos, cît şi tras înapoi de teama de a nu părea neobrăzat. Nu e de mirare că Domnul Ravenswoodului, necunoscător cum era pe atunci într-ale vieţii, l-a crezut pe acest iscusit curtean mult mai cinstit decît era el de fapt. Totuşi îi răspunse cu oarecare fereală că e îndatorat tuturor celor ce nutresc gînduri frumoase despre el; şi cerîndu-şi iertare oaspeţilor, îi părăsi ca să vadă de găzduirea lor după puterile castelului.

Sfătuindu-se cu bătrîna Mysie, pregătirile pentru noapte fură iute încheiate, neavînd ei multe de ales. Ravenswood lăsa camera sa pentru domnişoara Ashton şi Mysie (pe vremuri o slugă de vază), care îmbrăcată într-o rochie neagră de satin ce fusese, pe vremuri, a bunicii lui Ravenswood purtată de aceasta la balurile Henriettei Maria, avea să-i servească drept cameristă fetei. Apoi întrebă de Bucklaw şi aflînd că e la crîşma cu ceilalţi vînători îi spuse lui Caleb să meargă şi să-i spună cum stau lucrurile la Steiul Lupului – să-i dea de înţeles că cel mai bine ar fi să-şi găsească un culcuş în sat întrucît oaspetele cel vîrstnic avea să doarmă în camera cea de taină, singura cameră de dormit care putea fi pregătită cum se cuvine spre a-l primi. Lordul însuşi n-avea nimic împotrivă să-şi petreacă noaptea lîngă focul din sală, înfăşurat în mantaua lui de campanie, şi pentru servitorii scoţieni din acele zile, chiar şi pentru cei mai importanţi, ca şi pentru tinerii din familiile mai avute, la nevoie orice pătură, o mînă de paie curate sau o pală de fin uscat erau socotite un culcuş destul de bun..

Cît priveşte restul, Lockhard primi poruncă de la stăpînul său să aducă nişte vînat de la han, iar Caleb trebuia să se încreadă în puterile sale pentru a salva obrazul familiei sale. Ravenswood, e adevărat, îi întinse şi a doua oară punga; dar cum celălalt servitor era de faţă, majordomul se văzu silit să respingă ceea ce degetele îl mîncau să primească.

— Nu puteaţi şi dumneavoastră să mi-o fi strecurat binişor în mînă?

spuse Caleb – dar luminăția-voastră n-o să învețe niciodată cum să se poarte în cazuri ca acestea.

Între timp Mysie, așa cum era obiceiul de demult din Scoția, îi pofti pe oaspeți să guste niște lapte și brînză — „pînă să sosească bucatele mai alese”. Și tot după un alt obicei vechi care nu fusese de tot uitat, întrucît norii de furtună fuseseră alungați de vînt, Ravenswood îl duse pe lordul secretar în vîrful turnului celui mai înalt ca să se încînte de priveliștea de la picioarele lor și „să-și facă poftă de mîncare pentru masă”.

Capitolul XII

*„Cucoană, je vous dy souz doute, mă-nduplec
Dintr-un clapon să gust, ficatul doară
Iar din colacul cald – o așchioară
Și-un cap de porc la tavă, de se poate –
Dar nu vreau să-mi jertfiți vreo vietate –
De saț mi-or ține astea prea deplin.”*

(Chaucer, Povestea aprodului¹)

CALEB PORNISE VOINICEȘTE LA luptă nu fără oarecari tainice temeri. De fapt avea de făcut față unei întreite greutate. Nu îndrăznea să-i mărturisească stăpînului ce-i făcuse de dimineață lui Bucklaw (cu gîndul tot la cinstea familiei), nu-i venea să recunoască precum că se pripise nevrînd să ia punga și al treilea, parcă-i șoptea cineva că revederea cu Hayston, acum cînd ocară era încă proaspătă în capul acestuia, iar rachiul băut între timp n-avea cum să-l domolească, ba dimpotrivă, nu putea să se sfîrșească bine pentru Caleb.

Trebuie să fim drepți cu el și să spunem că era viteaz ca un leu cînd era vorba de cinstea familiei Ravenswood; dar vitejia lui era soră bună cu prevederea și nu-și pierdea niciodată capul avîntîndu-se fără rost în primejdie. Dar toate astea nu erau atît de importante la urma urmelor; mai întîi și-ntîi trebuia să facă ce-o ști să ascundă sărăcia lucie a cămărilor castelului și să nu se facă de rîs cu lăudăroșenia lui cum că poate să se descurce singur fără ajutorul lui Lockhard și fără galbeni de la stăpînul său. Treaba asta însemna pentru el la fel de mult ca și pentru generosul elefant cu care l-am comparat și care, fiind peste măsură de încărcat, și-a spart capul sforțîndu-se prea tare să-și facă datoria numai

¹ *Povestiri din Canterbury*, trad. de Dan Duțescu.

fiindcă a prins de veste că voiau să aducă un alt elefant să-l ajute.

Satul de care se apropiau acum îi făcuse în dar de multe ori de-ale gurii nefericitului majordom în alte împrejurări cînd acesta nu mai știa pe unde să scoată cămașa; dar prieteșugul său cu sătenii se stricase rău în ultima vreme.

Sătucul era mic și înșirat de-a lungul unei văi adînci săpate de un rîuleț chiar la gura lui și era ascuns vederii dinspre castelul de care ținuse odinioară, de către sprînceana unui deal ce ieșea mai înafară; i se spunea Limanul Lupului (adică Nădejdea Lupului) și pușinii săi locuitori își cîștigau pîinea ieșind cu două sau trei bărcuțe la pescuit cînd era vremea scrumbiilor și vînzînd pe sub mînă gin și rachiu în lunile de iarnă. Moșteniseră din tată-n fiu cinstirea pentru lorzii Ravenswoodului; dar în vremurile tulburi din urmă, cei mai mulți dintre locuitorii de la Limanul Lupului izbutiseră să se răzășească plătind doar o dare de nimica pe fiecare an, pentru ei și micile lor avuții, colibele, grădina de zarzavat, slobozeniile de pescuit, așa că scuturaseră lanțurile care-i țineau sub călcîiul lordului și nu mai erau împilați de feluritele biruri cu care, din pricini de batjocură, iar uneori fără nici o pricină, lorzii scoțieni ai acelor timpuri, ei înșiși cu vînt prin buzunare, îi silniceau pe țăranii lor dijmași încă și mai prăpădiți, după cum poșteau. Într-un cuvînt, sătenii noștri erau liberi și stăpîni pe avutul lor, treabă care îl făcea pe Caleb să crape de ciudă fiindcă el era odinioară dăbilarul care aduna toate birurile ca și în Anglia de altfel, unde „perceptorii, dînd buzna pe sub gangurile gotice ale porților ca să facă rost de provizii cu sila, în loc de bani, aduceau acasă prada dintr-o sută de piețe precum și tot ce putea fi luat cu japca dintr-o țară mereu în apărare și mereu pe picior de fugă, ascunzîndu-și bunurile în o sută de peșteri”.

Drag îi era inimii lui Caleb să-și amintească de toate acele vremi de lapte și miere și jale-i era că i se suflaseră de sub nas pîinea și cuțitul, nemaiputînd el să maimuțarească, după puterile lui, pe marii lorzi ai vremurilor de demult și dările pe care le cereau ei. Și cum îi plăcea tot lui să se amăgească, legea dreaptă care dădea baronilor de Ravenswood partea leului din toată agonisita pămîntului cinci mile de jur împrejurul castelului lor, era numai culcată la pămînt și nu zmulă din rădăcini, iar plăcerea lui era să le amintească sătenilor de toate vechile lor îndatoriri prin cîte un plocon smuls cu sila. La început oamenii nu se împotriviseră fiindcă dintotdeauna fuseseră deprinși să creadă că pofta baronului și a familiei sale cată să treacă înaintea trebuințelor lor și că dacă sînt răzeși

nu înseamnă că sînt așa, de capul lor. Bieții de ei semănau cu un om care a stat multă vreme în fiare și care, chiar liber, simte sau i se pare că simte, strînsoarea cătușelor în jurul încheieturilor. Dar curînd după ce devine slobod omul începe să priceapă cu adevărat ce va să zică aceasta, așa cum și pușcăriașul eliberat, tot mișcîndu-și nestînjenit măduarele, scutură amorteala care pusese stăpînire pe ele în robie. Locuitorii de la Limanul Lupului începură să cîrtească, să se împotrivescă și în cele din urmă să nu mai vrea de-a dreptul să îi dea lui Caleb cele cerute de acesta. În zadar le reamintea el că atunci cînd al unsprezecelea lord Ravenswood, poreclit Căpitanul, datorită plăcerii lui ce avea să cuture mările, încurajase meșteșugul lor ridicînd digul (o îngrămăditură de bolovani așezați unii peste alții) care le adăpostea bărcile de pescuit pe vreme rea, rămăsese ca ei să-i dea primul calup de unt după fătutul fiecărei vaci de pe moșie și primul ou, de atunci numit oul de luni, făcut de fiecare găină în fiecă luni a anului.

Supușii ascultau și se scărpinau în cap, tușeau, strănutau și cînd erau strînși cu ușa să răspundă mormăiau într-un glas „Apăi de... știu eu...”; refugiul veșnic al țăranului scoțian atunci cînd e silit să recunoască dreptatea unei cereri pe care în sinea lui și ascultînd de propriile lui simțăminte ar recunoaște-o bucuros, dar pe care interesul îi cere s-o respingă.

Cu toate acestea, Caleb le trimisese sătenilor fruntași de la Limanul Lupului un bilețel în care trecuse ploconul de unt și ouă, pe care, zicea el, că se cade să-l aducă drept rămășiță ale fostelor dări sub chipul unui ajutor de omenie, plătit după cum se vede mai sus; și după ce îi lăsase să înțeleagă că nu s-ar da înapoi să primească în schimb bani ori alte mărfuri, dacă țăranilor nu le dădea mîna să plătească în natură, îi lăsă, credea el, să se sfătuiască cum să facă mai bine să se supună acestei porunci. Țăranii însă se adunară hotărîți a se împotrivi acestei luări cu anasîna, dar nu se înțeleseseră încă pe ce temeuri s-o facă. Atunci dogarul, om cu vază într-un sat de pescari și unul din fruntașii săi, se ridică spunînd „că prea de multă vreme cotcodăciseră găinile lor pentru lorzii Ravenswoodului și că era vremea să mai cotcodăcească și pentru cei care le făceau cotețe și le dădeau boabe”. Toată adunarea încuviință aceste vorbe cu zîmbete pînă la urechi. „Și, continuă oratorul, dacă aceasta vă e voia, nu mă dau înapoi să merg pînă la Dunse după Davie Dingwall grămăticul care a venit de la miazănoapte și s-a așezat printre noi, și el o să rînduiască lucrurile cum se cuvine, de asta îmi pun capul.”

Din această pricină s-a ales o zi anume ca să se țină o mare adunare privitoare la cererea lui Caleb și el fu chemat în cătun în acest scop.

Bătrînul se înființă cu mîna goală și stomacul așijderi, nădăjduind să și-o umple, pe prima, pe socoteala stăpînului său și pe cel de-al doilea după pofta inimii și pe punga sătenilor de la Limanul Lupului. Dar vai, speranțele îi fură spulberate! Cum intra pe la capătul de răsărit al sătucului prelins de-a lungul rîului, cumplita arătare a lui Davie Dingwall, un notar șiret, uscat, scîrțan și neîntrecut în vicleșuguri, care întotdeauna se pusese în contra neamului Ravenswood și era sluga preaplecătă a lui sir William Ashton, se ivi în capul de apus al uliței cărînd ditai sipetul de piele burdușit cu hrisoavele satului, și zise mios că nădăjduiește că nu l-a lăsat pe domnul Balderstone să aștepte prea mult „întrucît era instruit și pe deplin împluternicit să plătească ori să primească, să împace ori să dea despăgubiri, în fine să lucreze după cum scrie la lege, anume la toate învoielile rămase neîncheiate ori neascultate, ținătoare în legătură cu cinstitul Edgar Ravenswood, de-i mai zice și Domnul Ravenswoodului...”

— *Adevăratul Domn Edgar, lord Ravenswood*, zise Caleb apăsător; căci, văzînd că e slabă nădejdea să iasă cîștigător din pricina ce avea să se judece era hotărît măcar să nu lase să treacă de la el nici atîtca cînd era vorba de cinstea familiei,

— Lord Ravenswood atunci, zise omul legii; n-o să ne certăm acum pentru niște nume – îndeobște cunoscut sub numele de lord Ravenswood ori Domn al Ravenswoodului, proprietar moștenitor al ținuturilor și moșiei de la Steiul Lupului pe de o parte, și John Whitefish și alții, cetățeni din satul Limanul Lupului de pe suszisa moșie, pe de altă parte.

Caleb știa prea bine, dintr-o tristă experiență, ca altfel va trebui să se lupte cu acest apărător lefegiu decît cu sătenii înșiși, pe care ar fi putut să-i înduplece cu amintiri, datorii și obiceiuri precum și cu o mie și una de ocolișuri, la care reprezentantul lor rămînea cu totul de piatră. Sfirșitul pricinei dovedi cîtă dreptate avusese în temerile sale. Degeaba se strădui el să scoată noi dovezi, să scotocească printre obiceiurile străvechi și să învie cinstirea din moși-strămoși, să dezgroape faptele bune făcute de lordul Ravenswoodului către sătenii de la Limanul Lupului și să le amintească ceea ce se cuvenea să facă ei pe viitor. Notarul o ținea morțiș cu zapisele lui de răzeșie – el n-avea ce face – dacă nu scria la terfelog. Și cînd Caleb dădu pe față ultima carte, zicînd că va fi vai și amar de săteni dacă lordul Ravenswood nu va mai ocroti așezarea, ba chiar lăsa să se

înțeleagă că lordul s-ar putea să se răzbune, omul legii îi rîse în nas.

Clienții săi, răspunse el, sînt hotărîți să facă tot ce le stă în putință pentru binele satului lor și după capul lui crede că lord Ravenswood, întrucît e lord, ar face mai bine să vadă de castelul său. Cît privește amenințările de a-i călca și de a-i asupra cu jaf *via facti*, cum scrie la lege, mai bine și-ar aminti domnul Balderstone că în ziua de azi treburile nu mai merg ca odinioară – că ei locuiesc la miază-zi de rîul Forth și departe de ținuturile muntoase – și mai ales clienții săi socotesc a nu fi vrednici și în stare să se apere; iar dacă s-ar dovedi că n-au avut dreptate, ar face jalbă la stăpînire să-i apere un caporal și patru soldați englezi care, adăugă domnul Dingwall rînjind, ar fi prea de ajuns să-i pună la adăpost împotriva a tot ceea ce lordul Ravenswood și oamenii săi ar putea face cu sila.

Dacă lui Caleb i-ar fi stat în putință să adune toate fulgerele împărătești în privire și să-l trăsnească pe acest vrăjmaș al drepturilor și cinstirii celor de neam, le-ar fi aruncat fără îndoială în capul dușmanului său fără să mai stea pe gînduri. Așa însă nu-i rămase decît să ia calea-ntoarsă la castel; și acolo rămase o jumătate de zi nevăzut și departe de ochii lumii chiar și de ai lui Mysie, închis în odăița lui, unde își petrecu vremea lustruind o tupsie de tinichea și şuierînd printre dinți *Maggie Lauder* șase ceasuri încheiate.

Sfîrșitul acestei nefericite povești îi închisese lui Caleb calea către toate plocoanele pe care le putuse pînă atunci smulge de la Limanul Lupului și din împrejurimi, El Dorado sau Peru-ul din care pînă atunci supsesse și el cît putuse în caz de nevoie. Ce e drept, își jurase, după cum îi stătea în obicei, să-l ia dracu dac-o mai pune vreodată piciorul pe ulița satului. Pînă acum se ținuse tare, într-adevăr; și oricît de ciudat ar părea, nedînd prin sat oamenii se simțiră, după cum dorise și el, pedepsiți parcă pentru nesupunerea lor. În ochii lor domnul Balderstone era cineva trăitor printre cei de neam mare, de aceea era sărbătoare cînd catadicsea să vină pe la micile lor petreceri, ale cărui sfaturi le prinseseră bine de multe ori și ale cărui dovezi de încredere sporeau fala satului. Toți ziceau că viața „nu mai e ca pe vremuri, de cînd domnu Caleb nu mai vine pe aicea – fără îndoială de la treaba cu untul și ouăle care oricum era prea de tot, după cum bine a arătat domnu Dingwall”.

Cam așa stăteau lucrurile între cele două tabere, cînd bătrînul majordom, vesel de parcă i-ar fi dat cineva să bea oțet și fiere, se văzu strîns cu ușa ori să mărturisească în fața unui străin de neam și, ceea ce

era mult mai rău, în fața slugii sale, că lordul n-are ce să le dea să mănânce, ori să se lase la mila sătenilor de la Limanul Lupului. Jalnică umilință, dar și nevoia era mare și nu cunoștea nici lege, nici simțire. Cu aceste gânduri păși Caleb pe ulițele satului.

Dorind să scape de tovarășul lui cât mai degrabă cu putință, îl îndreptă pe domnul Lockhard către crîșma lui Luckie Sma'trash de unde se auzea, de la chefuiala lui Bucklaw, Craigengelt și a celor de o seamă cu ei, gălăgie mare încă din celălalt capăt al uliței, iar lumina roșie din ferăstruică licărea în umbrele amurgului și făcea să sclipească o grămadă de butii, butoiașe și balerci vechi din curtea dogarului de peste drum.

— Dacă jupîn Lockhard, îi spuse majordomul tovarășului său, ar merge acuș pînă la cîrciuma de unde se vede lumina unde, dacă nu mănșeală auzul se cîntă acum *Ciorba rece-n Aberdeen*, ar putea împlini porunca stăpînului să facă rost de vînatul acela, iar eu am să văd de Bucklaw și de culcușul lui la noapte, cînd m-oi întoarce de la adunatul merindelor. Nu că ar fi nevoie și de vînat – se grăbi el să adauge ținîndu-l pe celălalt de nasture – ca să alcătuim o masă; doar așa, să nu se supere vîntorii și... știi, meștere Lockhard... dacă te-ndeamnă cu niște bere, ori o cupă de vin, ori un păhăruț de rachiu, n-ar fi rău s-o primești, nu cumva să fi acrit tunetul și băutura de la castel... nu știi niciodată ce poate aduce nenorocul.

Apoi îl lăasă pe Lockhard să plece; și cu picioarele grele ca plumbul, dar de o sută de ori mai ușoare decît inima-i, se tîrî mai departe pe ulița prost pietruită a sătucului împrăștiat, cugetînd asupra cui să tabere mai întîi. Era musai să găsească pe cineva pentru care măreția de mult apusă să tragă mai greu în cîntar decît neatîrnarea de curînd cîștigată și care să socotească cererea lui ca o dovadă de mare prețuire, scumpă dar de valoare.

Nenorocirea era că nu-i venea în minte nici un sătean care să cugete astfel.

— Rece o să mîncăm și noi ciorba, se gîndea el, cînd refrenul de la *Ciorbă rece-n Aberdeen* îi ajunsese din nou la ureche.

Preotul?... Răposatul lord îl popise, dar se certaseră de la zeciuiala bisericii; nevasta berarului?... demult îi dădea pe datorie și răbojul se făcuse cam lung și oricum dacă obrazul familiei nu o cerea neapărat, era mai mare păcatul să asuprești o văduvă sărmană. Nimeni nu era mai potrivit – dar pe de altă parte și mai puțin dornic să-i vină în ajutor prietenului nostru – decît Gibbie Girder, cel cu butiile și butoaiile pe

care le-am pomenit și care se pusese în fruntea răzmeriței când cu ploconul de ouă și unt.

„Așa pățești dacă-i iei pe oameni cu binișorul, mormăia Caleb în barbă; și m-a mai pus naiba să-i spun într-o zi că-i un fel de Johnnie Nou-venitul la noi în sat și de-atunci mocofanul ne are dragi ca sarea-n ochi. Din câte știu însă, s-a însurat cu o muiere tânără, Jean Lightbody, fiica bătrînului Lightbody, cel ce muncea la fermă la Loup-the-Dyke, iar bătrînul Lightbody o ținea pe Marion, care era în slujba cucoanei acum vreo patruzeci de ani – pe vremuri m-am cam zbunguit cu mama lui Jean și se zice că pe mulți i-a cam învîrtit ea după deget – mocofanul are galbeni și sunători să dea și la alții așa că, cu una-cu două, e o mare cinste pentru el, pe care nespălatul n-a meritat-o niciodată; și chiar dacă o să-i facem pagubă, are de unde, că n-a rămas în sapă de lemn.”

Lăsînd sfiala la o parte și întorcîndu-se pe călcîie, Caleb se grăbi deci să se întoarcă la casa dogarului, trase ivărul la o parte fără multe farfastîcuri și într-o clipită se trezi în spatele unei despărțituri, de unde putea vedea fără să fie văzut, în cuhnia casei.

Spre deosebire de trista gospodărie de la Steiul Lupului, un foc strașnic duduia în sobă. Femeia dogarului, cu rochia cu dantele și mînecele umflate, isprăvea să se gătească de sărbătoare admirîndu-și fața frumușică și veselă într-un ciob de oglindă așezat pe colțul blidarului, ca să-i fie la îndemînă. Maică-sa, bătrîna Luckie Loup-the-Dyke, „cumătră zglobie”, cum alta nu mai găsești de-ai da roată douăzeci de mile, după cum cleveteau bîrfitoarele satului, ședea lîngă foc, mîndră nevoie mare într-un veșmînt de stofă groasă, cu colan de chihlimbar la gît și tulpan curat, supraveghînd treburile cuhniei și trăgînd o pipă de tutun. Căci – o, priveliște mai plăcută inimii neliniștite și măruntaielor chiorăitoare ale melancolicului majordom, chiar decît nevasta tânără ori muierea dracului! – pe focul strașnic de care am vorbit înainte bolborosea o oală cît toate zilele, un ceaun mai degrabă, cu zeamă de carne; iar în fața lui se învîrteau două frigări, răsucite fiecare de cîte unul din ucenicii așezați în cîte un colț al vetrei; una încărcată cu un sfert de oaie, iar alta împodobită cu o gîscă grasă și două rățuște sălbatice. Vederea și mirosul unei asemenea țări a lui Cremene aproape că-i luă mințile sărmanului Caleb. El mai zăbovi doar cît să dea o raită prin căsoaie și acolo ce să vezi, minunăție: o masă mare și rotundă, cu tacîmuri pentru zece ori douăsprezece persoane, „decorată” (cum îi plăcea lui să spună) cu „șervetărie” albă ca zăpada; ulcioare mari de bere din cositor printre

care erau așezate vreo două-trei cupe de argint pârînd a fi umplute cu un lichid pe meritul înfățișării lor sclipitoare; tîpsii curate, linguri mîndre, furculițe, cuțite ascuțite, lustruite și gata să treacă la treabă, toate așezate frumos ca pentru o ocazie anume.

— Diavolul pesemne că-l ajută pe făcătorul ăsta de butii! mormăi Caleb plin de uimire și invidie; mai mare păcatul să-i vezi pe ăștia înfruptîndu-se din așa bunătățuri. Dar dacă parte din merindele astea măcar nu și-or afla calea spre Steiul Lupului în astă-seară, să nu-mi zici mie Caleb Balderstone!

Și luînd această hotărîre, intră în casă și salută cu toată ceremonia atît pe mamă cît și pe fiică. Steiul Lupului era curtea acelei moșii, Caleb era prim-ministru la Steiul Lupului; și după cum unii au băgat poate de seamă, deși supușii de parte bărbătească ce trebuie să plătească dările, cîteodată bombăne împotriva celor care vin să le adune, partea muierască îi întîmpină pe aceiași cu mare bucurie, ascultînd de la ei ultimile vorbe de clacă și știri despre dichisurile femeiești care se poartă. Amîndouă femeile săriră deci de gîtul bătrînului Caleb, întîmpinîndu-l cu mare bucurie.

— Doamne sfinte, domnule Balderstone, matală să fii oare? Dar scump mai ești la vedere... Stai jos... Stai jos... Omul nostru o să se bucure cînd te-o vedea... Niciînd nu l-ai putut vedea mai vesel; astă-seară ne botezăm pruncul, după cum bine ai auzit, și fără îndoială o să ne cîntești mica noastră petrecere. Tocmai am tăiat un berbecuț și unul din flăcăi a ieșit cu pușca pe bărăganul mlăștinos... pe vremuri îți plăceau rațele sălbatice.

— Lasă, lasă, cumătră, zise Caleb, am trecut numai să vă urez cele bune și rău îmi pare să n-am apucat să-l văd și pe omul tău dar... și zicînd așa se făcu că vrea să plece.

— Că doară n-o să pleci așa, rosti cea mai bătrîna, rîzînd și ținîndu-l strîns, fără multe scilfoseli că doar se cunoșteau de atîta vreme; cine știe dacă nu i-o aduce nenoroc fătului dacă nu-l binecuvîntezi și pe el.

— Dară să știi că mă grăbesc cumătră, se feri majordomul, lăsîndu-se totuși tras spre un scaun pe care se și așeză; cît despre mîncare – căci băgase de seamă că stăpîna casei se foia încoace și încolo punîndu-i în față de-ale gurii – cît despre mîncare, slavă Domnului că nu mai prididim ospătîndu-ne de dimineată pînă seara – mai mare rușinea de atîta risipă; dar așa e dacă ne-am învățat cu plăcintele englezești.

— Mai taci din gură, și lasă în pace plăcintele englezești, îi reteză

vorba Lucide Lightbody; încearcă-le pe ale noastre, domnule Balderstone – avem și caltaboș și chișcă – vezi de care-ți place mai bine...

— Amîndouă sînt bune, - amîndouă îți lasă gura apă – mai bune nici că se poate; doar mirosul mi-e de ajuns fiindcă tocmai m-am ridicat de la masă. (Credinciosul servitor postise încă din zorii zilei.) Dar nu vreau să-ți fac necaz, cumătră; și cu voia dumitale o să le pun coala, în basma, și o să le mănînc mai pe seară că m-am saturat de fleacurile și aluaturile frîncești ale lui Mysie – știi că dintotdeauna mi-au plăcut bunătățile de la țară, Marion – și puicuțele de la țară (privind la nevasta dogarului) – nu încap în doială că arată mîndră de tot, mai mîndră decît atunci cînd l-a luat pe Gilbert și chiar pe vremea aceea era cea mai frumoasă fetișcană din parohia noastră și dimprejur – dar, dacă vaca-i bună, și prășila-i bună.

Femeile se hliziră bucuroase de compliment și-i zîmbiră din nou atunci cînd Caleb înfășură bucatele într-un prosop pe care-l adusese cu el așa cum un dragon are întotdeauna la el o traistă ca să aibă în ce-și băga prada.

— Și ce mai e nou pe la castel? vru să știe cumătră.

— Ce mai e nou? Cele mai de soi vești de pe lumea asta – lordul secretar în persoană cu frumoasa-i fiica gata să i-o arunce de gîtul stăpînului dacă el nu s-o îndura s-o cuprindă cu brațele; credeți-mă pe mine, de abia așteaptă să-și coasă bătrînele noastre moșii de la Ravenswood de fusta ei.

— Ia te uită! Ce mai vorbă! Chiar așa? Și cum arată? Ce culoare are părul? E în costum de vînătoare sau în rochie? se năpustiră muierile cu gura pe bătrîn.

— Mai tăceți, că i-ar trebui unui om o zi întreagă să vă răspundă la întrebări și eu n-am decît un minut. Unde-i omul vostru?

— A plecat după preot, zise cumătra Girder, părintele Peter Bide-the-Bent, de la Mosshead – preacinstitul om a căpătat reumatism de cînd a fost silit să se ascundă în munți de prigonitori.

— Va să zică așa! Whig și muntean, nici mai mult, nici mai puțin? făcu Caleb cu o ciudă pe care nu putea să și-o stăpînească; pe vremuri, Luckie, și vrednicul domn Cuffcushion și cârticica lui de rugăciuni v-ar fi fost prea de-ajuns dumitale ori oricărei femei cinstite în atari împrejurări.

— Și asta-i adevărat, grăi cumătra Lightbody, dar ce să facem? Jean trebuie să cînte psalmii și să-și potrivească boneta după cum îi place bărbatului ei, căci el e domn și stăpîn acasă, asta pot să-ți spun, domnule

Balderstone.

— Va să zică și băierile pungii tot el le ține? întrebă Caleb pentru ale cărui planuri domnia bărbatului nu era a bine.

— Pînă la ultimul penny – dar o îmbracă ca pe o prințesă, ca ea nu mai e în tot satul.

— Bine, cumătră, zise Caleb cam abătut, dar fără să piardă nădejdea, parcă nu așa îți țineai matală bărbatul; dar fiecare sac își găsește peticul. Iaca, acum trebuie să plec. Nu voiam decît să-i zic bună seara omului vostru și să-i șoptesc la ureche că am auzit că Peter Pungheon, dogarul magaziilor reginei din Leinth, a murit – zi-i că o vorbă bună pusă de stăpînul meu la lordul secretar i-ar fi de folos lui Gilbert; dar dacă nu-i acasă...

— Trebuie să rămîi pînă se întoarce, zise femeia, i-am spus eu lui Gilbert că ne vrei binele; dar așa e el, se ia întotdeauna după toate vorbele de clacă.

— Fie, am să mai stau cît mai pot.

— Și va să zică, îl cercetă frumoasa nevastă a dogarului, ziceați că domnișoara Ashton e frumoasă, nu? Zău că trebuie să fie frumoasă dacă a ridicat ochii la stăpînul nostru, că așa față și așa mînă și așa port mîndru pe cal i-ar ședea bine și unui fiu de rege – știi că i s-a întîmplat să cate spre fereastra mea, domnule Balderstone, cînd trece uneori călare prin sat, așa că știu prea bine cum arată, la fel de bine ca și alții.

— Te cred și eu, zise Caleb, căci l-am auzit pe stăpîn zicînd că nevasta dogarului are ochii cei mai negri din toată parohia; Și eu i-am zis, nu mă îndoiesc că așa o fi, stăpîne, fiindcă așa au fost și ai maică-si și asta am simțit-o eu pe pielea mea – ei, Marion? Ha, ha, ha! – Ehei! Vesele zile au mai fost acelea.

— Ține-ți gura, clevetitor bătrîn, îl muștră muierea, cum vorbești așa în fața tinerilor? Și tu, Jean, n-auzi că plînge pruncul? Vezi să nu-l fi apucat din nou frigurile.

Atît mama cît și bunica zicînd așa se ridicară și se repeziră afară din cameră, îmbrîncindu-se una pe alta în graba mare, spre cotlonul unde era culcat tînărul printîșor al seriei. Cînd Caleb văzu că nu-l pîndește nici o primejdie, mai trase un deget de tabac ca să-și ascută și să-și întărească hotărîrea.

„Blestemat să fiu, se gîndea el, dacă Bide-the-Bent ori Gilbert gustă din frigarea cu păsări în seara asta!

Și întorcîndu-se către cel mai vîrstnic din flăcăușii care o învîrtea, și

care să tot fi avut vreo unsprezece ani, îi vârî în mînă un penny și-i spuse:

— Uite două parale, fiule; dă o fugă pînă la cumătră Sma'trash și roag-o să-mi umple punga cu făină că învîrt eu frigarea în locul tău — iar pentru osteneală sa-ți dea o turtă dulce.

Văzîndu-l pe băietan dus, Caleb îl țintui lung cu privirea pe celălalt, luă frumușel de pe foc frigarea cu păsările, își așează pălăria pe cap și fără multă vorbă plecă cu ea. Nu se opri în pragul cîrciumii decît ca să spună pe scurt că domnul Hayston din Bucklaw să-și cate culcuș unde-o ști, căci pat în noaptea aceea la castel nu va afla.

Dacă știrea era și așa cam înțepată în gura lui Caleb, deveni ocară de-a binelea, trecută prin gura unei țate; iar Bucklaw își ieși din fire, cum i s-ar fi putut întîmpla și unui om mai molcom decît el. Căpitanul Craigengelt le strigă, în aplauzele adunării, să fugărească vulpea bătrîna (adică pe Caleb) înainte să intre în vizuină și s-o joace pe o pătură. Dar Lockhard le dădu să înțeleagă slugilor stăpînului său și ale lordului Bittlebrains pe un ton care nu suferea înfruntare, că cea mai mică ocară adusă servitorului Domnului Ravenswoodului avea să fie o jignire mare pentru sir William Ashton. Și zicînd acestea, destul de apăsător ca să le taie orice poftă de șagă, ieși din cîrciumă luînd cu el alți doi servitori încărcăți cu proviziile de care putuse face rost și-l ajunse din urmă pe Caleb tocmai cînd acesta ieșea din sat.

Capitolul XIII

*„Să-ți iau ceva? E drept că am cerșit;
Și ce-i mai rău, furat-am ce mi-ai dăruit;
Și – ce e și mai rău – în bunătatea ta m-am rătăcit”*

(Istețimea calicului).

FAȚA COPILAȘULUI, SINGURUL care-l văzuse cu ochii lui pe Caleb încalcând legile ospetiei și avutului altuia, merita să fie zugrăvită. Țîncul rămăsese stană de piatră, ca și cum i-ar fi răsărit în față unul din strigoii de care auzise prin povești, iarna la gura sobei; și uitînd de treaba ce avea, adică să-nvîrtă frigarea, spori și el necazurile acelei seri, lăsînd carnea de oaie să se facă tăciune. Scurtă-i fu însă uitarea de sine căci un ghiont strașnic cu care-l milui coana Lightbody îl trezi curînd, avînd domnia-sa (în ciuda numelui pe care pesemne îl căpătase din alte pricini) un trup cît un jăandar și nefiînd dintre cele cu mîinile legate, după cum ziceau gurile rele că și răposatul cunoscuse asta pe pielea lui.

— De ce-ai lăsat carnea să se arză, zăbăuc și pierde-vară ce ești?
— De... știu eu, zise băiatul.
— Da' nepricopsitu ăla de Giles unde-a plecat?
— De... știu eu, bolborosi cel întreat, încă uluit.
— Și domnu Balderstone ce s-a făcut? Dar mai ales cată să-mi răspunzi pe toți sfinții părinți și demnitari ai bisericii, ce s-a făcut cu frigarea cu rațele și gîștele fripte?

Taman atunci intră și coana Girder și se puse să se văicărească mai abitir ca mă-sa; țîpînd ele una în urechea celeilalte și asurzindu-se una pe alta, făcură atîta zarvă că nenorocitul fecioraș nu putea nicicum că caște gura ca să le lămurească și de abia cînd celălalt băiat se întoarse, în capetele lor începu să se facă lumină.

— Iaca trăii s-o văz și p-asta! exclamă coana Lightbody, cine-ar fi zis că Balderstone o să-mi facă mie o poznă ca aceasta, cînd ne cunoaștem de cînd lumea!

— Lasă-l în plata Domnului! grăi soața domnului Girder; ce am să-i spun eu bărbatului! O să mă dea cu capul de toți pereții, cum mă vezi și cum te văd chiar de-aș fi ultima muiere rămasă la Limanul Lupului.

— Da mai ține-ți firea, femeie proastă, o îmbărbătă mă-sa; am dat noi de bucluc, da' n-o să ni se tragă moartea dintr-atîta; că înainte să te cotonogescă pe tine va să aibă de-a face cu mine și las' că i-am făcut eu și pe alții mai voinicoși să dea bir cu fugiții – cel mai bine e să-și țină labela pe-acasă – că noi nu ne temem de o leacă de păruială.

Tropotul cailor vesti apropierea dogarului și a preotului. Sărind din șa, aceștia se grăbiră să se apropie de foc, seara fiind răcoroasă, după furtună, iar pădurile jilave și pline de noroi. Tînăra gospodină, sigură de nurii ei înveșmîntați în straie de duminică și bonețică le sări în cale, gata să înfrunte primul atac, iar maică-sa, asemeni diviziei de veterani din oastea romană, rămase în linia a doua, gata să-i vină într-ajutor la nevoie. Amîndouă trăgeau nădejdea să amîne descoperirea celor întîmplate – mama proptindu-și dolofana-i persoană între Girder și foc, iar fiica, prin temenele făcute preotului și soțului și o mare îngrijorare nu care cumva „să-i fi luat frigul”.

— Frigul? mormăi bărbat-său morocănos, căci pasămite nu era dintre acei domni și stăpîni peste care domnește nevasta, sigur c-o să ne prindă frigul dacă nu ne lași să ne apropiem de foc.

Și zicînd așa, își croi drum printre liniile apărării; avînd el și un ochi grijuliu pentru avutul său de toate felurile, băgă de seamă numai decît lipsa frigării cu gustoasa-i povară cu tot.

— Ce dracu, muiere... făcu el.

— Să-ți fie rușine, omule! îl ocărîră amîndouă femeile într-un glas; în fața părintelui Bide-the-Bent!

— Cu iertăciune, părinte, zise dogarul, dar...

— A lua în gură numele celui mai mare dușman al sufletelor noastre, fiule... începu părintele Bide-the-Bent.

— Să-mi fie iertată vorba proastă, repetă dogarul.

— ... e ca și cum te-ai lăsa pradă ispitelor sale, continuă să predice preacinstitul preot, ba chiar l-ai pofti ori l-ai chema să-și lase baltă tîrgul cu alți nefericiți, ca să-i slujească pe aceia pe ale căror buze numele său se ivește prea adesea.

— Bine părinte, da' ce poate face mai mult un biet om decît să-și ceară iertăciune pentru vorba proastă? se apără dogarul; lasă-mă doar sa le întreb pe muieri ce le-a apucat să pună păsările în farfurie pînă n-am venit noi.

— Nu le-am pus în farfurie, Gilbert, se văită nevastă-sa; o... o nenorocire mare s-a abătut...

— Ce nenorocire? sări Girder cu ochii scăpărînd de mînie. Nu cumva s-a întîmplat ceva cu ele, hai?

Femeia, care avea mare frică de el, nu cuteză să deschidă gura; maică-sa însă se înfoie de îndată, venindu-i în ajutor cu brațele gata să se înfiga-n șolduri, de-ar mai fi spus omul doar o vorbuliță.

— Le-am dăruit eu unui prieten, Gibbie Girder, ori nu-ți place?

Nemaipomenita ei îndrăzneală îl amuți o clipă pe Girder.

— I-ai dăruit păsările vîinate, trufandalele pentru ospățul de botez unui prieten al tău, femeie?! Și rogu-te, putem ști și noi care e numele acelui prieten?

— Cînstitul Caleb Balderstone de la Steiul Lupului, se sumeți Marian, gata de bătaie.

Auzind așa, mînia lui Girder se rupse spumegînd toate băierele. Dacă ceva pe lume ar fi putut turna gaz peste focul lui, apăi asta era ca nemaiauzita pomană să fie făcută către prietenul nostru, Caleb, pentru care, și cititorul știe prea bine de ce, dogarul nu nutrea simțăminte din cele mai iubitoare. Așa că omul ridică biciușca de călărie asupra muierii mai vîrstnice, dară ea i se îmbătoșă împotriva-i, pe picior de luptă, și mai ales învîrtind aprigă linguroiul de fier cu care unsese friptura de berbec. Fără îndoială că arma ei era mai puternică și nici brațul său nu era dintre cele mai nevolnice; așa că Gilbert își făcu socoteala că e mai cu-minte s-o tîrnoască o lecuță pe tînăra-i nevastă care între timp reușise să-ncropească un fel de scîncet cu sughițuri, menit a-l înduioșa foarte pe preot, făptură simplă și bună la suflet ca pîinea lui Dumnezeu.

— Și tu, nepricopsito, ai stat cu mîna-n sîn văzînd cum avutul mi se prăpădește, înghițit de un puturos și de un bețivan, de o slugă netrebnică și mîncată de viermi doar fiindcă se ține după fusta unei babornite proaste și vă-ncîntă cu vorbe deșarte turuind cîte o minciună la fiecare două cuvinte? Stai să vezi, dacă nu mi te...

Aici însă preotul se puse între ei, cu vorba și fapta, în vreme ce cumătra Lightbody se propti în fața fiică-si, tot zbhenguindu-se cu linguroiul.

— Ce, acum nu mai am voie nici să-i zic vreo două nevesti-mi, exclamă dogarul în culmea indignării.

— Ba poți să-i faci ce vrei nevestii tale, i-o întoarse cumătra Lightbody, dar pe fie-mea s-o lași în pace, așa să știi dumneata.

— Rușine, domnule Girder! îl muștră părintele; la una ca asta nu măș fi așteptat din partea domniei-tale să dai frîu liber pornirilor pătimașe ce sînt un păcat, și tocmai împotriva a tot ce ți-e mai drag și mai aproape de inima ta, și cînd, tocmai astă-seară cînd împlinești datoria cea mai sfîntă și creștinească a unui părinte... și pentru ce? pentru un prisos de vietățî menite desfătului, la fel de netrebnice pe cît de nefolositoare.

— Netrebnice?! exclamă dogarul. O gîscă mai dolofană n-a călcat niciodată pe țarină și niște răzuște mai fragede nu și-au înfioat vreodată penele.

— Chiar de-ar fi așa, vecine, nu se lăsă popa, uite că niște prisoase tot se mai învîrt pe jăratîc. Pe vremuri, zece din lipiile care se răsfăță acum pe masă ar fi fost delicatesuri pentru tot atîția oameni, din cîți flămînzeau prin smîrcuri și pe dealuri, precum și în găurile pămîntului pentru cîntea *Evangeliei*.

— Tocmai de aia m-am mîniat și eu, zise dogarul, dornic să tragă măcar pe cineva de partea sa, nu lipsită întrucîtva de dreptate; n-aș fi zis nimic dacă muierea l-ar fi miluit pe unul din acei sfinți în suferință ori pe un sărman, dar ea nu s-a găsit decît s-o dea hoțomanului și mincinosului ăluia de tory nemernic, care-a venit moț în fruntea oștii de țară pe care-o ridicase împotriva sfinților de la Bothwell Brig, bătrînul despot Allan Ravenswood care acuma e în groapă, nu l-ar mai răbda pămîntul. Auzi, să dăruiești bucățica cea mai aleasă unuia ca el...

— Vezi, Gilbert, îl luminează preotul, tocmai aici e judecata. Celui de Sus. Seminția celor drepti n-are a-și cerși bucățica de pîine – ia gîndește-te că feciorul unui despot puternic a ajuns să-și țină toată gospodăria din ce pică de la masa ta.

— Și p'ormă, se băgă și nevasta în vorbă, nici nu era doar pentru lordul Ravenswood, pomana era și pentru oaspetele său lordul secretar, după cum i se spune, care e la Steiul Lupului.

— Sir William Ashton la Steiul Lupului? se cruci omul doagelor și cercurilor.

— Ba e încă precum sabia și teaca cu lordul Ravenswood, adăogă cumătră Lightbody.

— Proaste mai sînteți, bre! Melița aia bătrînă de brașoave v-a

îndrugat cîte-n lună și în stele de-ați ajuns să le credeți și voi. Lordul secretar și Ravenswood! Cînd ei se au precum cîinele și pisica ori iepurele și copoiul!

— Ba eu îți spun că se au ca bărbatul cu nevasta, chiar mai abitir decît unii pe care îi știu eu, i-o întoarce soacră-sa; unde mai pui că Peter Puncheon, dogarul prăvăliilor domnești, a murit și n-are cine să-i ia locul, așa că...

— Apără-ne, Doamne și mai tacă-vă fleanca! strigă Girder, fiindcă am uitat să vă spunem că toate cele de mai sus fuseseră rostite ca o poezie pe doua voci, muierea mai tînără, prinzînd curaj de felul cum se întorseseră lucrurile, de cum apuca mă-sa să spună o vorbă, ea o prindea din zbor și ciripea îndată cu voce mai înaltă.

— Cumătra grăiește adevărul adevărat, meștere, se băgă în vorbă calfa lui Girder care intrase în mijlocul tărăboiului. I-am văzut pe slujitorii lordului secretar bînd și veselindu-se la Luckie Sma'trash, colea, după colț.

— Și stăpînul lor se află cu adevărat la Steiul Lupului? întrebă Girder.

— Cum mă aflu eu în fața dumneavoastră, grăi credinciosul său.

— Și a legat prieteșug cu Ravenswood?

— Probabil, răspunse calfa, dacă înnoptează sub acoperișul său.

— Și Peter Puncheon a murit?

— Da, da... Puncheon a dat ortu popii, sugătoarea bătrînă, încuviință iarăși calfa; că mult rachiu i-a mai trecut prin burtă la vremea lui. Cît privește însă frigarea cu vînat de pasăre, meștere, n-am desșeuat încă iapa așa ca nu mi-i greu să mă iau după bătrîn și s-o aduc îndărăt, căci domnul Balderstone n-a ieșit încă din sat.

— Chiar așa, Will... și hai încoa să-ți spun ce să faci cînd îl ajungi din urmă.

Și cu aceste vorbe le iertă pe femeile din fața lui o clipă ca să-i dea lui Will însărcinarea pe care o voia.

— Frumoasă treabă, grăi soacră-sa cînd dogarul se întoarce, să trimiți un prunc nevinovat împotriva unui om înarmat cînd bine știi că domnul Balderstone nu se desparte niciodată de sabia lui și nu-i de loc mototol la mînuitul pumnalului.

— Gîndesc, adăugă părintele, că ai cugetat bine la cele ce se vor făptui, nu care cumva să se iște vărsare de sînge, căci cel care ațîță zurba, chiar dacă nu ridică sabia, nu e în nimic mai pușin vinovat.

— Nu te tulbura sfinția-ta, răspunse Girder; nu mai poate omul să

răsufle de muieri și popi. Las' că știu eu mai bine pe ce parte mi-e unsă pâinea – Jean, adă la masă, și să lăsăm cearta.

Și nici că mai scoase vreo vorbă cu privire la lipsa anumitor bucate de pe masă.

În vremea asta, calfa, călare pe calul meșterului și purtînd însărcinările acestuia, dădu zor să-l ajungă pe hoțomanul de Caleb. După cum e de închipuit, omul nostru nu-și pierduse vremea, ba se oprise chiar din pălăvrăgeala-i obișnuită, doar-doar or merge mai repede. Atît doar apucase să-i spuie domnului Lockhard că o pusese pe nevasta meșterului să frigă nițeluș păsările, de teamă ca nu cumva Mysie, nevenindu-și încă în fire după sperietura cu trăsnetul, să nu fi întetît îndeajuns focul în vatră. După aceea, invocînd trebuința de a ajunge la Steiul Lupului cît mai degrabă, depănă din picioare așa de fuguța că tovarășul său abia prididea să se țină după el. Tocmai trăgea nădejde că a scăpat de urmărire, întrucît ajunsese pe culmea țațoșă care despărțea turnul de sat, cînd auzi tropotul unui cal și un glas care striga în urmă,

— Domnu Caleb! Domnu Balderstone – hei! – îngăduie o leacă!

Caleb, după cum e lesne de înțeles, nu se grăbi să dea urmare rugăminții. Mai întîi se făcu că n-aude și spuse către tovarășul său că e pesemne ecoul vîntului; mai apoi spuse că n-are nici un rost să se oprească; și în cele din urmă, oprindu-se în silă, căci călărețul se vedea venind din umbrele serii, își înstrună tot sufletul ca să-și poată scăpa prada luîndu-și o poziție demnă, întinzînd frigarea care, încheștată în pumn cu toată încărcătura-i semăna și cu un scut și cu o lance și, în sfîrșit se găta să moară mai degrabă decît să o lase din mînă.

Care nu-i fu uimirea însă cînd calfa dogarului, oprindu-și calul, i se adresă cu respect zicînd că „stăpînului său i-a părut foarte rău că nu a fost acasă cînd a avut vizitatori și își cere iertăciune că nu poate nici să amîne cumetria, dar că-și luase îngăduința să adaoge o dușcă de vinișor sec și un gît de rachiu întrucît înțelesese că sînt oaspeți la castel și cei de acolo au fost luați pe nepregătite”.

Am auzit pe undeva o istorisire despre pățania unui om mai în vîrstă urmărit, pînă ce și-a pierdut răsufarea, de un urs care scăpase din lanțul ursarului. Nemaiavînd încotro, nefericitul se întoarse către Moș Martin și-l amenință cu bățul; la care supunerea învățată birui și fiara, în loc să-l sfîșie, se ridică pe picioarele dindărăt și-ncepu să joace tontoroii. Nu mai mică decît vesela surprindere a seniorului care se crezuse pe marginea prăpastiei fără fund, aflîndu-și scăparea cînd se aștepta mai

puțin, fu și ușurarea bunului nostru Caleb după ce văzu că următorul vine să adauge la prada lui în loc să i-o răpească. Totuși, își reluă numaidecît portul maiestuos când calfa se aplecă de pe calul unde sta cocoțat între cele două butoiașe și-i șopti în ureche – dacă s-ar putea strecura o vorbuliță spre a trage spuza pe turta lor în treaba asta cu Peter Puncheon, domnul Girder l-ar mulțumi pe Domnul Ravenswoodului cu mai mult decît cu o pereche de mănuși; ba s-ar arăta fericit să aibă o vorbă cu jupînul Balderstone cînd va pofti acesta, fiind el mlădios ca o răchită cînd e vorba de dorințele domniei sale”.

Caleb ascultă cu luare-aminte fără să dea vreun răspuns decît acela al tuturor oamenilor mari, de la Ludovic al XIV-lea încoace, adică „vom vedea”, apoi adăugă cu voce tare pentru lămurirea jupînului Lockhard:

— Stăpînul tău s-a purtat cu cuviința și atenția ce se cade trimițînd aceste băuturi și nu voi uita să-l pomenesc pentru aceasta lordului Ravenswood. Și acum, flăcăule, mai zise el, trage o fugă pînă la castel și dacă nu s-au întors slugile, ceea ce e de temut fiindcă-și fac de cap cum i-ai scăpat cît de cît din mîină, pune butoiașele în căsuța portarului, cum intri pe poarta cea mare, pe mîna dreaptă – portarul e învoit să viziteze pe un prieten – așa că n-ai să dai de nimeni care să te îndrepte încotro s-o apuci.

Calfa, ascultînd de poruncă, dădu pîteni calului, și după ce așeză butoiașele în căsuța pustie și căzută în ruine a portarului, făcu calentoarsă fără să-nțîlnească picior de om. îndeplinind astfel solia stăpînului său și scoțîndu-și tichia în fața lui Caleb cînd îl întîlni din nou în drum spre sat, se grăbi să-și ia partea din ospățul la cumetrie.¹

¹ Furtişagul făptuit de Caleb Balderstone în cuhnia dogarului a fost luat de către toată lumea din partea de miază-zi a riului Tweed ca o întîmplare închipuită și gogonată. Autorul nu poate decît să spună că a auzit o povestire asemănătoare despre un nobil conte ce s-a prăpădit de pușină vreme și ale cărui amintiri din vremile de demult, în Scoția ca și în Anglia, erau nu numai hazoase și bine țintite, ceea ce le făcea de neuitat pentru cei care aveau fericirea de a le auzi chiar din gura domniei-sale, ci și foarte exacte și întemeiate pe fapte adevărate.

Luîndu-mă după vorba bunului și mult regretatului conte, vă povestesc întîmplarea cum am auzit-o de la el, omițînd doar numele; trăia odată un om de viță și necăsătorit în ținuturile de mijloc ale Scoției, fiu de al doilea al unei vechi familii care trăia pe seama unui alt fiu de al doilea, adică cu o sumă nenorocită care trebuia în așa fel întînsă și economisită încît sa ajungă pentru toate gurile, ceea ce se putea înfăptui numai datorită firii descurcărețe a servitorului său John care-i dădea stăpînului său toate cele trebuincioase ca să se afle pe același picior cu ceilalți tineri de rangul său,

Capitolul XIV

*„Precum, când vîntul toamnei din trîmbiță răsună
Plăpînde, uscate frunze dansează și se-adună,
Ori pleava care zboară, din grîne vînturată
De la hambar aiurea, de blînd eter purtată,
La fel și vorba noastră, la-a cerului suflare,
De la o țintă dată, se-abate foarte tare.”*

(Anonim)

vînînd, mîncînd, bînd și jucînd cărți laolaltă cu ei.

E adevărat că ținînd la stăpînul lui prietenii acestuia se străduiau să-l facă pe John să accepte daruri de la ei pe care nu îndrăzneau să le ofere direct stăpînului său. Totuși fiindcă țineau la John și la stăpînul lui John, tinerii s-au gîndit odată cînd erau la o vînătoare, că ar fi o glumă strașnică să-l pună pe John în încurcătură și să-i zădărnicească una din încercările lui.

Cu acest gînd și poate de asemenea ca urmare a unui rămășag, patru sau cinci tineri au sosit pe neașteptate la conacul prietenului lor care se afla în apropierea unui sat. Ei potriviseră să ajungă tocmai înaintea mesei – socotind că e bine să-i dea un răgaz lui John ca să-și pună în funcțiune firea-i născocitoare – și trecînd pe lîngă slujitorul uluit au intrat în salon spunînd o povestire inventată ca să-și explice sosirea neașteptată și întrebîndu-l pe prietenul lor dacă le-ar putea da ceva de mîncare. Tînărul îi primi cu brațele deschise și cu dragă inimă, iar cît privește masa le spuse că asta-i treaba lui John. Fiind chemat, slujitorul primi poruncă din partea stăpînului să pregătească ceva de mîncare pentru oaspeții neașteptați; acesta fără să-și cîntească un mușchi de pe față promise să îndeplinească porunca. Oaspeții erau foarte curioși, și probabil și lordul, cum avea să-și țină John promisiunea. Cei mai nerăbdători aruncaseră o ochire în bucătărie și nu văzuseră nimic care ar fi putut face ca promisiunile lui Major Domo să se îndeplinească. Cu toate acestea, de cum sosi vremea mesei John le puse în față o pulpă de vacă, fiartă cu legume, suficient pentru toți cei de față și făcîndu-i pe aceștia să piardă rămășagul împotriva lui John. Explicația era aceeași ca și în calul lui Caleb Balderstone. John furase oala cu mîncare a unui sătean mai bogat și o dusesese la casa stăpînului său, lăsîndu-l pe proprietar și pe prietenii săi să mănînce doar pîine cu brînză, ceea ce, după cum spunea John „era prea bun pentru ei”. Teama de a-i supăra pe atîția oameni de neam îl făcu pe cel păgubit să tacă din gură, iar după aceea fu răsplătit pe tăcute nu se știe de cine, în așa fel încît toată lumea socoti întîmplarea drept o glumă bună. În Anglia sau chiar în alte părți din Scoția poate că acum lucrurile n-ar mai fi fost luate atît de ușor. (N.A.).

L-AM LĂSAT PE CALEB BALDERSTONE în

culmea gloriei culeasă de pe urma multelor sale fapte închinare apărării cinstei neamului Ravenswood. După ce isprăvisese de tocmit și dichisit bucatele pe tipsii. Steiul Lupului nu mai văzuse așa masă îmbelșugată din ziua praznicului răposatului lord. Nimeni nu-i mai putea ajunge nici pînă la călcîie fericitului slujitor în vreme ce „decora” masa cu o față curată și orînduia pe ea vînatul și păsările fripte, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire să vadă pe stăpînul și pe oaspeții săi cum nu le vine să-și creadă ochilor; iar Lockhard în acea seară fu din belșug miluit cu o sumă-ntreagă de istorisiri mai mult sau mai puțin vrednice de crezare, despre slava din bătrîni a Steiului Lupului și puterea lorzilor săi în ținut.

— Supușii nici nu îndrăzneau să ridice glasul precum că un vițel ori un miel e al lor pînă nu întrebau pe lordul Ravenswood mai întîi dacă nu binevoiește el să-l primească; și se țineau cinstiți să ceară învoirea sa înainte de a se cununa și multe istorii șugubețe se mai povestesc despre acel drept al lordului cum și despre altele. Și deși în ziua de azi nu mai e ca odinioară, nu e mai puțin adevărat, după cum cred că ați băgat de seamă, jupîne Lockhard, că noi cei din casa Ravenswood ne străduim să ținem trează, făcînd uz cu dreptate și chibzuință de puterea boierească, acea legătură temeinică și convenită între cel mare și supușii săi care uneori pare a cădea în uitare tocmai din pricina acestor vremi dezmațate și vestitoare de pierzanie.

— Mda! mormăi domnul Lockhard; și dacă mi-e îngăduit să vă întreb, domnule Balderstone, răzeșii din satul de colea sînt volnici la atare legătură? Fiindcă trebuie să vă mărturisesc, la castelul Ravenswood, acum aparținînd stăpînului meu, lordul secretar, n-ați lăsat în urmă o turmă prea pașnică de dijmași.

— Ei, jupîne Lockhard, făcu Caleb, uitați că s-a schimbat stăpînirea și că bătrînul lord putea să le ceară și două piei de pe ei, dar că celui nou nu i-ar da nici una. Amarnici și cîrcotași au fost dintotdeauna dijmașii din Ravenswood și greu de trăit cu ei dacă nu află pe pielea lor ce va să zică mîna de stăpîn – și dacă stăpînul dumitale a apucat să și-i pună în cap, toată țara nu-i mai poate pune jos la loc.

— Că bine zici, încuviință domnul Lockhard, și sînd lucrurile așa, cred că cel mai nimerit ar fi să înnodăm ițele unei cununii între tînarul lord și frumoasa noastră domniță care e aici și sir William n-ar face decît

să-nnădească și vechea voastră moșie la mîneca hainei fetei, întregind-o printr-un hocus pocus cu o bucată de la vreun altul, că pentru asta are o minte foarte iscusită.

Caleb scutură din cap.

— Tare bine ar fi ca acesta să fie răspunsul, jupîne Lockhard. Vezi însă că sînt unele vechi profeții cu privire la neamul acesta pe care tare n-aș vrea să le văd împlinindu-se în bătrîna mea viață, care și așa a văzut destule nenorociri.

— Mai lasă-le încolo de profeții, zise confratele său; dacă tinerii se plac, ar face o pereche foarte chipeșă. Dar, ca să rostim tot adevărul, mai e și cucoana care la noi stă pe tron și trebuie să aibă și aici un cuvînt de zis ca și în toate celelalte. Pînă una alta, să închinăm în sănătatea domniilor lor și dacă-mi îngădui am să torn o cupă și cumetrei Mysie din vinul spaniolesc al domnului Girder.

În timp ce slugile se cîsteau în bucătărie, cei din sala cea mare nu o duceau de loc mai rău. De cum Ravenswood se hotărîse în sine să-l primească pe lordul secretar cu toată cîstea ce-i putea da, își făcuse socoteala că trebuie să arate celor de față și o frunte luminată și deschisă, după cum îi stă bine unei gazde bucuroase de oaspeți. S-a spus de multe ori că atunci cînd un om se apucă să joace un rol, sfîrșește de multe ori prin a intra de tot în pielea ce întrupează. După un ceas sau două, Ravenswood se trezi, spre marea lui mirare, că nu mai știe ce să facă pentru ca mesenii să petreacă mai bine, de parcă ar fi fost niște oaspeți dragi și mult așteptați. Cît de tare se datora schimbarea chefului său frumuseții și simplității lui Lucy Ashton, bunăvoinței cu care se supusese situației ei cam neplăcute – cît se datora graiului liniștit și înțelept al lordului secretar, deosebit de dăruit cînd era să găsească vorbe care să-ncînte urechea, îl lăsăm pe cititor să ghicească. Ravenswood însuși nu era nesimțitor nici la una, nici la alta.

Lordul secretar era hîrșit în treburile politicești, frecat pe la Curți și prin cabinete, cunoscător al tuturor chițibușurilor politicii din acei ultimi douăzeci de ani ai secolului al XVII-lea, atît de bogați în schimbări și evenimente. Putea vorbi din cele ce știa chiar el despre oameni și lucruri în așa fel încît să cîștige ascultarea mesenilor și stăpînea acel meșteșug subțire de a-l convinge pe ascultător că vorbește fără umbră de fereală sau gînd ascuns, fără ca de fapt să spună vreun cuvînt care să-l lege prin ceva. Ravenswood, în ciuda părerilor și pricinilor sale bine întemeiate de a-i purta pică, simțea în același timp că și petrece și învață ascultînd de la

el, iar lordul secretar ale cărui simțuri lăuntrice îl împiedicaseră la început să-și ducă la bun sfârșit strădaniile de a se face plăcut, își recîștigase acum limba dulce, curgătoare și nestînjănită a unui avocat de prima mîină.

Fiica sa nu vorbea prea mult; ea zîmbea doar; dar atît cît spunea arăta o blîndețe supusă și o dorință de a-i bucura pe alții care, pentru un om mîndru ca Ravenswood, era mai încîntătoare decît cel mai strălucit spirit. Mai ales el nu putea să nu observe că, fie din recunoștință, fie din cine știe ce altă pricină, el însuși, în sala cea goală și despuiată, avea parte de tot atîta respectuoasă cinstire din partea oaspeților ca și atunci cînd ar fi fost înconjurat de cele mai strălucite odoare și bogății întovărășind primirea unor oaspeți după înaltul său rang. Toate neajunsurile trecură neobservate sau dacă se băgă de seamă vreo lipsă era tocmai pentru a prețui ingeniozitatea cu care Caleb o înlocuise. Cînd zîmbetul nu se putea stăpîni, înflorea vesel și binevoitor, adesea întovărășit de vreun compliment meșteșugit, arătînd cît de mult prețuiesc oaspeții pe nobila lor gazdă și cît de puțin le pasă de strîmtoarea care îi înconjoară. Și nu știi dacă nu cumva orgoliul de a se fi ridicat prin merite proprii deasupra prigoanei sorții și lăudat ca atare de alții, nu avea și el un cuvînt de spus în inima trufașă a Domnului Ravenswoodului, alături de vorbirea tatălui și frumusețea lui Lucy Ashton.

Sosi și ceasul odihnei. Lordul secretar și fiica sa se retrăseseră în apartamentele lor, mai ca lumea „decorate” decît ar fi fost de așteptat. De fapt, la treburile casei, Mysie fusese ajutată cu acest prilej de o cumătră din sat care-și făcuse drum la castel într-o expediție de recunoaștere, dar fusese făcută prizonieră de Caleb și osîndită la caznele domestice ale acelei seri. Așa se făcu că, în loc să se ducă acasă și să povestească despre rochia și înfățișarea domniței, se trezi silită să muncească de zor la treburile gospodărești de la Steiul Lupului.

După obiceiul timpului, Domnul Ravenswoodului îl duse pe lordul secretar pînă în camera de dormit, urmat de Caleb care așază pe masă, cu ceremonia potrivită unor torțe de ceară albă, două luminări de seu, din cele pe care numai țărani le foloseau pe atunci, aninate cu chiu cu vai în niște clești de sîrmă, în chip de sfeșnice.

Dispărînd o clipă, se înturnă de îndată purtînd două oale de lut (porțelan nu prea foloseau, explică el, de cînd nu mai trăia cucoana), una

plină cu vin sec, cealaltă cu rachiu¹. Vinul, declară el în ciuda putinței de a cerceta și adevăra acest lucru, zăcuse douăzeci de ani în pivnițele castelului, deși nu se cădea să se laude în fața domniilor-lor; rachiuul – era licoare cunoscută, dulce ca miedul și tare ca Samson – și le rămăsese din vremea marelui ospaț la care bătrînul Micklestob căzuse răpus în capul scărilor de mîna lui Jamie Jenklebrockie, în apărarea onoarei slăvitei doamne Muirend, înrudită oarecum cu familia; dară...

— Ca s-o scurtăm, jupîne Caleb, zise lordul secretar, poate-mi faci cinste și cu un ulcior cu apă.

— Ferească Domnul ca o luminată față să bea apă sub acoperișul nostru, se scutură Caleb, aducîndu-ne astfel o mare ocară.

— Dară, poate oaspetelui nostru îi vine chef de apă, zîmbi Domnul, și cred că poți să-i faci pe voie; căci, dacă nu mă înșel, s-a băut apă aici, încă nu de mult, ba chiar cu mare poftă.

— Sigur că da, dacă domnia-sa are chef de apă, zise Caleb; și, reintrînd cu o cană cu apă limpede: – Greu să găsești apă mai bună ca aceasta din fîntîna de la Steiul Lupului, dară...

— Dară, să-l lăsăm pe lordul secretar să-și vadă de odihnă în această

¹ Se obișnuia odată să se pună bere, vin sau altă băutură tare în odaia unui oaspete de seamă pentru a-i potoli setea în caz că omul se trezește peste noapte, ceea ce, ținînd seama de excesele ospitalității acelor vremuri, se întîmpla adesea. Autorul a întîlnit multe exemple mai demult și în familiile de modă veche. Poate că nu e doar o născocire vorba care spune:

*„Nevasta și cu mine ne-am culcat
Și doua șipuri pus-am lîngă pat;
Cînd ne-am trezit, de dușcă le-am și dat...
Ce ziceți de nevastă și de-un așa bărbat?”*

Se mai spune că în Teviotdale, în casele vechi și de neam, presbiteriene după credință, se punea și o Biblie alături de ulciorul cu bere. Odată, în apropierea unui castel s-au întîlnit mai multe fețe bisericești care au fost chemate să petreacă noaptea sub acoperișul aceluia castelan. După moda timpului șapte din oaspeți au dormit într-o cameră mare, un fel de baracă, folosită în astfel de prilejuri. Feciorul a avut grijă să aducă fiecăruia cîte o Biblie și un ulcior cu vin. După ce s-au sfătuit un timp, se spune că l-au chemat pe fecior și i-au spus: „Dragă prietene, știi că atunci cînd sîntem împreună cel mai tînăr dintre noi citește cu voce tare un fragment din Sfînta Scriptură pentru ceilalți; drept care nu avem nevoie decît de o Biblie; ia-le înapoi pe celelalte șase, iar în locul lor mai adu șase ulcioare cu bere.”

Acest sfînt sinod s-ar fi potrivit cu pustnicul înțelept al lui Johnson care i-a răspuns învățăcelului doritor să afle care-i calea adevărată spre fericire cu versul celebru: „Hai, flăcăule, și bea o dușcă”. (N.A.).

sărmană cămară a noastră, grăi Domnul Ravenswoodului, întrerupându-l pe guralivul său servitor care, întorcându-se către ușă cu o plecăciune adâncă, se pregăti să-l conducă pe stăpînul său afară din tainiță.

Lordul secretar îl opri însă pe loc pe gazda sa.

— Am doar o vorbă să-i spun Domnului Ravenswoodului, domnule Caleb, și cred că nu e nevoie să-l mai aștepți.

Cu încă o plecăciune, mai adâncă decît prima, Caleb se retrase, iar stăpînul său rămase neclintit așteptînd să vadă, nu fără oarecare îndoială, ce avea să-i mai aducă nou acea seară și așa încărcată de felurite întîmplări neașteptate.

— Doamne al Ravenswoodului, cuvîntă sir William Ashton, întrucîtva stîngenit, nădăjduiesc că nu ați uitat legea creștinească ce nu îngăduie să lăsăm soarele să apună fără ca mînia noastră să se fi stîns înaintea lui.

Domnul roși, răspunzînd că „nu avusese nici un prilej în acea seară ca să se silească a asculta de îndatorirea sa creștinească”.

— Eu aș fi spus dimpotrivă, grăi oaspetele, ținînd seama de multele pricini de neînțelegere și judecată care s-au iscat mai ades decît ar fi fost nevoie ori de dorit între răposatul preacinstit lord și mine însumi.

— Aș dori, domnule, spuse Ravenswood cu pieptul zbătîndu-i-se de patimă stăpînită, ca pomenirea acelor împrejurări să se facă oriunde într-altă parte decît sub acoperișul părintelui meu.

— Poate că altădată m-aș fi rușinat de această dreaptă muștrare, spuse sir William Ashton, dar acum trebuie să termin ce am de spus. Am suferit prea mult în sinea mea din pricina falselor considerațiuni care m-au împiedicat să stăruiesc din toată inima asupra unui lucru pe care l-am cerut în multe rînduri, o întrevvedere personală cu tatăl dumneavoastră — multă supărare în inima sa și a mea ar fi putut fi astfel scutită.

— E adevărat, zise Ravenswood după oarecare cugetare; l-am auzit pe tata spunînd că ați cerut să-l vedeți în persoană.

— Am cerut, dragă Doamne? Așa e, dar ar fi trebuit să mă fi rugat, să fi cerșit, să fi căzut în genunchi. Ar fi trebuit să sfișii vâlul cu care anumite persoane interesate ne zăbrăniseră ochii și să mă fi arătat așa cum sînt cu adevărat, dornic a mă despărți de o parte din drepturile ce mi se cuvin pentru a ogoi simțiri firești, ca cele ce trebuie să fi încercat părintele dumneavoastră. Doar atît poftesc să-ți spun tînerule prieten, căci așa voi să te numesc, că dacă tatăl dumneavoastră și cu mine am fi petrecut atîtea ceasuri cîte ne-a îngăduit azi nouă soarta, poate că ținutul

s-ar mai fi bucurat încă de viața unei flori a vechii nobilimi, iar eu aş fi fost cruțat de durerea de a mă despărți vrăjmaș de un om a cărui fire am admirat-o și am cinstit-o atât de mult.

Cuvîntînd așa, își duse batista la ochi. Ravenswood era și el mișcat dar așteptă în tăcere să vadă cum se va desfășura mai departe această nemaipomenită întîlnire.

— E bine și se cade, continuă lordul secretar, să afli că au fost multe pricini între noi pe care, deși am crezut de cuviință să le închei prin legiuiri judecătorești care să-mi sfințească drepturile, nu le-am dorit niciodată aduse dincolo de hotarele dreptății.

— Domnule, spuse Ravenswood, nu cred că e necesar să mai prelungim această discuție. Vă bucurați – ori vă veți bucura în tihnă de cele ce legea v-a dat sau vă va da; nici tata și nici eu nu am fi primit ceva care să semene a milostenie.

— Milostenie? Nu – mă înțelegeți greșit, nu se lăsă secretarul; sau mai degrabă se vede că nu sînteți avocat. Legea poate să garanteze un drept pe care l-a găsit întemeiat și totuși un om de onoare să nu se poată folosi de el în unele cazuri.

— Îmi pare rău de aceasta, *my lord*, zise Ravenswood.

— Nu, nu, i-o întoarse oaspetele său; grații ca un curtean fraged care-și lasă inima s-o ia înaintea cugetării. Mai sînt multe lucruri încă de lămurit între noi. Va puteți oare minia pe mine, un bătrîn dornic de pace și aflat în castelul unui tînăr care a salvat viața fiicei mele și pe a mea, că sînt dornic, cu adevărat dornic și le încheiem în felul cel mai larg și deschis cu putință?

În timp ce vorbea, bătrînul apucase mîna moale a Domnului Ravenswoodului și o ținea strîns, împiedicîndu-l astfel, oricare îi va fi fost hotărîrea la început, să facă altceva decît să încuviințeze din cap.

În cele din urmă, dorind noapte bună oaspetelui, Ravenswood amîină alte vorbe pînă a doua zi, în zori.

Tînărul se îndreptă cu pas pripit spre sala cea mare unde avea să-și petreacă noaptea și o vreme o străbătu în lung și în lat cu neastîmpăr tulburat. Dușmanul său de moarte era sub acoperișul său și totuși simțămintele lui nu erau nici cele ale unui vrăjmaș feudal, nici ale unui bun creștin. Simțea că nu poate să-l ierte, nici să-și urmeze răzbunarea, ci că amestecă în mod josnic și necinstit dușmănia față de tată cu slăbiciunea pentru fiică. Se blestemă pe sine în timp ce măsura odaia în lumina palidă a lunii și în sclipirile roșietice ale focului muribund.

Deschise și închise cu violență obloanele, neștiind nici el dacă dorește sau urăște aerul proaspăt.

În cele din urmă când torentul patimii se revărsă trecînd de marginile primei turbări, se lăsă să cadă pe un scaun, gătindu-se pentru odihna de noapte.

„Dacă, în fapt — acestea erau gîndurile mai ogoite care urmează primei pasiuni furtunatice — dacă, în fapt, omul acesta nu dorește mai mult decît legea însăși i-a dat, dacă e gata să-și drămuiască și drepturile căpătate ca dreptatea să nu aibă de suferit, care ar fi pricina de supărare a tatălui meu? Care ar fi a mea? Cei de la care ne-am cucerit noi fostele avuții au căzut sub fierul strămoșilor noștri, lăsînd vieți și moșii cuceritorilor; noi înșine ne aplecăm grumajii sub povara legii, prea puternică acum pentru cavalerii Scoției. Să ducem deci tratative cu biruitorii de o clipă, ca și cum am fi asediați în fortăreața noastră și fără nădejde de scăpare. Omul acesta poate fi altfel de cum l-am crezut eu; iar fiica lui — dar m-am hotărît să nu mă mai gîndesc la ea.”

Și înfășurîndu-se în mantie, adormi și o visă pe Lucy Ashton pînă cînd prima geană de lumină se strecură prin obloane.

Capitolul XV

*„Noi, pămîntenii văzînd prieteni, neamuri
În gheara sorții, nu dăm ajutor
Spre a-i scăpa, ci mai degrabă vrem
Să-i afundăm din ce în ce mai rău;
Ți-o spun, cu tine tot așa făcut-am;
Acuma însă, cînd te văd că scapi
Putea-voi și chiar voi să te ajut”.*

(Un chip nou de a plăti datorii vechi)

LORDUL SECRETAR LUĂ CU EL, în culcușul mai tare decît cel cu care era deprins, aceleași gînduri ambițioase și îndoieli politicești care ar fi alungat somnul și din puful cel mai moale așezat vreodată sub oasele unui om de stat. Pasămite prea de multă vreme își minase barca printre curențele și fluxurile schimbătoare ale vremurilor ca să nu le adulmece burzuluiala din timp cîrmind iute în direcția vîntului prielnic ca nu cumva să-l dea peste cap vreo furtună. Tocmai plămada însușirilor precum și firea-i fricoasă născută din ele îi făcuse spinarea mlădioasă ca cea a bătrînului conte de Northampton, cel uns cu toate unsorile, care mărturisea că nici o vijelie nu l-a smuls din țărîna-i roditoare, din vremea lui Henric al VIII-lea pînă la domnia Elisabetei, doar fiindcă era clădit din neamul salciei, nu al stejarului. Aceasta și fusese politica lui Sir William Ashton, în toate împrejurările, anume să pîndească schimbările ce se vesteau în zarea politicii și înainte ca încheștarea să se fi înăsprit să-și lege interesele de cele ale partidei cu mai mulți sorți de izbîndă. Firea sa de om care se dă după vînt era prea bine cunoscută și-i atrăsese disprețul capilor mai cutezători ai ambelor partide din țară. Dar însușirile sale se dovedeau demne de luat în seamă și folositoare, iar cunoașterea legilor era la mare preț; atîrnînd atît de

greu în cumpăna celorlalte scăderi încît cei de la putere erau bucuroși să-l folosească și răsplătească deși fără să-i arate încredere sau respect adevărat.

Marchizul de A. făcuse tot ce-i stătuse în putință pentru a schimba miniștrii Scoției și urzelile-i fuseseră atît de iscusit țesute și atît de prielnic întocmite, încît se părea că nu-i departe de izbîndirea planurilor sale. Cu toate acestea, nu se simțea nici destul de puternic, nici destul de încrezător în sine ca să nu se gîndească să cîștige oșteni noi sub steagul său. Sir William Ashton nu era un om de lepădat și ademenirea lui avea rosturile ei, așa că un prieten, bun cunoscător al stării și caracterului lordului fu însărcinat cu politiceasca schimbare la față a acestuia.

Cînd nobilul nostru sosi la castelul Ravenswood într-o vizită a cărei țintă adevărată era ascunsă cu grijă sub pulpana unor complimente curtenitoare, îl află pe lordul secretar cuprins de mari temeri pentru pielea sa din partea Domnului Ravenswoodului. Vorbele sibilei oarbe – bătrîna Alice – neașteptata apariție a Domnului, în arme, în împrejurimile castelului său, la scurt timp după ce i se arătase primejdia dinspre partea lui; răspunsul rece și trufaș primit la mulțămirile îmbelșugate ce-i adusese pentru binevenitu-i ajutor, toate acestea făcuseră o puternică impresie asupra cugetului său.

De cum trimisul marchizului adulmecă din ce parte bătea vîntul, începu să samene temeri și îndoieli de alt soi, nu mai puțin socotite pentru a-l tulbura pe lordul secretar. Vru să știe de pildă, cu interes prefăcut, dacă înfățișările la întortocheata pricină avută cu Ravenswood erau încheiate în fața Curții ori mai era vreun drept la apel. Lordul secretar zise că da, dar curiosul nostru era vulpe prea bătrînă și le știa pe toate ca să se lase dus cu vorba. Drept care îi arătă, cu dovezi ce nu puteau fi date la o parte, că cele mai multe din plîngerile care se judecaseră în favoarea sa și împotriva neamului Ravenswood puteau fi, prin Tratatul de Unire, rejudicate de Camera Lorzilor, Curte de Judecată pentru care lordul secretar nutrea o adevărată groază. Calea aceasta putea fi luată acum în loc de apel la vechiul parlament scoțian fiind numită de lege „protestare pentru remediere prin lege”.

Lordul secretar, după ce nu voise multă vreme să recunoască precum că o asemenea cale ar fi legiuită, fu silit, în cele din urmă, să se mîngîie cu gîndul că poate tînărul Ravenswood nu-și va afla prieteni în parlament cărora să le dea mîna să răstoarne o pricină cu atîta greutate.

— Nu vă legați în asemenea speranțe deșarte, grăi vicleanul său

prieten; nu e peste putință ca la prima sesiune a parlamentului tînărul Ravenswood să afle mai mulți amici și mai multă bunăvoință decît domnia-voastră.

— Place-mi-ar s-o văd și pe asta! exclamă disprețuitor lordul secretar.

— Și totuși, astfel de lucruri s-au mai văzut și pînă acum în vremea noastră. Mulți din cei care azi se află la cîrma țării acum mai cîțiva ani se ascundeau să-și scape pielea; și mulți din cei care acum mănîncă din talere de argint erau gata să înfulece chiar și terci fără cel mai mic moft; după cum multe capete trufașe s-au plecat pînă la pămînt în scurtă vreme. *Sfîșietoarea stare a supușilor scoțieni* de Scott din Scorstarvet, memorii curioase al căror manuscris mi l-ai arătat, a devenit și mai sfîșietoare în vremea noastră.

Lordul secretar răspunse printr-un suspin adînc, arătînd că „schimbările acestea nu erau lucru nou pentru Scoția, ele fiind pomenite cu mult înaintea autorului satiric de care amintise. Mulți ani se scurseseră de cînd Ferdun citase ca pe un proverb vechi: „*Neque dîres, neque fortis, sed nec sapiens Scolus, proedominante invidia, din durabit in terra*”¹

— Să fii sigur, iubite prieten, veni răspunsul, că pînă și multele slujbe ce-ai adus statului ori adîncă ta știință într-ale legilor nu te vor putea scăpa ori ocroti moșiile dacă marchizul de A. intră cu tabăra sa cu tot în parlamentul englez. Știi că răposatul lord Ravenswood i-a fost aliatul cel mai apropiat, soața sa coborînd într-a cincea spiță din lordul Tillibardine; și nu am nici o îndoială că o să-l ia în brațe pe tînărul Ravenswood ca fiind buna sa rubedenie de neam ales. Și de ce nu? Domnul e un tînăr plin de viață și neastîmpăr, putînd prea bine să se folosească atît de limbă cît și de brațu-i; unul ca el găsește mulți prieteni. printre cei de-o seamă, nu cei de teapa acelor Mephiboshethi neînarmați și neputincioși, povară pentru oricine i-ar lua alături. Dacă e așa, și pricinile lui Ravenswood sînt aduse în fața Camerei Lorzilor, să vezi că marchizul o să-ți vină de hac.

— Urîtă răsplătă ar fi, zise lordul secretar, pentru lunga mea slujbă pentru țară și pentru adîncul respect ce a avut de cînd mă știu pentru luminata persoană și familie a lordului.

— Sigur că așa e, încuviință trimisul marchizului, dar zadarnic ați privi îndărăt la binele făcut și trecută cinstire, *my lord* – slujbele de acum

¹ Nici bogatul, nici puternicul, ba chiar nici înțeleptul Scotus nu va dăinui pe pămînt, invidia fiind atotstăpînitoare (lat.).

și neîntârziată dovezi de prețuire așteaptă pe vremurile astea nestatornice un om ca marchizul.

Lordul secretar înțelese acum unde bătea prietenul său, dar fiind din fire nepripiț, se feri să dea un răspuns hotărât.

Nu putea ști, zise el, ce-ar avea de găsit marchizul la unul ca el, cu însușiri atât de neînsemnate, care nu-i stătuse nicicând gata la poruncă, fără să-și uite ori să dea la o parte datoria pentru rege și țară.

Nesupunând astfel nimic, dar pârînd că spune totul, căci porțița ce lăsase era menită să acopere toate cîte s-ar fi putut mai tîrziu să le socoată cu folos a trage prin ea, sir William Ashton schimbă vorba, nelăsînd ca treaba cu pricina să mai fie adusă în discuție. Așa că oaspetele plecă, fără să-l fi putut face pe bătrînul vulpoi în ale politicii să se lege în vreun fel ori să făgăduiască vreo purtare anume în viitor, dar sigur totuși că i-a stîrnit temerile întrucîtva, așezînd temelia pentru alte și mai amănunțite negocieri.

Cînd îi povesti marchizului ce vorbise, amîndoi ziseră că nu e bine să îngăduie lordului secretar să se culce pe urechea cealaltă zicînd că primejdia a trecut, ci că dimpotrivă, trebuie năpădit cu noi pricini de îngrijorare, mai ales pînă la întoarcerea soției sale. Ei știau prea bine că fiind ea mîndră, răzbunătoare și despotică, era în stare să-i insuflă curajul care-i lipsea – că domnia-sa era strîns și pentru veci legat de partida la putere cu care ținea corespondență deasă și că ura, fără să se teamă, familia Ravenswood (a cărei noblețe mai de veche viță umbrea proaspăta mărire agonisită de bărbatul ei), într-atît încît ar fi fost gata să primejduiască propriile lor interese doar-doar să-l zdrobească de tot pe dușmanul său.

Dar lady Ashton lipsea acum. Treaba care o ținuse atîta vreme la Edinburgh, o mînase pînă la Londra, în nădejdea că ar putea face ceva să mai pună bețe-n roate intrigilor marchizului la curte; căci se avea bine cu faimoasa Sarah, ducesa de Marlborough, cu care se asemăna destul de mult. Era de trebuință deci ca soțul său să fie strîns cu ușa înainte ca ea să se întoarcă; și ca un pas pregătitor, marchizul scrisese Domnului Ravenswoodului acea carte de care am pomenit mai înainte, ticluită cu mare grijă, lăsînd la voia celui ce-o trimisese dacă să pună la inimă ori să dea ia o parte interesele rudei sale după cum îi va fi venit bine pentru planurile sale. Oricît de puțin înclinat ar fi fost marchizul, ca fiind curtean și dregător, să se lege la ceva ori să-și asume rolul de protector, neavînd de fapt mare lucru de dat sau apărut, trebuie să spunem spre

cinstea lui că inima îl îndemna mai degrabă să-l aibă pe Ravenswood ca prieten, folosinduse în același timp de numele lui pentru a-l băga în sperieți pe lordul secretar.

Cum trimisul care purta scrisoarea trebuia să treacă pe lângă conacul lordului secretar, fusese bine învățat ca în satul de sub poala castelului, calul sa-și piardă o potcoavă și ca, în vreme ce potcovarul vedea de ea, să se arate mîhnit de această zăbavă și în focul nerăbdării, să lase să se înțeleagă că are asupra sa carte de la marchizul de A. către Domnul Ravenswoodului, într-o pricină de viață și moarte.

Știrile, umflate, cum se întîmplă adesea, fură cu grăbire aduse din toate părțile la urechile lordului secretar, fiecare vestitor stăruind asupra grabei solului și a timpului nemaipomenit de scurt în care făcuse călătoria. Dregătorul, neliniștit, ascultă fără să scoată o vorbă; dar în taină Lockhard primi poruncă să-l pîndească pe trimis la întoarcere, să-i țină calea în sat, să-l îndemne la băutură dacă s-ar putea, să folosească toate mijloacele, drepte sau strîmbe, pentru a afla ce cuprinde cartea al cărei purtător fusese. Cum însă vicleșugul fusese bănuit, omul apucă pe alt drum, depărtat, scăpînd de cursa ce-i fusese întinsă.

După ce-l așteptaseră zadarnic o vreme, domnul Dingwall primise poruncă să iscodească printre mușteriii de la Limanul Lupului dacă vreun trimis al marchizului de A. ajunsese cu bine la castelul învecinat. Asupra faptului nu mai rămase în curînd nici o îndoială; deoarece Caleb trecuse prin sat într-o dimineată pe la cinci să ceară cu împrumut „două câni cu bere și o scrumbie” pentru masa trimisului care, bietul de el, zăcuse după aceea o zi și o noapte la hanul lui Luckie Sma'trash, aplecîndu-i-se de „pește sărat și bere acră”. Așa că schimbul unor știri între marchiz și ruda sa mai nevoiașă, pe care sir William Ashton îl socotise mai înainte drept o gogoriță, era dovedit cu prisosință.

Neliniștea lui sir William Ashton crescuse din ce în ce mai mult. De cînd cu Revendicarea Drepturilor, mulți ceruseră voia de a merge dincolo de hotărîrile Curții Civile și de a căuta dreptate la parlament, care pînă atunci fusese socotit nepriceput, și de multe ori li se primise cererea și lordul avea motivele lui să se teamă dacă în Anglia, Camera Lorzilor se hotăra să judece din nou pricina lui Ravenswood, „pentru remedierea prin lege”; s-ar fi putut să se dea atunci un răspuns nepărtinitor, iar o hotărîre izvorîtă dintr-o dreptate generoasă nu i-ar fi priit atît lordului secretar cît una stoarsă din chițibușurile legii.

Pe urmă, judecînd, spre marea lui greșală, după Curțile de Judecată

pe care le știa el din nefericitele vremuri de dinaintea Unirii Scoției, secretarul se gîdea că și la Înalta Curte unde se va judeca din nou pricina s-ar putea să domnească tot vechea vorbă scoțienească, știută și răsștiută dintotdeauna: „Spune-mi despre cine-i vorba și-ți spun eu cum sună legea.” Lipsa de corupție și părtinire a procedurii juridice englezești era prea puțin cunoscută în Scoția și folosirea ei în acea țară a fost una din binecuvîntările unirii. Dar aceasta era o însușire pe care lordul secretar, trăind sub altă sistemă, nu avea cum să o ghicească. El se gîdea că dacă-și pierde rostul în politică are să piardă neapărat și procesul. Între timp, fiecare știre ce afla înfățișa izbînda uneltirilor marchizului ca fiind de așteptat și lordul secretar începu să se uite primprejur, după un adăpost împotriva furtunii care se vestea. Firea lui fricoasă îl făcu să apuce pe calea învoielilor și a împăciuirii. Povestea cu taurul folosită cu iscusință, se gîdea el, ar putea ușura o apropiere și o împăcare de la om la om între Ravenswood și el însuși. Atunci va afla, de va fi cu putință, cam care crede tînarul că-i sînt drepturile ce i se cuvin și cum plănuiește să și le apere și poate că lucrurile ar putea fi duse la o înțelegere atunci cînd o parte e atît de săracă și alta atît de avută. Dacă se împacă cu Ravenswood poate să-l joace cum vrea el pe marchizul de A. „Și pe urmă, își zicea în sine sa, ar fi o dovadă de filotimie să-l sprijin pe moștenitorul unei familii decăzute; și dacă noul guvern îl ia în brațe cu mare căldură și prietenie, cine știe dacă nu cumva și virtutea mea va fi răsplătită?”

Așa cugeta sir William Ashton, legănîndu-și, ca de obicei, apărarea propriilor lui interese, în dulcea și mincinoasa muzică a aleselor simțiri; și ajungînd în acest punct, închipuirea îl mîna și mai departe, zicînd el că „dacă Ravenswood se alege cu oarecare cin și căutare la stăpînire – și dacă se încheie o cununie care să ne scape de partea cea mai grea a pretențiilor sale cele mai neîndreptățite – fie-sa, Lucy, putea s-o nimerească și mai prost – Domnul ar putea fi repus în drepturi – lordul Ravenswood avea un nume răsunător și căsătoria ar face oricum mai legiuită lăcomia cu care el apucase cea mai mare parte din averea Domnului, făcînd renunțarea la celelalte mai puțin amară pentru acesta.”

Cu toate aceste planuri amestecate și atît de osebite fierbîndu-i în minte, lordul secretar se folosi de mereu reînnoita chemare a lordului Bittlebrains de a veni la conacul său, pentru a fi la cîteva mile doar de Steiul Lupului. Ajungînd la gazda sa, văzu că acesta lipsește de acasă,

dar soața lui nu mai știa ce să-i mai facă să-l mulțumească pînă ce se va întoarce domnul ei. După ce se minună de frumusețea domniței Lucy, porunci să fie scoși copoii la vînătoare anume pentru petrecerea lordului secretar. Acesta se bucură de gîndul care-i venise cucoanei fiindcă îi dădea prilejul să adulmece prin preajma Steiului Lupului, făcînd poate chiar cunoștință cu stăpînul castelului, dacă s-ar fi lăsat ademenit din mohorîtu-i bîrlog de către veselul alai. Lockhard avea porunci anume de a lega prieteșug cu vreunul din cei ce locuiau la castel și am văzut cum și le-a îndeplinit.

Furtuna iscată din senin îi servi pe lordul secretar ca să adîncească fugara lui cunoștință cu Ravenswood mai bine decît s-ar fi așteptat vreodată. Teama de ura tînărului nobil îi scăzuse simțitor fiindcă se credea de neclintit în pretențiile lui legiuite și în mijloacele de a le impune altora. Dar deși își făcea socoteala, cu oarecare dreptate, ca doar împrejurări desperate îi împing pe oameni la fapte desperate, o groază ascunsă, care făcea să-i tremure inima în el, îl cuprinse cînd se văzu închis în posomorîtul turn de la Steiul Lupului; loc parcă anume ales pentru singurătatea și cumplita-i forță, spre a fi martorul unor scene de violență și răzbunare. Apriga primire făcută lor la început de Domnul Ravenswoodului și chinul de a explica gazdei rănite în mîndria ei cine sînt oaspeții care cer adăpost acoperișului său, nu-i micșorară temerile; așa că atunci cînd sir William Ashton auzise poarta cea mare trîntită cu furie, cuvintele lui Alice îi răsunară în urechi: „prea departe împinsese lucrurile cu un neam atît de abraș ca cel al Ravenswoozilor și ei le vor face pe toate la vremea lor.”

Sinceritatea cu care apoi Ravenswood se îngrijea de oaspeții săi pe măsură ce se cunoșteau mai bine, mai alungă presimțirile pe care aceste aduceri-aminte le treziseră, ba mai mult, lui sir William Ashton nu-i scăpase că schimbarea purtării gazdei lor se datora frumuseții și grației lui Lucy Ashton.

Toate aceste gînduri îl năpădiră în clipa cînd rămase singur în camera de taină. Lampa de fier, pereții goi, semănînd mai degrabă a închisoare decît cu un loc de odihnă obișnuit, mugetul răgușit și neîncetat al valurilor ce se izbeau de temelia stîncii pe care era ridicat turnul, îi tulburau și întristau sufletul. Uneltirilor sale se datorau în mare măsură ruina familiei, e drept, dar firea sa era mai degrabă vicleană decît crudă, așa că văzînd cu ochii lui tristețea și jalea ce pricinuiseră îi făcea la fel de rău ca și unei gospodine miloase silite să pună ea însăși mîna pe satîr ca să căsă-

pească orătăniile și mieii pe care a dat poruncă să-i gătească. Însă când se gîndea că n-avea de ales decît ori a-i înapoia lui Ravenswood parte din avut, ori a-l lua ca tovarăș și membru al familiei sale pe moștenitorul unei case scăpătate; se simțea ca păianjenul a cărui pînză, țesută cu atîta migală, e distrusă printr-o singură întâmplătoare mișcare a măturii. Iară dacă se băga prea adînc în aceste încurcături, se năștea o întrebare primejdioasă, pe care mulți soți cumsecade, ispitiri de libertate, și-o pun fără să găsească răspuns mulțumitor: „Ce-o să spună nevasta? Ce-o să spună lady Ashton?” În urmă, ajunse la o încheiere îndărătul căreia se adăpostesc adesea mințile făcute din plămădă mai moale. El se hotărî să vadă ce avea să se întîmple mai departe, să profite de împrejurările care se iveau și să-și potrivească purtarea după ele. Cu aceste gînduri de amîinare și politicească trăgănanare îngădui în cele din urmă minții sale să se odihnească.

Capitolul XVI

„Am la mine un bilețel pentru domnia-ta pentru care te rog să mă ierți. E o ofertă dictată de prietenie și în nici un caz nu-ți va aduce nici o supărare, fiindcă nu doresc altceva decât dreptate pentru amândoi.”

(A fi sau a nu fi rege)

CÎND RAVENSWOOD ȘI OASPETELE său se văzură dimineata, mohoreala pusese din nou stăpînire pe cugetul tînărului. Și el petrecuse noaptea mai degrabă în cugetări decît în odihnă; și dorul său pentru Lucy Ashton căruia nu-i putea pune stavilă avea de luptat cu vrăjmășia ce demult hrănise la sînu-i împotriva tatălui ei. Să strîngă mîna cu prietenie unui dușman al neamului sau, să-l îmbie la culcuș sub acoperișul său, să schimbe cu el politețuri și să-l omenească de parcă de cînd lumea ar fi mîncat pîine și sare la aceeași masă era o rușine la care firea sa trufașă nu se putea coborî fără nici o luptă.

Dar dacă gheața tot se spărsese, lordul secretar era hotărît să nu-i mai dea timp să înghețe la loc. Plănuise de mult să-l amețească și să-i ia ochii lui Ravenswood înfățișîndu-i cu ocolișuri și întortocheri pricinile care le dezbinaseră familiile, gîndind pe bună dreptate că greu i-ar veni unui tinerel cu cașul la gură să descurce firul înțelesului pe care un avocat iscusit îl încîlcea cu bună știință printre conturi și socoteli, declarații, adjudecări, cereri de apropiere, pretenții funciare, embaticuri, vînzări silite, drepturi de prescriere, expirări și cîte și mai cîte. „În chipul acesta, se gîndea sir William, trag spuza pe turta mea arătîndu-mă deschis la suflet și dornic de înțelegere iar cealaltă parte va afla pasămite prea puține foloase din tot ce voi binevoi eu să spun.” Drept care îl luă pe Ravenswood de o parte în firida unei ferești din sala cea mare și întorcîndu-se la cele ce vorbiseră seara trecută zise că trage umil

nădejdea că prietenul său va avea destulă răbdare să-i asculte migălită-i poliloghie menită să înfățișeze cu tot șartul nefericitele împrejurări în care răposatul său părinte se războise cu lordul secretar. Domnul Ravenswoodului roși, dar nu spuse un cuvânt; iar lordul secretar deși nu se bucură, purcese totuși să istorisească basna unei polițe pentru douăzeci de mii de mărci de aur date cu împrumut de tatăl lui către tatăl lui Allan, lord Ravenswood, și tocmai se silea să explice cu tot dichisul chițiбуșurile legale care transformaseră această mare sumă într-un *debitum fundi*¹, când fu întrerupt de către tînăr.

— Nu în acest loc, zise el, vreau să-mi plec urechea la cele ce are de spus sir William Ashton despre lucrurile ce ne dor pe noi. Nu aici, unde tatăl meu a murit de inimă rea pot să ascult cu cumpătare și înțelegere care au fost pricinile amărăciunii sale. S-ar putea să-mi amintesc că sînt fiul lui și să uit de îndatoririle unei gazde. Va veni însă vremea cînd toate aceste pricini vor fi înfățișate într-un loc și într-o adunare unde vom avea amîndoi așijderi slobozenie să vorbim și să auzim.

— Orice ceas și orice loc, răspunse lordul secretar, este la fel de bun pentru cei care nu caută altceva decît dreptatea.

Totuși, stărui el, ca să fim cinstiri, nu era drept să aibă și el oarecari presimțiri cam care ar fi temeiurile pe care Domnul Ravenswoodului punea la îndoială tot șirul de judecăți și înfățișări care fuseseră atît de bine și cu mare și chibzuită știință încheiate de singurele Curți ce aveau căderea s-o facă?

— Sir William Ashton, răspunse Domnul înfierbîntat, pămînturile pe care acum le stăpîniți dumneavoastră au fost dăruite strămoșilor mei pentru slujbele ce le-au făcut cu sabia împotriva năvălitorilor englezi. Cum de ne-au scăpat printre degete printr-un șir de lucrări legalicești care nu sînt nici vînzări, nici ipoteci, nici scoatere la mezat din pricina datoriilor, ci un amestec încurcat și încîlcit din toate acestea – cum de dobînda din fiecă an s-a strîns și s-a adunat peste capete, și cum de n-a rămas colțișor sau ungher descoperit în care legea să nu dea buzna și să-l ciuntească pînă ce dividendele noastre din proprietatea strămoșească s-au topit asemeni unui țurture primăvara – toate acestea le pricepeți mai bine dumneavoastră decît mine. Sînt dornic totuși să cred, judecînd după cît v-ați purtat de deschis și pe față cu mine, că s-ar putea să mă fi înșelat în măsură destul de mare asupra firii domniei-voastre și ca lucruri care

¹ Fond debitor (lat.).

vouă, avocat iscusit și hîrșit în buchea legii v-au părut drepte și cuvenite, să fi apărut înțelegerii mele de necunoscător ca fiind rudă bună cu nedreptatea și împilarea.

— Iar dumneavoastră, iubite Doamne, răspunse sir William, îngăduiți-mi să vă spun că mi-ați fost înfățișat la fel de strîmb și mie. Mi s-a spus că sînteți un tinerel repezit, care se înflăcărează iute și-și pierde sărita din te miri ce, gata să-și arunce spada în cîntarul dreptății și să-și afle ușurarea în acele fapte violente și nevrednice de un nobil, împotriva cărora iscusința celor de la cîrma țării se străduie de mult să ocrotească pe oamenii pașnici din Scoția. Atunci, dacă ne-am înșelat unul asupra celuilalt, de ce să nu vrea tînărul nobil să asculte de bătrînul avocat, măcar pînă ce acesta îi arată de unde s-au iscat neînțelegerile dintre ei?

— Nu, domnia-voastră, răspunse Ravenswood; la Camera Lorzilor, a căror cinste trebuie să fie pe măsura cinului lor¹ – la această Curte de ultim refugiu trebuie să ne înfățișăm amîndoi. Măriții lorzi ai Angliei, părinții regatului, trebuie să hotărască dacă voia lor este ca un neam, și nu cel din urmă între toate, să fie jupuit de averea sa, răsplata iubirii de moșie a mai multor generații, așa cum amanetul unui meșteșugar sărac rămîne în gheara cămătarului din clipa în care ceasul răscumpărării a trecut. Dacă ei se pleacă în fața asprimii apucătoare a creditorului și a cămătarilor care ne rod pămînturile precum moliile un veșmînt, mai rău

¹ Dreptul de a face plîngere în parlamentul scoțian după o hotărîre a Curții Judecătorești, în instanța supremă a Scoției, a fost dezbătut cu multă ardoare înainte de unirea Scoției cu Anglia. El era un privilegiu binevenit pentru supușii de rînd, întrucît judecarea din nou și uneori schimbarea hotărîrii judecătorești de către parlament îi mai ținea în frîu pe judecători, lucru bun și de dorit într-o vreme cînd legiuirea lăsa mult de dorit ca dreptate și integritate.

Membrii Facultății de Avocați (așa se numesc avocații scoțieni) în anul 1674 s-au certat în Curtea de Judecată pentru că au refuzat să renunțe la dreptul lor de a face plîngere în parlament; printr-o procedură foarte arbitrară majoritatea au fost exilați din Edinburgh rămînînd fără clientelă timp de mai mulți ani. După unire li s-a dat dreptul tuturor cetățenilor scoțieni să facă plîngere în parlamentul englez și aceasta a avut fără îndoială drept rezultat formarea celui caracter independent și imparțial cu care se poate mîndri acum Curtea Judecătorească a Scoției.

E ușor de înțeles de ce un avocat de modă veche, ca lordul secretar, se simțea neliniștit cu privire la sentințele care fuseseră în favoarea lui pe te- meiurile legiurilor strict penale și nu voia ca ele să fie aduse în fața unei Curți noi și temute, cunoscută pentru imparțialitate și întotdeauna dornică să facă dreptate.

În edițiile anterioare ale acestei cărți nu se explicase îndeajuns această diferență judecătorească. (NA.)

va fi de ei și de urmașii lor decît de Edgar Ravenswood — mie-mi rămîne sabia și mantia și pot să-mi văd de meșteșugul armelor oriunde sună goarna.

Tocmai isprăvise de rostit aceste cuvinte cu o voce răspicată și totuși tristă, cînd ridicînd ochii îi întîlni pe neașteptate pe cei ai lui Lucy Ashton, care se strecurase lîngă ei nebagată în seamă și luă aminte la privirea ei ațintită asupra lui cu o admirație și o uitare de sine cărora li se lăsase pradă pentru o clipită, uitînd de teama de a fi descoperită. Portul nobil și trăsăturile alese ale lui Ravenswood, înfiorate de trufia nașterii sale și de credința nestrămutată ce-i venea dinlăuntru — mlădierile tulburătoare și blînde ale vocii, starea disperată a averii sale și sîngele rece cu care părea să îndure și să înfrunte soarta-i amară, făceau din el o icoană la care era mult prea primejdios să se închine fecioare și așa prea înclinate să se legene în dulci visări al căror Făt-frumos era tînărul nostru. Cînd ochii li se întîlniră, amîndoi se făcură rumeni ca para focului, vădînd o tulburare puternică și își întoarseră iute privirile.

Sir William Ashton îi urmărise cu mare atenție zicîndu-și în sine: „N-am a mă teme nici de parlament, nici de recurs; am la îndemîna o cale foarte bună de a mă împăca cu acest tînăr iute la mînie în caz că ar deveni prea amenințător. Principalul este în orice caz să evităm cu orice preț să ne angajăm în vreun fel. Am aruncat nada; n-o să tragem undița prea curînd — mai bine să o lăsăm mai moale, s-o putem scoate la nevoie, dacă nu ni se pare că peștele merită să fie prins.”

Făcînd aceste socoteli egoiste și crude asupra presupusei iubiri a lui Ravenswood față de Lucy, el era departe de a se gîndi la durerea pe care i-o putea cășuna tînărului, jucîndu-se astfel cu simțămintele sale, ba nu se gîndea nici la primejdia de a o amesteca și pe fiica lui în mrejele unei pasiuni nefericite; ca și cum tulburarea ei, care nu putea scăpa ochiului său treaz, ar fi fost asemeni flăcării unei lumînări care poate fi aprinsă și stinsă după pofta inimii. Dar providența pregătise o cumplită răsplată pentru acest aprig cunoscător al patimilor omenești, care-și petrecuse viața căutînd foloase doar pentru sine tocmai jucîndu-se iscusit cu patimile altora.

Caleb Balderstone veni acum să le dea de veste că micul dejun e gata; căci în acele zile de belșug, rămășițele cinei ajungeau prea bine pentru prînzișor. Nici cu această ocazie nu uită să-i întîndă lordului secretar, cu o adîncă temenea, o înghițitură dintr-o cupă uriașă împodobită cu foi de pătrunjel și hrean. Și acum își ceru iertăciune că uitase să o servească în

cupa de argint după cum era obiceiul, dar aceasta tocmai era dusă la un argintar din Edinburgh ca să fie aurită.

— Mai mult ca sigur că se află în Edinburgh, zise Ravenswood; dar în ce loc, ori în ce scop, mă tem că nici tu, nici eu nu știm.

— Vai, vai, vai! făcu Caleb nemulțumit, mai e ceva stăpîne – la poartă stă un om de azi de dimineață — nu știu cine-i și ce vrea – oare domnia-voastră are de gînd să-l vadă sau nu?

— Vrea să vorbească cu mine, Caleb?

— O ține una și bună că da, zise Caleb, dar ar fi mai bine să aruncați întîi o privire prin ferestruică înainte de a deschide poarta – n-ar trebui să lăsăm pe fitecine în castel.

— Ce vrei să spui? Crezi că-i un portărel care a venit să mă aresteze pentru datorii? zise Ravenswood.

— Un portărel să vă aresteze pe dumneavoastră pentru datorii și încă la castelul de la Steiul Lupului! Luminata față șuguiește cu bătrînul Caleb azi-dimineață. Totuși, aplecîndu-se la urechea stăpînului, îi șopti în timp ce ieșea afară o dată cu el: – N-aș vrea să-l vorbesc de rău pe omul care poate că-i cinsti; dar în locul dumneavoastră m-aș uita de două ori la insul acesta înainte de a-l îngădui în curte.

Nu era un portărel; nu era altul decît căpitanul Craigengelt, cu nasul roșu cît îi stătuse în putință unui pahar de rachiu să-l zugrăvească, cu pălăria proptită cocoșește pe o sprînceană în vîrful perucii negre, cu sabia la șold și pistoalele în coburi, îmbrăcat cu un costum de călărie înzorzonat cu horbotă cam ponosită – într-un cuvînt întruparea unuia în fața căruia cată să stai în loc dacă-ți spune. Cînd Domnul îl recunosc, porunci să fie deschise porțile.

— Din cîte știi, căpitane Craigengelt, nu sînt pricini atît de arzătoare între domnia-ta și mine care să nu poată fi lămurite și în acest loc. Am oaspeți la castel și vorbele cu care ne-am despărțit ultima oară mă scutesc să te rog să te alături lor.

Craigengelt, deși dăruit cu obraznicie cît să dea și la alții, fu totuși cam descumpănit văzîndu-se luat așa din scurt.

Depart de sine gîndul, zise el, să se poftască în casa Domnului Ravenswoodului – nu făcea decît un serviciu unui prieten de a-i aduce o scrisoare, altfel Domnul Ravenswoodului nu ar fi avut a se plînge că a dat buzna peste el.

— Să nu lungim vorba, domnule, zise Ravenswood, căci aceasta va fi cea mai bună scuză. Cine e nobilul care este atît de norocos încît să te

aibă pe dumneata drept sol?

— Prietenul meu, domnul Hayston din Bucklaw, răspunse Craigengelt plin de importanță și îngîmfare știind că are la spate curajul bine cunoscut al acestuia – care este mînios că a fost tratat de dumneavoastră cu mult mai puțină considerație decît ar fi avut dreptul să aibă și ca atare e hotărît să ceară satisfacție. Am adus cu mine, zise el, scoțînd o bucată de hîrtie din buzunar, lungimea precisă a sabiei sale; iar el dorește să-l întîlniți în tovărășia unui prieten și cu arme egale în orice loc pe o rază de o milă cînd vă voi da eu de știre ca arbitru sau secund din partea sa.

— Satisfacție... Arme egale! repetă Ravenswood care, cititorul își amintește, nu avea nici un motiv să creadă că-l jignise nici cît negru sub unghie pe fostul său tovarăș – pe cuvîntul meu, căpitane Craigengelt, ori ai croit cea mai gogonată minciună care i-a trecut vreodată prin cap cuiva, ori băutura de azi de dimineață a fost cam prea tare. Ce l-ar fi putut face pe Bucklaw să-mi trimită o astfel de solie?

— Pentru asta, domnule, răspunse Craigengelt, mi s-a cerut să vă spun din partea prietenului meu, că pricina este lipsa dumneavoastră de ospitalitate întrucît l-ați dat afară din casă fără nici un rost.

— E peste putință, răspunse Ravenswood; nu poate să fie atît de prost încît să ia nevoia drept o insultă. Și nici nu cred că, știind părerea ce am despre dumneata, căpitane, ar fi trimis un coate-goale, fără nimic de capul lui, să-i împlinească o astfel de dorință, întrucît nu-mi închipui că vreun om de onoare ar vrea să te aibă alături ca secund într-un duel.

— Eu, coate-goale, fără nimic de capul meu! strigă Craigengelt punînd mîna pe săbiuță; dacă cererea prietenului meu nu ar avea întîietate v-aș arăta eu...

— Dumneata n-ai ce să-mi arăți, căpitane Craigengelt. Mulțumește-te cu atît și fă-mi plăcerea să dispari de aici.

— Fire-ar să fie, mormăi certărețul; și ăsta e răspunsul pe care să-l duc la o chemare cinstită la luptă?

— Spune-i lordului din Bucklaw, răspunse Ravenswood, dacă într-adevar ești trimis de el, că atunci cînd îmi va trimite știre despre nemulțumirea lui printr-o persoană potrivită să poarte o astfel de veste între el și mine, fie că mă voi dezvinovăți, fie că voi primi provocarea.

— Atunci, seniore, să rog să-i înapoiați lui Hayston prin mine lucrurile pe care le mai țineți încă aici.

— Lucrurile pe care Bucklaw le va fi lăsat în urma lui, răspunse

Ravenswood, îi vor fi înapoiate prin servitorul meu întrucît nu-mi arăţi nici un fel de dovezi din care să mă încred că într-adevăr vii din partea lui.

— Mă rog, domnia-voastră, zise Craigengelt cu o răutate dospită căreia nici teama de urmări nu-i mai putu pune lacăt – mi-aţi făcut în dimineaţa aceasta un rău cumplit şi o ocară mare, dar mai mult necaz v-aţi căşunat dumneavoastră. Halal castel! continuă el privind împrejur; mai ceva decît un lăcaş de bandiţi unde-i ademenesc pe drumeţi ca să-i jecmănească de avutul lor.

— Nemernic obraznic! strigă Ravenswood ridicîndu-şi bastonul şi apucînd dîrlogii căpitanului, dacă nu pleci fără să mai scoţi o vorbă măcar, am să te ciomăgesc pînă te omor.

La mişcarea pe care o făcu tînărul către el, scandalagiul întoarse frîul aşa de repede, încît era să cadă cu cal cu tot, copitele nenorocitului animal scăpărînd scînteii pe caldarîmul de piatră. Reuşind cu chiu cu vai să-l stăpînească, netrebnicul ieşi pe poartă şi îşi luă picioarele la spinare în direcţia satului.

Întorcîndu-se să plece din curte după acest dialog, văzu că lordul secretar coborîse şi stătuse martor, deşi la o oarecare distanţă cerută de buna-cuviinţă, discuţiei sale cu Craigengelt.

— Am mai văzut undeva chipul acelui domn, zise lordul secretar şi nu de multă vreme, numele lui e Craig... Craig... şi nu mai ştiu cum, nu-i aşa?

— Craigengelt îl cheamă, zise Ravenswood, cel puţin aşa îşi spune acum.

— Craig-în-şbîlt, zise Caleb, facînd un joc de cuvinte cu cuvîntul *craig* care în dialect scoţian înseamnă gît; dacă acum e Craig-în-şbîlt, în curînd o să fie Craig-în-vai-de-el, din cîte pot eu să-mi dau seama – zănaticul are ştreangul scris pe chip şi pot să pun rămăşag pe doi galbeni că o funie straşnică de cînepă tocmai i se împleteşte ca să-i servească drept colan,

— Vă pricepeţi la fizionomii, meştere Caleb, zîmbi lordul secretar; pot să vă asigur că domnul a fost foarte aproape de un astfel de sfîrşit, fiindcă tocmai mi-am adus aminte că, într-o călătorie pe care am făcut-o acum vreo două săptămîni la Edinburgh, l-am văzut pe domnul Craigengelt sau cum l-o mai fi chemînd, dînd socoteală în faţa Consiliului Privat.

— Din ce pricină? zise domnul Ravenswoodului cu oarecare interes.

Întrebarea deschise drum unui subiect pe care lordul secretar era foarte doritor să-l atace cînd va fi găsit o ocazie prielnică, așa că îl apucă de braț pe Ravenswood și îl duse înapoi către sală.

— Răspunsul la întrebarea dumneavoastră, zise el, deși n-are mare importanță, nu e bine să fie auzit și de alte urechi.

Intrînd în sală el îl luă din nou pe Domn într-una din fridele ferestrelor, unde era de crezut că domnișoara Ashton nu va mai veni să le tulbure sfatul.

Capitolul XVII

„Iată-acum un tată Vînzîndu-și fiica-n țări străine. Sau aruncînd-o peștilor, ca Iona, Stihii vrăjmașe spre a liniști”

(Anonim)

LORDUL SECRETAR DESCHISE

vorba făcîndu-se nepăsător foarte, dar pregătînd cu multă băgare de seamă răsunetul pe care discursul său avea să-l aibă asupra tînărului Ravenswood.

— Știi probabil, tînărul meu prieten, că bănuiala este racila obișnuită a acestor vremuri de cumpănă și ne lasă pe cei mai buni și mai înțelepți dintre noi la mîna unor ticăloși descurcăreți. Dacă mai deunăzi mi-aș fi plecat urechea la otrava ce mi-o picura unul dintre aceștia, ori dacă aș fi fost politicianul fără nimic sfînt care m-ai crezut a fi, domnia-voastră, Domnul Ravenswoodului, în loc să fiți liber, slobod a face recurs și a mă chema la judecată după cum vă e placul și pentru a apăra cele ce credeți că sînt ale dumneavoastră de drept, ați fi fost aruncat în castelul Edinburghului sau în altă închisoare a statului; or, dacă ați fi scăpat de acea soartă, ați fi fost silit să vă pribegiți pe meleaguri străine, cu primejdia de a fi judecat ca fugar.

— Seniore, zise Ravenswood, cred ca nu vă arde de glumă cu astfel de lucruri – totuși mi se pare cu neputință să fie adevărat.

— Nevinovăția, zise lordul secretar, e întotdeauna încrezătoare și deși adeseori poate fi iertată, se crede uneori mai puternică decît ea.

— Nu înțeleg, zise Ravenswood, cum siguranța nevinovăției poate fi luată drept încredere vană.

— Sau mă rog, imprudență, zise sir William Ashton, întrucît ne poate duce în greșeala de a presupune că ea este la fel de limpede pentru alții cînd de fapt numai noi putem să jurăm pentru ea. Am cunoscut pe un

ticălos care tocmai din această pricină s-a apărat mult mai bine decât ar fi putut-o face un nevinovat, acuzat de aceleași lucruri. Neavînd cugetul curat care să-l țină tare, omul nostru se străduie să se folosească de toate avantajele pe care legea i le oferă și uneori (dacă sfătuitoarii lui sînt oameni pricepuți), reușește să-i silească pe judecători să-l declare nevinovat. Îmi aduc aminte de faimosul caz al lui sir Coolie Condiddle din Condiddle, care a fost înaintea judecății pentru un furt în timpul tutelei, faptă de care toată lumea știa că se făcuse vinovat și nu numai că a fost achitat, dar a și ajuns să-i judece el pe alți oameni mai cinstiți.

— Cu voia dumneavoastră aș vrea să ne întoarcem la povestea noastră, zise Domnul; mi se pare că ați spus că am avut de suferit de pe urma unei bănuieli.

— Bănuială? A, da... Și vă pot arăta probele; din întîmplare le am la mine; hei, Lockhard...

Slujitorul sau veni în grabă...

— Adu-mi sipețelul cu lacăt, cel pe care ți l-am încredințat ție... Ai înțeles?

— Da, stăpîne.

Lockhard dispăru; și lordul continuă pe jumătate vorbind ca pentru el.

— Cred că am la mine hîrțile... cred că da, fiindcă aveam de gînd să trec prin ținuturile acestea și era firesc să le iau cu mine. Sigur însă le am la castelul Ravenswood... Poate că veți binevoi...

Aici intră Lockhard punînd tașca de piele sau cum se numea pe atunci – cufărașul cu cele de scris – în mîinile stăpînului său. Lordul trase afară una sau două hîrtii pe care era scrisă pîra trimisă Consiliului Privat cu privire la răscoala, după cum era numită, de la înmormîntarea lui Allan lord Ravenswood, și în care se arăta cît se străduise el să reducă la tăcere acuzațiile aduse lui Ravenswood. Documentele fuseseră alese cu grijă așa ca să stîrnească curiozitatea firească a lui Ravenswood, fără să o astîmpere pe de-a-ntregul, scriind totuși negru pe alb că sir William Ashton se făcuse luntre și punte în acea grea cumpănă să joace rolul unui apărător și al unui păstrător al păcii între el și asprele autorități ale acelor vremuri. Punîndu-i sub ochi gazdei sale pricini strașnice de cugetare, lordul secretar se îndreptă către masă și începu să tăifăsuiească un timp cu bătrînul Caleb ale cărui simțiri potrivnice uzurpatorului de la Ravenswood începură să se înmoaie datorită prieteniei ce i-o arăta acesta, și un timp cu fiica lui.

După ce își aruncă privirea pe hîrtii, Domnul Ravenswoodului rămase o clipă sau două cu mîna apăsată pe frunte, pierdut într-o meditație adîncă. Apoi mai citi o dată aceleași rînduri, dornic parcă să descopere în ele un înțeles ascuns sau un semn că fuseseră măsluite, care să-i fi scăpat la prima vedere. După cît se părea, cea de-a doua citire îi întări părerea pe care și-o făcuse la început căci se ridică de pe banca de piatră pe care șezuse și mergînd drept la lordul secretar, îi lua mîna și strîngîndu-i-o puternic îi ceru iertare în mai multe rînduri pentru nedreptatea ce-i făcuse cînd în fapt sir William îl proteguia și îi apăra cîntea.

Curteanul primi aceste mărturisiri mai întîi cu surprindere bine jucată, apoi cu prefăcută căldură. Lacrimi apărură în ochii albaștri ai lui Lucy văzînd această mișcătoare și neașteptata scenă. Să-l vadă pe Ravenswood, mai înainte atît de trufaș și încrîncenat, implorîndu-l pe tatăl ei să-l ierte era o schimbare în același timp surprinzătoare, măgulitoare și mișcătoare.

— Șterge-ți ochii, Lucy, spuse tatăl ei; de ce să plîngi cînd tatăl tău, deși om al legii, se dovedește a fi cîstit și de onoare? Pentru ce să-mi mulțumești, dragul meu prieten, continuă el adresîndu-se lui Ravenswood, domnia ta nu ar fi făcut la fel? Suu cuique tribuere, spuneau romanii, și eu am învățat asta cînd l-am studiat pe Justinian. Și pe urmă nu m-ai plătit și răsplătit de o mie de ori scăpînd viața acestui drag copil?

— Da, răspunse Ravenswood cuprins de remușcări și gata să se învinovătească pe sine; dar binele pe care vi l-am făcut eu nu a fost altceva decît o pornire nestăpînită ca a oricărei ființe necuvîntătoare; felul în care domnia-voastră mi-ați apărat cauza, știind cît de rău gîndesc de dumneavoastră și cît de aprig vă dușmăneam, a fost o faptă înțeleaptă, rod al unei minți bărbătești și deschise.

— Nicidecum! răspunse lordul secretar, fiecare din noi a sărit sau a gîndit după cum îi e felul; domnia-voastră ca un soldat viteaz, eu ca un jude curtean și cîstit. Poate că n-am fi putut să ne schimbăm rolurile — cel puțin în ceea ce mă privește aș fi fost un jalnic Tauridor, dar dumneata, iubit prieten, deși cauza îți e atît de dreaptă, ți-ai fi putut-o apăra poate cu mai puțin meșteșug decît eu, cînd am cuvîntat în fața Consiliului.

— Generosul meu prieten! strigă Ravenswood; și cu acel cuvînt scurt cu care lordul secretar îl cîstise de multe ori, dar pe care el însuși îl

rostea pentru prima dată, îi arătă acestui dușman de moarte întreaga încredere a unei inimi mîndre, dar cinstite. Domnul Ravenswoodului era știut ca un om de bun simț și o minte ascuțită, dar cu o fire neprietenosă, încăpățînată și iute la mînie. Totuși era astfel plămădit încît îndărătnicia i se topea în fața dragostei și recunoștinței; și farmecele fetei, la care se adăugau presupusele servicii ale tatălui, îi șterseră din minte jurămintele de răzbunare pe care le făcuse cu atîta pornire în ajunul înmormîntării tatălui său. Ele fuseseră însă auzite și înscrise în cartea sortii.

Caleb era și el de față la această scenă nemaipomenită și nu putea găsi altă pricină pentru gesturi atît de neobișnuite decît o unire între două case, avînd castelul Ravenswood drept zestre a tinerei fete. Cît despre Lucy, în timp ce Ravenswood se pierdea în fierbinți rugăciuni de iertare pentru nerecunoștința lui, nu putea decît să zîmbească printre lacrimi și, lăsîndu-și mîna în mîna lui, să-și mărturisească, cu voce frîntă, bucuria cu care întîmpina împăcarea deplină între tatăl ei și salvatorul ei. Pînă și lordul secretar era mișcat de felul mîndru și nobil în care tînărul se lepădase de vechea-i dușmănie și se ruga acum de iertare. Ochii lui sclipeau privind pe cei doi tineri care se îndrăgeau vîzînd cu ochii și care păreau făcuți unul pentru altul. Se gîndea cît de sus s-ar putea ridica firea mîndră și cavaleriească a lui Ravenswood în multe împrejurări în care el însuși se trezise „copleșit” – ca să folosim vorba lui Spenser – și ținut în umbra datorită nobleței sale proaspete și firii fricoase. Pe urma, fiica sa, odorul său mult iubit, tovarășul său de joacă, părea croită pentru a trăi fericită alături de un spirit atît de poruncitor ca cel al lui Ravenswood; chiar trupul delicat și fraged al lui Lucy părea să caute sprijinul mușchilor și puterii bărbățești a lui Ravenswood. Și cîteva clipe sir William Ashton se gîndi că o căsătorie între ei n-ar fi cu neputință, ba chiar ar fi de dorit, dar curînd după aceea își reaminti de sărăcia tînărului și de împotrivirea aproape sigură a lui lady Ashton, Nu încape îndoială că simțămîntul trecător de iubire și milă care înflorise în inima lordului secretar încuraja, și nu puțin, iubirea dintre Ravenswood și fiica sa făcîndu-i pe amîndoi îndrăgostiții să creadă că unirea lor ar avea binecuvîntarea lui. El însuși se pare că a recunoscut aceasta cînd, mult timp după tragedia dragostei lor, obișnuia să le spună celor care poșteau să-l asculte, că nu e bine să-și lase inima să treacă înaintea judecății, zicînd că cea mai mare nenorocire a vieții lui s-a iscat dintr-o astfel de vremelnică slăbiciune, care l-a făcut să uite de interese și să încurajeze

simțirile. Trebuie să recunoaștem că dacă așa au stat lucrurile, el a fost mult și aspru pedepsit pentru un păcat atât de mic.

După o pauză, lordul secretar zise:

— Neașteptându-te să mă afli mai cinstit decît gîndeai, ai uitat să mă întrebi despre acest Craigengelt, bunul meu Ravenswood; și totuși numele domniei-tale a fost pomenit și în timpul acelei judecări.

— Nemernicul! strigă Ravenswood; n-am avut de-a face cu el decît pentru foarte scurt timp; și totuși a fost o prostie din partea mea să mă încîrduiesc cu el oricît de vremelnic. Cea spus despre mine?

— Destule, zise lordul, ca să dezgroape toate legiuitele temeri ale unora din înțelepții noștri care de abia așteaptă să-i nenorocească pe oameni pe temeiul unor simple bănuieli sau pîri plătite. Niște prostii, cum că ai fi fost gata să intri în slujba Franței sau a pretendentului la tron, nu-mi amintesc care, dar pe care marchizul de A., unul din cei mai buni prieteni pe care-i ai, și încă o altă persoană, pe care unii l-au crezut cel mai aprig din dușmanii dumitale, s-au împotrivit să le asculte.

— Sînt foarte îndatorat cinstitului meu prieten și totuși... strîngînd mîna lordului secretar —... și totuși sînt mult mai îndatorat cinstitului meu dușman.

— *Inimicus amicissimus*¹, grăi lordul strîngîndu-i și el mîna dar acest domn... acest domn Hayston din Bucklaw... mă tem că sărmanul tînăr... l-am auzit pe individ rostindu-i numele... are sfătuitori foarte răi.

— E destul de vîrstnic ca să-și poarte singur de grijă, răspunse Ravenswood.

— Destul de vîrstnic, poate, dar nu destul de copt la minte, dacă l-a ales pe acest ins drept *fidus Achates*². Tocmai îl turnase, la stăpînire și n-ar fi picat prea bine dacă nu ne-am fi uitat mai degrabă la firea martorului, decît la substanța mărturieii sale.

— Domnul Hayston de Bucklaw, zise Ravenswood, este, cred, un om cinstit și incapabil de un lucru josnic sau necinstit.

— Capabil totuși de multe lucruri necugetate; asta trebuie s-o recunoașteți. Moartea îl va face în curînd stăpînul unei averi frumusele, dacă nu l-a și făcut; bătrîna lady Girnington – o persoană încîntătoare, atîta doar că răutatea ei vestită o făcea nesuferită întregii lumi – a murit probabil. Șase alte moștenitoare colaterale au murit înaintea ei, făcînd-o

¹ Cel mai bun prieten e dușmanul (lat.).

² Credinciosul Ahate (lat.).

din ce în ce mai bogată. Îi cunosc bine moșiile; se află tocmai la hotarul alor mele – mîndră proprietate.

— Mă bucur de asta, zise Ravenswood, și m-aș bucura și mai tare dacă aș fi sigur că Bucklaw își va schimba prietenii și obiceiurile o dată cu averea. Dacă și-a băgat nasul Craigengelt, lucrînd chipurile spre binele prietenului său, nu e a bună cît privește bunul nume de care Bucklaw se va bucura în viitor.

— E o piază rea, fără îndoială, zise lordul, care croncăne a închisoare și spînzurătoare. Dar văd că meșterul Caleb așteaptă cu nerăbdare sa ne întoarcem la micul dejun.

Capitolul XVIII

*„Ascultă-mi sfatul de bătrîn, seniore:
Ramîi; nu te-ncălzi la foc străin;
Mai cald e-al nostru fum ca focul lor.
Acasă hrana-i bună chiar și simplă;
Dulci bunătăți străine-s doar otravă.”*

(Curtezana franțuzoaică)

DOMNUL RAVENSWOODULUI SE

folosi de prilejul de a-i lăsa pe oaspeți să se gătească de plecare ca să facă cele cîteva pregătiri necesare în lipsa sa de la Steiul Lupului. Pentru aceasta avea să stea de vorbă cu Caleb și-l găsi pe credinciosul servitor în chichineața sa prăpădită și plină de funingine, vesel nevoie mare că-i pleacă musafirii și socotind cam cît ar ajunge, gospodărite cu chibzuială, proviziile care rămăseseră neatinse.

— Stăpînul nu prea se-ndeașă la mîncare, slavă Domnului; iar spartul ăla de Bucklaw, care ar fi fost în stare să mestece și calul de sub șa, s-a cărat; har Domnului. Niște urda-vacii și iarba-șarpelui, o îmbucătură, de captură, coala o să fie prea de ajuns pentru stăpîn precum și pentru Caleb. Cît despre masa de prînz n-a mai rămas mare lucru pe ciolane; dar poate că dacă le-aș pîrjoli pe cărbuni... da, da, pe cărbuni o să fie foarte bune.

Biruitoarea-i chibzuială fu întreruptă de Ravenswood care-l înștiință, nu fără o oarecare șovăială, că s-a hotărît să plece împreună cu lordul secretar la castelul Ravenswood, unde va sta o zi sau două.

— Ferească Domnul Dumnezeu! exclamă credinciosul său, făcîndu-se mai alb decît fața de masă pe care o împăturea.

— Și de ce mă rog, Caleb? se miră stăpînul său, ce-ar avea Domnul Dumnezeu cu plecarea mea ca să-i înapoiez vizita lordului secretar?

— Oh, stăpîne! se jelui Caleb, oh, domnule Edgar! Sînt doar o biată

slugă și nu-mi șade bine să vorbesc, dar sînt o slugă bătrîna, l-am slujit și pe părintele și pe bunicul dumneavoastră și-mi amintesc că l-am văzut și pe lordul Randal, străbunicul domniei-voastre, dar asta pe cînd eram copil, ce-i drept.

— Și ce-i cu asta, Balderstone? zise Ravenswood; ce-are a face aceasta cu dorința mea de a răspunde cu cuviință la cuviința unui vecin?

— Oh, domnule Edgar – adică luminate stăpîne! Răspunse majordomul, chiar inima dumneavoastră trebuie a vă spune că nu se cade ca fiul tatălui dumneavoastră să se învecineze în bună înțelegere cu unul ca el – nu se cade pentru obrazul familiei. Și dacă vă înțelegeți să vă dea înapoi avutul vostru, încă i-ați face prea îndestulă cinste să vă uniți cu neamul lui; și n-aș zice ba, căci tînăra domniță e frumoasă și dulce ca un înger. Dar țineți-vă mîndru cu ei... Le știu eu prea bine neamul... Așa o să vă slăvească și ei mai mult.

— Haide, Caleb, acuma tu sari peste cal, îl întrerupse Domnul ascunzîndu-și stînjeneala sub un rîs cam silit; n-ai nimic împotrivă să iau de nevastă fata, dar cu ai ei vrei nici să nu dau ochii măcar... Cum vine asta? Și ce-i cu tine de ești palid ca un strigoi?

— Oh, stăpîne, repetă Caleb, o să rîdeți dacă vă spun; dar Thomas Stihuitarul a cărui limbă nu putea grăi neadevăruri, a rostit o vorbă despre neamul nostru care s-ar putea să se adeverească dacă vă duceți la castelul Ravenswood. O, deie Domnul să nu se împlinească niciodată pînă trăiesc eu!

— Și ce anume, Caleb, zise Ravenswood dornic să ogoiască temerile bătrînului său slujitor.

Caleb răspunse că nu repetase niciodată acea vorbă vreunui muritor – aflate de la un preot bătrîn care-i fusese duhovnic tatălui lordului Allan, pe vremea cînd familia era în credința catolică. „Dar de multe ori, zise el, am căutat să deslușesc înțelesul acelor vorbe și vai mie, nu m-aș fi gîndit că într-o bună zi îmi vor veni pe limbă.”

— Ajunge cu văicăreala și spune-mi mai bine stihurile prostești care-ți umblă prin cap, grăi stăpînul său cu nerăbdare.

Cu voce tremurătoare și alb ca varul de teamă, Caleb bîlbîi următoarele versuri:

*„Cînd ultimul lord Ravenswood va merge-acasă
O fată moartă spre a cere de mireasă
La Apa Știmei calu-și va adăposti*

Și-atuncea neamul lui de-ăpururi va pieri!”

— Cunosc foarte bine Apa Știmei, zise Ravenswood; probabil vorbești de nisipurile mișcătoare dintre turnul nostru și Limanul Lupului; dar nu înțeleg cum un om în toate mințile ar putea să-și adăpostească fugarul acolo...

— Să nu mai spuneți nimănui, stăpîne... Să ne ferească Dumnezeu să aflăm ce vrea să însemne această profeție... Bine ar fi să rămîneți acasă și să-i lăsați pe străini să se ducă singuri la Ravenswood. Ați făcut prea multe pentru ei; mai multe nu se cuvine pentru obrazul familiei.

— Uite ce e, Caleb, zise stăpînul său, îți mulțumesc pentru sfaturile bune ce mi-ai dat; dar cum nu mă duc la Ravenswood să-mi caut mireasă, vie sau moartă, sper să găsesc un adăpost mai bun pentru calul meu decît nisipurile mișcătoare, mai ales că mi-a fost întotdeauna teamă de ele de cînd ceata de dragoni s-a înecat acolo acum zece ani. Tata și cu mine i-am văzut din turn luptîndu-se cu fluxul care înainta, dar s-au pierdut înainte să le poată veni cineva în ajutor.

— Așa le-a trebuit venetecilor ăstora de la miază-zi! izbucni Caleb; ce-au căutat să se fiție prin nisipurile noastre ca să le pună bețe în roate cinstirilor săteni care nu vroiau altceva decît să aducă la mal o picătură, două de rachiu? Cînd i-am văzut vînzolindu-se pe sub nasul nostru, tare le-aș mai fi trimis plocon o ghiulea dintr-unul din tunurile mai mici aflătoare pe creneluri înspre miază-zi. Numai că m-am temut să nu cumva să se facă zob tunul cînd aș fi pușcat din el.

Caleb se stîrnise acum împotriva soldaților englezi, așa că nu-i fu greu stăpînului sau să scape de el și să se întoarcă la oaspeții săi. Totul era pregătit pentru plecare; și cum unul dintre argații, lordului secretar adusese armăsarul lui Ravenswood, călătorii urcară în șa.

După multă trudă Caleb izbutise să dea în lături cele două canaturi ale porții și se proptise acolo străduindu-se ca prin aerul ceremonios și în același timp plin de importanță cu care își îmbătoșase biata sa făptură subțiratică, scofilcită și firavă să împlinească lipsa unui întreg ciopor de portari, păzitori și slugi în livrea.

Sir William Ashton răspunse la adîncă lui plecăciune cu o salutare prietenoasă și aplecîndu-se de pe cal strecură în palma vrednicului sufragiu cei cîțiva galbeni care la vremea aceea erau obolul fiecărui oaspete pe picior de plecare către servitorii din casa unde fusese găzduit. Lucy îi zîmbi bătrînului cu obișnuita ei dragălașenie, îi spuse rămas bun

și îi puse și ea în mînă răsplata cunoscută, cu o grație și cu o blîndețe care i-ar fi cucerit negreșit inima credinciosului bătrîn dacă n-ar fi fost Thomas Stihuitarul și neînțelegerea cu pricina dintre tatăl ei și stăpînul său. Acesta ar fi putut și el spune ca ducele din *Cum vă place*:

„*Mai mult m-ai fi-ncîntat cu fapta asta
De vreun alt tată dacă îmi vorbeai.*”

Ravenswood călărea alături de tînăra domniță, căutînd să-i biruie sfiala și călăuzindu-i cu luare-aminte calul în josul cărării pietroase care ducea spre bărăgan, cînd una din slugi dădu glas din spate că bătrînul Caleb îl strigă să vină înapoi dorind să-i spună o vorbă stăpînului. Ravenswood socoti că ceilalți s-ar mira poate dacă nu s-ar întoarce, deși în sinea lui îl ocări amar pe Caleb pentru că-i purta atîta de grijă; drept care fu silit să-i lase lui jupîn Lockhard plăcuta sarcină pe care o avea în seamă și să gonească înapoi pînă în gura curții. Aici începu cu oarecare încruntare în glas să-l întrebe pe Caleb ce-i venise să facă atîta zarvă cînd bunul servitor îl întrerupsese exclamînd:

— Sst, stăpîne! Sst, și lasă-mă să-ți spun doar o vorbă pe care n-am putut-o grăi în fața oamenilor... Iaca, uite – (și îi îndesă lordului în mînă galbenii pe care de abia îi primise) – iaca trei bani buni... O să aveți nevoie de parale acolo. Nu, nu, nu, să nu spuneți nimic – căci Ravenswood se împotrivea din toate puterile – să nu spuneți un cuvînt, doar atît să aveți grijă să-i schimbați în primul tîrg prin care veți trece fiindcă prea sînt noi-nouți și parcă au un semn și se cunosc.

— Uiți, Caleb, zise stăpînul său silindu-se să-i dea înapoi banii și să-și smulgă frîul din strînsoare – că mi-au mai rămas și mie vreo cîtiva galbeni. Păstrează-i pentru tine, prietene; și încă o dată, rămas bun. Crede-mă că am cît îmi trebuie. Știi prea bine că ai izbutit să faci în așa fel încît șederea noastră aici să nu ne coste mai nimic.

— Bine, atunci, grăi Caleb, aceștia ne vor prinde bine cine știe cînd; să aveți însă îndeajuns, stăpîne, fiindcă acolo trebuie să-i miluiți și pe slujitori și să vă mai rămînă ceva că dacă la o adică vă întreabă careva: „Lord Ravenswood, puneți rămașag pe un galben? Atunci cată să scoateți punga și să ziceți: „Ba bine că nu”; dar băgați de seamă să nu cădeți la învoială la cine știe ce flecușteț și să băgați punga la loc. Și...

— Ajunge, Caleb, trebuie să plec.

— Chiar plecați? întrebă Caleb, slobozind pulpana stăpînului și lăsînd la o parte dăscăleala oftă de țî se rupea inima de jalea lui. – Totuși vreți

să plecați, cu toate cele ce v-am spus despre profeție și despre mireasa moartă și despre nisipurile mișcătoare? – Vai mie! Cu omul încăpățânat nu te poți pune – dacă vrea el să se ducă, dus a fost. Dar păcat de viața dumneavoastră, stăpîne, dacă aveți să vă duceți la vînătoare prin parcul castelului... Băgați bine seama să nu beți de la Fîntîna Fecioarei... S-a dus! S-a dus săgeată pe cărare după ea! Capul familiei Ravenswood și-a pierdut capul ca o biată ceapă pe tocător sub cuțitul meu de bucătărie!

Bătrînul majordom privi îndelung după stăpînul său ștergîndu-și roua care-i izvora din ochi, încercînd să-i deslușească statura falnică printre ceilalți călăreți. „Lipit de calul ei... Parcă ar fi cusut cu ață de oblînc!... Bine zice sfîntul: «Aflați dară că femeia ține în puterea ei pe toți bărbații»; fără această față îngenuncherea casei noastre n-ar fi fost deplină.”

Cu inima grea de tristele prevestiri se întoarse Caleb la treburile sale de la Steiul Lupului de îndată ce nu-l mai putu deosebi pe cel ce era pricina neliniștii sale din grupul de călăreți pe care-i înghițise depărtarea.

Între timp, ceilalți își continuă veselii drumul. O dată hotărît, Domnul Ravenswoodului nu era omul care să șovăie ori să cugete prea mult asupra pasului făcut. El se lăsă pradă plăcerii ce simțea în tovarășia lui Lucy Ashton, arătîndu-se pe atît de vesel și îndatoritor pe cît îi îngăduia firea sa gravă și starea nenorocită a familiei lui. Lordul secretar rămase uimit de puterea lui de pătrundere și de neobișnuitele însușiri ale unei minți luminate de învățătura cărților. Îndeletnicirea și lumea prin care se învîrtea îl făcuseră pe sir William Ashton un judecător priceput al acestor daruri; și știa prea bine cum să prețuiască o calitate care lui îi lipsea cu desăvîrșire – hotărîrea neșovăitoare și nestrămutată a Domnului Ravenswoodului, care părea cu totul străin de îndoială și de teamă. În fundul inimii sale lordul secretar se bucura că reușise să îmblînzească un dușman atît de temut și se gîndea cu plăcere, dar și cu neliniște la marile lucruri pe care tînărul său tovarăș avea să le săvîrșască dacă adierea binevoitoare dinspre partea Curții avea să-i umfle și mai departe pînzele.

„Ce și-ar putea dori mai mult ea, cugeta el cu mintea veșnic întoarsă la împotrivirea lui lady Ashton față de dorințele sale, ce-ar putea nădăjdui mai mult o femeie de la o căsătorie, decît stingerea unei pricini primejdioase și unirea cu un ginere nobil, viteaz, bun și cu rude sus-puse – pe care nici o apă, oricît de mare ar veni ea, n-o să-l dea la fund – puternic tocmai acolo unde noi sîntem slabi, în străbuni și în virtute? Sigur că nici o femeie cuminte nu ar șovăi. Dar vai!”... aici se opri, cugetînd că lady Ashton nu se arătase a fi întotdeauna cuminte, așa cum

înțelegea el vorba asta. „Să alegi cine știe ce boiernaș caraghios din ținutul Merse în locul unui viteaz de neam mare care ți-ar fi lăsat pe tavă moșiile Ravenswoodului – înseamnă să fii nebună!”

Astfel se frământa bătrînul politician pînă ce ajunseră la casa lordului Bittlebrains, unde făgăduiseră dinainte că vor sta la masă și se vor odihni, continuîndu-și călătoria după-amiază.

Acolo fură primiți cu prisos de omenie; și cel mai lingușit fu Domnul Ravenswoodului de către nobilele sale gazde. Adevărul era că lordul Bittlebrains pusese mîna pe titlu pe temeiuri mai mult ghicite decît dovedite a unui meșteșug de a se arăta întotdeauna înțelept cînd de fapt nu era decît un pisălog fără harul vorbirii, a unui nas viclean care adulmeca din vreme schimbările timpurilor și priceperii de a aduce anumite servicii politicești celor care le răsplăteau mai bine. Soția sa și el nu se prea simțeau la largul lor în noile veșminte ale rangului pe care purtarea nu izbutise încă să le facă să se ia pe ei, așa că erau foarte doritori să se lipească și să tragă cu ochiul la cei care se născuseră stăpîni ai unor tărîmuri în care ei se simțeau încă venetici. Slugărnicia lor față de Domnul Ravenswoodului avu urmările dorite, anume că-i spori prețuirea în ochii lordului secretar, care deși nu avea cine știe ce respect pentru meritele lordului Bittlebrains, în general ținea seama, de ascuțimea judecății sale în toate ce erau legate de propriile sale interese.

— Păcat că lady Ashton n-a văzut toate acestea, își zise el în sine-a-i; nimeni nu știe mai bine ca Bittlebrains pe ce parte e unsă pîinea; și se gudură pe lîngă Ravenswood ca javra unui calic pe lîngă o bucătăreasă. Și uite-o și pe cucoană cum își tot împinge în față prăjinile ei de fete să zdrăngăne la virginal¹, de parcă ar spune, poftiți și alegeți. Nici nu se compară cu Lucy, de parca ar fi niște cucuvele alături de o lebădă, așa că n-au decît să-și poarte farmececele tuciiuri pe la alte tîrguri.

Isprăvind de mîncat, călătorii care mai aveau de întins cale lungă, urcară din nou pe cai; și după ce lordul secretar, Domnul Ravenswoodului și toți ceilalți băuseră un păhărel la botul calului, cu licori potrivite după rangul fiecăruia, dădură bice cailor.

Era întuneric cînd intrară pe aleea largă a castelului Ravenswood, o fișie lungă și dreaptă ducînd pînă în fața porții, străjuită de o parte și de alta de ulmi uriași care suspinau în adierea nopții, deplîngînd parcă soarta moștenitorului vechilor lor stăpîni care acum se întorcea pe sub

¹ Clavecîn mic folosit în Anglia secolelor XVI și XVII

umbra lor în cîrdășia, ba aproape în coada alaiului, noului lor stăpîn. Cine știe ce simțăminte de același fel apăsau acum sufletul Domnului însuși. Treptat treptat se cufundase în tăcere și rămăsese mai în urma domniței lingă care se ținuse pînă atunci cu atîta încăpățînire. Își amintea prea bine de vremea cînd, la același ceas al înserării, îl întovărășise pe tatăl său cînd acesta își părăsise pentru totdeauna cuibul de unde i se trăgea numele și titlul. Fațada măreață a bătrînului castel spre care își amintea că-și întorsese adeseori privirea, era atunci „neagră ca un zăbranic”. Aceeași fațadă strălucea acum de multe lumini, unele aruncînd departe, în noapte, o vâpaie neclintită ca a unui far, iar altele tremurînd grăbite de la o fereastră la alta, lăsînd să se ghicească forfota și pregătirile pentru sosirea lor vestită de un olăcar. Schimbarea cutremură într-atît inima lui Ravenswood, încît trezi acolo cîteva din simțămintele mai aspre cu care fusese deprins să-l privească pe noul stăpîn al moșiilor părintești, așternînd pe fața lui un aer de asprime și neîndurare atunci cînd, sărînd de pe cal, intră în sala cea mare care nu mai era a lui, înconjurat de nenumărate slugi ale celui alt stăpîn.

Lordul secretar, gata să-i poftască bun sosît cu prietenia pe care vorbele schimbate pînă atunci păreau să o lase să se ghicească, își dădu seama de tulburarea oaspei și se stăpîni, înlocuind tipicul urărilor și politețurilor cu o adîncă plecăciune în fața oaspetelui său și arătîndu-i astfel că împărtășește simțămintele care se citeau pe fruntea acestuia.

Doi slujitori, purtînd fiecare cîte două perechi de sfeșnice uriașe de argint, conduseră pe noii veniți într-un salon mare sau cameră de odihnă, unde multele schimbări îl făcură pe Ravenswood să-și dea seama de bogăția stăpînilor de acum ai castelului. Tapiseriile putrede care pe vremea tatălui său acoperiseră pe jumătate pereții acestei săli mîndre, curgînd de pe pereți, în zdrențe, fuseseră înlocuite cu lucrătură din stejar și atît aceasta cît și ramele diferitelor pătrate din care era îmbucată erau împodobite cu chenare de flori și cu păsări care, deși închipuite în lemn păreau, datorită măiestriei cioplitorului, să-și umfle gîtlejurile și să bată din aripi. Mai multe portrete de familie reprezentînd eroi înarmați din neamul Ravenswood, precum și una sau două armuri străvechi și cîteva arme dispăruseră și ele și acum se vedeau în loc cele ale regelui William și ale reginei Mary, ale lui sir Thomas Hope și ale lordului Stair, doi cunoscuți avocați scoțieni. Tot acolo erau și portretele tatălui și mamei lordului secretar; aceasta, acră, șireată și țeapănă, cu gluga neagră ornată cu pene negre lipite de țeastă, ținînd în mînă o carte de rugăciuni;

bărbatul ei arătînd sub o tichie neagră genoveză, atît de teșită pe cap de parcă acesta ar fi fost ras, niște trăsături încruntate, înțepate și puritane, încheiate cu o bărbuță de țap, roșcovană și jumulită, un chip pe care fățarnicia părea că se luptă cu zgîrcenia și ticăloșia. Și ca să facă loc acestor sperietori, se gîndea Ravenswood, strămoșii mei au fost alungați de pe pereții pe care ei i-au ridicat! Îi privi din nou și amintirea lui Lucy Ashton (căci ea nu intrase în cameră o dată cu ei) pări în imaginația lui. Mai erau acolo două sau trei fanteziuri olandeze, cum erau numite pe vremea aceea picturile lui Ostade și Teniers, împreună cu alt tablou bun din școala italiană. În afară de acestea, trona și un tablou, în mărime naturală, al lordului secretar, în robă, alături de doamna sa, îmbrăcată în mătase și cacom, o frumusețe trufașă pe ale cărei trăsături se citea toată trufia neamului Douglas din care era coborîtoare. Pictorul, în ciuda măiestriei sale, copleșit de cele ce vedea cu ochii sau îmboldit de cine știe ce diavol șagalic, nu reușise să-i dea soțului de pe pînză acel aer de cumplită forță și dreaptă strășnicie care stă bine domnului și stăpînului casei. Era limpede de la prima privire că în ciuda topuzului și a ceaprazurilor de aur cu care se fălea, în casa lordului secretar cînta găina. Podeaua acestei frumoase încăperi era acoperită cu covoare bogate, focuri strașnice duduiau în căminele mari și trei aplice de argint, oglindind în zorzoanele lor sclipitoare luminile pe care le purtau, făceau ca totul să pară strălucitor ca lumina zilei.

— Ați dori să gustați ceva, Doamne? întrebă sir William Ashton dornic să rupă tăcerea grea.

Nu primi nici un răspuns, întrucît Ravenswood era atît de ocupat să-și întipărească în minte toate schimbările care se petrecuseră în sală, încît abia dacă îl auzi pe lordul secretar. În cele din urmă îi ajunseră la ureche vorbele gazdei sale din care desluși rugămintea reînnoită de a gusta ceva și adăugirea că masa va fi în curînd gata; ele îl făcură să tresară la gîndul că se purta ca o fire slabă, ba poate chiar ca un caraghios, lăsîndu-se astfel copleșit și încovoiat de împrejurările în care se afla. Ca atare se sili să răspundă lui sir William Ashton cu toată nepăsarea de care era în stare.

— N-o să vă mire, nădăjduiesc, sir William, interesul ce-l port îmbunătățirilor pe care le-ați adus în această sală. În vremea tatălui meu, atunci cînd necazurile l-au silit să trăiască asemeni unui pustnic, era prea puțin folosită în afară de mine, care mă jucam aici cînd vremea nu-mi îngăduia să ies afară. În acea firidă aveam un mic atelier unde-mi țineam

puținele scule de tâmplărie pe care bătrînul Caleb mi le adusese și mă învățase să le folosesc — colo, în celălalt colț, sub acea frumoasă aplică de argint, îmi țineam undițele, arcurile și săgețile.

— Și eu am un fecior, zise lordul secretar dornic să schimbe tonul conversației, care se joacă și el tot la fel. Băiatul meu cel mic nu e niciodată fericit dacă nu e pe afară... Mă și mir că nu e pe aici. Hai, Lockhard, trimite-l pe William după domnișorul Henry... Probabil că după bunul lui obicei se ține după fusta lui Lucy... Fata asta a mea ne face pe toți să-i mîncăm din palmă, Doamne.

Chiar și această vorbă cu tîlc despre fiica sa, deși aruncată cu mare meșteșug, nu-l făcu pe Ravenswood să-și schimbe calea gîndurilor.

— Am fost siliți să lăsăm aici, continuă el, niște armuri și vreo cîteva portrete... Aș putea să vă întreb ce s-a făcut cu ele?

— N-aș ști să vă spun, răspunse lordul după oarecare șovăire, camera a fost împodobită în vreme ce noi nu eram aici și știți... *cedant arma togae*¹, aceasta e vorba oamenilor legi... și mă tem că a fost respectată cam cu prea multă strășnicie. Nădăduiesc... cred că sînt la loc bun... sînt sigur că am dat porunci în acest sens... pot să sper că atunci cînd le vom găsi și le vom curăța ne veți face cinstea să le primiți din partea mea în semn de iertăciune pentru înlăturarea lor vremelnică?

Domnul Ravenswoodului făcu o plecăciune fără să-și încovoaipe spatele și, cu brațele încrucișate, își reluă cercetarea amănunțită a camerei.

Henry, un băietan răsfățat de vreo cincisprezece ani, dădu buzna în cameră și alergă la tatăl său.

— Uită-te la Lucy, tată; a venit acasă așa de supărată și urîcioasă, încît nu vrea să se ducă la grajd să-mi vadă căluțul meu cel nou pe care Bob Wilson mi l-a adus din peninsula Galloway.

— Cred că tu ai fost necugetat să-i ceri așa ceva, zise lordul.

— Atunci și tu ești la fel de urîcios ca și ea, răspunse băiatul; și cînd o să vină mama, o să vă arate ea.

— Taci din gură, ștrengar obraznic! zise tatăl său; unde ți-e preceptorul?

— S-a dus la o nuntă la Dunbar — poate că o să-i dea drob la masă; și începu să cînte vechiul cîntec scoțian:

¹ În fața legii, armele se dau înapoi (lat.).

*„La Dunbar se afla un drob de miel
Tra, la, la, la, la
Dar poți găsi și mai gustos ca el,
Tra, Ia, la, la, la...”*

— Frumoasă învățătură îți mai dă domnul Cordery și-i foarte mulțumesc pentru ea, zise lordul secretar; și mă rog ție, cine a avut grijă de tine în timp ce eu am fost plecat, domnișorule Henry?

— Norman și Bob Wilson în afară de mine însumi.

— Un grăjdar și un pădurar și nepricopsitul de tine – halal profesori pentru un viitor avocat! Bine, fiule, dar în felul acesta n-o să-ți intre în cap alte legi decît cele împotriva vînatului de munte, pescuitului somonilor și...

— Și fiindcă veni vorba de vînat de munte, zise tînarul pierde-vară întrerupîndu-și părintele fără pic de șovăială, Norman a săgetat un cerb și i-am arătat coarnele lui Lucy și ea zice că n-are decît opt ramuri; și mai zice că ați omorît un cerb cu copoi lui Bittlebrains, cît ați fost plecați, și, știi, zice că avea zece ramuri – așa e?

— Putea să fi avut și douăzeci, Henry, din partea mea; dar dacă te duci la acest domn îți poate spune tot – du-te și vorbește-i Henry – este Domnul Ravenswoodului.

În timp ce vorbeau, tatăl și fiul stăteau lîngă foc; iar Domnul, plimbîndu-se pînă în celălalt capăt al sălii, stătea cu spatele la ei, prefăcîndu-se adîncit în cercetarea uneia dintre picturi. Băiatul alergă la el și trăgîndu-l de pulpana hainei cu îndrăzneala unui copil răsfățat, îi spuse:

— Ascultă, seniore – vrei să fii atît de bun și să-mi spui... Dar cînd Ravenswood se întoarse și Henry îi văzu fața se opri ca trăsniț, se trase doi sau trei pași înapoi cătînd la el cu o temere și o uimire care-i alungaseră cu totul de pe față obișnuita-i vioiciune ștregărească.

— Apropie-te, tinere domn, zise Ravenswood, și am să-ți spun tot ce știi despre vînătoare.

— Du-te la Domnul, Henry, îl îndemnă și tatăl său; de obicei nu ești atît de sfios.

Dar nici chemarea, nici îndemnurile nu-l clintiră pe băiat. Dimpotrivă, după ce-l cercetă pe necunoscut din cap pînă în picioare, se întoarse pe călcîie și, călcînd ca pe cuie, se prelinse pe lîngă zid pînă la tatăl său strîngîndu-se lîngă el cît mai tare. Ravenswood, ca să nu fie

martor la cearta dintre tată și mult prea răsfățatul fecior, socoti că e mai politicos să se întoarcă din nou către tablouri și să nu mai dea nici o atenție la cele ce-și spuneau ei.

— De ce nu vrei să-i vorbești Domnului, prostuțule? întrebă lordul secretar.

— Mă tem, spuse Henry în șoaptă.

— Te temi, fricosule! îl cercetă tatăl său scuturându-l ușurel de guler. Și de ce te temi?

— De ce seamănă atât cu portretul lui sir Malise Ravenswood? întrebă băiatul tot în șoaptă.

— Cu care portret, nătărăule? zise tatăl său. Credeam că nu ești decît un pierde-vară, dar acumă văd că mai ești și sărac cu duhul.

— Îți spun că se află un portret al bătrînului Malise de Ravenswood și că omul acesta seamănă cu el ca și cum ar fi coborît din ramă; e sus, în sala cea veche unde servitoarele spală rufe; poartă armură, nu haină ca domnul acesta – domnia-sa nu are nici barbă, nici cotleți ca cel zugrăvit – și poartă altceva la gît, nu o legătură și nici șireturi la plastron...

— Și de ce să nu semene domnul cu strămoșul său, băiat prost ce ești? zîmbi lordul secretar.

— Da, dar dacă a venit să ne alunge pe toți din castel zise băiatul, și are douăzeci de credincioși travestiți... și dacă a venit să spună cu voce sunătoare „*Toate la vremea lor*” și dacă o să te omoare în fața vetrei cum a făcut Malise cu celălalt al cărui sînge se mai vede încă...

— Taci din gură și lasă palavrele! zise lordul secretar nu prea bucuros de aceste neplăcute potriviri asupra cărora îi atrăsese luarea-aminte feciorul său. Seniore, uite-l pe Lockhard care ne vestește că masa e gata.

În aceeași clipă, Lucy intră pe altă ușă după ce-și schimbase rochia de la sosire. Minunatul ei chip era mai degrabă dezvăluit decît ascuns de o mulțime de codițe aurii; trupul de zîină se descotorosise de rochia greoaie de călătorie și se înveșmîntase în mătase azurie; grația zîmbetului și a vorbelor sale alungă cu o iuțelă care-l surprinse și pe Ravenswood toate gîndurile mohorîte și potrivnice care îi înnouraseră cîtăva vreme gîndurile. Pe acele trăsături atât de simple și luminoase el nu putea deosebi nici o legătură înțepată a puritanului cu barbă de țap și tichie neagră, ori cu scorțoasa-i și veșteda-i soață, cu șiretenia zugrăvită pe fața lordului secretar sau cu trufia care se lăfia pe cea a doamnei sale; și privind la Lucy Ashton i se păru că e un înger coborît pe pămînt, fără nici o legătură cu ceilalți muritori printre care pofțise să hălăduiască un

timp. Atît de mare este puterea frumuseții asupra inimii tinere și fierbinți.

Capitolul XIX

*„...Nu mă descurc prea bine
Atîta cred: cu jalba unui tată
Va aduce-a cerului pedeapsă grea
Asupra capului neascultării.
Dar înțelepții spun: greșesc părinții
Cînd sufletul odraslei-l țin în frîu
Și cînd strunesc atît de strîns iubirea
Sădită-n ca de mai, cerești puteri.”*

(Gisca și-a pierdut orzul)

MASA LA CASTELUL RAVENSWOOD fu pe atît de îmbelșugată pe cît fusese de sărăcăcioasă cea de la Steiul Lupului. Poate că în sinea lui lordul secretar se mîndrea de această deosebire, dar avea prea multă știință lumească pentru ca să o arate. Dimpotrivă, părea să-și amintească cu plăcere de ceea ce numea el ospățul de burlac al lui jupîn Balderstone, făcîndu-se că e mai degrabă mîniat decît bucuros de risipa care se vedea pe masa ce gemea de bunătăți.

— Așa e cînd te iei după alții, zise el, și te dedai plăcerilor trîndave — dară eu am crescut cu te miri ce și mai nimic la casa părintelui meu și bucuros m-aș întoarce la fiertura de fulgi de ovăz și la ciolanul de oaie¹

¹ Ciolanul de la omoplatul oii se mai numește în unele părți ale Scoției „sărăntoc”, iar în Anglia i se spune „sărăcie” probabil ca să se deosebească de fudulii sau alte bucățele boierești. Se spune că nu demult un nobil scoțian bătrîn a cărui înfățișare și obiceiuri (și așa nu dintre cele mai blînde) erau exagerate din dorința de a arăta cît mai fioros, ca orice muntean care se respectă fiind la Londra cu ocazia ședințelor Parlamentului, s-a întîmplat ca într-o zi să nu se simtă prea bine. Stăpînul hotelului unde locuia, dorind să și arate respectul pentru oaspetele de vază, i-a înșirat toate felurile de mîncare pe care le avea, nădăjduind să găsească ceva care să-i fie pe plac luminăției sale.

dacă nevasta și familia mi-ar îngădui-o.

Cam sărise peste cal lordul și Ravenswood răspunse destul de înțepat că de... „ranguri diferite... adică”, se îndreptă el, „stări osebite ale avutului cată să fie slujite de osebite soiuri de îngrijiri gospodărești”.

Spuse scurt și apăsător, vorbele acestea opriră orice alte deșertăciuni mai stăteau pe buzele gazdei și cele ce urmau nu mai au nici un interes pentru cititorul nostru. Seara trecu cu plăcere, ba chiar cu prietenie; și Henry își învinsese primele-i temeri pînă într-atît încît să înjghebe un joc de-a hăituitul cerbului împreună cu urmașul și cu icoana fidelă a posomorîtului sir Malise de Ravenswood, numit Răzbunătorul, hăituit care avea să se petreacă în dimineața următoare. A doua zi, cu alergatul, cu zbunguiala, se făcu vremea prînzului și oaspele fu poftit să le cinstească masa încă o zi, ceea ce el primi cu dragă inimă. Ravenswood hotărî însă că aceasta avea să fie ultima zi cînd o să mai stea la castel, dar își aminti că nu o vizitase încă pe bătrîna și credincioasa servitoare a neamului său, mama Alice, și că se cuvenea să jertfească o parte a dimineții pentru a-i face o bucurie uneia ce-i păstrase credință atîta timp.

Drept care Ravenswood mai întîrzie o zi pentru a o cerceta pe Alice și Lucy îi fu călăuză. Henry, adevărat, veni și el ca cei doi tineri să nu fie chiar singuri-singurei, dar de fapt, așa și stăteau lucrurile fiindcă multe erau ispitele care-l făceau pe flăcăiaș habar să n-aibă de cele ce se petreceau între cei doi. Ba zărea un corb pe o craca și poftea să-l săgeteze, ba un iepure le sărea în față, iar Henry și copoiul sau o luau la goană în urmărirea lui, ba trebuia să stea de vorbă cu pădurarul rămînînd astfel în urma celor doi, ba trebuia să cerceteze vizuina unui viezure luînd-o astfel mult înaintea lor.

Sfatul tainic între Ravenswood și sora lui Henry ajunsese acum destul de departe. Ea nu se putu ori să nu-i spună că înțelege ce dureros trebuie să fie pentru el să treacă prin locuri atît de cunoscute odinioară, care acum se schimbaseră într-atît; și atît de blîndă era compăimirea ei, încît Ravenswood se simți răsplătit pentru toate nenorocirile sale. Nu știu cum, dar aceste simțăminte îi scăpară fără să vrea în vorbele pe care

— Cred, hangiule, zise nobilul ridicîndu-se din pat și dînd la o parte tartanul cu care își acoperise pînă atunci fața-i sălbatică și posomorită, cred că mi-ar fi poftă de o bucată de „sărăntoc”.

Hangiul o luă la fugă înspăimîntat, convins fiind că oaspetele său era canibal și că s-ar putea să-i vină poftă de o bucățică de hangiu în chip de mîncare mai ușoară, acum că era bolnav. (N.A.)

Lucy le sorbea pierdută, mai mult decît supărată; și îi putem ierta neprevederea de a asculta astfel de șoapte, dacă ne gîndim că se afla aici cu Ravenswood cu știința tatălui ei, care părea să vadă cu ochi buni apropierea ei de tînărul nobil. Totuși, ea se sili să schimbe vorba, izbutind cu totul în aceasta; căci și Ravenswood mersese mai departe decît îi fusese voia și conștiința îl muștră cînd își dădu seama că e gata să-i vorbească de dragoste fiicei lui sir William Ashton.

Se apropiaseră acum de coliba bătrînei Alice, colibă care fusese de curînd clădită din nou și arăta acum poate mai puțin pitorească, dar mult mai curățică decît înainte. Bătrîna ședea ca de obicei pe scăunelul ei de sub mesteacănul plîngător încălzindu-se la razele soarelui de toamnă cu acea uitare de sine care e hărăzită doar celor bătrîni și neputincioși. Auzind pas pe cărare își întoarse capul către ei.

— Piciorușul dumneavoastră l-am recunoscut, domnișoară Ashton, zise ea, dar cel ce vă însoțește nu e tatăl dumneavoastră.

— Și de unde știi, Alice? întrebă Lucy; și cum se poate să-ți dai atît de bine seama de sunetul unui pas pe acest pămînt tare și încă afară, în aer liber?

— Auzul, copila mea, mi s-a ascuțit de cînd mi-am pierdut vederea și pot să judec sunetele cele mai slabe care înainte îmi treceau neauzite pe lîngă urechi așa cum trec și pe lîngă tine. Nevoia e un învățător aspru, dar bun și dacă ți-ai pierdut lumina ochilor cată să afli alte cărți în care să citești adevărul.

— Bine, auzi pasul unui bărbat, asta pot să pricep, zise Lucy. Dar de ce, Alice, ești sigură că nu e al tatălui meu?

— Pasul vîrstei, draga mea, e sfios și șovăielnic – piciorul se ridică de la pămînt încet și se așază cu grijă; acum aud pasul pripit și hotărît al tinereții și – dacă ar fi să mă încred unui gînd ciudat care mi-a venit – aș spune că e pasul unui Ravenswood.

— Chiar așa e, zise Ravenswood – și iată o ascuțime a unui simț pe care n-aș fi crezut-o dacă nu i-aș fi fost martor. Sînt într-adevăr Domnul Ravenswoodului, Alice – fiul bătrînului tău stăpîn.

— Dumneavoastră? exclamă bătrîna uluită – dumneavoastră, Domnul Ravenswoodului aici... în acest loc și într-o astfel de tovărășie?... Nu-mi vine să cred. Îngăduiți-mi să-mi trec mîna bătrîna peste chipul vostru ca pipăitul să vină în ajutorul auzului.

Ravenswood se așeză lîngă ea, pe băncuța de pămînt, și o lăsă să-i atingă fața cu mîna ei tremurătoare.

— Chiar așa e! zise ea, sînt trăsăturile și glasul lui Ravenswood – liniile aspre ale mîndriei, precum și vocea îndrăzneată și poruncitoare. Ce vînt te aduce pe aici, Domn al Ravenswoodului? Ce cauți prin ținuturile dușmanului și alături de copila sa?

Vorbind, obrazul bătrînei Alice se îmbujoră, ca al unui bătrîn supus în fața căruia tînărul său stăpîn ar fi dat vreun semn de delăsare a obiceiurilor strămoșilor săi.

— Domnul Ravenswoodului, zise Lucy căreia nu-i plăcuse tonul dojenitor și dorea să-i pună capăt, este în vizită la tatăl meu.

— Așa! exclamă bătrîna oarbă cu surprindere.

— Știam, continuă Lucy, că-i va face plăcere dacă-i voi arăta drumul spre coliba ta.

— Unde, ca să fiu cinstit, Alice, zise Ravenswood, mă așteptam la o primire mai călduroasă.

— Mare minune! mormăi bătrîna ca pentru sine; dar căile Domnului nu sînt ca ale noastre și judecata sa se face dincolo de înțelegerea noastră. Ascultă, tinere, zise ea; strămoșii tăi n-au știut ce-i mila, dar au fost drepti în vrăjmășia lor; niciodată n-au încercat să-și zdrobească dușmanul sub viclesugul omeniei. Ce cauți alături de Lucy Ashton? De ce pașii tăi merg pe aceeași cărare cu ai ei? De ce vocea ta ține hangul viersului fiicei lui sir William Ashton? Tinere, cel ce caută răzbunarea pe căi necinstite...

— Taci din gură, femeie, o întrerupse Ravenswood sever; diavolul te îndeamnă să grăiești așa? Află că această domniță nu are pe lume alt prieten gata să sară mai degrabă pentru a o apăra de insultă ori de jignire.

— Așa stau lucrurile? grăi bătrîna cu voce schimbată și tristă... Atunci, Domnul să vă aibă în pază pe amîndoi!

— Amin, Alice, zise Lucy care nu înțelesese ce voia să spună oarba cu cuvintele ei în doi peri, și să dea Domnul să vii la simțiri mai bune, Alice. Dacă rostești vorbe atît de întortocheate în loc să-ți întîmpini prietenii cu voie bună, ei or să gîndească despre tine la fel ca toți ceilalți.

— Și cum gîndesc toți ceilalți? zise Ravenswood, care și el începuse să creadă că bătrîna nu mai știe ce spune.

— Toți cred, îi șopti lui Ravenswood la ureche Henry Ashton care tocmai apăruse în acea clipă, că e o vrăjitoare și că ar fi trebuit s-o ardă cu celelalte la Haddington.

— Ce spui? zise Alice întorcîndu-se către băiat, cu fața ei oarbă plină

de patimă; că sînt o vrăjitoare, și că ar fi trebuit să mă ardă împreună cu nenorocitele care au fost ucise la Haddington?

— Ea ascultă, șopti din nou Henry, și eu care am vorbit cu glas mai mic decît gunguritul unei pitulici!

— Dacă despotul și cămătarul și cel ce i-a despuiat pe bieții oameni de avutul lor și a clintit vechile pietre de hotar și a ruinat neamurile nobile ar sta pe același rug cu mine atunci aș spune, aprindeți rugul în numele Domnului!

— Cumplite vorbe, zise Lucy; niciodată n-am văzut-o pe sărmana bătrînă în halul acesta; dar vîrsta și sărăcia nu sînt buni sfătuitori. Haide, Henry, s-o lăsăm o clipă... dorește să-i vorbească singură Domnului Ravenswoodului. Noi plecăm spre casă și vom poposi, adăugă ea uitîndu-se la Ravenswood, la Fîntîna Fecioarei.

— Și, Alice, zise băiatul, dacă știi de vreo vrăjitoare cu chip de iepure din cele care aleargă printre căprioare și le face să fete înainte de vreme, spune-i toate cele bune din partea mea și ca dacă Norman n-a pregătit încă glonțul de argint pentru ea, o să-i împrumut pentru aceasta un nas-ture de la surtucul meu.

Alice nu răspunse nimic pînă cînd fu sigură că fratele și sora s-a îndepărtat îndeajuns. Apoi îi vorbi:

— Și voi v-ați mîniat pe mine pentru dragostea ce vă port? E drept ca străinii să se supere, dar și măria-voastră sînteți mînios!

— Nu sînt mînios, Alice, zise Ravenswood, nu sînt decît mirat de tine al cărei bun-simț l-am auzit atît de des prețuit și care acuma te-ai lăsat pradă bănuielilor tale jignitoare și nechibzuite.

— Jignitoare? zise Alice, într-adevăr, adevărul supără întotdeauna, dar ele nu sînt neîntemeiate.

— Îți spun, femeie, că n-au nici un temei, stăruî Ravenswood.

— Atunci lumea și-a schimbat matca și cei din neamul Ravenswood firea, și ochii minții bătrînei Alice sînt mai orbi încă decît cei de pe chipul său. Cînd a cercetat un Ravenswood casa dușmanului său dacă nu cu gînd de răzbunare? Și iată că ai venit, Edgar Ravenswood, fie cu mînie aducătoare de moarte, fie cu dragoste și mai aducătoare de moarte.

— Nici cu una, nici alta, pe cuvînt de cinste... adică vreau să spun că poți să fii sigură.

Alice nu putea să-i vadă obrazul aprins, dar băgă de seamă șovăiala sa și faptul că își luase înapoi jurămîntul pe care fusese gata să-l facă negînd.

— Deci așa stau lucrurile, zise ea, și fata te așteaptă la Fîntîna Fecioarei! S-a spus de multe ori că locul acela e piață-reă pentru cei din neamul Ravenswood – de multe ori s-a și dovedit a fi – dar parcă niciodată nu e mai aproape să-și împlinească nefericita-i menire ca în ziua de azi.

— Mă faci să-mi pierd mințile, Alice, strigă Ravenswood; ești mai proastă și mai robită închipuirilor decît bătrînul Balderstone. Chiar atît de rea creștină ești încît să-ți închipui că în ziua de azi aș putea să continui războiul împotiva familiei Ashton după cum era obiceiul sîngeros în vremuri de demult? Sau mă crezi atît de zănatic încît să nu pot să mă plimb lîngă o tînăra fată fără să mă îndrăgostesc ca un nebun de ea?

— Gîndurile mele, răspunse Alice, sînt doar ale mele; și dacă privirea mea nemuritoare este închisă lucrurilor din jurul meu, poate că îmi este dat să cat cu mai multă ascuțime înspre viitor. Ești gata să stai în coada mesei care o dată a fost a tatălui tău, fără cînte, îngăduit acolo doar ca rudă a trufașului său urmaș? Ești gata să trăiești din mila lui, să-l urmezi pe cărările întortocheate ale urzelilor și vicleșugului pe care ce e drept, nimeni altul nu te poate mai bine călăuzi, să rozi oasele pe care ți le aruncă din hălcile pe care le-a curățat el mai înainte? Poți să repeți aidoma cele ce spune sir William Ashton, să gîndești cum gîndește el, să votezi cum votează el, să-l numești pe ucigașul tatălui tău cînstit socru și respectat ocrotitor? Domn al Ravenswoodului, sînt cea mai vîrstnică slugă a neamului vostru dară mai curînd aș vrea să te văd în coșciug și acoperit cu giulgiu!

Sufletul lui Ravenswood se zbătea sub apăsarea unei mari furtuni; Alice atinsese o coardă pe care de cîtăva vreme el încercase s-o înăbușe. Măsurînd în lung și-n lat grădinița lui Alice, în cele din urmă se stăpîni și proptindu-se chiar în fața bătrînei exclamă:

— Femeie! Cu un picior în groapă, mai îndrăznești să-l îndemni pe fiul stăpînului tău la sînge și răzbunare?

— Ferească Domnul! zise Alice cu glas adînc; de aceea mai bine ai părăsi aceste tărîmuri cîinoase unde iubirea alături de ură te pîndește cu nefericire sau cel puțin cu înjosire, atît pentru tine cît și pentru alții. Dacă această slabă mină mi-ar îngădui-o, pe voi v-aș apăra de neamul Ashtonilor, pe ei i-aș apăra de voi și pe unii și pe alții de patimile amîndorura. Nu poți avea nimic... N-ar trebui să ai nimic comun cu ei. Ține-te departe de ei; și dacă Dumnezeu vrea să aducă trăsnetul

răzbunării asupra casei asupritorului nu-i fi tu unealta.

— Am să cuget la cele ce mi-ai spus, Alice, zise Ravenswood cu mai multă cumpătare. Cred că-mi ești credincioasă și îmi vrei binele. Dar mergi prea departe cu libertatea ce-ți îngădui, fiind o slugă bătrîna. Adio, însă: și dacă cerul îmi înlesnește plecarea, nu mă voi da înapoi să aduc alinarea.

Înainte de a pleca, Ravenswood încercă să-i strecoare în mînă un galben, dar ea nu vru să-l ia; și din slaba ei împotrivire, banul căzu la pămînt.

— Lasă-l o clipă în țărînă, zise Alice cînd Domnul se plecă să-l ridice; și crede că această monedă de aur e un semn al ei, al celei pe care o iubești; ea e la fel de prețioasă ca acest aur, dar trebuie să te pleci ca să o ridici de jos. Cît despre mine, îmi pasă la fel de puțin de aur cît și de patimile omenești și cea mai bună veste pe care aș mai putea-o primi pe lumea asta ar fi ca Edgar Ravenswood e la o sută de mile depărtare de scaunul strămoșilor săi, hotărît a nu-și mai întoarce niciodată privirile spre el.

— Alice, zise Ravenswood care începea să creadă că toată această stăruință are și o pricină mai tainică decît cele ce bătrîna putuse afla din această vizită întîmplătoare, am auzit de la mama că ești dreaptă, cinstită și cu mintea ascuțită; nu ești proastă să-ți fie frică de umbre, ori să crezi în născociri precum Caleb Balderstone; spune-mi limpede unde se află primejdia dacă simți că mă paște vreuna. Din cîte mă știu, nu i-am făgăduit niciodată nimic domnișoarei Ashton. Am treburi de încheiat cu sir William – după aceea, voi pleca; la fel de dornic să mă reîntorc pe aceste cărări pline de triste aduceri-aminte pe cît ești tu să mă vezi rotindu-mi pașii pe ele.

Alice își aplecă privirea-i oarbă către pămînt și rămase un timp cufundată într-o cugetare adîncă.

— Am să-ți spun adevărul, grăi ea în cele din urmă ridicînd capul, am să-ți spun de ce mă tem, chiar dacă sinceritatea mea n-o să aducă nimic bun – Lucy Ashton te iubește, lord Ravenswood.

— Nu se poate, strigă tînărul.

— O mie de lucrșoare mi-au arătat-o, răspuse bătrîna. Gîndurile ei n-au zăbovit asupra nimănui altuia de cînd ai scăpat-o de la moarte și aceasta a citit înțelepciunea mea chiar din spusele ei. După ce ți-am dezvăluit toate aceste, dacă ești într-adevăr gentilom și fiu al tatălui tău, vei vedea că trebuie să fugi de lîngă ea. Dorul ei se va stinge ca flacăra

unei lumînări din lipsa cerii care să o hrănească; dar dacă rămîi aici, pieirea ori a ei ori a ta, ori a amîndorura va fi urmarea de neînlăturat a iubirii ei nepotrivite. Îți spun această taină cu inima grea, dar oricum n-ar fi trecut multă vreme pînă să bagi tu însuți de seamă; și e mai bine să o fi aflat de la mine. Pleacă, Domn al Ravenswoodului, aceasta e taina mea. Dacă mai rămîi un ceas sub acoperișul lui sir William Ashton fără să fi hotărît să te cununi cu fiica lui, ești un ticălos – dacă vrei să-i întinzi mîna și să te-nfrățești cu el, ești un netot fără speranță de scăpare.

Și zicînd acestea, bătrîna se ridică, își luă bățul și mergînd încet pînă la colibă intra închizînd ușa după ea și lăsîndu-l pe Ravenswood pradă gîndurilor sale.

Capitolul XX

*„În tulnicul sălaș, e mai frumoasă
...Decît naiada lîngă un pîrîu
Elen – sau doamna cea însingurată
Șezînd pe-un țârm bătut de basme vechi.”*

Wordsworth

CUGETUL LUI RAVENSWOOD ERA

frămîntat și abătut. Ajunsese acum la acea răscruce a minții de care se temuse că va veni vremea să o biruiască. Încîntarea ce o simțea în tovărășia lui Lucy se apropiase într-adevăr de orbire, fără ca el să-și fi putut smulge din inimă scîrba de a se cununa cu fiica vrăjmașului său; chiar iertîndu-l pe sir William Ashton pentru răul ce făcuse familiei lui și crezînd în bunele gînduri pe care se lăuda că le nutrise, tot nu se putuse hotărî să vadă puțința unei apropieri între cele două case. Cu toate acestea simțea că Alice spusese adevărul și că onoarea îi cerea fie să părăsească neîntîrziat castelul Ravenswood, fie să devină logodnicul lui Lucy. Și dacă cerînd mîna ei puternicului și bogatului său tată acesta l-ar respinge? Să ceri mîna unei Ashton și să fii refuzat – prea era mare rușinea! „Îi doresc tot binele, spunea el în sine, și de dragul ei aș ierta toate pacostele pe care tatăl ei le-a adus asupra casei noastre; dar niciodată – nu, niciodată de acum înainte n-am s-o mai văd!”

— Ravenswood luă această hotărîre cu sfișiere amarnică în suflet tocmai cînd ajunse acolo unde se despărțeau cele două cărări; una spre Fîntîna Fecioarei, unde știa că-l așteaptă Lucy, cealaltă ducînd la castel pe un drum mai șerpuit. Tînărul șovăi o clipă dacă să apuce pe acesta din urmă, gîndindu-se cum să găsească iertare pentru o purtare atît de neobișnuită și tocmai își zicea în sine: „Vești grabnice din Edinburgh... orice pretext e binevenit... numai să nu mai zăbovesc aici”, cînd tînărul

Henry îi ieși în întâmpinare gîfîind de atîta alergătură.

— Seniore, seniore, vă rog din suflet să vedeți dumneavoastră de Lucy pînă la castel fiindcă eu n-am timp acuma de ea; Norman mă așteaptă ca: să dăm o raită prin pădure și n-aș vrea să pierd prilejul ăsta nici pentru o pungă cu aur, iar Lucy se teme să meargă singură, deși vitele sălbatice au fost împușcate toate. Așa că haideți mai repede că ne așteaptă!

În balanța de abia cumpănită și o pană ar fi fost îndeajuns să o plece într-o parte sau alta. „Nu se cade să o las pe domniță singură în pădure, își zise Ravenswood; n-are ce să se întîmple dacă o mai văd doar o dată la față, după toate ceasurile cîte le-am petrecut împreună pînă acum – buna-cuviință ar cere de asemenea să o încunoștiințez de dorința mea de a părăsi castelul.”

Și mințindu-se astfel că ceea ce făcea era nu numai înțelept, dar și că altfel nu se putea, el apucă pe cărarea care ducea la fîntîna blestemată. Henry nici nu așteptă să-l vadă bine că o pornește spre sora lui că se și topi iute ca fulgerul într-altă parte ca să se bucure, în tovărășia pădurarului, de petrecerile lor mult îndrăgite. Ravenswood, neîngăduindu-și să se mai gîndească mult dacă se cuvenea să facă un asemenea pas, se grăbi către pîrîu, unde o găsi pe Lucy șezînd singură lîngă fîntîna în ruină.

Tînăra domniță stătea pe una din pietrele căzute din vechea fîntîna și părea că privește pierdută la undele ei, zîmbind către bulbucii ce zburdau în lumină, cu sunet vesel și strălucitor de nestemate de sub umbra boltei întunecoase cu care iubirea, ori poate remușcarea îi acoperise izvorul. Unui ochi scăldat în aburul poveștilor, Lucy Ashton, învăluită în mantia-i cadrilată și cu părul lung scăpînd din strînsoarea spelcilor și căzînd în rîuri pe gîtu-i de lebădă, i-ar fi părut însăși rusalca ucisă a fîntîinii. Dar Ravenswood nu văzu decît o făptură de o frumusețe răpitoare, încă mai frumoasă în ochii săi – căci cum ar putea fi altfel – acum cînd știa că ea îl iubește? Și cum o privea simți că hotărîrea pe care o luase se topește ca fulgul în soare și făcu un pas pripit ieșind din desișul care-l adăpostea. Ea îl salută cu o înclinare a capului, dar nu se ridică de pe piatra pe care se odihnea.

— Zăpăcitul meu de frate, surîse ea, m-a părăsit, dar pesemne că o să se întoarcă în cîteva clipe, căci din fericire totul îl atrage timp de cîteva minute dar nimic nu-l poate reține mai îndelungă vreme.

Ravenswood nu găsi puterea să-i spună că frate-său pornise într-o

plimbare mai lungă și că nu avea să se întoarcă în curînd. El se așează pe iarbă la o oarecare distanță de domnișoara Ashton și amîndoi tăcură cîtăva vreme.

— Îmi place acest loc, spuse Lucy în cele din urmă ca și cum tăcerea i s-ar fi părut prea grea; murmurul șoptitor al acestui izvor limpede, legănarea copacilor, bogăția de iarbă și flori sălbatice ce cresc printre ruine îl fac să semene cu o scenă dintr-un roman. Dacă nu mă înșel, are povestea lui și mie mi-s dragi poveștile.

— Se crede că fîntîna poartă un blestem pentru familia mea, răspunse Ravenswood, și aș avea motive să cred și eu căci aici am văzut-o pentru prima oară pe Lucy Ahton și aici trebuie să-mi iau rămas bun de la ea pentru totdeauna.

Sîngele care năvălise în obrajii lui Lucy o dată cu primele cuvinte, pieri de tot la auzul celor din urmă.

— Să ne părăsești, Doamne? exclamă ea. Ce s-ar fi putut întîmpla ca să te grăbești într-atîta? Știu că Alice îl urăște... adică nu-l iubește pe tata... și n-am înțeles prea bine ce voia să spună astăzi, era atît de tainică... Dar sînt sigură că tata îți e din inimă recunoscător pentru marele bine ce ne-ai făcut. Lasă-mă să sper că după ce am cîștigat cu atîta greutate prietenia ta nu o vom pierde din nimica.

— Să o pierdeți, domnișoară Ashton? strigă Domnul Ravenswoodului. Nu – oriunde mă va chema norocul, oriunde mă va purta soarta, prietenul dumneavoastră... prietenul dumneavoastră adevărat este cel care va suferi. Dar asupra mea apasă un blestem și trebuie să plec, ori îi voi tîrî și pe alții în prăpastia care se cascadează la picioarele mele.

— Nu pleca de lîngă noi, Doamne, șopti Lucy; și mînuța-i dulce și bună poposi pe pulpana mantiei lui, ca și cum ar fi vrut să-l țină lîngă ea – nu ne părăsi. Tata e puternic, are prieteni care sînt încă și mai puternici... Nu pleca pînă ce nu vei vedea cîte poate face pentru dumneata recunoștința lui. Crede-mă, se și luptă pentru cauza voastră în Consiliu.

— Se poate să fie așa, zise Ravenswood cu trufie; totuși nu tatălui dumitale, domnișoară Ashton, ci strădaniei mele neostenite ar trebui să datorez izbînda în drumul pe care am să apuc. Mi-am făcut pregătirile – o spadă și o mantie, o inimă îndrăzneată și o mînă neșovăitoare.

Lucy își acoperi fața cu palmele și în ciuda voinței ei lacrimile i se prelinsă printre degete.

— Iartă-mă, se umili Ravenswood luîndu-i mîna dreaptă pe care,

după o slabă împotrivire ea și-o lăsă în voia lui, adumbrindu-și încă fața cu cea stîngă. – Sînt prea aspru... prea din topor... prea țeapăn ca să știu să mă port cu o făptură atît de fragedă și dulce ca tine. Uită că o umbră atît de grozavă ți-a tăiat cărarea... și lasă-mă să-mi urmez drumul, sigur că nimic mai rău nu mă poate aștepta după această clipă care mă desparte de tine.

Lucy plîngea, dar lacrimile ei erau mai puțin amare. Toate încercările lui Ravenswood de a stărui în hotărîrea plecării se transformau în mărturii ale dorinței sale de a rămîne; pînă ce, în cele din urmă, în loc să-și ia adio de la ea îi jură credință pentru totdeauna și primi în schimb jurămîntul ei. Totul se petrecu atît de iute, din iubirea născută din pornirea acestei clipe, încît înainte ca Ravenswood să cugete la urmările acestui pas, buzele lor, ca și mîinile, pecetluiseră legămîntul dragostei lor.

— Și acum, spuse el după o clipă, se cade să vorbesc cu sir William Ashton – el trebuie să afle de logodna noastră. Un Ravenswood nu poate să mai rămînă sub acoperișul său furînd ca un hoț inima fiicei gazdei sale.

— Nu cumva vrei să-i vorbești tatălui meu despre asta? spuse Lucy cu oarecare îndoială și pe urmă adăugă cu mai multă convingere: – Mai bine nu, lasă... Mai bine să-ți faci un drum în viață... Mai bine să-ți atingi țelul și să-ți recîștigi avutul înainte de a vorbi cu tata; știu că ține la tine... cred că el ne-ar da binecuvîntarea... dar mama...

Aici ea se opri, rușinîndu-se să dea la iveală îndoiala pe care o simțea cum că tatăl său ar fi îndrăznit să ia vreo hotărîre în aceasta privință fără încuviințarea doamnei sale.

— Mama ta, iubita mea Lucy? răspunse Ravenswood; dar ea se trage din neamul Douglas care s-a înrudit cu al meu chiar atunci cînd ei se aflau în culmea gloriei și a puterii – ce-ar putea avea mama ta împotriva unirii noastre?

— N-am spus c-ar avea ceva împotrivă, zise Lucy; dar ea își apără drepturile cu strășnicie și ar vrea, ca mamă, să fie întrebată ea mai întîi.

— Fie și așa, răspunse Ravenswood; Londra e departe dar o scrisoare ajunge și se poate întoarce în două săptămîni – n-am să stărui pe lîngă lordul secretar să-mi dea îndată răspuns la cererea mea.

— Dar, șovăi din nou Lucy, n-ar fi mai bine să așteptăm... să așteptăm cîteva săptămîni?... Dacă mama te-ar vedea... dacă te-ar cunoaște... sînt sigură că ar încuviința; dar nu te cunoaște ce fel de om ești și vechea dușmănie dintre familiile noastre...

Ravenswood o țintui cu ochii lui negri și întunecați ca și cum ar fi vrut să scormonească în străfundurile sufletului ei.

— Lucy, răspunse el, ție ți-am jertfit doruri de răzbunare de multă vreme hrănite la sînu-mi și juruințe aproape păgîne – icoanei tale le-am jertfit chiar înainte de a ști cît o meritai. În seara de după înmormîntarea sărmanului meu tată mi-am tăiat o șuviță de păr și, în vreme ce focul o mistuia, m-am legat ca furia și răzbunarea mea să-i urmărească pe dușmanii săi pînă ce aceștia se vor zvîrcoli în fața mea ca acea viță sfarogită.

— A fost un păcat de moarte, gemu Lucy pălind, să faci un jurămînt de la care nu mai este întoarcere.

— Așa e, zise Ravenswood, dar mai rău încă ar fi fost dacă l-aș fi ținut. De dragul tău am alungat gîndurile de răzbunare deși nici eu însumi nu știam că aceasta a fost pricina pînă nu te-am văzut încă o dată și nu m-am dat rob pe viață ție și doar ție.

— Și de ce pomenești acum de patimi atît de cumplite... de simțăminte atît de osebite de cele care zici că le nutrești pentru mine... de cele pe care înfocarea ta m-a silit să recunosc că le împărtășesc din toată inima?

— Pentru că vreau să pricepi ce mare e prețul ce am plătit pentru dragostea ta... dreptul pe care-l am să-ți cer credință. Nu voi a spune că pentru tine am călcat în picioare cîstea casei mele, ultima ei avuție – dar deși eu n-o spun și nu o gîndesc, știu prea bine că lumea așa va spune și așa va gîndi.

— Dacă acestea sînt simțămintele tale, grați Lucy, crud ai fost sa-ți rîzi de mine. Dar nu e prea tîrziu să dai înapoi – ia-ți legămîntul și credința pe care nu poți să mi-o dăruiești fără să gîndești că e o înjosire – să spunem că cele ce s-au întîmplat nu s-au petrecut cu adevărat – uită-mă și eu am să mă străduiesc să te uit la rîndu-mi.

— Nu ești dreaptă cu mine, strigă Domnul Ravenswoodului; pe tot ce am mai drept și cîstit în mine îți jur că-mi faci o nedreptate – dacă am pomenit de toate cele ce am jertfit pentru dragostea ta e fiindcă vreau să-ți arăt cît de mult o prețuiesc, fiindcă vreau să ne legăm cu lanțuri și mai puternice, și spunîndu-ți toate cele ce am săvîrșit pentru a ajunge aici să te fac să pricepi cît aș suferi dacă vreodată nu mi-ai fi credincioasă.

— Și de ce, Ravenswood, răspunse Lucy, crezi că s-ar putea întîmpla una ca asta? De ce mă jignești pomenind doar de necredință? Fiindcă te rog să mai amîni întrevederea cu tatăl meu încă o vreme? Leagă-mă prin

ce jurăminte poștești; dacă nu e nevoie de legăminte pentru a păstra credința, ele pot măcar să înlăture bănuiala.

Ravenswood își ceru iertare, își frînse mâinile, căzu în genunchi pentru a o liniști; iar Lucy, blîndă pe cît era de cinstită, îl iertă repede pentru că se îndoise de ea. Uitînd de ciorovăială cei doi îndrăgostiți îndepliniră ceremonia legămîntului lor care și acum se mai păstrează în popor, iar după aceea rupseră galbenul pe care Alice nu vruse să-l primească de la Ravenswood.

— Fie ca niciodată el să nu-mi părăsească sînul, zise Lucy, atîrnînd bucata de aur în jurul gîtului și ascunzînd-o cu vîlul, pînă ce tu, Edgar Ravenswood, nu-mi vei cere să ți-o înapoiez – și atîta timp cît o voi purta niciodată această inimă nu va adăposti alta iubire decît cea pentru tine.

Cu aceleași jurăminte, Ravenswood așează cealaltă jumătate a monezii la pieptul său. Și de abia acum le veni în minte că vremea se scursese repede și că lipsa lor de la castel va da de bănuț dacă nu-i va speria pe ceilalți. Ridicîndu-se să plece de la fîntîna care le fusese martor legămîntului, o săgeată şuieră prin aer și izbi un corb așezat pe o cracă desfrunzită a unui bătrîn stejar aproape de locul unde poposiseră. Pasărea bătu din aripi de cîteva ori și căzu la picioarele lui Lucy, a cărei rochie se păta de sîngele ei.

Domnișoara Ashton se sperie tare și Ravenswood, mirat și el și mînios, se uită pretutindeni după arcașul care le dăduse această dovadă de măiestrie pe atît de puțin dorită pe cît de neașteptată. Îl descoperi de îndată nefiind altul decît Henry Ashton care venea alergînd cu arbaleta sub braț.

— Știam că o să vă speriați, strigă el; erați atît de adînciți în sfatul vostru, încît speram să vă pice drept în cap ca să vă dezmeticiri! Ce-ți spunea Ravenswood, Lucy?

— Îi spuneam surorii tale ce pierde-vară ești că ne-ai lăsat să te așteptăm atîta timp, zise Ravenswood ca s-o scape pe Lucy din încurcătură.

— De ce să mă așteptați? V-am rugat doar s-o duceți pe Lucy acasă fiindcă eu aveam de gînd să dau o raită cu bătrînul Norman în desișul Hayberry, ceea ce avea să-mi ia un ceas bun; noi am și luat urma cerbului în timp ce domnia-voastră stăteați aici cu Lucy, cu brațele-ncrucișate.

— Bine, bine, domnișorule, zise Ravenswood; să vedem însă ce-ai să-mi răspunzi pentru că ai ucis corbul. Poate nu știi că aceste pasări sînt

apărate de lorzii din neamul Ravenswood și dacă omori una în fața lor e semn rău și se pedepsește chiar cu moartea?

— Așa zicea și Norman, răspunse băiatul; el a venit cu mine pînă în bătaia săgeții și a zis că n-a văzut niciodată un corb să stea atît de aproape de făpturi omenești și că poate că asta aduce noroc; fiindcă e una din zburătoarele cele mai sperioase dacă nu e domesticită. Așa că eu m-am strecurat pînă ce am fost la vreo șaizeci de yarzi și pe urmă bizz, am zvîrlit săgeata și uite că l-am nimerit! Așa țințaș mai rar! Și bagă de seamă că n-am tras cu arbaleta decît de vreo zece ori pînă acum.

— Bine țintit, într-adevăr, zise Ravenswood, și o să ajungi un vînător neîntrecut dacă te străduiești.

— Și Norman zice tot la fel, răspunse băiatul, dar nu e vina mea dacă n-am destul răgaz pentru trebi serioase; dacă ar fi după mine doar asta aş face tot timpul. Atîta că tata și cu învățătorul meu se supără, ba chiar și domnișoara Lucy își dă cîteodată aere tot dăscălindu-mă să mă îndeletnicesc cu ceva tot timpul și ea uite că zace fără să facă nimica o zi întreagă lîngă fîntîna dacă are un tînăr chipeș cu care să flecărească – am văzut-o așa de cel puțin douăzeci de ori dacă vreți să mă credeți.

Băiatul aruncă o căutătură repede spre soră-sa și printre pălăvrăgelile lui răutăcioase avu destul cap să vadă că într-adevăr o face să sufere, deși nu pricepea de ce, ori cît anume.

— Hai, Lucy, zise el, nu, te supăra; și dacă am spus ceva ce nu trebuie, îmi cer iertare — deși ce-i pasă Domnului Ravenswoodului dacă ai și o sută de amorezi? Nu trebuie să dai apă la șoareci pentru atîta lucru.

Domnul Ravenswoodului, trebuie să mărturisim, nu prea era bucuros de cele ce-i auzeau urechile; totuși, bunul său simț îi arată că acestea nu sînt decît vorbele unui copil răsfățat care încearcă să o împungă pe soră-sa în locurile care-i păreau mai dureroase. Dar deși în firea lui îndoiala se strecura la fel de greu pe cît de tare se înscăunase încrederea, trîncăneala lui Henry făcu să se nască în mintea lui o bănuială nelămurită, nu cumva ca legămîntul său să-l aducă asemeni unui prinț robît legat de carul biruitorului, ca pe vremea romanilor, acesta nedorind altceva decît să-și astîmpere setea de mărire pe seama celui învins. Ne grăbim să spunem însă că această îndoială nu era de loc temeinică și nici nu dăinui în sufletul lui mai mult de o clipă. Într-adevăr, era cu neputință să privești în ochii limpezi și albaștri ai lui Lucy Ashton ca să-ți mai poată rămîne vreo urmă de bănuială cu privire la cîntea firii ei. Totuși, mîndria și sărăcia își dădeau mîna pentru a întări frămîntările

unei minți apăsate și de una și de cealaltă și care în împrejurări mai binecuvântate ar fi fost străină de ele precum și de orice altă micime.

Ei ajunseră la castel, unde sir William Ashton, speriat de absența lor îndelungată, îi întâmpină în sala cea mare.

— Dacă Lucy ar fi fost în tovărășia altcuiva decît a celui care a arătat că are deplină putere de a o ocroti, aș fi fost neliniștit și aș fi trimis oameni să vă caute.

Dar alături de Domnul Ravenswoodului știa – spuse el – că fiica lui nu are a se teme de nimic.

Lucy încercă să născocească o pricină pentru întîrzierea lor dar, mustîrînd-o conștiința, se încurcă la mijlocul unei fraze; și cînd Ravenswood, venindu-i în ajutor, începu să spună o poveste cît mai deslușită și lesne de crezut, se împotmoli și el ca unul care străduindu-se să-l tragă pe prietenul său din mlaștină se înnămolește și el în noroiul lipicios. E de necrezut ca încurcătura tinerilor îndrăgostiți să-i fi scăpat iscusitului avocat, al cărui nărav și îndeletnicire îl deprinseseră să iscodească natura umană în toate cotloanele ei. Dar planurile lui erau acum de a nu arăta ceea ce băgase de seamă. Voia să-l țină pe Domnul Ravenswoodului legat, în același timp el rămînînd liber; și nici o clipă nu-i trecu prin minte că toată socoteala i s-ar duce de rîpă dacă Lucy însăși ar fi împărtășit dragostea pe care tatăl ei nădăjduia ca ea să o samene doar în inima tînărului. Dacă s-ar fi lăsat și ea legănată în șoaptele susurate de Ravenswood în ureche, iar împotrivirea lui Lady Ashton ar fi făcut să-i scoată gărgăunii din cap, lordul secretar socotea că totul s-ar fi încheiat printr-o călătorie la Edinburgh, ba chiar la Londra, niște dantele de Bruxelles și dulcile complimente ale mai multor amorezi dornici să-l înlocuiască pe cel care trebuia înlăturat. Așa gîndea el că s-ar rezolva situația în cazul cel mai grav. Dar, după toată chibzuință, orice toană care ar fi atras-o către Ravenswood trebuia mai degrabă încurajată decît stăvilită.

Cu atît mai mult cu cît în aceea dimineață lordul primise o scrisoare de al cărei cuprins se grăbi să-l înștiințeze pe Ravenswood. Un vestitor sosise cu un pachet pentru lordul secretar de la prietenul de care am pomenit și care se străduia din greu și cu fereală să alcătuiască o frăție de iubitori de țară în capul căroră stătea dușmanul cel mai de temut al lui sir William, activul și ambițiosul marchiz de A. Izbînda acestui neistovit prieten fusese atît de mare, încît obținuse de la sir William, dacă nu un răspuns direct, cel puțin o ureche foarte ascultătoare. Asta îi și spusese

căpeteniei sale, care răspunsese cu proverbul vechi franțuzesc „*Château qui parle, et femme qui écoute, l'un et l'autre va se rendre*”¹ Un dregător care își pleacă urechea la unele propuneri fără să răspundă era, după părerea marchizului, în situația unei fortărețe care duce tratative și a unei femei care ascultă, așa că se hotărî să întetească asediul lordului secretar.

Drept care pachetul conținea o scrisoare de la prietenul său și alta de la el către lordul secretar, în care poftea să-l viziteze fără prea multă zarvă. Tocmai aveau de gînd să meargă în sud – drumurile erau proaste – hanurile erau cumplite – lordul secretar îl cunoștea bine pe celălalt nobil care-i scria și nu stătuse niciodată de vorbă cu marchizul, se știau într-atît cît să facă popasul să pară destul de firesc și să închidă gura celor care ar fi vrut să trîncănească despre vreo uneltire politică. Lordul primi de îndată să-l găzduiască pe marchiz, hotărît totuși să nu se dea pe mîna lor și să nu facă mai mult decît să încuviințeze unele vederi pe care rațiunea (prin care înțelegea propriul lui interes) avea să i le dicteze.

Două lucruri îi făceau mare plăcere – prezența lui Ravenswood și absența doamnei sale. Avîndu-l pe primul sub acoperișul său se gîndea că poate să-l împiedice să pună țara la cale și să-și aranjeze treburile cu marchizul, iar Lucy ar fi mai bună ca stăpînă a casei, acum cînd țelul său era să mai trăgăneze lucrurile, decît mama ei care fără îndoială ar fi reușit să-i dea peste cap alcătuirile lui politice prin firea-i țănoșă și neîncovoiată.

Stăruințele sale ca tînărul Ravenswood să adaste la castel pînă ce va veni ruda sa, fură binevenite după scena de explicații care se petrecuse la Fîntîna Fecioarei și care înlăturase orice dorință de plecare grabnică. Drept care Lucy și Lockhard primiră fiecare porunci să tocmească tot ce era trebuincios pentru a primi oaspeții așteptați cu o pompă și o fală neobișnuite chiar și pentru Scoția în acele timpuri îndepărtate.

¹ Cetate care parlamentează și femeie care ascultă – și unul și altul se vor preda în curînd (fr.).

Capitolul XXI

MARALL:

Stăpîne, a venit un om cînstît

Și a descălecat...

OVERREACH:

Să între-ndat',

Iar voi să faceți cum v-am poruncit...

Dar cîntăreții buni ce i-am chemat

Sînt gata să-l primească?...”

(Răfuiala)

DEȘI TOBĂ DE CARTE AVOCĂȚEASCĂ, dăruit cu bun-simț hîrșit în treburile lumești, sir William Ashton avea unele năravuri ce se potriveau mai degrabă cu firea-i fricoasă și cu sforăria ce-i folosiseră ca să-și facă loc în lume decît cu cînstea la care se ridicase; ele arătau mai curînd un cuget destul de mărginit din naștere, deși cultivat cu îngrijire și o cumplită micime a sufletului ce ieșea ca gunoiul deasupra, în ciuda strădaniei de a o ascunde. Îi plăcea să se fâlească în fara tuturor cu avutul său, nu ca unul care a deprins acest gust și nu se mai poate dezbăra de el, ci ca un om pe care clinchetul arginților îl încîntă fiindcă îl aude pentru prima oară. Nu-i scăpau nici cele mai mici amănunte; și Lucy în curînd se surprinse iscodind roșeața trecătoare care îmbujora obrazul lui Ravenswood cînd îl auzea pe părintele ei cum se ceartă de-a binelea cu Lockhard, ba chiar cu bătrîna chelărească din te miri ce fleacuri care în familiile avute sînt lăsate în plata Domnului fiindcă stăpînului nici nu-i trece prin cap să-și obosească mintea cu ele.

— I-aș trece cu vederea lui sir William, izbucni Ravenswood într-o seară cînd acesta ieșise din cameră, oarecare neastîmpăr și neliniște, căci

vizita marchizului e o cinste și ei trebuie întâmpinat cum se cuvine; dar îmi crapă obrazul să-l văd cotrobăind prin bucătărie și cămară, ba chiar și prin cotețul de găini mă face să-mi ies din fire; parcă mai ușor e să rabzi sărăcia de la Steiul Lupului decât să înghiți bogăția de la castelul Ravenswood.

— Și totuși, zise Lucy, însăilînd toate aceste mărunțișuri, tata și-a încropit avutul...

— Pe care străbunii mei l-au pierdut tocmai fiindcă le-au dat cu piciorul, răspunse Ravenswood. Dar mă rog; fie samarul și de aur, tot povară se cheamă că este.

Lucy suspină; își dădea seama că iubitul ei căta cu dispreț la obiceiurile și deprinderile tatălui ei, pe care ea întotdeauna îl cinstise ca pe cel mai bun și mai apropiat prieten a cărui duiosie o mîngîiase adesea pentru asprimea plină de dispreț ce i-o arăta mama sa.

Îndrăgostiții descoperiră în curînd că nu se potriveau în vederi nici asupra altor lucruri, nu mai puțin importante. Religia, aducătoarea de pace, era în acele zile de dezbinare atît de greșit înțeleasă și de strîmb judecată, încît legiuirile și învățămintele mai degrabă îi învrăjbeau pe oameni și-i împărțeau în tabere diferite. Lordul secretar fiind din partidul whig, era, firește, presbiterian și-și făcuse socoteala că n-ar fi rău dacă din vreme în vreme s-ar arăta pe la biserică mai des decît îl trăgea de fapt inima. Toți ai săi erau bineînțeleș crescuți în aceeași credință cu el. Ravenswood, după cum știm, ținea de biserica episcopală și adeseori o mustra pe Lucy pentru încăpățînarea fanatică a unora de o credință cu ea, iar ea lăsa să se înțeleagă, neavînd curajul să o spună cu glas tare, că îi e silă de principiile liber-cugetătoare pe care fusese învățată să le disprețuiască ca fiind legate de cîrmuirea țării prin înaltele fețe bisericești.

Astfel, deși iubirea lor părea să sporească în loc să se stingă, pe măsură ce-și dezvăluiau unul altuia adevărata fire, simțămintele fiecăruia se amestecau cu mirosenii și mai puțin plăcut mirositoare. Pe Lucy o cam speria Ravenswood, în ciuda iubirii ce-i purta. Sufletul lui era mai aspru și mai mîndru decît al altora pe care îi cunoscuse pînă la el; părerile le avea mai îndărătnice și mai pline de neatîrnare; în afară de aceasta el condamna multe din învățăturile ce-i fuseseră ei sădite în minte ca fiind demne de cînstire și respect. La rîndul lui, Ravenswood o vedea pe Lucy blîndă și mlădioasă la fire, aluat prea moale în mîna tuturor care erau în jurul ei. Simțea că dîrzenia lui ar avea nevoie de o

soție mai tare pe picioarele ei, gata să se avînte alături de el pe oceanul învolburat al vieții, rîzînd nepăsătoare, asemeni lui, și de furtună și de adierea prielnică. Dar Lucy era atît de frumoasă, atît de deplin legată de el, atît de dulce și de gingașă, încît deși tînărul ar fi dorit să-i sădească în suflet mai multă tărie și hotărîre, deși uneori își ieșea din fire în fața fricii ei ca nu cumva iubirea lor să fie descoperită înainte de vreme, simțea că blîndețea aproape de slăbiciune a acestei fapturi o făcea să-i fie și mai dragă, asemuind-o cu o plantă care se agățase de bunăvoie de el, cerșindu-i apărare, lăsîndu-l să-i hotărască soarta la bine și la rău. Simțămintele lui în acele clipe semănau cu cele atît de măiestrit zugrăvite de nemuritoarea noastră Joanna Baillie.

*„Ce dulce-ntinzi firave rămurile
Ca să te-agăți de stîncă mult prea aspră;
De ce nu vrei de mine să te prinzi?
Furtuni m-au ars și ostenit – și totuși
Iubește-mă frumos – și eu la fel –
Cu inima curată – chiar de-oî fi
Nevrednic de atîta frumusețe.”*

Și așa, chiar lucrurile asupra cărora nu se înțelegeau păreau într-un fel sau altul să le sporească iubirea în loc să le-o domolească. Dacă fiecare ar fi avut răgaz să cîntărească firea celui alt înainte ca flacăra dorului să-i mistuie pe amîndoi făcîndu-i să-și lege viața unul de altul, poate că pe Lucy ar fi înspăimîntat-o prea mult Ravenswood ca să-l poată iubi, iar el poate că ar fi luat sfîla și supușenia ei drept slăbiciune a minții, privind-o ca nevrednică de dragostea lui. Dar așa, erau înlănțuiți pentru vecie; Lucy se temea numai ca nu cumva trufia iubitelui ei să-l facă să se căiască într-o zi că și-a dăruit inima, iar Ravenswood, că o fire atît de moale ca cea a lui Lucy ar putea, în lipsa lui, sau în clipe de grea încercare, să se încovoie rugăciunilor ori silinței celor din jurul ei și să rupă logodna la care consimțise.

— N-ai a te teme de asta, zise Lucy o dată cînd tînărului îi scăpă o vorbă care-i dădea a înțelege de ce se teme el; oglinzile, care primesc cu nepăsare chipul tuturor lucrurilor ce le trece prin față sînt tari, adevărat, fiind turnate din sticlă din oțel – aluatul mai moale, atunci cînd un chip se întipărește în el, îl păstrează așa fără să mai poată fi șters.

— Asta-i poezie, Lucy, zise Ravenswood, și poezia întotdeauna a îndrăgit fantasmelor dacă nu chiar închipuirile.

— Atunci crede-mă încă o dată dacă-ți spun în proză cinstită, zise Lucy, că, deși niciodată nu mă voi duce la altar fără binecuvîntarea părinților, nici silința, nici stăruințele nu mă vor face să-mi dăruiesc mîna altuia pînă ce nu mă vei fi dezlegat tu însuși de drepturile ce ți-am dat asupra-mi.

Îndrăgostiții aveau timp din belșug pentru astfel de mărturisiri. Henry era din ce în ce mai rar tovarășul lor, fiind mai întotdeauna ori elev leneș la lecțiile învățătorului său, ori un învățăcel dornic sub aripa pădurarilor sau a celor ce îngrijeau de cai. Cît despre lordul secretar, acesta își petrecea diminețile închis în biroul lui, scriind scrisori și cumpănind în mintea-i neastîmpărată feluritele știri pe care le culegea din toate colțurile, încercînd să iscodească schimbarea mult așteptată a cîrmei politicești a Scoției și puterea partidelor care aveau să se înfrunte unul cu altul. Alteori își trecea vremea orînduind, întorcînd cu susul în jos și punînd apoi la loc tot ceea ce socotise de cuviință să pregătească pentru primirea marchizului de A., a cărui vizită fusese amînată de două ori din cîte o pricină ce nu suferea zăbavă.

Ocupat pînă peste cap cu toate aceste îndeletniciri politicești și gospodărești, nu părea să bage de seamă cît de mult timp stăteau împreună copila și oaspetele său și de aceea mulți vecini îl țineau de rău, după cum era obiceiul în acele vremuri, că îngăduie astfel de lucruri să se petreacă sub ochii lui. Singura explicație pe care o găseau gurile rele era că în mintea lui cei doi erau meniți unul pentru altul; pe cînd de fapt, singurul lui țel era să dea zi după zi, trăgănînd lucrurile pînă ce va putea descoperi cît de mare este grija pe care i-o poartă marchizul lui Ravenswood și cît de mult avea de gînd să-l ajute pe acesta să-și întocmească pricinile. Pînă ce nu va fi văzut limpede cum stau lucrurile, lordul secretar se hotărîse în sinea lui să nu miște un deget nici la dreapta nici la stînga; și ca mulți oameni șireți păți ca hoțul păcălit.

Printre cei care erau foarte supărați de purtarea lui sir William Ashton, care îi îngădui lui Ravenswood să zăbovească atîta sub acoperișul lui și să-i țină tovarășie aproape tot timpul domnișoarei Ashton, era noul lord al Girningtonului și cinstita lui slugă și paharnic, persoane pe care le-am cunoscut mai înainte sub numele de Hayston de Bucklaw și soțul lui, căpitanul Craigengelt. Primul ajunsese în cele din urmă să moștenească averea bătrînei lui mătuși precum și alte avuții pe de lături, pe care le folosise să-și răscumpere averea părintească (al cărui nume și-l alesese drept titlu de noblețe) deși căpitanul Craigengelt îi pro-

pusesese o afacere foarte bănoasă în care să-și bage averea, după invenția lui Law care tocmai atunci fusese dată la iveală, arătându-se gata să facă o călătorie pînă la Paris anume pentru aceasta. Dar Bucklaw dovedi ca sărăcia l-a făcut mai înțelept și nu vru să audă de nici un plan al vrednicului Craigengelt dacă era o cît de mică primejdie să-și piardă averea cu atîta chin agonisit. El, care mîncase o dată turte de mazăre, băuse vin acru și dormise în cămara de taină de la Steiul Lupului, avea să îndrăgească întotdeauna o masă bună și un pat moale, avînd grijă, după cum spunea, să nu mai aibă nevoie de astfel de ospetie în viața lui.

Și așa Craigengelt rămase cu buza umflată și fu silit să renunțe la nădejdea lui de a-l face să joace pe Bucklaw după cum îi cînta el. Cu toate acestea bogăția prietenului îi aducea și lui cîștiguri frumoșele. Lui Bucklaw, care niciodată nu se gîndise prea mult cînd își alegea tovarășii, îi plăcea să aibă alături la chef și în ceasuri de răgaz un ins cu care să poată face haz sau pe socoteala căruia să facă haz, după cum îi venea bine, care să înghită după cum se spune „și ghiontul și zăbala”, să se priceapă la jocuri, în casă ori afară, și cînd domnia-sa avea poftă de o sticlă de vin (ceea ce nu se întîmpla prea rar), să fie gata oricînd să-l scutească de rușinea de a cădea sub masă de unul singur. Pentru aceste însușiri Craigengelt era aproape întotdeauna în vizită la conacul de la Girmington.

Nicicînd și nicicum n-ar fi putut să iasă ceva bun dintr-o asemenea cîrdășie deși urmările sale rele ar fi putut fi stăvilite de faptul că Bucklaw știa prea bine cît îi poate pielea amicului său și îl disprețuia din tot sufletul. Dar așa cum se potrivea acum treburile, această proastă însoțire avea să roadă din rădăcini însușirile bune pe care natura le sădise în Bucklaw.

Craigengelt nu iertase niciodată disprețul trufaș cu care Ravenswood îi dăduse în vileag mironosita-i maimuțareală de curaj și cinste; și firea lui lașă, dar șireată și pricepută la născociri, îi șoptise că se putea răzbuina pe Ravenswood fără să-și primejduiască pielea, doar zgîndărindu-i lui Bucklaw pica ce-i purta tînarului nobil.

De cum prindea un prilej, nu uita să aducă aminte de povestea cu duelul pe care Ravenswood refuzase să-l primească și se străduia pe cît putea să-l convingă pe binefăcătorul său că la o adică e vorba de cinstea lui ca să termine o dată cu povestea asta stînd de vorbă pe față cu Ravenswood. Bucklaw însă, sătul de atîtea vorbe cu două tăișuri, îi porunci în cele din urmă să tacă.

— Cred, zise el, că Ravenswood s-a purtat cu mine ca un netrebnic și nu văd ce l-a făcut să-mi trimită un răspuns în doi peri când îi ceream socoteală tocmai pentru o vorbă în doi peri. Dar o dată mi-a dăruit viața, și cugetînd adînc, mă gîndesc că acuma sîntem chit. Dacă vreodată drumurile ni se vor încrucișa, mă voi socoti ca fiind plătit de datorie și seniorul Ravenswoodului ar face bine atunci să-și păzească pielea.

— Chiar așa, repetă Craigengelt. Căci dacă ești în formă aș pune rămașag pe un galben că-l străpungi înainte de a treia rundă.

— Atunci habar n-ai ce spui, i-o reteză Bucklaw, ori nu l-ai văzut niciodată cu sabia în mînă.

— Care va să zică habar n-am ce spun? se supără lingușitorul său prieten. — Bună glumă! Și cu toate că nu l-am văzut niciodată pe Ravenswood cu sabia în mînă, nu eu am fost acela care am învățat meșteșugul la școala lui *monsieur* Sagoon, primul *mattre d'armes*¹ de la Paris și de la signor Paco din Florența și *mein Herr* Durchstossen din Viena?

— Nu știu dacă așa stau lucrurile sau ba, mormăi Bucklaw; și chiar dacă ar fi așa, ce-i cu asta?

— Nu vreau să spun decît că să mă ia dracul dacă am văzut vreodată pe vreun francez, italian sau neamț mișcînd picioarele, mîna și ochiul cu atîta iuțeală ca tine, Bucklaw.

— Tare mi-e teamă că nu spui adevărat, Craigie, zise Bucklaw; oricum, mă țin destul de tare cînd e vorba fie de sabie scurtă, spadă, paloș și pumnal, fie de floretă și hanger, și la urma urmelor ce altceva îi mai trebuie unui gentilom să știe?

— Adică ești de două ori mai priceput decît nouăzeci și nouă de tineri dintr-o sută, încuviință Craigengelt; ăștia de abia învață să-mpungă un pic cu săbioara și numai ce-i vezi că-și dau aere cum că au nobilul meșteșug al apărării la degetul cel mic! O dată, la Rouen în 1695, eram cu un oarecare cavalier de Chapon și ne-am dus la operă, unde ce să vezi, se leagă de noi trei mucoși din Anglia...

— E lungă povestea pe care ai de gînd să mi-o spui? îl întrerupse Bucklaw fără prea multă ceremonie.

— După cum ți-e placul, îi răspunse parazitul său, căci noi am încheiat-o repede.

— Și mie-mi place să fie scurtă, răspunse Bucklaw; e tristă sau de haz?

¹ Maestru de arme (fr.).

— Tristă al dracului, asta pot să-ți spun, cel puțin pentru ei; fiindcă eu și cavalerul...

— Atunci nu voi s-o aud, zise Bucklaw; mai bine umple-mi o stacană din vinișorul mătușii, fie-i țărîna ușoară! Și cum zice munteanul, „*Skioch doch ma skiaill*”.¹

— Așa-mi zicea și bătrînul Evan Dhu cînd eram cu flăcăii noștri împlătoșați, prin 1689. „Craigengelt, zicea el, ești viteaz cum nu sînt mulți din cei ce apucă fierul în mînă, dar ai o scădere.”

— Dacă te știa așa cum te știu eu, rîse Bucklaw, ți-ar fi descoperit încă alte douăzeci; dar mai lasă-le încolo de povești lungi cît o zi de post și hai să ciocnim paharele, băiete.

Craigengelt se ridică, merse în vîrfurile picioarelor pînă la ușa, aruncă o ochire de jur împrejur, închise ușa la loc, veni înapoi, își tufli pălăria cu fireturi de aur pe o ureche, luă cupa în mînă și atingînd mînerul pumnalului cu cealaltă strigă:

— Trăiască regele de peste mări!

— Uite ce-i, căpitane Craigengelt, grăi Bucklaw; eu unul am să-mi țin gura cît privește trebușoarele astea, avînd mult prea multă cinstită pentru amintirea venerabilei mele mătuși Girnington ca să-i fac de rîs numele punîndu-i moșiile și acareturile sub învinuire de trădare față de cîrmuire, Adu-mi-l pe regele Iacob la Edinburgh, căpitane, cu treizeci de mii de soldați pe urmă-i și atunci ți-o spune ce gîndesc despre dreptul lui la tron; dar ca să-mi bag singur gîtul în ștreang și moșiile mele mănoase în desaga amenzilor statului „sub învinuire adusă și dovedită”, crede-mă că nu mi-am pierdut pînă într-atît mințile. Așa că atunci cînd ai poftă să-ți închini pumnalul și cinzeaca unor cauze vîndute, să-ți cauți tovarăși și băutură într-altă parte.

— Mă rog, mă rog, zise Craigengelt, fă tu urarea după cum îți place și am să golesc paharul după tine chiar de-ar fi mare cît o butie.

— Să știi că am să fac o închinare pe cinste, strigă Bucklaw; ce-ai zice să bem pentru Lucy Ashton?

— Sus paharul! strigă căpitanul dînd pe gît vinul, în cinstea celei mai chipeșe fecioare din Lothian. Mai mare păcatul că pîrlitui ăla de sforar presbiterian, tatăl ei, e gata să i-o arunce în brațe calicului ăluia zdrențăros, dar fudul, Domnul Ravenswoodului!

¹ Să tai băutura cu o povestire; echivalentul expresiei englezești a chefliilor: „Să nu predici la un pahar cu vin” (N.A.).

— Asta încă nu s-a hotărât, zise Bucklaw pe un ton care deși se voia nepăsător îi trezi îndată curiozitatea tovarășului său; și nu numai curiozitatea, ci și nădejdea, doar-doar o afla o taină care să-l facă de neînlocuit pe lângă ocrotitorul său, nefiind el mulțumit să fie doar îngăduit pe lângă acesta, când și-ar fi putut câștiga drept pe viață la punga lui prin silință ori limbă ascuțită.

— Credeam, zise el după o clipă, că au și bătut palma, – cei doi sînt nedespărțiți și nu se mai vorbește de nimic altceva de la Lammerlaw și pînă la Traprain.

— N-au decît să trăncănească cît vor pofti, ridică din umeri ocrotitorul său, căci eu știu mai bine; și închin din nou în sănătatea domnișoarei Ashton.

— Aș fi gata să beau cupa și-n genunchi, zise Craigengelt, dacă aș ști că fata o să aibă mintea să-i dea cu piciorul ticălosului aceuia de fiu de spaniol.

— Aș dori să nu folosești vorbe ca „a da cu piciorul” atunci când rostești numele domnișoarei Ashton, i-o reteză Bucklaw cu voce aspră.

— Să-i dea cu piciorul, am spus eu asta? Voiam să spun să-l dea la o parte, odoraș cu moșioare multe, pe cîntea mea, zău că am vrut să zic să-l dea la o parte, o drese Craigengelt; și nădăjduiesc c-o să-l azvîrle ca pe un doi de treflă la jocul de pichet luînd în schimb pe regele de cupă... Dar totuși...

— Dar totuși ce? stăruie Bucklaw.

— Dar totuși știu fără urmă de îndoială că petrec ceasuri întregi singuri, prin păduri și pe cîmpuri.

— Asta din pricina dragostei tatălui său care a dat în mintea copiilor... Dar o să-i iasă fetei năzbîtiile din cap dacă i-au intrat vreodată, adăogă Bucklaw. Și acum umple-ți din nou cupa, căpitane; am să te fericesc... Am să-ți spun un secret... O uneltire... O capcană iscusită... Doar că lațurile sînt din cele mai obișnuite.

— E vorba de o căsătorie? îngîină Craigengelt și fața i se lungi de necaz.

Fiindcă bănuia el că o căsnicie i-ar îngreuna oarecum șederea la Girnington făcîndu-i traiul mai puțin dulce decît pe timpul burlăciei ocrotitorului său.

— Chiar așa, o căsătorie, omule, zise Bucklaw; dar oare de ce ți se înclină fruntea-ți gînditoare și de ce pălesc bujorii din obrazu-ți? Masa tot o să aibă un colț și colțul tot o să poarte o tavă, iar pe tavă s-o găsi un

pahar; și coada mesei tot o să fie încărcată de bucate, tava și paharul s-or umple și pentru trei, chiar dacă toate fustele din Lothian s-ar fi jurat să se pună împotriva. Ce Dumnezeu! Nu sînt eu acela pe care să mă țină muierea sub pat!

— Așa zic mulți, oftă Craigengelt, și așa au spus mulți din prietenii mei; dar blestemat să fiu dacă pricep de ce femeile mă au drag ca sarea în ochi și cum au izbutit întotdeauna să-mi dea papucii încă înainte să se sfîrșească luna de miere.

— Dacă te țineai tare pe poziție pînă ce se isprăvea aceasta, îți făceai rost de adăpost și masă pe un an de zile, rîse Bucklaw.

— Zău că niciodată n-am izbutit, răspunse amărît demnul său paharnic; de pildă cu lordul Castle-Cuddy... Ne aveam ca frații... Îi călăream caii... Luam bani cu împrumut de la el sau pentru el... Îi învățam șoimii și-l dăscăleam pe ce cal să pună rămășag; și cînd i-a venit chef de înșurătoare, l-am înșurat cu Katie Glegg de care ziceam că sînt sigur pe cît de sigur poți să fii de o muiere. Vai mie, m-a azvîrlit de parcă aș fi fost o măsea stricată încă din primele două săptămîni!

— Nu cred că eu semăn cu Castle-Cuddy ori Lucy cu Katie Glegg, răspunse Bucklaw. O să vezi că treaba o să meargă ca mai înainte de-ți place ori de nu – singura întrebare e, vrei să faci ceva pentru mine?

— Să fac ceva pentru tine? strigă căpitanul; pentru tine, vacă grasă de muls, stăpîne scump al moșioarelor mănoase, pentru care aș merge desculț pînă la capătul pămîntului! Spune-mi timpul, locul, felul și împrejurările și-ai să vezi dacă nu-ți voi fi de folos pentru toate foloasele ce cu mintea le poți gîndi.

— Fă bine atunci și dă fuga călare preț de două sute de mîle de dragul meu, zise patronul.

— Și o mie și tot am să le socotesc cît săritura unui purice, se grăbi să răspundă preaplecata-i slugă; dau fuga să-mi înșeuez calul de îndată.

— Mai îngăduie puțin să afli unde-ai să te duci, și ce trebuie să faci, cuvîntă Bucklaw chibzuit. Știi că am o rubedenie în Northumberland, pe numele ei lady Blenkinsop, a cărei urmă am avut nefericirea s-o cam pierd atîta vreme cît am fost sărac, dar a cărei mutră mi s-a arătat din nou în toată strălucirea-i cînd zorile belșugului au mijit asupra capului meu.

— Fire-ar ele să fie de afurisite cu două fețe! exclamă vrednicul Craigengelt; asta are bun John Craigengelt, el e prieten și la bine și la rău, și la sărăcie și la bogăție; și tu ai aflat asta pe seama ta, Bucklaw...

— N-am uitat eu ce-ți poate pielea, rînji patronul lui; îmi amintesc bine că atunci cînd îmi ajunsese cuțitul la os aveai de gînd să mă vinzi regelui Franței ori pretendentului; ba chiar că mi-ai împrumutat vreo douăzeci de galbeni tocmai cînd aflaseși că pe lady Girnington a lovit-o în sfîrșit damblaua. Dar nu-ți fă sînge rău, John; eu zic că la urma urmelor îți sînt drag și că marele meu nenoroc e că n-am un sfetnic mai bun tocmai acum. Întorcîndu-ne la această lady Blenkinsop, află deci că e prietenă bună cu ducesa Sarah.

— Ce face! Cu Sall Jennings? exclamă Craigengelt; bună bucățică trebuie să mai fie.

— Ține-ți gura și înghite-ți fumul tale de tory dacă-ți stă în putință, i-o rețea Bucklaw; și cum îți ziceam, prin ducesa de Marlborough această vară a mea din Northumberland s-a împrietenit cu lady Ashton, nevasta lordului secretar, sau mai bine zis doamna și stăpîna lordului secretar, și aceasta i-a făcut cîntecul să o viziteze întorcîndu-se de la Londra iar acum se află în străvechiul ei conac de pe malurile Wansbeck-ului. Și cum aceste luminate fețe obișnuiesc să gîndească despre soții lor ca neavînd nici un cuvînt de spus în orînduiri propriilor lor familii, au avut poftă ca, fără să-l întrebe pe sir William Ashton, să pună la cale o unire între Lucy Ashton și preacinstitul tău prieten aci de față; lady Ashton făcînd pe trimisul cu puteri depline din partea fiicei și a soțului ei, iar maica Blenkinsop, fără nici o patalama la mîna mi-a făcut cîntecul să mă reprezinte pe mine. Poți să-ți închipui că am rămas cam nedumerit cînd am aflat că o înțelegere în care, nu-i așa, aveam și eu oarecare amestec, era cît pe ce să fie pecetluită fără ca eu să fiu măcar întrebat.

— Să mă tai dacă așa ceva se cuvine, zise indignat credinciosul său; și rogu-te, ce-ai răspuns?

— Primul gînd a fost să dau dracului învoiala și pe veliții miniștri împreună cu el, ca fiind o pereche de muieri bătrîne care-și bagă nasul unde nu le fierbe oala; pe urmă am rîs din toată inima; iar în cele din urmă am chibzuit că treaba era bine gîndită și că mi s-ar potrivi de minune.

— Bine, dar n-ai văzut-o pe fată decît o dată – și-atunci avea fața acoperită de vîl – nu mi-ai spus tu așa?

— Ba da, dar și-atunci mi-a plăcut strașnic. Iar Ravenswood, care s-a purtat cu mine ca un netrebnic... Auzi, să-mi trîntească ușa în nas și să mă trimită să mănînc cu slugile fiindcă îi poftise cîcă pe lordul secretar și pe fiica să stea la masă dacă și-au adus de-acasă! Să mă ia naiba

Craigengelt dacă-l voi ierta pînă nu-i joc și eu o asemenea festă!

— Chiar așa să și faci dacă ai vîină de voinic în tine, încuviință Craigengelt care acum vedea că lucrurile au luat o întorsătură ce-i venea lui bine; și dacă-i suflă fata de sub nas o să-i frîngi inima.

— N-aș crede, zise Bucklaw; inima lui e oțelită de meditațiune și filozofie – treburi despre care tu, Craigie, nu știi nici cît mine, Dumnezeu să mă aibe în pază. Dar o să-i îngenunchez trufia și asta mi-ar fi drag s-o fac.

— Acuma știu, zise Craigengelt, de ce s-a purtat atît de necuviincios în dărimătura lui de turn! Rușinat de tovărășia ta? Nici pomeneala! Era mort de frică nu cumva să vii tu și să-i furi iubita.

— Ce spui, Craigengelt! zise Bucklaw. Crezi că așa au stat lucrurile? Dar nu se poate, e mult mai chipeș decît mine.

— Cine, el? exclamă parazitul. E negru ca o cioară; cît despre trup... e înalt, fără puțință de tăgadă, dar ce un flăcău ușurel, voinic, mijlociu la stat...

— Lua-te-ar naiba! strigă Bucklaw întrerupîndu-l, și pe mine că-s prost să te ascult! Tot așa mi-ai spune și dacă aș fi cocoșat. Cît despre Ravenswood... După cum s-a purtat cu mine am să mă port și eu cu el... Dacă pot să-i suflu fata, apoi chiar voi să i-o suflu.

— Să i-o suflă? Asta-i bună, ba s-o cîștigi, cu un punct, cu o chintă și cu un paisprezece, riga mea de atu – o să-l tai, o să iei levata și-o să-l bați cum mă vezi și cum te văd.

— Uite ce e, termină cu pălăvrăgeala asta de cartofoi, îl întrerupse Bucklaw. Pînă acum am ascultat ce mi-a spus ruda mea, m-am tocmnit la termenii învoielii, la mărimea zestrei și așa mai departe, așa că pasul următor o să-l facă lady Ashton cînd se întoarce acasă și o s-o ia din nou în mînă pe fiica și pe fiul ei. Acuma ele doresc să trimit un prieten de încredere cu niște scrisori.

— Jur pe minunăția asta de vin că mă duc pînă la capătul lumii, pînă la porțile Ierihonului și la scaunul de judecată al Sfîntului Petru pentru tine! se jură căpitanul.

— Nu mă îndoiesc că ești gata să faci orice pentru mine și mai mult încă pentru tine. Treaba-i însă următoarea; oricine poate duce scrisorile; dar tu o să ai ceva mai multe de făcut. Trebuie să aduci lucrurile cumva încît să scapi o vorbă în fața lui lady Ashton, așa ca din întîmplare, despre șederea lui Ravenswood la castelul soțului ei și despre curtea ce-i face domnișoarei Ashton; și mai poți să-i spui că tot ținutul vorbește de

vizita marchizului de A., care se zice că pune la cale unirea între Ravenswood și fiica ei. Tare mi-ar place să aud ce-are de zis la toate astea. Căci să mă ia naiba dacă am de gând să trec la potou dacă tot Ravenswood'o să apuce trofeul, mai ales că el e cu un cap înaintea mea.

— Nici pomeneală – fata are prea mult bun simț – și în această credință beau în sănătatea ei a treia oară; și dacă ar fi locul potrivit aş închina cu genunchiul plecat, iar cel ce n-ar vrea să închine alături de mine şi-ar lega în curînd ciorapii cu propriile lui mațe.

— Uite ce-i, Craigengelt, dacă te duci în societatea unor doamne de viță nobilă, ți-aș fi îndatorat să mai uiți din înjurăturile tale de soldățoi... Totuși am să le scriu că ești om de treabă, dar neînvățat și nepriceput la vorbă.

— Da, da, răspunse Craigengelt; soldat cinstit, dintr-o bucată, cu vorba după cum i-e fapta.

— Nici prea cinstit și nici cine știe ce soldat; dar așa cum ești, norocul meu e să am nevoie de tine fiindcă trebuie să dea cineva pinteni hotărîrii lui lady Ashton.

— O să-i înfig pînă la roțiță, zise Craigengelt; și cucoana o să vină aici în galop ca o vacă urmărită de un roi de viespi cu coada bîrzoii pe spate.

— Și încă ceva, Craigie, zise Bucklaw; cizmele și surtucul tău sînt bune de băutură, cum zice nu știu cine într-o piesă, dar parcă sînt cam slinoase pentru a lua ceaiul într-un salon – rogu-te înveșmîntează-te mai ca lumea și ia asta ca să ai din ce plăti.

— Ei și tu, Bucklaw... Pe cîntea mea... Mă faci să mă simt umilit. Totuși, adăuga Craigengelt înhățînd banii, dacă vrei să-ți rămîn și mai îndatorat, trebuie să mă supun.

— Și acum fără multă vorbă, calul și pe-aci ți-e drumul! îi spuse stăpînul său, de cum ți-ai făcut rost de niște haine mai de Doamne-ajută. Poți să iei calul cel negru țintat. Și ascultă: ți-l dăruiesc de tot!

— Beau pentru norocul soliei mele, răspunse ambasadorul, într-o stacană de jumătate de pintă.

— Îți mulțumesc, Craigie, și ridic și eu paharul. Nu știu ce-ar putea să se ivească, doar tatăl fetei să nu facă gălăgie, deși din cîte am auzit cucoana îi joacă pe amîndoi după cum îi poștește inima. Bagă bine de seamă să nu-i jignești auzul cucoanei cu vreo vorbă de-a ta iacobită.

— Că bine zici... E din tagma whigilor și prietenă cu bătrîna Sall de Marlborough... Mulțumesc cerului, eu mă pricep să înalț orice steag poștești cît ai zice pește. Am luptat cu la fel de multă tragere de inimă

sub John Churchill¹ ca și sub Dundee ori ducele de Berwick.

— Te cred, Craigie, zise stăpînul casei; și acuma rogu-te du-te în pivniță și adu o sticlă de vin de Burgundia, din 1678 – cum intri pe dreapta în lada a patra – și dacă tot iei drumul pînă acolo, Craigie, poți să aduci și o jumătate de duzină. O să-i tragem un chef pe cînte.

¹ Marlborough.

Capitolul XXII

*„Caleașca mîndră o văzură
Cum și valeți în verzi livrele...”*

(Duce contra duce)

CRAIGENGELT PORNI DE ÎNDATĂ ce-și încropi o haină mai arătoasă, călători în toată graba și își împlini solia cu toată priceperea pe care i-o știa Bucklaw. Venind cu scrisori din partea domnului Hayston de Bucklaw, fu primit cu mare bucurie de către amîndouă doamnele; ca cei care sînt gata să deschidă brațele unor noi prieteni, fără să deschidă bine ochii mai înainte, măcar pentru o vreme, să afle însușiri acolo unde e limpede ca lumina zilei că ele nu se află și să ia drept daruri tocmai scăderile ce sar în ochi. Deși amîndouă doamnele erau deprinse cu societatea bună, totuși vrînd morțiș ca prietenul domnului Hayston să se dovedească a fi o fire curtenitoare și cu purtări alese, izbutiră să se mintă pe deplin că așa era. E adevărat că acum Craigengelt era cuviincios îmbrăcat și asta nu era puțin lucru. Dar, pe lîngă hainele curate, obrăznicia lui obișnuită era acum periată și dichisită să pară doar vorbă cam butucănoasă dar cinstită, așa cum îi stătea bine unui soldat bătrîn, cum zicea el că este; lăudăroșenia se chema acum curaj și necuviința vorbă de duh. Ca nu cumva cititorul să-și închipuie că am întrecut măsura, trebuie să adăugăm că cele două doamne erau orbite întrucîtva în judecata lor și de apariția taman la țanc a căpitanului Craigengelt, în clipa cînd mureau de poftă să facă o partidă de *tredrilla*, joc la care, ca și la toate celelalte unde era vorba de noroc sau iuțeală de mîină, omul nostru era neîntrecut.

Cînd văzu că s-a asigurat de bunăvoința celor două cucoane, șiretul trimis se apucă să vadă cum stau treburile patronului său. Văzînd că lady

Ashton privește cu ochi destul de buni tocmeala pentru care lady Blenkinsop, parte din rîvnă de a-și ajuta bogata-i rudă, parte din plăcerea de a fi mijlocitoare într-o cununie, nu încetase să stăruie, răsuflă ușurat, întrucît treaba lui era cu mult mai ușoară acum. Bucklaw, risipitorul pocăit, era tocmai soțul potrivit pentru păstorița ei din Lammermoor; căsătoria îi punea la îndemînă o avere frumușică și un boiernaș cumsecade drept bărbat. Iar lady Ashton era de părere că astfel soarta îi dăduse tot ce-și putea dori. Se mai întîmplase și că Bucklaw, printre alte mărunțișuri, izbutise să cîștige oarecare influență politică, nu cine știe ce, e drept, într-un ținut învecinat, unde familia Douglas avusese cîndva avere mare. Unul din cele mai scumpe visuri ale lui lady Ashton era ca fiul ei cel mare, Sholto, să intre în parlamentul englezesc ca venind tocmai din partea acestui comitat strămoșesc și se gîndea că înrudirea cu Bucklaw i-ar ușura împlinirea poftelor ei de mărire.

Craigengelt, care în felul lui nu era cîtuși de puțin lipsit de istețime, descoperi de îndată cam în ce parte se învolburau fumurile lui lady Ashton și-și îndreptă artileria într-acolo. „Nu erau prea multe piedici pentru ca Bucklaw să cîștige un loc în parlament ca trimis al comitatului – trebuie să bată fierul cît e cald – nu care cumva să se lase moale. Doi veri de-al doilea – trei alte rude mai îndepărtate, vechilul și șambelanul și alți cîțiva erau voturi gata cumpărate – și mai cu biciul, mai cu vorba dulce, neamul Girnington ar putea strînge în jurul său cam tot pe atîția. Păcat însă că lui Bucklaw nu-i place să se bage mai în frunte și nu dă doi bani pe toate astea – păcat că interesele lui nu se află pe mîini mai bune.”

Lady Ashton sorbea vorbele acestea viclene cu urechi ciulite și plăcut gîdilate, hotărîtă în sine a ei să fie ea cea care să ia în mînă frîiele dregătorești ale viitorului ei ginere pentru binele fiului ei cel mare, Sholto, și a tuturor părților interesate.

Văzînd că lady Ashton e numai lapte și miere, căpitanul continuă, ca să folosim cuvintele stăpînului său, să-i mai îmboldească hotărîrea, scăpînd cîteva vorbulrțe despre cele ce se întîmplă la castelul Ravenswood, despre lunga vizită pe care moștenitorul acelei familii o făcea lordului secretar, și despre bîrfelile care (deși al naibii să fie el dacă credea vreo iotă) se prefirau în vecinătate. Căpitanul se făcea că prea puțin îi pasă de toate aceste nerozii; dar văzu cu ușurință, după roșeața din obrajii lui lady Ashton, după vocea lui tremurîndă și ochiul scăpărător că reușise să-i strecoare șarpele la sîn. Acum că se gîndea,

parcă nu primise știri de la soțul ei pe atât de des și fără întârziere pe cât credea ea că ar fi de datoria lui s-o facă. Iar cât privește fapte atât de grozave, ca vizita lui la Steiul Lupului și ospetia cu care, filotim nevoie mare, îl îmbiase pe Ravenswood, soața lui nu știa nimic, ea trebuind să afle despre asta din întâmplare, de la un străin. Astfel de ascunzișuri dovedeau, după temerile ei, o neglijență vecină cu trădarea, dacă nu o adevărată răscoală împotriva autorității ei matrimoniale; și în fundul sufletului se hotărî să-l pedepsească pe lordul secretar ca pe un supus prins uneltind împotriva țării. Mînia o ardea cu atât mai aprig cu cât era silită să și-o înăbușe în fața lui lady Blenkinsop. amica ei, și a lui Craigenfelt, prietenul credincios al lui Bucklaw. a cărui mîna o poftea acum și mai abitir întrucît îi trecu prin mintea înfierbîntată gîndul că soțul ei ar putea, tont și viclean cum era. să-și ridice ochii la cea a lui Ravenswood.

Căpitanul era destul de iscusit diplomat ca să-și dea seama că fițilul era acum aprins și află în cursul aceleiași zile, fără cea mai mică-mirare, că lady Ashton se hotărîse să-și scurteze vizita la lady Blenkinsop și să pornească în zori spre Scoția, folosind cea mai mare iuțeală pe care starea drumurilor și mijloacele călătoriei o îngăduiau.

Bietul lord secretar! Habar n-avea că spre el se îndreaptă o furtună cu toată repeziciunea cu care o putea duce o diligență veche trasă de șase cai. El, ca Don Gayferos, „uita de doamna sa cea bună și credincioasă”, neavînd alt gînd decît mult așteptata vizită a marchizului de A. Vești liniștitoare îl asiguraseră că acesta avea în cele din urmă să-i cinstească palaturile cu ființa lui pe la ceasurile unu după-amiază, tocmai bine pentru un prînz mai întîrziat; și ca urmare a acestei știri, la castel începu zorul. Lordul secretar trecea ca vîntul prin odăi, se sfătuia cu sufragiul în pivniță, ba chiar își luă inima în dinți, în ciuda primejdiei de a-i mînia pe bucătar – crai slăvit peste castroane, care disprețuia pînă și amenințările lui lady Ashton, – să arunce o privire și în bucătărie. Mulțumit în cele din urmă că totul mergea ca pe roate, îi pofti pe Ravenswood și pe Lucy să se plimbe pe terasă ca să vadă de departe apropierea oaspetelui, purtîndu-i pentru aceasta, cu pași înceți și egali, de jur-împrejurul meterezelor grele de piatră care străjuiau castelul cam la înălțimea primului cat; vizitatorii intrau în curte printr-o poartă ieșită în afară, iar de pe terasă se putea ajunge în turnulețul de deasupra pe cîteva trepte largi și nu prea abrupte. Alcătuirea te făcea să te gîndești la un castel întărit, dar aducea și cu conacul unui nobil; deși alcătuit în așa fel încît să

se poată apăra la nevoie, se vedea că fusese ridicat într-o vreme în care lorzii Ravenswood o duceau bine și nu aveau a se teme de dușmani.

Din acel încântător loc de plimbare priveliștea era frumoasă și întinsă cît vedeai cu ochii. Dar mai cu seamă se puteau vedea două drumuri, unul spre soare-răsare, celălalt spre soare-apune care se încrucișau venind din părți opuse chiar în apropierea porții parcului. Cei trei scrutau zarea către soare-apune mai ales, lordul secretar cu astîmpăr neliniștit, fiica sa cu supunere drăgăstoasă, iar Ravenswood luptîndu-se să nu-și iasă din fire tocmai acum, întrecîndu-se să vadă mai întîi vestitorii din alaiul marchizului.

Nu trecu mult și într-adevăr aceștia se iviră pe drum. Doi lachei îmbrăcați în alb cu tichii negre de vizitii și bastoane lungi în mînă alergau în fruntea tuturor; și goneau atît de iute încît izbuteau să se țină la distanța pe care o cerea tipicul în fața caleștii și a călăreților. Acum se deslușeau venind în fugă întinsă, vădind pricepere și iscusință prin pasul egal și neobosit. Lachei din aceștia, care aleargă în fața alaiului de călătorie, se pot întîlni adesea în piesele mai vechi (ca de pildă în Nebuna lume, domnii mei al lui Middleton¹) și poate că unii oameni mai în vîrstă din Scoția și-i mai amintesc trepădînd în fața caleștilor nobililor cînd aceștia călătoreau cu tot tacîmul. În spatele acestor sprinteni vestitori care mînceau pămîntul de parcă i-ar fi mînat dracii de pe urmă, se ridica un nor de praf, în care se ghiceau călăreții care veneau înaintea, pe lîngă,

¹ Eu, Jedediah Cleishbotham, cer îngăduința să spun următoarele: primo, că cercetînd în zadar biblioteca de la Gandercleugh nu am putut afla cartea lui Middleton deși în ea se află multe alte tomuri nefolositoare, dar am găsit printre alte multe năstrușnicii opul unui oarecare Dodsley ce ar merita pe bună dreptate ca lumea să-și aducă aminte de el mai curînd; și după ce m-am străduit și m-am ostenit foarte am găsit în această carte că un actor este introdus ca fecior și cavalerul îl întîmpină în glumă cu epitetul „ciorapi de pînză și optzeci de mile pe zi”.

Secundo (sau pe limba obișnuită, al doilea) după cum spunea și domnul Pattieson, unii oameni care nu sînt chiar atît de bătrîni pe cît zice domnia-sa, „Privirea întorcînd zări Vedenii înspăimîntătoare...” își amintesc de soiul acesta de slujitori ori gonași. Drept care eu, Jedediah Cleishbotham, deși mai văd încă bine, îmi amintesc că am văzut un astfel de slujitor îmbrăcat în alb și purtînd baston alergînd în fiecare zi în fața caleștii cinstului John, conte de Hopeton, părinte al contelui Charles care trăiește și acum și drept care se poate spune că faima joacă rolul unui gonaș sau înainte-mergător; cum zice poetul:

*„Marte, stînd deoparte, cearta o privește
Iar Faîma după dînstul se grăbește...”*

I.C. (N.A.)

ori în coada caretei marchizului.

Pe acel timp ighemoniconul cerea velitelor fețe să se arate neasemuit de falnici și orbitor de bogați. Costumele, livrelele, numărul slugilor, șartul călătoriei, aerul fioros, războinic și crâncen al oștenilor înarmați pînă în dinți care îi păzeau îi deosebea de boiernașii care umblau doar cu ceata lor de lachei; și ca nu cumva să fie luați drept negustori la rîndul lor, aceștia mai degrabă s-ar fi dat peste cap să semene în fasoane și farafastîcuri cu însuși alaiul domnesc. În zilele noastre altfel stau lucrurile; și eu însumi, Peter Pattieson, ducîndu-mă la Edinburgh, am avut cîntea după cum se spune în limbajul diligențelor, să-mi „frec coatele” de unul din înalții demnitari ai regatului. Pe vremea aceea însă, nu era așa; și venirea marchizului atît de mult așteptată în zadar, se desfășura acum cu toată pompa. Sir William Ashton era atît de pierdut în cele ce vedea, depănînd încă o dată în minte ceremonialul de primire nu cumva să fi uitat ceva, încît abia îl auzi pe fiul său Henry strigînd:

— Mai vine o trăsură cu șase cai dinspre răsărit, tată – oare să fie tot a marchizului de A.?

În cele din urmă cînd băietanul reușise să-i atragă luarea-aminte tragîndu-l de mîncă.

Fără urmă de îndoială, altă trăsură cu șase cai, cu patru slujitori galopînd în jurul ei, cobora dealul dinspre răsărit atît de repede, încît nu se știa care din caleștile ce veneau din două vînturi va ajunge mai întîi la poarta parcului. Una din ele era verde, cealaltă albastră; nici carele verzi și albastre ce se întreceau în circurile Romei ori Constantinopolului nu făceau să tresalte mai amarnic inimile cetățenilor decît avu darul această îndoită apariție să-i înghețe sîngele în vine lordului secretar. Cu toții ne amintim de cumplita exclamație a destrăbălatului aflat pe patul de moarte cînd un prieten, dorind să-l vindece de ceea ce credea el că-s simple năluciri ale minții, se îmbrăcase ca stafie taman la ceasul și în chipul în care muribundul zicea că i se năzare arătarea. „*Mon Dieu!* mai putut să sufle păcătosul care după cît se pare văzuse atît duhul cît și pe amicul în cearceaf – „*il y en a deux!*”¹

Lordul secretar rămase la fel de înlemnit ca și muribundul nostru în fața celor două stafii; nu-i trecea prin minte nicicum cine ar putea fi. Nici un vecin nu ar fi dat buzna atît de puțin ceremonios într-o vreme cînd aceasta era lucrul cel mai de seamă. Trebuie să fie lady Ashton, îi șopti

¹ Doamne! sînt doi! (fr.).

conștiința, scormonind cu neliniște în adâncimile cugetului ca să deslușească scopul întoarcerii ei atît de bruște și neanunțate. Ce mai, fusese prins „asupra faptului”. Tovărășia în care se afla o s-o facă să strîmbe din nas, fără îndoială; singura nădejde era că soața sa fiind dăruită cu multă demnitate și cuviință, nu putea să-l ia la rost în fața oamenilor. Atît de tare se frămînta și atît de mare-i era teama, încît era cît pe ce să uite de toată zarva pregătirilor pentru primirea marchizului. Fiica lui tremura la fel de tare.

— E mama, mama! suspină Lucy făcîndu-se albă ca varul și împreunîndu-și mîinile aruncă o privire lui Ravenswood.

— Și chiar dacă ar fi lady Ashton, îi spuse iubitul ei cu voce scăzută, de ce te sperii astfel? Pare-mi-se că întoarcerea unei mame în sînul celor dragi de care a fost atîta vreme despărțită trebuie să le trezească alte simțăminte decît cele de teamă și groază.

— Nu o cunoști pe mama, spuse Lucy cu răsufarea aproape tăiată de groază; ce-o să spună cînd te va găsi aici!

— Probabil că am zăbovit mai mult decît s-ar fi cuvenit, răspunse Ravenswood trufaș, dacă neplăcerea ei la vederea mea pare să fie atît de grozavă. Draga mea Lucy, reluă el pe un ton mai blînd, de încurajare, ești prea copilăroasă cu frica ta față de lady Ashton; e o femeie de neam, o doamnă cu purtări alese și cuviincioase, care știe prea bine care-i sînt îndatoririle față de soțul ei și de oaspeții lui.

Lucy clătină din cap; ca și cum mama ei, la depărtare de aproape o jumătate de milă ar fi putut-o vedea și fulgera cu privirea, se trase de lîngă Ravenswood și luînd brațul fratelui său Henry se duse în partea cealaltă a terasei. Lordul secretar porni și el, cu pasul unui osîndit la moarte, către poarta cea mare fără însă sa-l îndemne pe Ravenswood să vină cu el și acesta se trezi astfel singur pe terasă, părăsit și ocolit de locuitorii castelului.

Purtarea aceasta îi dădu de gîndit tînărului nostru, pe atît de mîndru pe cît era de sărac și care credea că, înfrînîndu-și ura atît de adînc înrădăcinată pînă într-atît încît să calce pragul casei lui sir William Ashton, îi făcuse o cinste care nu-i era întoarsă cum se cuvine. „O pot ierta pe Lucy, își zise în sinea sa; e tînără, sfioasă și speriată că a făcut un legămînt pe viață fără încuviințarea mamei sale; ar trebui totuși să-și amintească de cine s-a legat și să nu mă facă să bănuie că e rușinată de alegerea ei. Cît privește pe lordul secretar, l-au părăsit și bruma de minte, stăpînirea de sine și bun-simț pe care le-o mai fi avut cînd a zărit

mai întâi caleașca lui lady Ashton. Să vedem cum se vor sfîrși toate acestea; și dacă-mi dau să înțeleg că aș fi un oaspete nepoftit, vizita, mea aici se va sfîrși repede.”

Măcinîndu-și bănuiala între măsele, Ravenswood părăsi și el terasa și, mergînd la grajd, dădu poruncă să i se țină calul pregătit dacă va trebui să plece pe neașteptate.

Între timp vizitiile celor două trăsură a căror apropiere stîrnise atîta încurcătură la castel se ochiseră unul pe altul cum se apropiau din părți osebite ale parcului. Vizitiul și poștalionii lui lady Ashton primiră de îndată poruncă să treacă înainte, întrucît domnia-sa dorea să apuce să stea de vorbă cu soțul său pînă să sosească ceilalți oaspeți, oricine ar fi ei. Pe de altă parte, vizitiul marchizului, dornic să-și țină rangul lui și al stăpînului său, văzînd că potrivnicul său dă bice cailor, hotărî ca oricare din tagma-i, să nu-și lase cu una, cu două întîietatea. Și mai mare îi fu deci groaza lordului secretar cînd văzu că și răgazul rămas pentru chibzuință se scurta și mai mult din pricina grabei celor doi vizitii care, săgetîndu-se din priviri și sfichiindu-și caii, se prăvăliră în jos pe povîrniș cu zgomot ca de tunet, gonind atît de amarnic încît călăreții care-i însoțeau trebuiră să-și sloboadă caii în galop.

Singura nădejde care-i mai rămăsese lui sir William era ca una din calești să se răstoarne și fie nevastă-sa, fie oaspetele să-și frîngă gîtul. Nu știi dacă apucă să-și rostească dorința chiar atît de deslușit, dar mă tem că în ambele cazuri durerea lui s-ar fi ostit repede. Și raza asta pieri în curînd; căci lady Ashton, deși nu știa ce e frica, își dădu seama că se face de rîs luîndu-se la întrecere cu un oaspete de seamă, care să între mai întâi pe poarta propriului ei castel, așa ca-i strigă vizitiului să mai strîngă frîiele și să-i lase să treacă pe ceilalți; poruncă de care omul ascultă bucuros, ca una ce venise la timp ca să-l scape de rușine, întrucît caii marchizului erau mai buni sau măcar mai odihniți. Deci își înstrună telegarii îngăduind caleștii verzi să pătrundă pe poartă cu tot alaiul, ceea ce aceștia și făcură, într-un nor de praf. De cum vizitiul îndantelat al marchizului văzu că ceilalți nu se mai țin după el încetini și el mersul trecînd pe sub umbra deasă a ulmilor falnici cu toată demnitatea de care era în stare, caleașca lui lady Ashton urmînd mai încet în depărtare.

În fața castelului, sub arcul porții care ducea în curtea interioară, stătea sir William Ashton, neștiind ce să facă, cu fiul mai mic și cu fiica alături, și în spatele lor se înghesuia o grămadă de slujitori de diferite ranguri, cu și fără livrea. Nobilimea și boierii Scoției erau darnici,

mergînd pînă la nesocotință, cu numărul servitorilor lor pe care îi cumpărau ușor într-o țară unde erau cu mult mai mulți oameni decît pîine de mîncat.

Oameni cu firea lui sir William Ashton au știința lumească prea adînc sădită în suflet ca să rămînă mult timp descumpăniți chiar în fața celor mai potrivnice întîmplări. El îl întîmpină pe marchiz cînd acesta coborî din caleașcă cu obișnuitele urări de bun-venit și conducîndu-l în sala cea mare îl întrebă dacă făcuse o călătorie bună. Marchizul era un om înalt, bine clădit, cu o față ageră și gînditoare și cu un ochi în care văpaia ambiției înlocuise de vreo cîțiva ani scînteia tinereții; pe chipu-i se citea mîndria și îndrăzneala, domolită de prudență și de dorința ce-o avea, fiind capul unui partid, să se facă iubit de cît mai multă lume. La vorbele îndatoritoare ale lordului secretar răspunse și el îndatoritor, după care se închină domnișoarei Ashton și tocmai atunci lordul secretar își dădu de gol gîndurile ce-i frămîntau mintea, arătînd către Lucy și zicînd „soția mea, lady Ashton”.

Lucy roși; marchizul rămase uimit de tinerețea stăpînei casei și lordul secretar își adună cu mare greutate mințile, explicînd:

— Voiam să spun fiica mea, dar adevărul este că am văzut caleașca lui lady Ashton intrînd pe poartă la scurtă vreme după cea a domniei voastre și...

— Iertăciunile nu-și au locul, *my lord*, îl liniști nobilul său oaspete; ieșiți-i în întîmpinare soatei dumneavoastră, vreme în care noi vom încerca să ne uităm grijile în preajma domniței. Mă mir că oamenii mei au cutezat să treacă înaintea stăpînei casei chiar în fața porții ei; dar știți poate că noi o credeam pe lady Ashton încă plecată. Să lăsăm deci ceremonia la o parte și, dacă vreți să-mi fiți plăcut, dați fuga să vă primiți soața.

Asta și voia lordul secretar; și de îndată se folosi de îndemnul prietenos al celui alt nobil. Să o vadă pe lady Ashton și să-i înfrunte între patru ochi mînia, să o prepare întrucîtva ca să-i primească pe oaspeții nepoștiți cu cuviința cuvenită, acesta îi era gîndul. Cînd caleașca trase la scară deci, un soț grijuliu stătea gata să o ajute pe lady Ashton să coboare. Părînd că nu-l vede, ea îi dădu brațul la o parte cerîndu-l pe cel al căpitanului Craigengelt care se învîrtea pe lîngă trăsura cu pălăria înzorzonată sub braț căci tot timpul călătoriei făcuse pe *cavaliere servente* sau cavalier însoțitor. Sprijinindu-se de acest stîlp al cinstei și curajului, lady Ashton traversă curtea, spunînd o vorbă, două slugilor, dar nimic

lui sir William care se străduia în zadar să-i atragă atenția ținându-se după ea, ca un cățel mai degrabă decît privind-o ca un stăpîn, pînă în sala cea mare unde-l găsiră pe marchiz stînd de vorbă cu Domnul Ravenswoodului; Lucy se folosise de prima ocazie ca să scape. Stînjeneala se citea pe fiecare față, în afară de cea a marchizului; căci pînă și obraznicul Craigengelt tremura de frică în fața lui Ravenswood, iar restul nu se simțeau nici ei în largul lor în această situație în care se treziseră pe neașteptate.

Așteptînd să fie prezentat de sir William și văzînd că acesta nu se clintește, marchizul hotărî să facă el primul pas.

— Lordul secretar, spuse el înclinîndu-se către lady Ashton, tocmai m-a înfățișat fiicei sale spunînd că e soția lui – la fel de ușor ar putea-o înfățișa pe lady Ashton ca fiind fiica lui, atît de puțin s-a schimbat ea de acum cîțiva ani cînd am văzut-o ultima oară. Îi veți îngădui unei vechi cunoștințe cinstea să vă fie oaspete?

El o salută cu prea multă curtenie ca să se aștepte la altceva decît la o politețe pe măsură și apoi continuă:

— Aceasta, lady Ashton, este o vizită de împăcare și ca atare îmi îngădui să vi-l prezint pe vărul meu, tînărul domn al Ravenswoodului, nădăjduind că ne veți primi cu brațele deschise.

Lui lady Ashton nu-i rămînea altceva de făcut decît să facă o plecăciune; dar era atîta trufie în închinăciunea-i țeapănă, încît păru mai degrabă o strîmbătură de dispreț. Ravenswood n-avu încotro și se înclină și el; dar cu tot atîta trufie și dispreț.

— Îngăduiți-mi, vorbi lady Ashton, să-i prezint și eu domniei-voastre pe cel ce mi-e *mie* prieten.

Craigengelt, cu obrăznicia îndrăzneată pe care cei de teapa lui o socotesc degajare, făcu o plecăciune prelinsă către marchiz onorîndu-l pe deasupra și cu o fluturare fandosită a pălăriei cu fireturi. După care doamna se întoarse către soțul ei.

— Atît eu cît și dumneavoastră, sir William, zise ea, – și acestea fură primele cuvinte pe care i le adresă – am legat noi prietenii de cînd ne-am despărțit – lasă-mă să-ți înfățișez comoara pe care am găsit-o eu – căpitanul Craigengelt.

Altă reverență, altă fluturare a pălăriei, de data asta pe sub nasul lordului secretar care nu dădu vreun semn că l-ar cunoaște de undeva, ba, dimpotrivă, se arătă grăbit și dornic de pace și împăcare între cele două tabere vrăjmașe, gata să închidă ochii și să întindă mîna și

slugoilor.

— Îngăduiți-mi și mie atunci să vă prezint Domnului Ravenswoodului, se întoarce el către căpitanul Craigengelt, nerăbdător să-i vadă pe toți prietenii și frații. Dar Ravenswood își îndreaptă spinarea și fără să se uite la persoana care îi era prezentată spuse cu mult înțeles:

— Căpitanul Craigengelt și cu mine ne cunoaștem prea bine.

— Prea bine, prea bine, mormăi căpitanul ca un ecou dublu, și făcând o reverență și un gest larg cu pălăria a cărui circumferință era totuși mult mai restrânsă comparate cu cele care cinstiră prezentarea lui în fața marchizului și a lordului secretar.

Lockhard, urmat de trei slujitori, intră aducând vinul și gustările care, așa era obiceiul pe atunci, trebuiau să fie oferite înainte de masă; și când ele fură așezate în fața oaspeților, lady Ashton se scuză dorind să-l ia pe soțul ei la o parte pentru câteva clipe din pricina unor treburi de cea mai mare importanță. Marchizul, firește, o imploră pe doamna casei să nu se sinchisească de prezența lui, iar Craigengelt, dînd pe gît repede un al doilea pahar de vin spaniol se grăbi să iasă din cameră nesimțind nici o plăcere la perspectiva de a fi lăsat singur cu marchizul și cu Domnul Ravenswoodului; prezența primului stîrnindu-i groază în suflet, iar a celui de-al doilea un tremur în trup.

Pretextul pentru retragerea lui bruscă fu să-și îngrijească armăsarul și să vadă de bagaje, deși lady Ashton îi poruncise lui Lockhard să aibă grijă mai ales de căpitanul Craigengelt, cu toată atenția de care era în stare. Marchizul și cu Domnul Ravenswoodului rămaseră astfel singuri să schimbe între ei părerile despre primirea care li se făcuse, în timp ce lady Ashton o porni înainte, iar domnul și stăpînul său o urmă, ca un criminal condamnat, în budoarul doamnei.

De îndată ce soții pătrunseră acolo, domnia-sa dădu glas cumplitei sale firi pe care pînă atunci și-o stăpînise cu mare greutate din respect pentru aparențe. Ea trînti ușa în spatele speriatului lord secretar, luă cheia din broască și, cu o înfățișare căreia anii nu-i răpiseră încă o frumusețe semeață și cu ochi care azvîrleau scînteii de hotărîre și ciudă, îi vorbi soțului uimit, cu aceste cuvinte:

— Domnul meu, nu mă miră prieteniiile ce ați binevoit să le legați în lipsa mea – ele se potrivesc pe deplin cu nașterea și cu creșterea pe care ați primit-o; și dacă m-am așteptat la altceva recunosc cîstît că am greșit și că merit din plin dezamăgirea pe care mi-ați pregătit-o.

— Draga mea lady Ashton... draga mea Eleonor, bîlbîi lordul

secretar, pleacă-ți urechea la glasul rațiunii și am să-ți arăt deslușit că toate câte am făcut au fost din dorința de a apăra demnitatea precum și interesele familiei mele.

— Sînt convinsă că sînteți în stare să apărați interesele familiei dumneavoastră, pufni indignată doamna sa, și chiar demnitatea familiei dumneavoastră în măsura în care mai e ceva de făcut pentru ea. Dar cum propria mea familie se întîmplă să fie strîns legată de a dumneavoastră, îngăduiți-mi să văd eu de treburile ce o privesc.

— Dar ce s-a întîmplat, lady Ashton? Ce v-a supărat? De ce, întorcîndu-vă după atîta amar de vreme, mă muștrați așa de aspru?

— Întrebați-vă propria conștiință, sir William, ce v-a împins să vă vindeți credința și partidul politic și ce v-a făcut, din câte știu, să fiți gata a vă căsători singura fiică cu un iacobit scăpătat, ajuns la sapă de lemn, și pe deasupra dușman de moarte al familiei dumneavoastră?

— Dar, în numele lui Dumnezeu, al bunului simț și al cuviinței celei mai obișnuite, ce ați fi vrut să fac, doamnă? Întrebă soțul ei. Este oare cu puțință să-l dau afară pe un tînăr care a salvat viața fiicei mele și a mea mai deunăzi, cum ar veni?

— V-a salvat viața! Am auzit povestea asta, răspunse disprețuitoare soția lui, lordul secretar s-a speriat de o vacă și îl ia pe tînărul care a alungat-o drept Guy de Warwick – în curînd orice măcelar din Haddington o să fie pofit în casă pentru aceleași fapte de vitejie.

— Lady Ashton, bîlbîi lordul, nu mai pot... Și tocmai cînd doream din tot sufletul să fac tot ce poțiți... doar dacă ați vrea să-mi spuneți ce vă cere inima?

— Mergeți la oaspeții dumneavoastră, strigă avana lui nevastă, și rugați-l pe Ravenswood să vă ierte, căci sosirea căpitanului Craigengelt și a altor prieteni nu ne mai dă puțința să-l găzduim mai departe la castel. Îl aștept pe tînărul Hayston de Bucklaw să vină, așa că...

— Dumnezeule sfinte! exclamă soțul ei – Ravenswood să plece cu coada între picioare în fața lui Craigengelt, un cartofoar de rînd și o iscoadă? Abia m-am ținut să nu-l poflesc pe nemernic să-și ia tălpășița din casa mea și am fost foarte mirat să-l văd lîngă domnia-voastră.

— Întrucît l-ați văzut acolo, puteți să fiți sigur, i-o reteză blînda-i jumătate, că acolo i-e locul. Cît privește pe acest Ravenswood, pățește și el ce-a pățit de mîna lui un prieten mult iubit al meu care a avut nefericirea să-i fie oaspete acum cîtăva vreme. Chibzuiți bine; căci dacă Ravenswood nu pleacă, plec eu.

Sir William Ashton măsura încăperea cu pași mari în prada celei mai cumplite agitații; teama, rușinea și mînia se luptau cu supunerea lui obișnuită în fața doamnei sale. În cele din urmă făcu și el ce fac de obicei firile fricoase în astfel de ocazii, anume alese calea de mijloc.

— Am să vă spun rituos, doamnă, că nici nu vreau, nici nu pot să mă fac vinovat de ocara pe care o plănuți împotriva lui Ravenswood – nu a meritat o asemenea palmă de la mine. Dacă țineți cu tot dinadinsul să fiți atît de nesocotită încît să supărați un om ca el sub propriul dumneavoastră acoperiș, nu vă pot împiedica; dar nu voi să fiu eu învinuit de o purtare atît de josnică.

— Deci vă împotriviți? strigă lady Ashton.

— Nu, doamnă, răspunse soțul ei; cereți-mi orice e îngăduit de buna-cuviință, ca de pildă să slăbim puțin cîte puțin prietenia sau orice altceva, dar să-l dau afară din casa mea, asta nu pot face și nici nu pot îngădui așa ceva.

— Atunci tot eu cată să stau pavăză întru apărarea cinstei casei, așa cum s-a mai întîmplat și altădată, zise soția sa, așezîndu-se și scriind în grabă cîteva rînduri. Zadarnic încercă lordul secretar să o oprească să facă o faptă atît de necugetată, căci ea deschise ușa chemînd-o pe slujitoarea ei din anticameră.

— Gîndiți-vă bine, lady Ashton, vă faceți un dușman de moarte dintr-un tînr care va avea puterea să ne facă și nouă rău...

— Ați auzit vreodată de un Douglas care a tremurat în fața unui dușman? răspunse disprețuitoare doamna sa.

— Da, dar el e mai mîndru și mai răzbunător ca o sută de Douglassi și ca toți diavolii din iad. Lăsați noaptea să vă fie sfătuitoare.

— Ba nici o clipă, se înverșună lady Ashton – așa doamnă Patullo, dați-i biletul acesta tînrului Ravenswood.

— Domnului Ravenswoodului? întrebă doamna Patullo.

— Da, lui, dacă-i spui așa.

— Eu m-am spălat pe mîini, zise lordul, și mă duc în grădină să văd dacă Jardine a cules fructele pentru desert.

— Da, da, zise soția lui privindu-l cu dispreț nemărginit; și slavă Domnului că lași în urmă pe cineva care să se îngrijească de neîncovoierea neamului în vreme ce domnia-ta se duce să vadă de pere și mere de sămînță.

Lordul secretar întîrzie îndeajuns în grădină cît să o lase pe nevastă-sa să se liniștească și să se stingă măcar prima izbucnire de furie a lui

Ravenswood. Când intră în sală îl găsi pe marchizul de A. dînd porunci unor slugi. Părea foarte supărat și-l întrerupse pe sir William care se rugă să-l ierte că-l lăsase singur atîta timp.

— Presupun, sir William, că nu sînteți străin de acest neobișnuit bilet cu care ruda mea de Ravenswood (și apăsă pe cuvîntul *mea*) a fost onorat de soția dumnevoastră – și desigur sînteți pregătit să vă luați rămas bun și de la mine. Ruda mea a plecat gîndindu-se că nu mai e nevoie să-și ia ziua bună întrucît orice cuviință a fost călcată în picioare de această nemaipomenită ocară.

— Îmi pare rău, *my lord*, zise sir William luînd biletul în mînă, dar nu știu nimic de cuprinsul acestei scrisori. Lady Ashton are o fire cam repezită și cu greu o scoți dintr-ale ei așa că mă rog de iertare pentru orice vorbă nesocotită care a putut să supere pe cineva; nădăjduiesc că domnia-voastră o să țină seama că o doamnă...

— Trebuie să se poarte ca o doamnă față de oaspeții de rang, îi încheie marchizul vorba începută.

— Adevărat, spuse nefericitul lord; dar totuși lady Ashton e femeie...

— Și ca atare, dacă nu mă înșel, îl întrerupse din nou marchizul, trebuie să fie învățată să știe ce-i stă bine unei femei. Iat-o însă că vine și cred că vom afla din gura ei pricina acestei nemaiauzite jigniri adusă pe nepusă masă unei rude apropiate ale mele, în timp ce atît eu cît și el eram oaspeții domniei-sale.

Lady Ashton tocmai intra în acel moment. Cearta ei cu sir William și cele cîteva cuvinte schimbate cu fiica ei nu o împiedicaseră să-și vadă de toaletă. Era îmbrăcată în haine de preț și atît înfățișarea cît și portul sporeau strălucirea cu care îndeobște doamnele nobile apăreau în astfel de ocazii.

Marchizul de A. abia moțai din cap, la care ea îi răspunse cu aceeași mîndrie țepănă și cînd oaspetele luă din mîna moale a lui sir William biletul pe care i-l dăduse cu o clipă înainte și vru să spună ceva, ea îl întrerupse.

— Văd, domnul meu, că vă pregătiți să aduceți vorba de o treabă neplăcută. Îmi pare rău că toată zarva a trebuit să se petreacă tocmai acum pentru a strica primirea respectuoasă datorată domniei-voastre... dar dacă așa a fost să fie... Domnul Edgar Ravenswood, căruia i-am trimis biletul aflat în mîna domniei-voastre, a necinstit masa la care se așeza și folosindu-se de firea îngăduitoare a lui sir William Ashton a momit o tînăra fecioară și a legat-o prin jurăminte la care părinții nu și-

au dat încuviințarea și nici nu și-o vor da vreodată.

Amîndoi bărbații strigară într-un glas.

— Ruda mea nu e în stare... începu marchizul.

— Cu atît mai puțin fiica mea Lucy... zise lordul secretar. Lady Ashton îi întrerupse răspunzîndu-le deodată:

— Marchize, ruda dumneavoastră, dacă domnul Ravenswood are această onoare, a încercat într-ascuns să răpească inima acestei fete tinere și neștiutoare. Sir William Ashton, fiica dumneavoastră a fost atît de fără minte încît să încurajeze mai mult decît s-ar fi cuvenit un pretendent atît de nepotrivit.

— Iar eu cred, doamnă, strigă lordul secretar pierzîndu-și răbdarea, lucru ce-i era în fire, că dacă nu aveți altceva mai bun a ne spune, ar fi trebuit mai degrabă să țineți acest secret de familie numai pentru domnia-voastră.

— Iertați-mă, sir William, răspunse calmă soția lui; nobilul marchiz are dreptul să cunoască motivele purtării mele față de un gentleman pe care-l numește ruda sa de sînge.

— Iată o cauză, mormăi ca pentru sine lordul secretar, care pare să fi ieșit la iveală de abia după ce urmările s-au produs; căci, chiar dacă așa ar sta lucrurile, pot să jur că habar n-aveam de ele cînd i-a scris scrisoarea lui Ravenswood.

— E pentru prima dată că aud de așa ceva, spuse marchizul; dar dacă domnia-voastră a început vorba, îngăduiți-mi să vă spun că rangul și legăturile sus-puse ale rudei mele îi dădeau dreptul la o ascultare mai răbdătoare și la un refuz politicos măcar, chiar dacă ar fi fost atît de nesăbuit încît să-și ridice privirile la fiica lui sir William Ashton.

— Amintiți-vă, rogu-vă, din ce sînge coboară Lucy Ashton, după mama ei, spuse trufașă lady Ashton.

— Îmi aduc aminte de obîrșia dumneavoastră – dintr-o ramură mai tînăra a casei Angus, spuse marchizul - dar nici dumneavoastră, să-mi fie cu iertare, nu ar trebui să uitați că neamul Ravenswood s-a unit de trei ori prin căsnicie cu cei din stirpea mai veche. Dar doamnă, să lăsăm toate astea, vă înțeleg prea bine – e greu să-ți calci pe inimă și să te lepezi de gînduri adînc înrădăcinate – nu ar fi trebuit, și de altfel nici nu l-aș fi lăsat pe Ravenswood să plece singur, dat afară, cum ar veni, din această casă – dacă nu aș fi nădăjduit să-i servesc de mijlocitor în favoarea lui. N-aș vrea să vă las mînioasă și ca atare voi mai sta pînă după-masă, după care mă voi grăbi să-l ajung din urmă pe Domnul Ravenswoodului la

cîteva mile de aici. Mai bine să le judecăm pe toate cu mintea limpede și fără aprindere.

— Tocmai aceasta doresc și eu, încuviință bucuros sir William Ashton slugarnic. Lady Ashton, nu-i vom îngădui marchizului să plece supărat. Trebuie să-l silim să ia masa la castel.

— Castелul, spuse soția sa, și tot ce se află în el, stau ia picioarele marchizului, atîta timp cît dorește să ne ferească cu șederea lui; dar cît privește orice alt cuvînt despre această neplăcută întîmplare...

— Iertați-mă, buna mea doamnă, zise marchizul; dar nu vă pot îngădui să judecați pripit o faptă atît de însemnată. Văd că mai vin și alți oaspeți; și întrucît am fericitul prilej să împrăpătez prietenia mea mai veche cu lady Ashton, sper că îmi va îngădui să amîn un subiect atît de amar pînă după-masă – cînd ne vom fi îndulcit cu lucruri și vorbe mai plăcute.

Lady Ashton zîmbi, făcu o plecăciune și-i dădu mîna marchizului care o conduse spre sufragerie cu toată curtenia cam scorțoasă a celui timp care nu îngăduia unui oaspete să o înșface de braț pe stăpîna casei ca un țărănoi pe drăguța lui la un praznic.

În sufragerie îi așteptau Bucklaw, Craigengelt și alți vecini, pe care-i invitasе lordul secretar să se întâlnească cu marchizul de A. Absența domnișoarei Ashton, al cărei scaun rămase liber, fu scuzată ca datorîndu-se unei ușoare suferințe. Ospățul fu ca-n basme, prelungindu-se pînă la un ceas tîrziu.

Capitolul XXIII

*„Așa căzu al nost' străbun
Dar soarta-mi mai grea o sa-mi fie;
Avea tovarăș în surghiun;
Eu singur plec în pribegie.”*

(Waller)

NU VOM ÎNCERCA SĂ DESCRIEM

amestecul de minie și părere de rău în prada căruia Ravenswood părăsise cuibul strămoșilor săi. Răvașul lui lady Ashton era astfel alcătuit încât făcea cu neputință ca el să mai întârzie o clipă între zidurile sale fără să fie învinuit că-i lipsește mândria cu care dimpotrivă era din belșug dăruit. Marchizul, care fusese și el lovit, dorea totuși să facă unele încercări de împăcare. Ca atare se înțeleseseră ca Ravenswood să plece înainte, promițându-i că-l va aștepta la hanul cel mic de ia Tod's Hole așezat, așa cum cititorii își mai amintesc poate, la jumătatea drumului dintre castelul Ravenswood și Steiul Lupului, la vreo cinci mile scoțiene și de unul și de celălalt. Aici urma să vină marchizul fie în seara aceea, fie a doua zi de dimineață. Inima îl îmboldea și pe el să părăsească de îndată castelul, dar nici nu-i venea să se lipsească cu una, cu două de foloasele pe care căuta să le tragă de pe urma popasului său în casa lordului secretar; și Domnul Ravenswoodului, chiar în focul miniei, nu dorea să dea cu piciorul fie și unei licăriri de speranță cum că părtinirea ce-i arătase sir William Ashton precum și vorbele împăciuitoare ale nobilei sale rude ar fi putut să ducă, pînă la urmă, la uitarea tuturor necazurilor. El însă plecă fără să se uite înapoi de îndată ce calul îi fu înșăuat.

La început își îndemnă fugarul pe una din aleile parcului ca și cum iuțeala galopului i-ar fi putut domoli vălmășagul gândurilor ce-i ardeau

creierii. Dar pe măsură ce cărarea devenea mai sălbatică și mai părăsită, când copacii ascuseseră turnurile castelului, el lăsă calul la pas, dorind parcă să guste pe îndelete din cupa amarelor amintiri pe care încercase în zadar să le înăbușe. Potecuța îl scoase în cele din urmă la Fîntîna Fecioarei, aproape de coliba lui Alice; și blestemul pe care îl purta acel loc, după credința oamenilor precum și profețiile bătrînei, îi năvăliră în minte. „Vorbele din bătrîni nu mint niciodată”, își spuse el, și într-adevăr Fîntîna Fecioarei a stat martoră ultimului act necugetat al moștenitorului neamului Ravenswood. „Alice avea dreptate și iată-mă acum în impasul pe care mi l-a prezis ea – ba mai amarnică încă mi-e rușinea – nici nu m-am vîndut și nici nu m-am înrudit cu cel ce ne-a dus neamul la pierzanie, ci am ajuns un biet milog care a cerșit locul de la coada mesei și a fost alungat cu dispreț.”

Noi trebuie să spunem povestea așa cum am aflat-o; și ținînd seama de cîtă vreme a trecut și care era alcătuirea minții acelora prin gurile cărora întîmplarea a ajuns legendă, să ne fie cu iertare, dar se cheamă că nu e neaoș scoțiană o istorisire care n-are în ea măcar o poveste cu stafii. Apropiindu-se de fîntîna singuratică, se spune că Ravenswood ar fi trăit următoarea întîmplare ciudată: calul său, care mergea la pas, se opri scurt, fornăi, se ridică pe picioarele dindărăt și, deși îmboldit de piteni, nu vru cu nici un chip să meargă mai departe, ca și cum s-ar fi speriat de ceva. Cătînd spre fîntînă, Ravenswood văzu năluca unei femei înveșmîntată într-o mantie albă sau mai degrabă cenușie, așezată chiar în locul unde stătuse Lucy Ashton ascultînd trista poveste de dragoste a rusalcăi de demult. Primul său gînd fu că, bănuind pe ce cărare va apuca la plecare ca să treacă prin codru, ea îi ieșise înainte în acest loc bine cunoscut și călcat de alt muritor ca să împartă cu el jalea despărțirii, încredințat de aceasta, el sări de pe cal și legîndu-l de un copac merse repede către fîntînă rostind încet și cu dor: „Domnișoară Ashton! Lucy!”

Năluca se întoarse și, care nu-i fu uimirea cînd văzu că nu e Lucy Ashton, ci bătrîna și oarba Alice. Rochia ei neobișnuită care semăna mai degrabă cu un giulgiu decît cu veșmintele unei femei vii – statura, mai mare, i se păru, decît de obicei – dar mai ales ciudățenia ca o biată oarbă, neputincioasă și slabă să ajungă singură atît de departe de locuința ei (mai ales dacă ținem seama de starea ei) îl uimiră și aproape că îl speriară. Cum el se apropia, femeia se ridică încet, întinse mîna uscată ca și cum ar fi vrut să-l oprească și buzele-i veștede se mișcară repede deși nici un sunet nu-i ieșea din gură. Ravenswood se opri; dar

după o clipă făcu din nou un pas către ea, iar Alice sau stafia ei, se mișcă, ori mai degrabă pluti înapoi, spre desiş, rămînînd cu fața întoarsă spre el. În curînd copacii o ascunseră privirilor lui Ravenswood; şi împietrit la gîndul înfricoşător că umbra pe care o văzuse nu venea din această lume, Domnul Ravenswoodului rămase nemişcat acolo unde o văzuse pentru prima dată. În cele din urmă, adunîndu-şi tot curajul, se apropie de locul unde năluca păruse că stă; dar iarba nu era strivită şi nu se afla vreo altă urmă care să-l facă să creadă că ceea ce văzuse fusese aieva sau firesc.

Cu fruntea adumbrită de gînduri şi pieptul apăsător de temerile nelămurite ce-i înfioară pe muritorul care-şi închipuie că a fost vizitat de un suflet de pe celălalt tărîm, Domnul Ravenswoodului se îndreptă spre calul său, întorcînd din cînd în cînd capul, nu fără frică, de parcă s-ar fi aşteptat ca vedenia să apară din nou. Dar umbra, adevărată sau născocită de o imaginaţie înfierbîntată şi agitată, nu se înapoie şi el îşi găsi calul năduşit şi înspăimîntat de parcă ar fi trecut prin acea sperietură nebună despre care se zice că orice animal necuvîntător o simte în prezenţa unei făpturi de pe altă lume. Ravenswood încălecă şi-şi mîină agale calul înainte, mîngîindu-l din cînd în cînd atunci cînd acesta începea să tremure şi să se dea înapoi de parcă dindărătul fiecărui tufiş l-ar fi pîndit o arătare spăimoasă. După o clipă de chibzuinţă, călăreţul hotărî să cerceteze lucrurile mai în amănunt. „Să mă fi înşelat oare ochii, zise el, şi încă atîta vreme? Ori bătrîna se face că e oarbă pentru a trezi mila? Chiar de-ar fi așa, mişcările ei nu semănau cu cele ale unui om viu. Să cred şi eu cele ce zic oamenii şi anume că nefericita a făcut un legămînt cu puterile întunericului? Trebuie să mă lămuresc... Nu voi îngădui să fiu înşelat nici de proprii mei ochi.”

Nedumerit foarte, el îşi purtă calul pînă la gîrduţul scund al colibeii lui Alice. Scaunul ei de sub mestecăn era gol deşi vremea era blîndă şi soarele strălucea pe cer. Apropiindu-se de colibă, auzi dinăuntru plînsurile şi suspinele unei femei. Nimeni nu răspunse la bătaia sa în uşă, așa că după o clipă de aşteptare el trase ivărul şi intră.

Mohorît lăcaş al singurătăţii şi tristeţii! Întins pe salteaua sărăcăcioasă zăcea trupul ultimei slugi a neamului Ravenswood care hălăduise pe fostele moşii părinţeşti! Viaţa i se stinsese doar de puţină vreme; şi fetiţa care o veghease în uitimele-i clipe îşi frîngea mîinile şi suspina cu teamă copilărească şi jale asupra trupului stăpînei sale.

Domnul Ravenswoodului se strădui o bucată de vreme s-o potolească pe sărmana copilă pe care neaşteptata lui apariţie o înspăimîntase mai

degrabă decît o liniştise; şi cînd reuşi, primele cuvinte pe care le spuse fetiţa fură că „venise prea tîrziu”. Întrebînd-o ce voia să spună, află că moarta, în ultimele ei clipe, trimisese pe un țăran la castel ca să-l roage pe Domnul Ravenswoodului să vină. cerîndu-i să se grăbească foarte. Dar solii săracilor sînt leneşi la mers şi îndărătnici la treabă; omul ajunsese la castel după ce Ravenswood plecase şi atunci se încurcase la un pahar de vin cu slugile oaspeţilor, neavînd nici o tragere de inimă să se reîntoarcă la coliba lui Alice. Între timp neastîmpărul bătrînei părea să crească pe măsură ce viaţa i se scurgea din trup; şi după cum zicea Babie, „se ruga din tot sufletul să-l mai vadă o dată pe fiul stăpînului ei ca să-l mai sfătuiască o dată să se păzească”.

Bătrîna îşi dăduse sufletul tocmai cînd ornicul din satul îndepărtat bătuse ceasul unu; şi Ravenswood îşi aminti cutremurîndu-se că şi el auzise acelaşi sunet în pădure tocmai înainte de a vedea ceea ce acum era aproape sigur că fusese duhul moartei.

Din respect pentru răposată şi din milă pentru speriaata ei slujitoare, se cuvenea să dea şi el o mîină de ajutor. Din cîte înţelegea, bătrîna lăsase cu limbă de moarte să fie îngropată în cimitirul singuratic vecin cu micul han de la Tod's Hole, numit Hermitage sau mai obişnuit Armitage, unde zăceau osemintele unora din neamul Ravenswood şi ale multor slujitori de-ai lor. Ravenswood socoti de datoria lui să împlinească această ultimă dorinţă, atît de obişnuită printre țăranii scoţieni şi o trimise pe Babie în satul învecinat ca să cheme în ajutor cîteva femei liniştind-o că între timp o să rămînă el cu moarta care, ca în Tesalia antică, nu se cădea a fi lăsată neprivighetă nici o clipă.

Şi aşa nobilul Ravenswood adăsta un pătrar de ceas ori mai bine lîngă trupul neînsufleţit al aceleia care i se arătase cu puţin înainte în chip de nălucă dacă privirea nu-i jucase vreo festă. Cu toată firea lui vitează, Ravenswood era foarte abătut de această împlinire neobişnuită. „A murit ţinînd mult să mă vadă. S-ar putea oare ca dorinţe puternice, ce prind viaţă o dată cu ultima suflare, să dăinuiască după ce sufletul şi-a luat zborul şi trecînd cumplitele hotare ale lumii de apoi să se arate în faţa noastră în veşmintele şi chipul vieţii? Şi de ce oare ceea ce se înfăţişează ochiului nu a putut grăi şi urechii? Şi dacă întîlnim o asemenea încălcare a legilor firii, de ce să nu ne fie dat să-i pătrundem înţelesul? Zadarnice întrebări la care numai moartea, atunci cînd mă va face la fel de galben şi uscat ca şi acest stîrv, le va putea răspunde.”

Vorbind aşa trase giulgiul peste faţa neînsufleţită la ale cărei trăsături

nu dorea să mai cate. Pe urmă se așeză într-un scaun vechi de stejar sculptat, împodobit cu propriul său herb, pe care Alice reușise să-l ia în urma jafului ce-l stîrniseră creditorii, portăreii, slugile și oamenii legii atunci cînd tatăl său părăsise castelul Ravenswood pentru totdeauna. Șezînd așa, se sili să alunge închipuirile prostești pe care cele petrecute i le stîrniseră, după cum era de așteptat. Gîndurile îi erau și așa destul de triste, fără să aibă nevoie de imboldul unei groaze stîrnite de chipuri nefirești, întrucît schimbase rangul de logodnic al lui Lucy Ashton și prieten cinstit și respectat al tatălui ei cu cel de bocitoare tristă și singuratică la căpătîiul unei femei sărmane uitată de toți și fără viață.

Jalnica-i îndeletnicire se încheie mai curînd decît ar fi fost de așteptat, ținînd seama de distanța dintre colibă și sat precum și de vîrsta și neputința celor trei femei bătrîne care veneau de acolo, ca să folosim o expresie militară, să schimbe garda la catafalc. Pentru orice altă pricină cele trei zîne uitate de moarte nu s-ar fi grăbit atîta fiindcă prima era trecută de optzeci de ani, a doua era damblagită și a treia șchioapă de un picior de la o vătămătură. Dar îngropăciunea e pentru țaranul scoțian treabă cu dichis și mare sărbătoare. Nu știu dacă datorită firii poporului, grav și credincios, ori fiindcă se mai păstrează amintirea fostelor datini catolice cînd moartea cuiva era privită ca prilej de sărbătoare pentru cei în viață; dar ospățul, veselia și chiar beția întovărășesc adesea o îngropăciune scoțiană de modă veche. Bucuria pe care o simt bărbații cînd se cînstesc, o încearcă femeile în timpul înfricoșătoarei grijanii a mortului înainte de a fi pus în sicriu. Întinderea mădularilor strîmbate de ultima luptă cu moartea pe o scîndură anume păstrată, înfășurarea trupului în pînză curată și după aceea în giulgiul de lînă erau treburi îndeplinite întotdeauna de babele satului cărora le sticleau ochii după asemenea cernită plăcere.

Cele trei cotoroaște îl salutară pe Ravenswood cu un rînjit știrb care-i aminti de întîlnirea dintre Macbeth și vrăjitoare pe bărăganul blestemat de la Forres. El le dădu niște bani și le spuse să aibă grijă de trupul neînsuflețit al celei de o vîrstă cu ele, slujbă la care se învoiră cu dragă inimă; dîndu-i să înțeleagă că trebuie să plece din colibă ca să-și poată începe ele tristele îndatoriri. Ravenswood încuviință bucuros, zăbovind doar cît să le ceară să o grijească pe sărmana Alice ca pe un odor de preț și să întrebe unde-l poate afla pe paracliserul care era și gropar la cimitirul părăsit de la Armitage ca să pregătească cele trebuincioase pentru coborîrea bătrînei la locul de odihnă pe care ea și-l alesese.

— D'apăi pe Johnie Mortsheugh numai cine nu vrea nu-l găsește, zise proroaca cea mai vîrstnică și pe obrazu-i veșted i se lăți un rînjete de hîrcă. — Hălăduiește pe lîngă Tod's Hole, un lăcaș al pierzaniei unde mai scîrțîie din scripcă pe la chefură — că moartea și băutura fac casă bună împreună.

— Chiar așa, zău, cumătră, adăugă hodoroga șchioapă, lăsîndu-se în cîrja de care își proptea piciorul beteag. Că din cîte-mi aduc aminte tatăl acestui Domn al Ravenswoodului, care șede acum în fața noastră, l-a împuns pe tînărul Blackhall cu jungherul pentru o vorbă proastă ce zisese la un pahar de vin ori de rachiou, nu mai știu așa bine — bietul om, a intrat înăuntru vesel ca un pițigoi și a ieșit cu picioarele înainte. Mă-nîmplasem și eu pe acolo la grijit și după ce l-am lăut de sînge, mare mîndrețe de trupșor de bărbat ne-au mai văzut ochii!

E lesne de înțeles că necuviincioasa istorisire îl făcu pe Ravenswood să părăsească în grabă grupul cel înfricoșător. Îndreptîndu-se spre copacul de care era legat calul și făcîndu-și de lucru cu chingile șei se întîmplă să audă, dincolo de gardul grădiniței, cum hîrca șchioapă sporovăiește cu doftoroaia de optzeci de ani chiar despre el. Babele se tîrîseră șontic-șontic prin grădină căutînd rozmarin, pelin și alte buruieni, care trebuiau presărate pe trupul moartei și arse în vatra colibei. Damblagita, sleită de atîta drum, fusese lăsată de pază lîngă răposată nu cumva să-și facă de cap vrăjitoarele sau duhurile rele. Iată ce desluși Domnul Ravenswoodului din croncăneala babelor.

— Uite ce cucută proaspătă și semeață, Annie Winnie — multe cumetre de demult ar fi încălecat bucuros pe ea să le poarte peste deal și cîmpie, prin ceturi și pe sub raza lunii, ca să coboare taman în beciurile regelui Franței.

— Chiar așa, cumătră; dar și dracul s-a făcut acum la fel de cîinos ca și lordul secretar și ciumele lui cu inimă de cremene. Ei ne jupoaie și ne chinuie și ne pun la cazne ca pe alte alea că cică sîntem vrăjitoare; iar Ucigă-l toaca tot nu mă despăgubește de mi-aș spune eu rugăciunile pe de-a-ndoaselea și de zece ori.

— L-ai văzut vreodată pe Necuratu? o iscodi vecina ei.

— Nu! Dar de multe ori mi s-a arătat în vis și tare mă tem că într-o bună zi o să mă ia oamenii stăpînirii să mă arză pentru asta. Dar ce mai tura-vura! Acum avem galbenul seniorului și o să trimitem după pîine și bere și tutun și o picătură de rachiou de ars și o farîmă de zahăr dulce și drac-nedrac, fetelor, să vedeți ce chef îi tragem!

Aici, buzele ei uscate ca două tălpi scoaseră un fel de râs cotcodăcit semănînd oarecum cu țipătul unei cucuvele.

— E om cinstit și larg la pungă, Ravenswood. zise Annie Winnie – și chipeș – lat în umeri și îngust în șolduri – ce mort frumos ar fi – tare mi-ar fi drag să-l spăl și să-i pun giulgiul.

— I-e scris în frunte, Annie Winnie, făcu tovarășa ei, că nici mînă de femeie, nici de bărbat nu-l va îngriji vreodată – nici bănuțul morților nu i l-o pune nimeni pe piept – fac cu tine rămășag pe ce vrei, căci sînt sigură ca de mine însămi.

— Atunci i-e dat să moară pe cîmpul de bătaie, Ailsie Gourlay? O să moară de sabie sau de plumb, ca mulți din strămoșii lui?

— Nu mai întreba atîtea... de nici una dintr-astea, răspunse vrăjitoarea.

— Știu că ești mai învățată ca alții, Ailsie Gourlay – dar cine ți-a spus?

— Încîrligă-ți deștele, Annie Winnie, o îndemnă cealaltă hîrcă – că știu eu ce spun.

— Dar ai zis că nu l-ai văzut pe Ucigă-l toaca, stăruie guraliva ei tovarășă.

— Știu eu prea bine, zise Ailsie, și vai de acei care i-au mîncat averea înainte să aștepte să piară.

— Ia taci! Îi aud tropotul calului îndepărtîndu-se, zise cealaltă; sună de parcă s-ar duce la pierzanie.

— Da' grăbiți-vă o dată, strigă baba damblagită din colibă, să facem ce se cuvine și să zicem ce se cade; că dacă nu întindem moarta o să se sfrijească și o să se întepenească și asta e semn rău, știți prea bine.

Ravenswood se depărtase între timp. El rîdea îndeobște de cele mai multe din născocirile obișnuite despre vrăjitoare, semne rele și prevestiri la care cei de o seamă cu el își plecau atît de adesea urechea încît a le pune la îndoială era socotit la fel de urît ca și necredința păgînilor sau a sarazinilor; mai știa că obișnuitelor credințe în vrăjitoare le cădeau pradă cei pe care ciudățeniile și spaimile bătrîneții, schilodirea și sărăcia îi făceau demni de bănuiala la care se mai adăogau teama de moarte precum și de cele mai cumplite munci, toate storcînd acele mărturisiri care umplu și fac de rușine arhivele judecătoriilor din Scoția în secolul al XVII-lea. Dar vedenia din acea dimineață, adevărată sau închipuită, i se întipărise în minte cu atîta tărie încît degeaba se străduia s-o șteargă. Treaba carc-l aștepta la hanul cel mic unde ajunsese în curînd nu era nici

ea dintre cele care să-l învioreze.

Trebuia să-l caute pe Morthseugh, paracliserul micului cimitir de la Armitage, ca să orînduiască îngroparea lui Alice; și cum omul locuia în apropiere, Ravenswood, după ce îmbucă ceva își îndreptă pașii spre țințirumul unde avea să fie așezat trupul lui Alice. Acel loc se afla cuibărit într-un cot al albiei unui rîu care curgea printre coline. O peșteră scobită într-o stîncă tăiată în forma unei cruci era adăpostul unde cine știe ce pustnic saxon hălăduise în vremuri de demult lăsînd numele acelui loc. Bogata abație de la Coldinghame ridicase mai tîrziu o bisericuță din care nu mai rămînea acum nimic, deși cimitirul care o înconjură mai era folosit de unii oameni. Cîteva tise jalnice mai creșteau încă pe locurile care fuseseră odinioară pămînt sfințit. Războinici și baroni zăceau îngropați acolo, dar numele lor fuseseră uitate și pietrele de pe morminte clintite din loc. Singurele amintiri care rămîneau erau pietrele semețe care însemnau mormintele unor oameni de jos. Locuința paracliserului era un bordei singuratic, lipit de zidul în ruină al cimitirului, dar atît de scund încît acoperișul său de stuf atingea aproape pămîntul și fiind acoperit cu iarbă, otavă și urechelniță, aducea cu un mormînt năpădit de buruieni. Întrebînd în jur, Ravenswood află că paracliserul e plecat la o nuntă fiind și scripcar, nu numai gropar. Drept care se întoarse la han lăsînd vorbă că a doua zi de dimineață va veni din nou să-l caute pe acela a cărui îndoită îndeletnicire îl făcea nelipsit și la ceas de veselie și la ceas de jale.

Un vestitor din partea marchizului sosi la Tod's Hole la scurtă vreme după aceea știricind că stăpînul său va veni a doua zi de dimineață; iar Ravenswood, care altfel s-ar fi întors la Steiul Lupului, rămase acolo să-și întâlnească nobila rubedenie.

Capitolul XXIV

„Hamlet:

Omul ăsta nu-și dă seama ce face de vreme ce sapă mormîntul și cîntă?

Horatio:

Obişnuința îl face să ia totul ușor...

Hamlet:

Cam așa se-ntîmplă. Mîna care trudește puțin e cea mai simțitoare...”

Hamlet, act. V, scena I¹

SOMNUL LUI RAVLNSWOOD FU

frămîntat de vise tulburi și cutremurate și orele de veghe fură bîntuite de triste amintiri ale trecutului și dureroase profeții ale viitorului. El era poate singurul călător care se odihniise în acel coteț prăpădit fără să se plîngă sau fără să sufere din cauza culcușului nepotrivit. Doar „cînd mintea e slobodă trupul e gingaș”. Dimineața Ravenswood se sculă o dată cu zorile, nădăjduind ca aerul să îi clătească mintea pe care noaptea nu făcuse decît să i-o năclăiască. După aceea se grăbi spre cimitirul părăsit care era cam la vreo jumătate de milă de han.

Fumul subțire și albăstrui care începuse să se încolăcească spre cer deosebind astfel bordeiul unui om viu de locuința celor morți, îi dădu de știre că stăpînul ei se întorsese și era treaz. De cum intră în cimitir îl văzu pe bătrîn lucrînd la un mormînt pe jumătate săpat. „Soarta, gîndi Ravenswood, pare că mă împinge tot spre locuri triste și legate de moarte; dar acestea sînt gînduri copilărești și nu am să mă las pradă lor! N-o să-i îngădui închipuirii să o ia razna și să-mi amețească simțurile!”

Bătrînul rămase sprijinit de hîrleț așteptînd ca Domnul

¹ Trad. Dan Duțescu și Leon Levițchi, E.L.U., 1964.

Ravenswoodului să se apropie de el, gata să-i asculte porunca. Și cum celălalt nu spunea nimic, paracliserul deschise el vorba după cum se pricepea.

— Veți fi fiind vreun nuntaș, domnule, care mă cheamă la ceremonie?

— Ce te face să crezi asta, prietene? răspunse Domnul.

— Apăi se cheamă că eu mă ții din două meserii, răspunse mucalitul bătrîn; scripca, domnule, și hîrlețul; eu umplu lumea și o golesc; și în treizeci de ani am învățat să-i cunosc pe mușteriii de un fel și de altul dintr-o ochire.

— Totuși în dimineața asta te-ai înșelat, răspunse Ravenswood.

— Așa să fie? zise bătrînul cîtînd la el cu o privire ageră, s-ar putea; căci deși nebrăzdată, fruntea ți-e adumbrită de ceva nu știu ce care stă la jumătate între moarte și cununie. Mă rog, mă rog; lopata și hîrlețul sînt gata la poruncă, ca și scripca și arcușul.

— Vreau, zise Ravenswood, să te îngrijești de îngropăciunea cuviincioasă a unei femei, Alice Gray, care locuia la Cragfoot pe moșia Ravenswood.

— Alice Gray! Alice oarba! strigă paracliserul; care va să zică a dat și ea ortul popii? Bate dangăt de moarte să nu uit ca în curînd îmi va suna și mie ceasul. Ehei! mi-aduc aminte cînd a adus-o Habbie Gray pe meleagurile astea; chipeșă fată și se uita de sus la noi că, mă rog, era de prin părțile dinspre miază-zi. Ei, acuma s-a zis cu semeția ei! Deci s-a dus și ea...

— A murit ieri, zise Ravenswood, și a vrut să fie îngropată aici alături de soțul ei; știi unde zace el, nu-i așa?

— Dacă știi unde zace? răspunse paracliserul printr-o întrebare, după obiceiul locului, știi unde zace trupul, aici adică. Dar ziceați de mormîntul ei? Doamne ajută-ne că nu orice groapă o s-o țină înlăuntru dacă-i adevărat ce zic oamenii de Alice; o să trebuiască să-l sap de șase picioare – că pentru un moroi cată să nu fie nici c-o palmă mai scurt, altfel suratele ei de mătură o s-o smulgă de acolo cu giulgiu cu tot, de prietinie, nu de alta... – c-o fi de șase, c-o fi de trei, vorba e cine mi-l plătește, rogu-te?

— Eu, prietene, și am să-ți mai dau ceva și pentru alte cheltuieli cuvenite.

— Cheltuieli cuvenite? mormăi paracliserul; trebuie plătită pogribania... și clopotarului să-i dăm ceva (deși clopotul s-o fi spart pînă

acuma) și sicriul și plata mea pe o zi de muncă și pomana de la parastas, cît v-o mai lăsa sufletul să-mi dați și de niște rachiu și pită și bere pentru praznic... Nu cred că ieșiți la mai puțin de șaisprezece galbeni scoțieni, dacă e să-i facem astrucare pe cînte.

— Uite banii, prietene, și încă ceva pe deasupra, zise Ravenswood; vezi însă să găsești mormîntul.

— Te pomenești că-ți fi vreuna din rubedeniile ei engleze, zise groparul încărunțit de ani; am auzit eu că-și luase bărbat cu mult mai prejos decît rangul ei; așa se și cade, cît a fost în viață s-o lași să moară de foame și cînd și-a dat obștescul sfîrșit să-i faci îngropăciune cu surle și tobe fiindcă asta-ți face cînte dumitale mai mult decît ei. Unii îi mai lasă pe ai lor s-o scoată la capăt cum or putea cît sînt buni zdraveni și pot să ducă greul nechibzuinței lor; dar nu se cade să-i lăsăm îngropați ca pe cîini, căci ocară se întoarce asupra neamurilor fiindcă mortul ce mai știe el!

— Bănuiesc că nici pe nuntași nu-i lași să uite de rudele lor, nu-i așa? zise Ravenswood zîmbind de priponul pe care însăși îndeletnicirea i-l puneă filotimiei groparului.

Bătrînul își ridică ochii isteți către el, sticlindu-și-i într-un zîmbet șiret, semn că știa de șagă și continuă de îndată cu aceeași gravitate:

— Nunți... cum să nesocotim nunțile care sînt făcute să rodească pămîntul? Păi la ele se cade să ne veselim cu bucate alese, cu adunări de prieteni și cîntece de lăutari, cu harfe, trigoane și chimvale; sau cimpoaie și scripcă fiindcă instrumentele astea de cînd lumea nu le întrece nimenea.

— Dacă e o vioară probabil că nu mai e nevoie de celelalte, răspunse Ravenswood.

Paracliserul îl săgetă din nou cu privirea și răspunse:

— Fără îndoială, fără îndoială, dacă scripcarul știe meseria; dar uite aici, adăugă el, dornic să schimbe vorba, e locul de veci al lui Halbert Gray, de care ziceam, la al treilea pîlc de pomi, dincolo de piatra cu mușchi care zace îngrămădită acolo peste unul din Ravenswoozi; că sînt mulți dintr-ăștia pe aici, lua-i-ar dracu și seca-le-ar sămînța! Deși nu e ăsta singurul lor țintirim.

— S-ar zice că nu-i ai prea dragi pe cei din neamul Ravenswood? întrebă Domnul nu prea plăcut impresionat de blagoslovenia ce auzise în treacăt asupra familiei și numelui său.

— Păi n-am de ce să-i binecuvîntez, răspunse groparul; cînd aveau

pămînturi și putere n-au știut să și le chibzuiască și acum că sînt cu fruntea în țărîină prea puțină lume se mai sinchisește cîtă apă s-o mai scurge pe gîrlă pînă ce se vor ridica din nou.

— N-aș fi crezut niciodată, zise Ravenswood, că această nefericită familie va merita o purtare atît de rea din partea celor din ținut. Trebuie să recunosc că au scăpătat – dacă asta-i face demni de dispreț.

— D'apăi cum așa... ce-am zis eu una ca asta? grăi paracliserul de la Hermitage – păi ce adică... eu, de-o pildă, ce se uită careva de sus la mine? Aș, de unde, mă cinstesc mai abitir de parcă aș trăi prin cine știe ce palaturi. Cît despre Ravenswoozii, am văzut trei generații de-ale lor și nici unul nu era mai breaz.

— Credeam că se bucură de oarecare cinstire în ținut, zise moștenitorul lor.

— Cinstire, haida-de! Păi să vedeți, domnule, zise paracliserul, că eu l-am cunoscut pe bunicul lordului fiind trăitor pe pămînturile lui cînd eram copilandru zburdalnic și trîmbițaș ca-n basme ai fi putut să faci din mine că bojoci aveam slavă Domnului. Și fiindcă veni vorba de trîmbițașul Marine pe care l-am auzit suflîndu-și scuipatul în fața luminatelor fețe ale lorzilor judecători, păi pe-asta l-aș fi făcut de rîs ca pe-un țîști cu o fluierice de trestie – n-ar fi putut el zice mai bine *Cizma și șaua ori Pe cal și înainte ori Vitejilor, la trap*, ce mai, nu se pricepea la cîntat.

— Dar ce treabă are asta cu bătrînul lord Ravenswood, prietene? zise tînărul, care era dornic să afle ce avea să-i spună paracliserul. – Ce are această amintire de-a face cu proasta muzică de trîmbiță din zilele noastre?

— Doar atîta, răspunse paracliserul, că mi-am pierdut bojocii în slujba lui. Vedeți că eram trîmbițaș la castel și aveam slobozenie să dau de veste în zori de zi, la masă și în alte dăți cînd erau oaspeți sau pofta stăpînului; pe urmă i-a trăsînit prin cap să-și scoale oastea ca s-o părăduiască la Bothwell Brigg împotriva păcătoșilor ăloră de whigi, iar prostu de mine nu știu ce m-a apucat să mă sui și eu pe cal și s-o pornesc cu ei.

— Așa se și cuvenea, zise Ravenswood; îi erai doară supus și slujitor.

— Slujitor, ziceți? răspunse paracliserul, adevărat chiar asta și eram, dar treaba mea era să-i chem pe oameni la masă pusă sau în ăl mai rău caz la țințirim, după cum e datul omului, nu să țină călare pe cal și să-i trîmbițez pe bietii creștini la bătlie să-și lase ciolanele pe cîmp pradă ciorilor. Îngăduie însă – și-o să vezi ce-a mai fost și ce pricină aș avea să

mă socot milogul celor din neamul Ravenswood. Și va să zică așa ne-am pornit cu toții într-o frumoasă dimineață de vară, în 24 cireșar leat una mie șase sute și șaptezeci și nouă, zarvă mare, tobele băteau, bubuiau tunurile de-ți spărgeau urechile, caii dădeau din picioare și nechezau. Hackstone din Rathillet bătea podul cu muschetele și carabinele, cu săbiile și sulițele și cu ce-o mai fi avut și el, iar nouă, călărașilor ni s-a dat poruncă s-o luăm prin vad și să-i ieșim înainte, d'apăi mie nu mi-au plăcut vadurile de cînd mă știu darmită cînd de partea cealaltă e oaste cîtă frunză și iarbă înarmată pînă-n dinți. Bătrînul Ravenswood se îmbătoșa în fața noastră cu paloșul amenințător și țipînd „După mine flăcăi” de parcă ne-am fi dus la bîlci nu la moarte. Caleb Balderstone, pe care îl mai rabdă încă pămîntul, își învîrtea săbioara în spate și răcnea: „Gog și Magog”, amenințînd că o să-și împlînte fierul în burta primului care ar încerca să dea dosul, și mai era și tînărul Allan Ravenswood, cel care era pe atunci Domn al Ravenswoodului cu un pistol încovoiat în mîină – mare noroc că nu s-a descărcat – răstindu-se la mine care de abia mai aveam bojoci să răsuflu: „Sună lașule! sună din trîmbiță păcătos și nemernic ce ești, ori îți zbor creierii”, și atunci, ce să fac, le-am tras și eu un semnal de atac să stai și să te crucești că și cloncănitul unei găini ar fi sunat ca o ciocîrlie pe lîngă el.

— Bine, bine, lasă astea, zise Ravenswood.

— S-o las! Ba era să mă lase viața pe mine, cît pe ce să cad secerat în floarea tinereții, cum zice și la *Scriptură*; și de asta mi-e și jale! Care va să zică așa... în apă, ce să vă spun, mergeam care cum puteam, mai cădeam, mai ne ridicam, caii se mai îmbrînceau, se mai mușcau... de, ca dobitoacele, și să te ții nechezat și plescăit și călăreții care n-aveau nici ei minte cît un copil, dară grozăvia era că și tufele de pe partea cealaltă ardeau pălălaie de ghiulelele și tunurile whigilor; și calul meu tocmai pusese piciorul pe pămînt cînd un mocofan oacheș dintre vrăjmași – arde-l-ar focul – n-o să-i uit mutra de acum într-o sută de ani – cu un ochi ca de uliu și barba lată ca lopata mea și-a descărcat pistolul la vreo cîteva palme de pieptul meu! Slavă Domnului, calul a sărit la o parte și eu am căzut tocmai cînd glonte mi-a șuiertat pe lîngă ureche, iar bătrînul lord l-a tăiat pe whig cu spada de i-a luat capul de pe umeri și nenorocitul s-a prăvălit peste mine.

— Atunci pare-mi-se că-i datorezi viața bătrînului lord, zise Ravenswood.

— Asta-i bună! Păi el m-a împins cu sau fără voia mea la primejdie și

p-ormă ce, eu i-am spus să mi-l trimită pe ăla pe cap mai-mai să mă-năbuşe? De atunci am rămas cu sperietură şi cu un soi de gîfială că nu pot să merg două zvîrlituri de băţ fără să suflu ca nişte foaie.

— Va să zică ți-ai pierdut locul de trîmbiţaş? întrebă Ravenswood.

— Dacă l-am pierdut? Sigur că da, răspunse paracliserul, căci nu eram în stare să suflu nici într-o frunză de cucută uscată; dar încă n-ar fi fost așa de rău fiindcă îmi păstram simbria şi căsuţa şi n-aveam altceva de făcut decît să le cînt din scripcă, dacă n-ar fi fost Allan, ultimul lord Ravenswood, care era încă mai amarnic decît taică-său.

— Cum adică, zise Domnul, tatăl meu... adică fiul acelui tată... acest ultim lord Ravenswood ți-a răpit ceea ce-ți dăruise mărinimia tatălui său?

— Chiar așa, răspunse bătrînul, fiindcă și-a lăsat averea să se ducă pe apa sîmbetei şi i-a îngăduit lui sir William Ashton asta să vină peste noi şi să nu ne dea un chior, ba să-mi ia şi bruma de lucruri ce aveam cînd ceilalţi ne dădeau măcar un blid de ciorbă şi o vizuină în care să ne băgăm cînd ne ploua.

— Dacă lordul Ravenswood şi-a ocrotit supuşii, prietene, cînd avea mijloacele să o facă, poate că ar fi bine să-i cruţi amintirea, răspunse Domnul.

— N-aveţi decît să rămîneţi la părerea dumneavoastră, zise paracliserul, dar n-o să mă faceţi pe mine să cred că şi-a făcut datoria faţă de sine, ori faţă de sărmanii oameni care nu-l aveau decît pe el purtîndu-se așa cum s-a purtat! Putea să ne dea slobozenie de folosinţă pe viaţă a caselor şi curţilor noastre, că uite așa, eu care sînt un biet bătrîn, am ajuns să trăiesc în bordeiul ăsta care-i bun mai mult pentru morţi decît pentru cei vii şi mă omoară reumatismele cînd John Smith mi-a luat bunătate de gospodărie şi toate astea fiindcă Ravenswood şi-a făcut averea praf.

— E foarte adevărat, zise Ravenswood pe care-l mustra conştiinţa; pedeapsa nu-l loveşte doar pe cel nehibzuit, ci şi pe alţi nevinovaţi.

— Bine măcar, zise paracliserul, că tînărul Edgar o să-mi răzbune suferinţele pe seama celor de o teapă cu el.

— Chiar așa? zise Ravenswood. Şi de ce crezi că se va întîmpla aceasta?

— Se zice că o s-o ia pe fata lui lady Ashton; dacă face una ca asta o să-l cocoşeze cucoana şi-o să vadă el atunci cum e să stai cu capul în jug. Atîta pagubă despre partea mea – n-are decît să facă ce-o vrea fiindcă

aşa-i trebuie dacă se-mpreună cu duşmanii tatălui său care i-au furat moşiile şi căsuţa mea ce mi se cuvenea după lege.

Cervantes spunea pe bună dreptate că linguşirea e plăcută chiar de pe buzele unui nebun; iar mustrarea, ca şi lauda, ne mişcă adeseori chiar dacă nu avem decît dispreţ pentru părerile şi ţelurile celor ce ne-o arată. Ravenswood, dînd iarăşi poruncă bătrînului să aibă grijă de îngroparea lui Alice, îi întoarse spatele cu gîndul supărător că şi cei mari, ca şi cei de jos, vor gîndi despre logodna lui cu Lucy cum gîndea acest ţărănoi prost şi egoist.

— Iar eu care mi-am plecat spinarea, lăsîndu-mă sfişiat de aceste vorbe nedrepte fiind totuşi alungat! Lucy, credinţa ta trebuie să fie nestămutată şi strălucitoare ca o nestemată ca să mă mîngîie de ruşinea pe care gura oamenilor şi purtarea mamei tale au adus-o asupra urmaşului Ravenswoozilor.

Ridicînd ochii îl văzu în faţa lui pe marchizul de A. care, ajungînd la Tod's Hole, pornise să iasă înaintea rudei sale.

După obişnuitele plecăciuni, acesta îşi ceru iertare lui Ravenswood că nu venise cu o seară mai înainte. Cu dragă inimă ar fi pornit de-ndată la drum, dar îi ajunseseră la ureche unele fapte care-l hotărîseră să mai rămînă.

— Am aflat, continuă el, că a fost şi o poveste de dragoste la mijloc; şi deşi aş putea să te învinovăţesc că nu mi-ai spus nimica de ea, de vreme ce într-un fel eu sînt căpetenia familiei noastre...

— Cu îngăduinţa domniei-voastre, zise Ravenswood, vă sînt foarte îndatorat pentru grija ce mi-o purtaţi – dar eu sînt şi căpetenie şi cap al familiei mele.

— Ştiu, ştiu, zise marchizul, ca spiţă, stirpe şi herb, cam aşa ar veni – ceea ce vreau să spun însă este că, fiind în oarecare măsură sub aripa mea...

— Îmi îngădui să vă atrag atenţia, *my lord*, răspunse Ravenswood şi asprimea cu care-i tăie vorba ameninţa ca prietenia dintre ei doi să ia sfîrşit chiar atunci, cînd el însuşi fu întrerupt de pipernicitul paracliser care veni gîfîind după ei să-i întrebe dacă domniile-lor n-ar dori nişte muzică la cîrciumă ca să mai uite de proasta ospetie.

— N-avem nevoie de nici o muzică, îl repezi Ravenswood.

— Luminăţia-voastră nu ştie la ce dă cu piciorul, zise scripcarul cu obrăznicia celor din tagma lui. Eu ştiu să cînt *Mai hai odată* şi *A murit iapa moşului* de şase ori mai bine decît Pattie Birnie. Mă duc să-mi aduc

scripca și-s înapoi mai repede decît ai bate un cui într-un coșciug.

— Pleacă de aici, omule, zise și marchizul.

— Iar dacă luminăția-ta ești de prin părțile de miază-noapte. stărui bardul cel pisălog, ceea ce chitesc după limba ta, știu să cînt și *Liggeram Cosh* și *Mullin Dhu* și Cumetrele din Athole.

— Pleacă de aici, prietene; ne-ai spart sfatul.

— Sau dacă nu e cu supărare domniei-tale și sînteți dintre cei ce au gînduri cinstite, știu să cînt (zise el cu glas tainic) *Killier-krankie* și *Regele va birui* și *S-au întors Stuarții*, iar muierea de la han o să-și țină gura, nici n-aude și nici nu știe pentru ce se închină paharele și ce cîntece se cîntă în casa ei. E surdă la toate în afară de clinchetul argintului.

Marchizul, pe care unii îl bănuiau că e din tabăra iacobiților, nu se putu opri să nu rîdă aruncîndu-i omului un galben și zicîndu-i să le cînte slugilor dacă avea chef și să-i lase pe ei în pace.

— Bine, luminate fețe, zise el. Atunci îmi iau ziua bună de la domniile-voastre – eu rămîn cîștigat cu un galben, iar voi rămâneți în pierdere că n-ascultați cîntece frumoase. Dar mă duc acasă să sap groapa în timp ce-mi înstrunez vioara, să-mi las hîrlețul și să mă apuc de celălalt meșteșug cu cîștig și să mă duc la slugile dumneavoastră să vad dacă lor le da inima ghes mai ceva decît dumneavoastră.

Capitolul XXV

*„Iubire, de ești pur amor,
Ce-ai de făcut nu e ușor,
Căci tu și soarta, moda, toana
Va-ntreceți neîncetat cu goana.*

*Știu din câte-o destăinuire —
Mai bine din a mea iubire
Cum timp, capricii des concură
Să rupă draga legătură.*

(Hendersoun)

— DOREAM SĂ AFLI, DRAGĂ PRIETENE, grăi marchizul, acum c-am scăpat de scripcarul ăsta obraznic, că am încercat să pun o vorbă bună despre acea iubire a domniei tale cu fiica lui sir William Ashton. N-am zărit-o pe domniță decît vreo cîteva clipe astăzi și fiind străin și necunoscător al însușirilor sale, voi a te lăuda fără ca prin aceasta să o jignesc cu ceva, spunînd că puteai afla giuvaer și mai de preț.

— My lord, vă rămîn îndatorat pentru grija ce mi-ați purtat-o, zise Ravenswood. Nu era ținta mea să vă tulbur liniștea punîndu-vă să vă gîndiți la domnișoara Ashton. Întrucît logodna mea cu această tînăra doamnă a ajuns la urechile domniei-voastre, nu pot decît să spun că, după cum probabil că vă dați seama, știam prea bine care sînt stavilele ce stau în fața cununiei noastre și a înrudirii mele cu familia tatălui ei domnia-voastră trebuie să fi priceput cum s-a întîmplat că toate porțile s-au dat în lături lăsîndu-mi drum liber, cel puțin pînă acum.

— Seniore, dacă mă ascultai pînă la capăt, vorbi nobila sa rudă, n-ar mai fi fost nevoie să-ți răcești gura de pomană; căci, fără să mai întreb care erau pricinile ce pentru dumneavoastră păreau să atîrne atît de greu

în cumpănă, făcînd ușoară ca pana fulgului orice piedică, m-am străduit cît am putut mai bine să-i înduplec pe cei din neamul Ashton să se învuiască la căsătoria voastră.

— Domnia-voastră are un suflet mare și îi mulțumesc pentru această mijlocire pe care nu i-am cerut-o, zise Ravenswood; mai ales că nu mă îndoiesc că niciodată nu ați întrece măsura pe care m-am silit să o păstrez întotdeauna.

— De asta poți să fii sigur, încuviință marchizul; am înțeles eu că aici era treabă cu două tăisuri și n-aș fi vrut cu nici un preț ca un gentleman îndeaproape înrudit cu neamul meu să iasă înjosit sau pătat de vreo bănuială față de acești Ashtoni. N-am făcut decît să le arăt care ar fi foloasele dacă și-ar mărita fiica cu un tînăr de viță atît de veche și atît de strîns înrudit cu cei mai de frunte nobili ai Scoției; le-am deslușit cît mai amănunțit gradul nostru de rudenie; ba chiar am lăsat să se înțeleagă că se pregătesc mari schimbări la cîrma țării sugerîndu-le cam care ar fi cărțile care le vor bate pe celelalte în viitorul parlament. Le-am spus că pentru mine ești ca un fiu, ori ca un nepot sau așa ceva, mai degrabă decît o rudă îndepărtată; și că binele domniei tale e scump inimii mele ca și cum ar fi vorba de mine însumi.

— Și cum a sîrșit acest sfat cu lordul secretar? grăi Ravenswood neștiind dacă să se mînie sau să-i fie recunoscător marchizului pentru strădania de a-i tocmi treburile.

— Ce să-ți spun, lordul secretar și-ar fi plecat urechea la glasul rațiunii, spuse marchizul; tare n-ar vrea să-și părăsească bîrlogul cald în care s-a culcușit și pe care, dacă se schimbă lucrurile, trebuie să-l lase altora; și ca să fim cinstiți părea să te fi îndrăgît și să înțeleagă marile foloase ce le-ar avea de tras dintr-o astfel de unire. Dar doamna lui, stăpîna casei...

— Ce-i cu lady Ashton? vru să afle Ravenswood; spuneți-mi de-a dreptul cum s-a sîrșit această nemaipomenită înfruntare; vă făgăduiesc că am tăria să aud orice.

— Mă bucur că vorbești de tărie, vere, grăi marchizul, căci îmi crapă mie obrazul să-ți spun jumătate măcar din cîte i-au ieșit din gură. De-ajuns să afli – hotărîrea ei e neclintită – că nici directoarea unui pension de domnișoare din protipendadă n-ar fi respins cu mai multă răceală înfumurată curtea unui biet ofițer irlandez cu jumătate de soldă care ar fi cerșit îngăduința să ridice ochii asupra moștenitoarei unui plantator din Indiile de vest, decît lady Ashton, care a strîmbat din nas la orice

încercare de mijlocire pe care m-am arătat dornic s-o fac în favoarea ta, bunul meu prieten. Nu știu ce are în cap. Legături mai de soi nu poate să facă, mi încape îndoială. Cît despre bani și moșii, asta era treaba soțului ei, nu a sa; eu cred că te urăște, fiindcă ai noblețea pe care bărbatul ei n-o are și poate fiindcă n-ai moșiile pe care soțul ei le are. Dar cred că te-aș supăra dacă ți-aș spune și altele; uite că am ajuns la han.

Domnul Ravenswoodului se opri în pragul ușii privind la toată forfota și vînzoleala care cutremurau casa din toate încheieturile și crăpăturile ei, și slavă domnului că erau destule, din pricina alergăturii bucătarilor care călătoreau împreună cu marchizul și orînduiau o masă cum s-ar spune cît ai bate din palme.

— Slăvite marchize, vorbi Ravenswood, v-am spus deja că doar întîmplarea v-a făcut cunoscătorul unei taine care, eu aș fi vrut să rămînă neștiută chiar și domniei-voastre, ruda mea, măcar o bucată de vreme. Și fiindcă această taină nu mai e în mîinile mele și ale singurei persoane care mai era legată de ea, nu-mi pare rău c-a ajuns la urechile domniei-voastre, neîndoindu-mă că-mi sînteți neam și prieten credincios.

— Să fii sigur, prietene, că buzele-mi vor fi pecetluite, îl liniști marchizul; dar tare mi-ar place să aud din gura ta că ai lăsat baltă agonisirea unei mirese după care nu mai poți alerga fără să te înjosești.

— Asupra acestui fapt voi cugeta, my lord, răspunse Ravenswood, și sper, cu tot atîta inimă și chibzuință ca oricare din prietenii mei. Dar eu nu m-am legat cu nimic față de sir William și lady Ashton. Doar cu domnișoara Ashton am schimbat jurăminte și purtarea mea va fi întrutotul călăuzită de a ei. Dacă și de acum înainte, așa sărac cum sînt, rămîn alesul ei, înaintea pretendenților mai avuți pe care prietenii i i-ar putea aduce, sînt gata să mă plec în fața iubirii ei sincere – și am să-i jertfesc odoarele închipuite ale nașterii precum și ura atît de adînc înrădăcinată între familiile noastre. Dacă însă Lucy Ashton își schimbă hotărîrea în ceea ce privește legămîntul nostru, nădăjduiesc că prietenii mei vor păstra tăcerea asupra pricinii deznădejdiei mele iar cît despre dușmani, voi și eu să-i silesc la aceeași comportare.

— Ai vorbit ca un tînăr viteaz și cavalier, spuse marchizul; în ceea ce mă privește te cinstesc prea mult ca să nu-mi pară rău dacă lucrurile ar merge mai departe. Acum douăzeci de ani, acest sir William Ashton era un clanțau prăpădit despre care nimeni nu știa prea bine în ce ape se scaldă și care, mai luptîndu-se în barou, mai proptindu-se în fruntea comitetelor din parlament și-a făcut loc cu coatele pînă în rîndurile din

față – cazul Darien i-a dat brînci în sus căci șmecherul, aflînd din timp dincotro bate vîntul și fiind cu picioarele pe pămînt a știut să sară din mers – dar e un om sfîrșit; a dat din el tot ce a putut. Nici ocîrmuirea n-o să-l mai bage în seamă fiindcă numai el sau mai degrabă nebuna sa de soție cu fumuri de mărire crede că prețuiesc așa de mult; și avînd drept zestre nehotărîrea lui și obrăznicia ei, din cîte pot eu să ghicesc, sir William o să rămînă pe tarabă pînă cînd i-o scădea prețul de tot și o să se vîndă pe te miri ce cînd n-o mai vrea nimeni să-l cumpere. Nu zic nimic de domnișoara Ashton, dar crede-mă că înrudirea cu tatăl ei n-o să-ți fie nici de folos, nici n-o să-ți facă cînstă, în afară de cîtîmea din avutul tatălui tău pe care l-ai putea sili să ți-o dea înapoi ca parte din dotă. Și iarăși dacă vrei să mă crezi, o să scoți mai mult de la el dacă ai curajul să-l tragi la judecată în Camera Lorzilor. Și las' pe mine, vere, continuă marchizul, că-ți scot eu vulpea din vizuină și-l fac să-și blesteme ziua cînd a zis „nu” la o cerere prea cînstită pentru el și încă făcută de mine însumi, pentru o rudă de-a mea.

Cu vorbăria lui, marchizul cam sărise peste cal. Ravenswood înțelese că nobila sa rubedenie era mîniată mai degrabă pentru că o cerere de-a lui fusese întîmpinată cu dispreț decît că interesul și cinstea tînărului său prieten fuseseră tîrîte în noroi, și totuși nu putea nici să se plîngă nici să se mire prea mult. De aceea se mulțumi doar să repete că el nu era legat decît de domnișoara Ashton; că nu dorea nici bogăție nici să fie ridicat în rang prin sforăriile și avuția tatălui ei; că nimic nu-l va putea împiedica să-și țină cuvîntul doar dacă ea nu-l va dezlega de jurămint și îl rugă pe marchiz să-i facă plăcerea să nu mai vorbească despre aceasta, spunîndu-i că o să-i dea el de știre dacă avea să se întîmple ceva care fie că ar zădărnici nunta, fie că ar împinge lucrurile mai departe.

În scurtă vreme marchizul găsi lucruri mai plăcute și mai atrăgătoare de vorbit. Un olăcar care venise după el de la Edinburgh pînă la castelul Ravenswood și-i dăduse de urmă la hanul de la Tod's Hole, îi adusese o desagă cu vești bune. Socotelile politice ale marchizului se dovediseră întemeiate și la Londra și la Edinburgh. Așa că locul de frunte după care alergase atît, îi stătea acum în față, doar să întindă mîna să-l apuce. Bucatele pe care le pregătiseră servitorii se răsfațau pe masă și cel mai năzuos mesean le-ar fi înfulecat cu atît mai bucuros cu cît nu se potriveau de loc cu cocioaba prăpădită în care apăruseră ca prin minune.

Sfatul celor doi se mlădiase și el după simțămintele lor mai domolite.

Marchizul tot vorbea încântat despre puterea pe care în scurt timp avea s-o capete neîndoielnic și despre chipul în care voia să o folosească ajutându-l pe Ravenswood. Acesta îi spunea și el mereu cât de recunoscător îi este, deși în gândul lui își zicea că parcă vorbiseră destul despre treaba aceasta. Vinul era neasemuit de bun deși călătorise într-o butelcă de la Edinburgh; iar marchizului, când se așeza la masă, îi plăcea să mestece tihnit, și așa se întâmplă că-și amînă ră plecarea cu vreo două ceasuri.

— Și ce-i cu asta, dragul meu? zise marchizul. Castelul tău de la Steiul Lupului nu-i decît la vreo cinci sau șase mile și-și va deschide porțile pentru cel de-un sînge cu tine așa cum și le-a deschis pentru acel sir William Ashton.

— Sir William l-a luat cu asalt, zîmbi Ravenswood, și ca mulți biruitori a descoperit în curînd că nu are a se fîli cu prada lui.

— Lasă, lasă, zise ruda sa, a cărui semeție se mai muiase din pricina vinului sorbit, văd eu că aștepți peșcheș ca să-mi dai adăpost. Haide, să ciocnim în sănătatea ultimei domnițe care a dormit de curînd la Steiul Lupului și i-a plăcut adăpostul. Oasele mele nu sînt atît de fragede ca ale ei dar mi-am pus în cap ca la noapte să mă culc în cămara în care s-a odihnit ea, ca să judec eu însumi cât de tare este culcușul pe care doar iubirea îl poate face mai moale.

— Domnia-voastră poate să-și aleagă orice caznă dorește, dacă e pornit spre mucenicie, răspunse Ravenswood; dar vă spun cinstit că bătrînul meu servitor ori se spînzură ori se aruncă de pe metereze dacă domnia-voastră pofteste să vină în vizită așa pe nepusă masă – vă jur că n-avem nici de unele și asta nu-i o vorbă goală ca să scăpăm.

Dar singurul răspuns la umila-i mărturisire fu că nobilului său ocrotitor puțin îi păsa dacă găzduirea era bună sau ba și că era hotărît să poposească la turnul de la Steiul Lupului. Strămoșul lui – zicea el – petrecuse o noapte acolo cînd plecase împreună cu lordul Ravenswood cel de atunci spre bătălia de tristă amintire de la Flodden în care-și pierduseră amîndoi viața. Astfel îmboldit, Ravenswood se hotărî să plece înainte ca să încerce să încropească așa în pripă și din nimic, ceva pentru a-și primi oaspetele; acesta însă stăruia să nu plece, îngăduind doar ca un slujitor să-i ducă nefericitului majordom, Caleb Balderstone, neașteptata veste a acestei noi năvale.

Domnul Ravenswoodului urcă deci în caleașca marchizului așa cum îl rugase acesta; și împrietenindu-se mai bine în lunga lor călătorie,

marchizul îi desluși planurile pe care și le făcea ca să-l ajute pe tînăr atunci cînd propriile lui socoteli s-ar fi dovedit bune și aducătoare de izbîndă. Planurile acestea priveau o misiune secretă și foarte importantă peste mări și țări, care putea fi încredințată doar unui om de rang, iscusit și de încredere, solie care, întrucît toată treaba rămînea în nădejdea și credința trimisului cu pricina, trebuia să se dovedească atît o mare cinste cît și de un mare folos pentru acesta. Nu e nevoie să arătăm despre ce fel de solie era vorba; de ajuns să spunem doar că ea îi era cu totul pe plac lui Ravenswood care era bucuros să-și scuture amorțeala și trîndăvia îndeletnicindu-se cu treburi de seamă și fără să fie la cheremul nimănui.

În timp ce el asculta cu luare-aminte amănuntele pe care marchizul i le șoptea la ureche, trimisul acestuia ajunsese la turnul de la Steiul Lupului, ba se și întoarse aducînd răspuns din partea lui Caleb Balderstone cum că totul o să fie gata, pe cît îngăduie timpul scurt, ca să le primească pe luminățiile lor după cum scrie la carte.

Ravenswood știa prea bine ce se ascundea îndărătul vorbelor majordomului său ca să se lase legănat de speranțe deșarte privind această asigurare îndrăzneață. El mai știa că slujitorul său procedează adeseori ca generalii spanioli în campania de la... cînd spre marea mirare a prințului de Orania, comandantul lor șef, raportau întotdeauna că trupele au efectivul complet și sînt înarmate pînă-n dinți gîndind că nu e de demnitatea lor sau spre cîntea Spaniei să mărturisească vreun neajuns de oameni sau de amuniții, pînă ce lipsa amîndurora s-a vădit cum era și de așteptat chiar în ziua bătăliei. De aceea Ravenswood socoti că-i mai bine să-i dea să înțeleagă oarecum marchizului că asigurarea pe care o primiseră din partea lui Caleb nu-i punea cîtuși de puțin la adăpost de o primire mai mult decît sărăcăcioasă.

— Ori îți place să te ponegrești, seniore, grăi marchizul, ori vrei să-mi faci o surpriză plăcută. De la această fereastră văd o lumină mare în partea în care se află Steiul Lupului, dacă mai țin eu bine minte; și judecînd după aura ce înconjoară bătrînul turn, pregătirile pentru primirea noastră trebuie să fie cu totul neobișnuit. Îmi amintesc că și tatăl tău m-a păcălit la fel cînd m-a pofțit pentru cîteva zile la o vînătoare cu șoimi acum vreo douăzeci de ani, și cu toate acestea am petrecut la Steiul Lupului la fel de bine ca și la pavilionul meu de vînătoare de la B.

— Mă tem că de data aceasta veți vedea că stăpînul său de-acum nu mai poate să-și primească oaspeții cu aceeași măreție, zise Ravenswood; deși dorința le rămîne la fel de fierbinte. Nici eu nu știu însă cam ce-ar

putea fi acea lumină orbitor de strălucitoare ce se vede acum deasupra castelului; ferestrele turnului sînt puține și înguste iar cele ale catului de jos sînt ascunse vederii noastre de zidurile curții. Nu știi ce facă ori candelabru ar putea face o vîlvătaie atît de mare.

Misterul le fu în curînd deslușit; căci alaiul se opri în loc aproape de îndată, iar vocea lui Caleb Balderstone se făcu auzită la fereastra caleștii tînguindu-se cu spaimă și durere:

— Vai mie, luminate fețe... vai mie dragi stăpîni... vai mie! Arde Steiul Lupului de la acoperiș și pînă-n temelii; tot avutul nostru dinăuntru și de afară, toată lucrătura aleasă, tablourile, tapiseriile, broderiile, draperiile și alte ornamente... toate se sfarogesc de parcă ar fi bucăți de turbă ori paie! Luați-o spre dreapta, boieri dumneavoastră, vă rog în genunchi, o să găsiți de-ale gurii la hanul lui Lucky Sma'trash, dar vai de noi, vai de această noapte și vai mie care-am trăit s-o apuc!

În prima clipă Ravenswood rămase încremenit la auzul acestei noi și neașteptate nenorociri; dar venindu-și în fire sări din caleașca și luîndu-și în grabă rămas bun de la marchiz se pregăti să coboare în fugă colina ce ducea spre locuința sa, unde pojarul, înalt cît casa și înspăimîntător la vedere, se prelingea în sus ca un turn de văpaie roșie ce-și arunca dogoarea pînă-n larg, pe valurile îmbujorate ale oceanului.

— Ia un cal seniore, strigă marchizul adînc mișcat de acest nou prăpăd care se abătuse asupra tînărului pe care-l ocrotea; și mie dați-mi armăsarul pentru drum; iar voi, leneșilor, grăbiți-vă sa vedeți ce puteți face ca să scăpați mobila ori să stingeți focul – dați pinteni cailor, ticăloșilor, dacă nu v-ați săturat de viață.

Slujitorii începură forfota gătindu-se de drum și strigîndu-l pe Caleb să le arate pe unde s-o apuce. Dar vocea grijuliului majordom se ridică deasupra zarvei.

— Opiți, domnilor, opriți, întoarceți frîiele ca să nu mai adăugăm și pierderile de vieți la pierderile de bani și avuții. Treizeci de butoaie cu pulbere lăsate nouă de pe o corabie de la Dunkirk pe vremea bătrînului lord zac în pivnițele turnului străvechi... Focul nu poate fi prea departe... Luați-o la dreapta, pentru numele lui Dumnezeu... la dreapta... să punem între noi și primejdie barem colina aceea... dacă-ți pică-n cap un bolovan din zidurile castelului de la Steiul Lupului, doftorul nu mai are ce-ți face!

E de la sine înțeles că această veste îl făcu pe marchiz și pe ceilalți slujitori să se grăbească și să apuce pe drumul pe care-l arătase Caleb,

trăgându-l pe Ravenswood după ei deși acestuia îi era peste putință să priceapă unele lucruri.

— Praf de pușcă! exclamă el înhățându-l de mîneacă pe Caleb care încerca zadarnic să scape, ce fel de praf de pușcă? Cum se poate afla la Steiul Lupului fără ca eu să am știință de aceasta, nu pot să-nțeleg.

— Ba eu pot, întrerupse marchizul în șoaptă, eu am înțeles pe deplin... pentru numele lui Dumnezeu nu-i mai pune atîtea întrebări.

— Sigur că da, zise Caleb scăpînd din mîna stăpînului și potrivindu-și veșmintele, stăpînul o să creadă acum mărturia preacinstiului marchiz – domnia-sa își amintește bine că în anul în care cel pe care oamenii îl numeau regele Willie a murit...

— Sst, sst, prietene, șopti marchizul; am să-i spun eu stăpînului tău despre ce e vorba.

— Și cei de la Limanul Lupului nu ți-au sărit în ajutor cînd au văzut că izbucnesc flăcările?

— Ba bine că nu, au venit toți ca unul, prăpădiții! zise Caleb. Dar eu nu eram prost să-i las în castel între atîta argintărie și odoare.

— Blestemat să fii, mincinos obraznic, izbucni Ravenswood furios la culme, nu era nici un dram de...

— Și după aceea, zise majordomul ridicîndu-și necuviincios glasul ca să-l acopere pe cel al stăpînului său, focul s-a întins repede din pricina tapiseriilor și lemnăriei sculptate din sala de petrecere. Iar ticăloșii au luat-o la fugă ca niște șobolani speriați de cum au auzit de pulbere.

— Rogu-te, îi spuse marchizul lui Ravenswood, nu-i mai pune atîtea întrebări.

— Doar una, my lord. Ce s-a întîmplat cu sărmana Mysie?

— Mysie? zise Caleb. Zău dacă am avut vreme s-o caut pe Mysie – o fi rămas în turn așteptîndu-și sfîrșitul cumplit.

— Afurisit să fiu, strigă Ravenswood, dacă pricep ceva! Viața unei biete ființe neajutorate e în primejdie – my lord, nu mai pot rămîne aici – vreau măcar să dau o fugă pînă la castel să văd dacă primejdia e atît de mare precum lasă să se înțeleagă acest bătrîn zevzec.

— Fie atunci, zise Caleb, aflați că Mysie e în afară de orice primejdie. Am scos-o din castel înainte să plec. Cum era să o uit pe tovarășa mea credincioasă?

— Și atunci ce te-a apucat să-mi spui altminteri? îl repezi stăpînul său.

— Dar ce. am spus eu altceva? se apără Caleb; oi fi vorbit în dodii,

ori noaptea asta ca de sfîrșitul lumii mi-o fi luat mințile... Dar bătrîna e la adăpost ca și ceilalți oameni locuitori la castel.

Domnul Ravenswoodului nu mai avu ce face auzind această asigurare încă o dată întărită și în ciuda dorinței sale vii de a fi martorul exploziei finale care avea să doboare la pămînt cuibul părinților săi, se lăsa tras către satul de la Limanul Lupului unde nu numai hanul ci și casa prietenului nostru dogarul erau pregătite să-l primească pe el și pe cinstitul său oaspete cu un belșug de bucate care ar trebui probabil explicat.

Am uitat să spunem la locul potrivit că jupîn Lockhard aflase pînă la urmă adevărul despre felul în care Caleb făcuse rost de mîncare pentru ospaț, iar lordul secretar, rîzînd de această întîmplare și, pe vremea aceea doritor să-i facă pe plac lui Ravenswood, pusese o vorbă pentru ca dogarul de la Limanul Lupului să capete slujba la care tînjea de mult și în nădejdea căreia se împăcase cu pierderea păsărilor fripte. Noul cin al lui jupîn Girder îi adusese o neașteptată bucurie bătrînului Caleb; căci la vreo cîteva zile după plecarea stăpînului său se văzu silit să treacă prin cătunul de pescari și să se strecoare ca o umbră prin fața porții dogarului de teamă ca nu cumva acesta să-l cheme și să-l întrebe cum mai merg treburile pentru care îl rugase sau mai degrabă fiindu-i de-a dreptul frică nu cumva rudele acestuia să-l dojenească pentru nădejdlile zadarnice pe care le sădisese în inimi. Deodată se auzi strigat pe trei voci de soprană, tenor și bas – un trio compus din nevasta lui Girder, din bătrîna cumătră Loup-the-Dike și ginerele acesteia:

— Domnu' Caleb, domnu' Caleb, domnu' Caleb Balderstone! Doar n-o să treceți pe la poarta noastră cu gîtlejul uscat, cînd vă sîntem atît de îndatorați!

Lucrurile puteau fi luate și în glumă și în serios. Caleb gîndindu-se la rău, se făcu că nu aude și-și văzu de drum cu capul între umeri, cu tichia de castor înfundată pînă la nas, cu ochii țintă în parnînt de parcă își pusese în gînd să numere toți bolovanii cu care era pietruită ulița. El se pomeni înconjurat și oprit din drum ca o corabie de negoț în pîntecele Gibraltarului (nădăjduiesc că doamnele îmi vor ierta vorba cam din topor) de trei galere algeriene.

— Dumnezeu să vă binecuvînteze, domnule Balderstone, ciripi femeia lui Girder.

— Cine și-ar fi închipuit ca un prieten vechi și bun să treacă pe lîngă noi de parcă nu ne-ar fi văzut! cuvîntă și maică-sa.

— Și să nu stea barem să ne primească mulțămirile, bubui dogarul

însuși, și încă de la unul ca mine care nu se prea îndeasă cu ele! Eu zic că între noi nu s-a semănat sămînța dezbinării, nu-i așa, domnule Balderstone? Cine-o zice de mine că nu știu să-ți mulțumesc pentru slujba de dogar al reginei îi crăp capul; am zis și cu asta basta!

— Dragii mei, dragii mei prieteni, bîlbîi Caleb, neștiind ce să zică, ce atîta ceremonie... dacă nu ți-i ajuta prietenii apoi cine să-i ajute, de-o fi să le fie cu folos ori cu pagubă tot aia e; zău că n-au rost atîtea mulțumiri... Niciodată nu mi-au plăcut.

— Lasă domnule Balderstone că n-ai să pleci dumneata de la casa mea doar cu plecăciuni, zise cînstitul staroste al butoaielor și doagelor care nu prea știa multe, de-ar fi să vă mulțumim doar pentru bunăvoință s-ar fi chemat că gîsca și răuștele sălbatice și butelcuța de vin le-am pus la socoteală ca să fim chit. Bunăvoința e ca o butie spartă care nu ține în ea băutura. Dar fapta bună e ca un butoiaș, rotunjour cu sunet bun și fără o crăpătură în care stă vinul și pentru măriia sa regele.

— N-ați auzit c-am primit carte, se băgă în vorbă soacra, că John al nostru e dogar al măriei sale? Cînd mai toți cei care au bătut vreodată doagă pe butoi tînjeau după slujba asta!

— Dac-am auzit!!! exclamă Caleb (care acum pricepuse de unde bate vîntul) cu nemărginit dispreț față de îndoiala pe care o arătase cumătra — auzi, cică dac-am auzit!! Și vorbind, nu știu cum dar își schimbă pasul șovăitor, furișat și împiedicat, într-un mers bărbătos și plin de greutate, își împinse pălăria pe ceafă, scoțînd la lumina zilei o frunte mîndră și boieroasă, așa cum iese soarele dindărătul unui nor.

— A auzit, cum să nu fi auzit, zise femeia.

— Sigur c-am auzit, încuviință Caleb, și-am ținut să fiu eu primul care să te sărut și să-ți doresc dogarule, bucurie multă și cînstire mare și să nu uiți care-ți sînt prietenii și cine te-a ajutat pînă acum și te mai poate ajuta încă. M-am prefăcut eu că nu știu nimica, adăugă Caleb, să văd dacă sînteți oameni de omenie, dar văd că inima nu m-a înșelat și că așa este.

Și zicînd aceste, le pricopsi pe cele două femei cu cîte-un sărut pe amîndoi obraji și, cu același aer de părintească ocrotire, își lăsă mîna să-i fie scuturată cu prietenie de laba bătătorită a jupînului Girder. Lămurindu-se astfel pe deplin și încă spre încîntarea lui, Caleb nu se mai codi, după cum cetitorul poate ușor să înțeleagă, să se așeze la un ospăț pe cînte la care fuseseră chemați nu numai toți fruntașii satului dar chiar și vechiul său vrăjmaș, domnul Dingwall însuși. Caleb era desigur

oaspetele cel mai scump și mai binevenit la această petrecere; și așa de bine îi îmbrobodi pe toți cei de față cu povești cum că ce e el în stare să facă din stăpînul său, stăpînul său din lordul secretar, lordul secretar din Consiliul Coroanei și Consiliul din rege, încît înainte ca mesenii să se împrăștie (ceea ce se întîmplă la o oră mai degrabă timpurie decît tîrzie) fiecare sătean mai de vază se și vedea cocoțat în vîrfurile clădirii înălțate de Caleb în închipuirea lor. Șiretul sofragiu nu numai că își recîștigă atunci vechea lui putere asupra sătenilor, ca pe vremea cînd stăpînii lui erau în floarea averii, ba chiar o spori mai abitir. Notarul, ca să nu vă mai spun de jude – căci mare este setea de mărire, – se lăsară momiți de poveștile lui Caleb și fiecare, prinzînd momentul, îl trase într-un colț vorbindu-i cu mare durere de starea jalnică a sănătății ajutorului de ispravnic din ținut.

— Cumsecade om, domnu' Caleb,... de aur, ce mai! dar gras cît o bute! Noiăștia sîntem niște prăpădiți ca vai de lume pe lîngă el, alergăm toată ziua și ne sculăm o dată cu cocoșii... Și dacă-l lovește damblaua trebuie să fie cineva în locul lui... Și dacă ocîrmuiți, așa ca să-mi pice mie slujba asta, n-o să vă uit... Și aflați și vă minunați că sătenii de la Limanul Lupului ar pofti să se împace cu Domnul Ravenswoodului, adică cu legiuitul lord Ravenswood, cerul să-l aibă în pază!

Un zîmbet și o strîngere de mînă era răspunsul potrivit la astfel de vorbe cu tîlc. Și Caleb se smulse din brațele iubitoare ale vecilor cheflii ca nu cumva să se lege cu cine știe ce făgăduială.

— Cel de sus m-a ajutat, își zise Caleb cînd se văzu afară și putu să dea glas bucuriei care-l făcea să se umfle ca un curcan; zău dac-am mai pomenit așa un cîrd de guguștiuci neștiutori! Pînă și gîștele și potîrnichile din Bass au de zece ori mai multă minte decît ei!... Sfinte Doamne, de-aș fi fost și cel mai mare dregător trimis în parlamentul englez și tot nu m-ar fi lingușit mai strașnic! Și, ca să fim cinstiți, nici eu nu i-aș fi lingușit mai strașnic! Dar notarul... ha, ha, ha... ah, ha, ha, ha, mare treabă și-asta, să ajung la bătrînețe să-l trag pe sfoară chiar pe notar! Auzi, să se vrea ajutor de ispravnic!!! Dar am eu de plătit socotelile mele mocofanuluiăștuia; și ca să se spele de păcatele din tinerețe, o să-l coste treaba tot atîtea ploconeli și temenele ca și cînd ar căpăta-o chiar de-a binelea – fapt de care mă îndoiesc foarte, căci Domnul Ravenswoodului n-o să-nvețe niciodată să tragă sforile astfel încît s-o scoată mai ușor la capăt în lumea asta.

Capitolul XXVI

*„Ce-aduce pe creastă văpăile
acestui moment?
Tăciunii sînt stele-aruncate
de pe firmament
Ruina ce cade ca ploaia —
cărbuni o mulțime —
Un foc e-al tău cuib
în a cerului întunecime.”*

(Campbell)

CELE POVESTITE ÎN CAPITOLUL

dinainte lămuresc tragerea de inimă și dărnicia cu care sătenii de la Limanul Lupului l-au întâmpinat pe marchizul de A. și pe Domnul Ravenswoodului. Caleb nici n-apucase să dea de știre c-a luat foc turnul, că tot cătunul se și înființase în păr să dea ajutor la stinsul flăcărilor. Și deși zelosul servitor le mai potoli rîvna vorbindu-le de înfricoșătorul cuprins al pivniței castelului, oamenii încercară să-și arate zelul într-alt chip. Nimeni nu-și mai amintea de un asemenea măcel de claponi, gîște grase și alte orătănii, de atîtea șunci fierte cu mirodenii, de-atîtea tigăi pline cu clătite și plăcinte dulci, de lipii și uscățele și plăcinte cu poale-n brîu – delicatessuri cărora cei din vremea noastră le-au uitat de mult gustul. În cătunul de la Limanul Lupului nu se mai pomeniseră atîtea butoaie destupate și atîtea dopuri de carafe sărind vesele. Casele mai sărăcuțe se pregătiseră să-i primească pe slujitorii marchizului care nădăjduiau încrezătorii săteni, vesteau mana cerească de măriri și negoțuri ce avea să plouă pe capul locuitorilor de la Limanul Lupului din ținutul Lammermoorului urmînd să lase tot restul Scoției în mare secetă de chiverniseală. Preotul striga sus și tare că el se cuvine să-i adăpostască pe oaspeții de vază chiar în gospodăria lui înstărită fiindcă pusese

ochii pe o parohie din vecinătate al cărei preot era cam bolnav; dar domnul Balderstone făcu această cinste dogarului, nevastei sale și soacrei acestuia care nu mai știau ce să facă de bucurie că fericita alegere căzuse asupra lor.

Plecăciuni și temenele cîta frunza și iarba întîmpinară slăvitele fețe la o masă pe-atît de bogată pe cît puteau înfiripa gazdele pentru oaspeți așa de suspuși; și bătrîna, care în tinerețe slujise la castelul Ravenswood și știa cam ce le place boierilor, tocmi totul după tipicul acelei vremi, pe cît îi dădea mîna și-o ținea punga. Casa dogarului era destul de încăpătoare astfel încît fiecare oaspete să aibă odaia lui de odihnă în care fură pofțiți cu toată umilința, în timp ce bucatele gustoase erau întinse pe masă.

De cum se văzu singur, Ravenswood frămîntat de o mie de gînduri potrivnice, ieși din casă, trecu prin sat și grăbind pasul, ajuns pe culmea dealului care se ridica între castel și sat, dornic să vadă cu ochii lui cum îi piere cuibul strămoșesc. Cîțiva băietani fără nici o treabă luaseră și ei același drum ca să caște gura după ce mai întîi se holbaseră la caleașca măreață și la tot alaiul ei. Trecînd în fugă pe lîngă tînarul nobil, ei se strigau unul pe altul „să vină și să vadă cum sare în aer turnul cel uitat de vreme, ca foile de ceapă”. Ravenswood simți că se înăbușe de mînie.

— Și aceștia sînt fiii supușilor de pe moșia tatălui meu, zise el, oameni legați prin legămînt și credință să ne urmeze în focul luptei, prin foc și pară; și-acum pieirea casei stăpînului lor nu-i decît un prilej de petrecere pentru ei.

Aceste gînduri întunecate se oglindiră în parte în asprimea cu care se răsti simțind că cineva îl trage de poala mantiei:

— Ce vrei, cîine ticălos?

— Oi fi eu cîine, dar un cîine credincios, răspunse Caleb, căci el era acela care îndrăznise, și sînt gata să primesc și eu răsplata pe care o capătă cîinii... Nu că mi-ar fi cu supărare, dar sînt prea bătrîn să mai învăț să fac sluj ori să urmez un alt stăpîn.

În timp ce bătrînul vorbea, Ravenswood ajunsese pe culmea dealului, de unde se vedea Steiul Lupului; flăcările se stinseseră de tot și care nu-i fu mirarea cînd văzu că doar o lucire roșcată ținea norii de deasupra castelului și aceea părea să vină de la tăciunii pojarului acum domolit.

— Nu-i cu putință să fi sărit în aer, grăi Ravenswood; am fi auzit bubuitura... Dacă ar fi fost numai un sfert din praful de pușcă de care ziceai ar fi răsunat pînă la o depărtare de douăzeci de mile.

— Fără-ndoială că așa ar fi fost, grăi cumpătat Balderstone.

— Atunci focul n-a ajuns la pivnițe?

— După cît se vede, nu, răspunse Caleb cu aceeași gravitate de nepătruns.

— Uite ce e, Caleb, se supără stăpînul său, am început să-mi pierd răbdarea. Trebuie să mă duc să văd cum stau lucrurile la Steiul Lupului.

— Domnia-voastră n-o să se ducă nicăieri, rosti Caleb cu hotărîre.

— Și mă rog de ce nu? îl întrebă Ravenswood aspru; cine sau ce m-ar putea opri?

— Chiar eu însumi, continuă Caleb cu aceeași încăpățînire.

— Tu, Balderstone! grăi Ravenswood; uiți cine ești.

— N-aș zice, nu se lăsă Balderstone; fiindcă eu pot să vă povestesc toate cele ce s-au petrecut la castel stînd aici pe movila asta de parcă le-ați vedea cu ochii dumneavoastră. Numai să nu vă ieșiți din fire și să vă dați de gol înaintea ținșilor ori a marchizului cînd ne întoarcem la ei.

— Vorbește o dată, zevzecule, se răsti stăpînul său, și spune-mi ce s-a întîmplat indiferent ce mi-ar fi dat s-aud.

— Păi ce să auziți decît că turnul a rămas în picioare teafăr și nevătămat, la fel de gol și la fel de neclintit ca atunci cînd l-ați părăsit.

— Cum se poate! Dar focul? întrebă Ravenswood.

— Ala foc? O mîină de turbă și vreo doi tăciuni din luleaua lui Mysie, făcu Caleb.

— Dar flăcările... Vilvătaia care se vedea de la zece mile... asta de unde a mai ieșit?

— Ei, stăpîne, nu știți vorba care spune:

*„Pe o noapte-ntunecoasă
Vezi și candela din casă...”*

Un pic de iarbă uscată și bălegar de cal pe care l-am aprins în curte după ce-am scăpat de nepricopsitul ăla de lacheu; și dacă tot e să vorbim adevărat, cînd vreți să trimiteți ori să aduceți oameni la castel, măcar să-i alegeți mai de neam, și să vină singuri, fără slugi străine ca fățarnicul acela de Lockhard, care-și bagă nasul și cotrobăie în toate locurile și se uită chiorîș la tot ce le pui în față, doar or da cinstea familiei de rușine, ba te mai silesc să-ți duci și sufletul în păcat turnînd minciună după minciună că nici nu stai să le mai numeri – zău că mai degrabă aș da foc de-a binelea castelului să se prăvale tot peste mine decît să mai înghit asemenea umilință.

— Pe cinstea mea, Caleb, bun gînd ți-a venit, spuse stăpînul său care

de abia se putea ține de rîs, deși mai era încă mînios. Dar praful de pușcă? Avem noi așa ceva în pivniță? Marchizul părea că știe de el.

— Praful de pușcă... ha, ha, ha... marchizul, ha, ha, ha, hohoti Caleb; chiar de-ar fi să-mi zburăți creierii tot nu-mi pot stăpîni rîsul... marchizul... praful de pușcă! Dac-avem noi așa ceva? Am avut, desigur. Dacă știe el? Păi sigur că știe și tocmai aici a fost șmecheria; fiindcă văzînd că nu-i chip să vă țin în loc cu vorbele mele, am spus și eu o vorbuliță despre praful de pușcă și marchizul a și sărit în sus ca ars.

— Dar n-ai răspuns la întrebare, îl întrerupse Ravenswood; cum de a ajuns praful de pușcă și unde-i acum?

— Apăi de asta, trebuie să aflați, șopti Caleb cu un aer tainic. Era vorba să fie o răscoală prin părțile acestea; iar marchizul și boierii mari de la miez-noapte erau amestecați cu toții. Așa că au încărcat puzderie de puști și spade într-o corabie ca să nu mai vorbim de praful de pușcă; au picat în toiul nopții de la Dunkerque, și vai de capul nostru ce-a fost pînă le-am înghesuit pe toate în turn fiindcă nu puteam chema în ajutor pe fitecine la o astfel de treabă de taină. Dar dacă binevoiți să ne întoarcem acasă să îmbucați ceva o să vă mai spun eu pe drum despre toate acestea.

— Și proștii ăștia de băiețandri o să rămînă aici toată noaptea așteptînd să sară în aer un turn care nici măcar nu arde? întrebă Ravenswood.

— Sigur că nu, dacă stăpînul binevoiește să-i trimită acasă; deși, adăugă Caleb, o să le prindă bine, de abia o să se zbănțuie mai puțin mîne și o să doarmă mai bine noaptea. Cum poftește domnia-voastră.

Îndreptîndu-se către ștregarii care se cocoțaseră pe grămada de movile și căscau gura, Caleb îi încunoștință cu glas de stăpîn că preacinstitul lord Ravenswood și marchizul de A. îi porunciseră turnului să nu sară în aer pînă a doua zi la amiază. Băieții se răspîndiră aflînd această știre îmbucurătoare. Vreo doi însă se ținură după Caleb să mai afle cîte ceva de la el, mai ales țîncul pe care-l păcălise cînd ședea la foc și învîrtea frigarea dogarului.

— Domnu Balderstone! Domnu Balderstone! Castelul s-a stins ca lemnele unei babornite?

— Chiar așa, băiete, zise majordomul; ce credeai că palatul unui lord atît de mare ca lordul Ravenswood o să ardă pînă-n temelii și măria-sa o să stea cu brațele-ncruciate privind cum îi piere avutul? Totul e, continuă Caleb descotorosindu-se de micul lui paj în zdrențe și

apropiindu-se din nou de stăpînul său, să-i înveți pe copii, după cum zice înțeleptul, pe ce drum s-o apuce în viață, ba mai mult, să-i înveți să-i cîntească pe cei mai sus decît ei.

— Bine, bine, Caleb, dar tot nu mi-ai spus ce s-a ales de arme și de praful de pușcă, zise Ravenswood.

— Cît privește armele a fost ca-n jocul copiilor:

„Unii merg la răsărit,

Alții către asfințit

Cioara a clocit...”

Cît privește pulberea, chiar eu am dat-o, după cum s-a ivit prilejul, ba pe gin, ba pe rachiul căpitanilor de pe corăbiile olandeze și franțuzești și tare bine mi-a prins ani de-a rîndul – ăsta zic și eu schimb, să iei cît ce să-ți alini sufletul și să dai cît ce ți l-ar zbură din trup; și totuși am mai păstrat vreo cîteva livre pentru măriă-voastră cînd va avea poftă să meargă la vînătoare, căci altfel, în ultima vreme nu știu de unde aș fi făcut rost. Și acum, că v-a trecut mînia, zău stăpîne, nu-i așa că n-am scos-o tocmai rău la capăt și nu-i mai bine să rămînă toți peste noapte în sat decît să ne vină nouă pe cap în turn care mai e și ruinat după toate celea și unde n-aveam nici de unele, de ți-e mai mare mila?

— Poate că ai dreptate, Caleb. Dar înainte de-a pune foc turnului în glumă ori în serios cred ca-i fi putut să-mi spui și mie despre ce e vorba, îl muștră Ravenswood.

— Vai de mine și de mine, stăpîne! exclamă Caleb; un prăpădit de țărănoi bătrîn poate să spună minciuni cînd e vorba de obrazul familiei, dar cum era să-i fac rușinea asta domniei-voastre; și pe urmă, la tinerețe n-ai atîta minte și nu știi cum să faci să torni gogoși în așa fel încît să te creadă toată lumea. Cît privește focul, că foc m-am gîndit să pun chiar dacă ar fi trebuit să ard grajdul cel vechi ca să pară mai adevărat, cît privește focul, asta o să ne fie de folos și ca să mai cerem cu fruntea sus niște plocoane de pe moșie, ori din sat, scăpînd astfel de truda de a mai turna cîte-o oală de minciuni pentru muieri și băietani necopți în fiecare zi, ba încă după toate celea și fără să găsesc crezare.

— Știu că nu ți-a fost ușor, Caleb; dar tot nu văd cum ar putea focul ăsta să-ți sporească fie creditul, fie crezania.

— Asta-i bună! zise Caleb; nu spuneam eu că tinerii sînt pripiti la judecată? Cum să nu ne ajute – ba o să fie pavăză bună pentru cîntea familiei încă douăzeci de ani de-acum înainte dacă știm cum să

meremetisim treaba asta. Unde sînt tablourile de familie? o să-ntrebe toți bîrfitorii. Focul cel mare de la Steiul Lupului le-a mistuit pe toate, o să răspund eu. Unde sînt tacîmurile și talerele familiei? o să zică altul – focul cel mare, o să-i răspund eu; cine să se mai gîndească la argintărie cînd erau în primejdie vieți omenești? Unde-s toate albiturile și hainele? Unde-s tapiseriile și ornamentele? Unde sînt așternuturile, plăpumile, draperiile de pat, perdelele, șervetele și broderiile? Focul... focul... focul. Să tocmim noi treaba cu focul bine și-o să ne slujească pentru tot ce n-avem și s-ar cuveni să avem – și cîteodată o minciună bună e chiar mai de preț decît lucrurile însele; fiindcă acestea se mai sparg, ori se mai tocesc, ori se mai strică cu timpul, pe cînd o minciună bine croită și cu înțelepciune turnată poate să-l slujească pe un nobil și pe familia sa pînă la sfîrșitul lumii!

Ravenswood își cunoștea prea bine slujitorul și-l știa încăpățînat și încrezător în puterile lui așa că nu mai spuse nimic. Lăsîndu-l pe Caleb să-și rumege izbînda născocirilor sale, se întoarse deci spre sat unde-l află pe marchiz și pe cumetre întrucîtva neliniștite – mai întîi din pricina lipsei lui, și-apoi de grijă ca nu cumva bucatele să aibă de pățimit de pe urma întîrzierii. Toți răsufară acum ușurați aflînd cu bucurie că focul se stinsese de la sine fără să ajungă la pivnițe, căci asta era tot ceea ce socotise Ravenswood de cuviință să le spună cu privire la sfîrșitul șiretlicului majordomului său.

Și-așa se așezară la o masă strașnică. În ciuda îndemnurilor oaspeților, jupînul și cumătra Girder nu vruseră să stea jos, chiar fiind la ei în casă, în fața unor boieri atît de luminați. Ei rămaseră în picioare să-i slujească cu grijă și respect pe cei de față, căci așa era obiceiul pe vremea aceea. Cumătra mai în vîrstă, făloasă pe anii și pe legăturile ei cu familia Ravenswood, se arătă mai puțin dornică să se ia după tipic. Purtarea ei semăna și cu a unei hangițe și cu a stăpînei casei care primește oaspeți de rang înalt. Îi îndemna, ba chiar stăruia pe lîngă musafiri, să guste bucatele ce i se parcau mai gustoase și la rîndul ei se lăsa îndemnată să îmbuce cîte ceva din bunătățile de pe masă ca să le dea o pildă bună oaspeților. Adesea se întrepucea ca să se plîngă cum că „lordul nu mănîncă, că seniorul ciugulește un os fără carne, că desigur pe masă nu se afla nimic care să-i atragă pe cinstiții domni, că lord Allan, mîntuit să-i fie sufletul, poftea adesea la gîsca friptă și cerea o cană de rachiu, care venea chiar din Franța; și că în ciuda legilor și zăgăzuirilor englezilor, corăbiile sprintene de la Limanul Lupului nu uitaseră drumul

Dunkerque-ului”.

Aici dogarul o înghionti cu cotul pe soacră-sa, ceea ce o făcu pe cumătră s-o dregă oarecum, ca să-i facă pe plac.

— Nu-ți fă griji, John, continuă ea; nu zice nimeni că tu știi de unde vine rachiul; nici nu s-ar cuveni, acum că ești dogarul măriei-sale; că parcă ce-i pasă, zise ea adresându-se lordului Ravenswood, regelui, reginei ori împăratului de unde-și cumpără o hodoroagă ca mine tabacul de tras pe nas ori rachiul cu care să-și încălzească oasele bătrîne?

Reușind astfel să iasă din încurcătură, cucoana Loup-the-Dyke se strădui pe tot restul serii să scornească lucruri despre care să mai vorbească, trudă vrednică, dar puțin ajutată de oaspeții săi, pînă ce, refuzînd să mai treacă paharul de la unul la altul aceștia îi cerură voie să se retragă în odăile lor.

Marchizul avea camera de oaspeți care, în orice casă mai acătării decît o colibă, era ținută cu sfințenie pentru prilejuri ca acesta. Pe atunci nu se știa de tencuială, iar tapiseriile nu erau folosite decît în casele nobililor și ale boierilor mai răsăriți. Așadar dogarul, care avea și el mîndria lui, precum și oarecare avere, se luase după razeșii mai avuți și după oamenii bisericii care de obicei își împodobeau camerele mai de vază cu draperii dintr-un soi de piele gofrată făcută în Țările de jos, lucrate cu copaci și animale bătute din foiță de aramă și cu vorbe înțelepte și muștrătoare care, deși scrise în limba olandeză, erau la fel de respectate ca și cînd ar fi fost scrise în cea mai neaoșă scoțiană. Camera nu era dintre cele mai vesele; dar focul întezit din doage vechi de butoaie dănuia vesel în vatră; patul era așternut cu cearceafuri albe ca neaua și curate, neîncepute și care poate că așa ar fi rămas dacă nu s-ar fi ivit o asemenea împrejurare. Pe măsuța de toaletă era așezată o oglindă demodată cu ramă în lucrătură de argint care odată se aflase în castelul învecinat. De-o parte stătea o carafă cu gîtul lung plină cu vin italianesc, lîngă care se afla un pocal aproape la fel de înalt și asemănător ca formă cu cele pe care Teniers le ține în mînă atunci cînd se înfățișează pe sine în pînzele cu ospețe satești.

De partea cealaltă a acestor străji străine stăteau de pază doi ostași de nădejde, scoțieni din tată-n fiu; adică o cană de bere întoarsă, mare cît toate zilele și un pahar ori o stacană mai degrabă, făcut din fildeș și abanos, încercuit cu argint, făurit de Gibbie Girder cu mîna lui. Pe lîngă aceste pregătiri împotriva setei se mai afla și un taler cu de-ale gurii pe care era un cozonac; așa cum era, camera avea merinde îndeajuns

pentru un asediu de două sau trei zile.

Mai rămîne să spunem că valetul marchizului era și el acolo, gata la poruncă, așternînd cămașa de noapte brodată a stăpînului și scufia de catifea brodată, căptușită și tivită cu dantelă de Bruxelles pe un jîlt de piele, cît toate zilele, întors în așa fel încît să primească din plin căldura focului îmbietor de care am și pomenit. Să-l lăsăm deci pe acest om de vază să-și odihnească oasele, gîndind că a ostenit din pricina multor pregătiri ce se făcuseră pentru găzduirea sa – pregătiri pe care le-am povestit în amănunt ca fiind obișnuite pe vremea aceea în Scoția.

Nu e nevoie să migălim la fel descrierea odăii de culcare a tînărului Ravenswood, care de obicei servea chiar dogarului și nevestei sale. Pereții acesteia erau acoperiți cu o scoarță în culori vii făcută în Scoția și semănînd cu pledurile noastre. Gilbert Girder însuși se holba din ramă, pictat fiind de un francez flămînd care Dumnezeu știe de ce fugise din Flushing ori Dunkirk la Limanul Lupului pe o goeletă a contrabandiștilor. Trăsăturile erau într-adevăr cele ale încăpățînatului, îndărătnicului, dar bunului meșteșugar, pictorul însă se apucase să-l înfățișeze într-o atitudine grațioasă atît de franțuzească și de nepotrivită cu gravitatea din topor a originalului, încît nu puteai să te uiți la el fără să rîzi. Gilbert și familia lui erau însă mîndri nevoie mare de această zugrăveală și erau bîrfiți după cum se cuvine de vecinii care ziceau că dogarul, șezînd ca să-l smîngălească frîncul, ba chiar îndrăznind să atîrne tabloul în camera de dormit, trecuse peste orice măsură chiar dacă era cel mai avut om din sat; că nu mai știa care i-e lungul nasului și-și dădea aere de om cu vază, în sfîrșit că se făcuse vinovat de trufie și îngîmfare. Respectul pentru amintirea prietenului meu, domnul Richard Tinto, m-a îndemnat să mă opresc mai îndelung asupra acestui amănunt; dar am să-l scutesc pe cititor de observațiile cam încîlcite, deși nu lipsite de interes, ale acestuia despre caracteristicile școlii franceze precum și despre situația picturii în Scoția la începutul secolului al XVIII-lea.

Celelalte pregătiri din dormitorul lui Ravenswood erau asemănătoare cu cele din camera marchizului.

Dis-de-dimineată marchizul și ruda sa se găt看ă să pornească mai departe. Nu puteau pleca la drum însă fără să guste ceva, așa că pe masă apărură carne rece și carne fierbinte, budincă de fulgi de ovăz, vin și rachiu și lapte, gătite în toate chipurile, arătînd aceeași dorință de a cinsti oaspeții care se vădise și cu o seară înainte din purtările primitorilor stăpîni ai casei. Forfota plecării pusese în picioare tot satul. Se încheiau

socotelile, se strîngeau mîinile, se puneau șeile cailor de călărit și hamurile celor de la calești, se împărțeau gologanii pentru băutură. Marchizul lăsa un galben de aur drept mulțumire lui Gilbert Girder care simțea că-l mănîncă palma să-l bage în buzunar și cu asta basta, Dingwall, notarul, asigurîndu-l că așa se și cuvenea întrucît el făcuse toată cheltuiala pentru care primise acea răsplată. Cu toată această încuviințare a autorităților legiuite, Gilbert nu se îndură să întunece strălucirea falei sale băgînd în buzunar ceva care să aducă fie și pe departe a bacșiș. Ca atare spuse slugilor și celorlalți țărani că o să-i socotească o liotă de nerecunoscători dacă vor cumpăra fie și o cinzeacă de rachiu dintr-altă parte decît de la el din prăvălie; și cum toți gologanii primiți aveau fără îndoială să fie cheltuiți tocmai în acest nobil scop, dogarul se mîngîia cu gîndul că astfel tot la el o să se întoarcă banii fără ca măreția-i și cinstirea de care se bucura să aibă ceva de suferit.

În timp ce se făceau pregătirile de plecare, Ravenswood îi bucură inima bătrînului său majordom dîndu-i de știre, cu oarecare șovăială (căci cunoștea ei prea bine ce departe îi zboară gîndurile bătrînului), că pesemne noroacele familiei și soarta lor aveau să se schimbe în curînd. Plecînd, îi lăsa lui Balderstone cea mai mare parte din sărmanele lui economii, fiind silit să-l asigure de mai multe ori că el însuși va găsi destui bani acolo unde se duce, ba chiar mai mulți decît avea nevoie. Îl rugă așadar pe Caleb să se lase de șiretlicurile lui împotriva sătenilor de la Limanul Lupului și să lase în plata Domnului atacurile asupra pivnițelor, cotețelor și avutului lor. Credinciosul său încuviință cu mai multă tragere de inimă decît s-ar fi așteptat stăpînul, spunînd că fără îndoială e o rușine, un păcat și o înjosire să-i hărțuiești pe bieții oameni dacă familia poate să trăiască cinstit din propriile sale mijloace; și poate că ar fi înțelept să le mai dea răgaz să respire ca să fie gata pe viitor dacă stăpînul o mai avea nevoie de ei.

Isprăvind și cu aceasta și luîndu-și rămas bun de la bătrînul slujitor, tînărul lord se alătură nobilului său protector care se pregătea acum să se urce în trăsură. Cele două femei, cea tînără și cea bătrînă, primiseră cu mare recunoștință cîte un sărut de la fiecare din oaspeții de vază și acum ședeau în prag fasolindu-se și așteptînd ca trăsura cu șase cai și tot alaiul de călăreți să se îndepărteze cu bubuit de tunet de sat. Și Girder rămăsese în ușă privindu-și dreapta care îi fusese strînsă de un marchiz și de un lord și aruncînd din cînd în cînd cîte o privire în casă unde se vedeau toate urmele ospățului, cîntărind parcă cîntea ce i se făcuse și

cheltuielile ospetiei.

În cele din urmă își descleștă fălcile profetice și grăi.

— Întoarceți-vă la treaba voastră cu mic cu mare de parcă n-ar fi fost niciodată pe aici nici marchiz, nici senior, nici duce, nici lord pe lumea asta. Curățați prin casă, adunați resturile de mâncare și dacă nu se mai pot mânca dați-le săracilor; iar voi, mamă și nevastă, am să vă rog ceva, să nu-mi vorbiți niciodată de bine sau de rău despre toată această pierdere de bani și trudă zadarnică ci să le țineți pentru voi și cumetrele voastre fiindcă și așa îmi plesnește capul de treabă și de gânduri.

Și cum strășniciei lui Gibbie nu i se-mpotriva mai nimeni, toți se apucară de treabă lăsându-l să viseze dacă voia la cai verzi pe pereți în urma cinstei de care avusese parte și la punga care i se ușurase simțitor.

Capitolul XXVII

*„Acum am prins-o bine pe Fortuna
Și-a mea e vina dacă-mi va scăpa
Cel ce luptat-a cu-ale ei capricii
Cunoaște drumul către-un vînt prielnic”*

(Piesă de demult)

CĂLĂTORII NOȘTRI AJUNSERĂ LA

Edinburgh fără alte întâmplări, iar Domnul Ravenswoodului rămase să locuiască împreună cu prietenul său, după cum fusese orînduit.

Între timp, schimbarea politică pe care o aștepta toată lumea se petrecu și partidul tory obținu în consiliile scoțiene, ca și în cele englezești de pe vremea reginei Anne, o biruință scurtă asupra căreia nu e treaba noastră să zăbovim arătîndu-i cauzele sau urmările. E de ajuns să spunem că această schimbare a lovit diferitele partide politice după cum le erau principiile. În Anglia, mulți care erau credincioși partidului bisericii sacerdotale, în cap cu Harley, ajuns după aceea conte de Oxford, se treziră peste noapte că nu mai vor să aibă de-a face cu iacobiții și de aceea fură porecliți Capricioșii. Pe de altă parte, partidul bisericii sacerdotale din Scoția, care-și zicea al Cavalerilor, dovedi mai multă credință, deși mai puțină prevedere gîndind că schimbările care se petreceau, la moartea reginei aveau să ducă la urcarea pe tron a fratelui ei, cavalerul de St. George. Cei care avuseseră de pățimit în slujba lui, acum se legănavă cu cele mai trandafirii nădejdi nu numai să-și sporească averile, dar să se răzbune pe dușmanii lor; cei care erau legați de tabăra whigilor nu vedeau în față decît o reînviere a tuturor nenorocirilor pe care le înduraseră pe vremea lui Carol al II-lea și a fratelui său, precum și primejdia ca moșiile să le fie din nou confiscate, așa cum se mai întîmplase cu iacobiții în timpul regelui William.

Cei mai speriați acum cînd roata se întorsese erau fricoșii care se culcușesc sub toate cîrmuirile, dar care mișună într-o administrație provincială cum era cea a Scoției de pe atunci, cei din soiul pe care Cromwell îi numea slugi ale norocului, cu alte cuvinte gata să servească orice partid ar fi cîștigat puterea. Mulți din aceștia se grăbiră să-și întoarcă fața către marchizul de A.; și cum nu era greu de văzut că acesta e foarte grijuliu cu ruda sa, Domnul Ravenswoodului, vrednicii lingăi se înghesuie care mai de care să-l sfătuiască pe acesta ce să facă ca să-și recîștige măcar o parte din avut și să iasă învingător în pricina cu asupritorul tatălui său.

Bătrînul lord Turntippet se bătea cu pumnul în piept că el nu dorește altceva decît izbînda dreptății „căci, zicea el, i se sfîșia inima să-l vadă pe un tînăr atît de viteaz, de viță veche și atît de aleasă ba încă și înrudit cu marchizul de A. – cel pe care se jura că-l cinstește mai mult decît pe oricare altul de pe fața pămîntului - să vezi așadar o asemenea mîndrețe de flăcău ajuns la ananghie.” Cît îl ajutau puterile lui sărmane, mai zicea cînstitul lord, va pune umărul să scoată din nou la lumină o casă atît de nobilă și de străveche. Drept care-i trimise de îndată trei tablouri de familie fără rame și șase jilțuri cu pernițe turcești brodate avînd blazonul familiei Ravenswood, fără să ceară un ban plată său dobîndă pentru cît îl costaseră cu șaisprezece ani în urmă cînd fusese scoasă la mezat mobila de la conacul lordului Ravenswood din Canongate.

Spre groaza, mai degrabă decît spre mirarea lordului Turntippet – deși el se prefăcu mai mult uimit decît speriat, marchizul primi darul foarte rece și îi scrisese că dacă lordul avea de gînd să înapoieze tot ceea ce luase de la Ravenswood, trebuia să dea înapoi și o ferma destul de măricică pe care Turntippet, după ce pusese un picior în ea pe o ipotecă de nimica, izbutise, ca în toată neorînduiala în care se aflau afacerile familiei, să o fure de-a binelea prin chițibușerii cunoscute doar de avocații acelor timpuri, făcîndu-se stăpîn pe ea.

Bătrînul taler cu două fețe se strîmbă amarnic, jurîndu-se pe toți sfinții că nu înțelege de ce Ravenswood vrea neapărat pămîntul înapoi cînd oricum o să primească mai tot avutul de la sir William Ashton, faptă la care el însuși era gata să dea o mîină de ajutor fiind treabă cu dreptate și după cum se cuvine; dar văzîndu-se strîns cu ușa zise că e gata să-i lase pămîntul tînărului după moartea sa.

Toată truda lui se dovedi zadarnică, și în cele din urmă fu silit să lase din gheare ferma cu pricina întrucît primi înapoi suma de bani pentru

care fusese ipotecată. Nemaiaavînd încotro și pierzînd nădejdea să se împace cu cei care erau acum la putere, Turntippet se întoarse acasă cu coada între picioare, nemulțumit, și se plînsese credincioșilor săi că pînă acum toate schimbările ori răsturnările de la stăpînire îi aduseseră și lui măcar atîtica bucurie, dar că cea de-acuma (fir-ar să fie) îi smulsese una dintre cele mai faloase pene din aripă.

Toți cei care trăsese rădăcină de pe urma sărăcirii neamului Ravenswood fură la fel amenințați; mai ales sir William Ashton stătea cu frica-n sîn să nu aibă de dat socoteală în Camera Lorzilor pentru hotărîrile judecătorești care-i dădeau dreptul la castelul și la baronia Ravenswood. Cu el însă Domnul Ravenswoodului se simți îndatorat să umble mai cu mînuși parte de dragul lui Lucy, parte ca urmare a ospitalității de care se bucurase sub acoperișul lui. Drept care îi scrisese fostului lord secretar, căci acum nu mai avea acest cin, mărturisindu-i cinstit legămîntul pe care-l schimbase cu domnișoara Ashton și cerîndu-i binecuvîntarea pentru căsătorie întărindu-și încă o dată hotărîrea ca toate lucrurile să fie orînduite în cele din urmă după cum va crede de cuviință sir William însuși.

Același vestitor purta o carte către lady Ashton în care i se cerea iertare pentru orice supărare pe care Ravenswood i-o va fi adus fără voia lui înaltei doamne, mărturisind iubirea lui pentru domnișoara Ashton și pasul pe care cei doi îl făcuseră, rugînd-o în genunchi pe lady Ashton ca fiind coborîtoare din neamul Douglas nu numai după nume, ci și după fire, să uite cu mărinimie vechile neînțelegeri și vrajbe; să creadă că familia cîștigase un prieten, iar ea însăși un servitor umil și credincios în cel care semna Edgar, Domn al Ravenswoodului.

Un al treilea răvaș, Ravenswood îl scrisese lui Lucy și vestitorul primi poruncă să aibă grijă și să i-l dea în mînă fără să afle nimeni altcineva. Scrisoarea era plină de cele mai puternice jurăminte de veșnică iubire, pomenind de schimbările apropiate în starea celui ce o așternuse pe hîrtie, schimbări care poate că aveau să înlătore piedicile ce stăteau în calea unirii lor. Tot prin ea îi spunea lui Lucy toate cîte făcuse ca să înmoaie inima părinților ei, nădăjduind că în cele din urmă ar putea izbîndi. Dacă nu, era încredințat că, fiind silit să plece din Scoția într-o solie de seamă și de mare încredere, timpul va domoli focul vrăjmășiei, el fiind sigur de credința domnișoarei Ashton pe care se întemeia cu totul știind că ea va face tot ce-i va sta în putință să înlătore orice stăruință de a-i schimba hotărîrea. Mai urmau încă multe alte pagini care, oricît ar fi

fost de interesante pentru îndrăgostiți, nu i-ar folosi la nimic cititorului să le afle. Domnul Ravenswoodului primi răspuns la fiecare din aceste trei scrisori pe căi deosebite și alcătuite fiecare altfel.

Lady Ashton îi răspunse prin același vestitor căruia nu-i fu îngăduit să rămână la castel mai mult decât îi trebui doamnei ca să aștearnă pe hîrtie rîndurile cu pricina pentru Domnul Ravenswood, de la Steiul Lupului:

„Domnule, pe care nu vă cunosc,

Am primit o scrisoare iscălită Edgar. Domn al Ravenswoodului, titlu ce nu îl cunosc întrucît drepturile unei familii cu nume asemănător au fost luate, ca pedeapsă pentru înaltă trădare în persoana lui Allan, răposat lord Ravenswood. Domnule, dacă din întîmplare aparțineți acestei familii, aflați că nu voi renunța la dreptul deplin de mamă a domnișoarei Lucy Ashton, drept de care m-am și folosit fără puțință de întoarcere, în favoarea unei persoane care o merită. Și chiar dată lucrurile nu ar sta așa, nu mi-aș pleca urechea la o cerere în căsătorie din partea domniei-voastre sau al altuia din același neam, a căror mîină s-a ridicat împotriva libertății supușilor și a drepturilor sfintei biserici. Domnule, nu o scripă trecătoare de propășire îmi va putea schimba părerea în această privință, întrucît și pînă acum soarta mea a fost să văd, precum David, pe cei răi ajunși la cîrmă și înflorind ca un lăstar primăvara; și cu toate acestea eu am rămas neclintită, iar ei clintîți au fost din rădăcini și praful s-a ales de semințele lor. Dorind ca aceste lucruri să vă rămîină întipărite în inimă pentru totdeauna, vă rog să nu încercați să mai îmi scrieți, rămînînd sluga dumneavoastră.

Margaret Douglas, căsătorită Ashton”

Cam la două zile după ce primise acest răvaș supărător. Domnul Ravenswoodului fu înghiontit pe strada mare din Fdinburgh de un om pe care îl recunoscă ca fiind Lockhard, credinciosul lui sir William Ashton. Lockhard făcu o plecăciune, îi strecură o scrisoare în mîină și dispăru. Era scrisă înghesuit pe patru coaie mari din care, așa cum se întîmplă adeseori cu compunerile avocaților iscusiți, prea puține lucruri se puteau înțelege, în afară de faptul că cel care o alcătuisă era în mare încurcătură.

Sir William vorbea pe larg despre respectul și cinstirea pe care o nutrea pentru dragul său prieten, Domnul Ravenswoodului, și despre nemaipomenit de marea lui cinstire și înalt respect pentru marchizul de A., foarte dragul și vechiul său prieten; știa că orice hotărîri vor binevoi să ia în privința lui vor fi îndeplinite cu toată ascultarea cuvenită

decretelor legiuite și judecăților obținute în *foro contencioso*:¹ jurându-se în fața oamenilor și a cerurilor că dacă legile Scoției întocmite de cele mai înalte Curți aveau să fie răsturnate în parlamentul englezesc, răul pe care aceasta avea să-l aducă oamenilor îl va dura mai abitir decît orice pierdere ce avea să sufere în urma unor obiceiuri atît de strîmbe. Fraze multe și înflorite vorbeau de mărinimie și iertare a păcatelor amîndorura, lăsînd să se înțeleagă că treburile omenеști sînt schimbătoare, după cum le place înrotdeauna să creadă celor mai slabi în politică. Se jeluia, muștrînd cu sfioșenie graba cu care fusese azvîrlit din slujba de lord secretar pe care înțelepciunea de o viață îi ajutase să o împlinească cu folos pentru popor, nedîndu-i-se nici măcar prilejul să măsoare pînă unde mergea nepotrivirea dintre vederile lui politice și cele ale nobililor acum la putere. Era desigur convins că marchizul de A. avea cele mai sincere dorinți de bunăstare a poporului și dacă sfătuindu-se, ar fi putut să-și împace părerile și interesele, ar fi fost gata să-și pună înțelepciunea în slujba cîrmuirii de acum. Cît privește logodna dintre Ravenswood și fiica sa, sir William nu pomenea decît în cuvinte învăluite și cu două înțelesuri, îi părea rău că cei doi tineri se pripiseră și-l implora pe Ravenswood să-și amintească și el că niciodată nu încuviințase sau nu încurajase un asemenea pas; adaugînd că fiind vorba de un legămînt *inter minores*², fără cunoștința proteguitorilor firești ai fiicei sale, legămîntul era nul și neavenit în fața legii. Pasul acesta necugetat avusese un efect nefericit asupra lui lady Ashton a cărei hotărîre era greu să mai fie schimbată acum. Fiul său, colonelul Douglas Ashton, trecuse de partea ei fără să șovăie, iar sir William nu putea să facă altfel de cum spuneau ei fără să aducă dezbinare în familia sa, ceea ce nu era desigur de dorit. Timpul, tămăduitorul dintotdeauna, avea să vindece toate rănilile, încheia el.

Într-un *post-scriptum* sir William vorbea mai lămurit spunînd că el era gata mai degrabă să jertfească ceva din avutul său prin bună înțelegere fără să mai treacă pragul legii, decît să dea o lovitură atît de puternică legiuirilor scoțiene, răsturnînd judecata Curților Supreme în cazul baroniei de Ravenswood prin mijlocirea a ceea ce, cu toată supunerea, nu putea să o numească altfel decît o Curte de Apel străină.

De la Lucy Ashton, Ravenswood primi următoarele rînduri, aduse de

¹ În contencios (lat.).

² Între minori (lat.).

o mînă necunoscută:

„Am primit rîndurile tale, dar cu mari primejdii; nu încerca să-mi mai scrii pînă ce nu se vor îndrepta lucrurile. Mi-e inima frîntă, dar am să-mi țin cuvîntul atîta vreme cît judecata nu m-a părăsit. Mă bucur că ești fericit și că-ți merge bine și Dumnezeu mi-e martor că în starea mea orice bucurie e binevenită.”

Biletul era semnat L.A. Citindu-l, Ravenswood se simți cuprins de o îngrijorare nespusă. În ciuda opreliștilor, el se strădui să-i strecoare mai multe scrisori domnișoarei Ashton sau măcar să obțină o întîlnire; dar planurile îi dădură greș și află spre marea lui dezamăgire că se luaseră toate măsurile ca să-i împiedice să schimbe vești. Cu atît mai necăjit era Ravenswood, cu cît îi era peste putință să-și amîne plecarea din Scoția în solia de seamă ce-i fusese încredințată, înainte de a se îmbarca puse scrisoarea lui sir William Ashton în mîna marchizului de A. care-i spuse zîmbind că trecuseră zilele de glorie ale lui sir William și că venise vremea să bage mai bine seama din ce parte îi rîde soarele. După multe rugăminți, Ravenswood obținu făgăduința prietenului său să oprească înaintarea pricinii în parlament dacă sir William se va arăta doritor să îngăduie unirea lui cu Lucy Ashton.

— Nu m-aș fi învoit în nici un chip, zise marchizul, să te las să dai cu piciorul la cele ce ți se cuvin după rang și naștere dacă n-aș fi convins că lady Ashton sau lady Douglas sau mă rog, cum își mai spune, n-o să țină cu dinții de hotărîrea ei, cum spun scoțienii; și că bărbatu-său n-o să îndrăznească în veci să ridice glasul în fața ei.

— Și totuși, întrebă Ravenswood, domnia-voastră consideră acest legămînt ca fiind sfînt, nu-i așa?

— Dragul meu, răspunse marchizul, am să rămîn alături de domnia-ta oricîte nebunii ai face; și spunîndu-ți pe șleau ce gîndesc eu că e bine, o să mă strădui pe cît se poate să te slujesc după cum gîndești dumneata că e bine.

Lui Ravenswood nu-i rămase decît să-i mulțumească mărinimosului său ocrotitor și neam și să-i încredințeze bunul mers al treburilor sale. Cu acestea plecă din Scoția cu solia care după cît se părea avea să-l țină pe continent timp de mai multe luni.

Capitolul XXVIII

*„Au a mai fost femeie curtenită
Astfel, si-n felu-acesta dobîndită?
A mea va fi...”*

(Richard al III-lea¹)

TRECUSERĂ DOUĂSPREZECE LUNI de cînd Domnul Ravenswoodului plecase peste mari și țări și deși urma să se întoarcă în scurtă vreme, totuși treburile după care se dusesese precum și altele care, așa cum se zvonise, erau scumpe inimii sale, îl țineau încă prin străinătăți. Între timp, noua stare a familiei lui sir William Ashton se poate vedea din următoarele vorbe schimbate între Bucklaw și credinciosul său tovarăș de chefuri, cinstitul căpitan Craigengelt.

Cei doi ședeau de-o parte și de alta a vetrei uriașe semănînd mai degrabă a cavou din sala cu bolta joasă a castelului Girnington. Buștenii ardeau veseli; o măsuță rotundă de stejar, așezată între cei doi, purta o carafă de vin rubiniu, două pahare și alte lucruri de-ale gurii; și cu toate aceste semne de avuție și îndeustulare, înfățișarea stăpînului era îndoită, îndoielnică și nemulțumită, iar spiritul născocitor al slugii sale era pus la grea încercare ca să scape de lucrul cel mai de temut, o toană de mohoreală, după cum îi spunea el, din partea oblăduitorului său. După o pauză îndelungată întreruptă doar de darabana bătută de Bucklaw cu vîrfurile pe pragul sobei, Craigengelt îndrăzni să rupă tăcerea.

— Să mănînc bătaie de două ori la rînd la cărți, dac-am văzut vreodată în viața mea un om a cărui mutră să semene atît de puțin a ginerică! Să nu-mi zici mie pe nume dacă nu aduci mai degrabă a osîndit la spînzurătoare!

¹ *Richard al III-lea*, E.L.U., 1964, trad. Dan Duțescu.

— Adîncă plecăciune pentru asemenea vorbă de laudă, răspunse Bucklaw; dar pesemne că ți-e gîndul la soarta care te așteaptă pe tine. Și mă rog, căpitane Craigengelt, dacă ți-e cu voie, de ce-aș arăta vesel cînd sînt trist, să mă ia dracu dacă nu-s trist de moarte?

— Tocmai asta nu pricep nici eu, spuse Craigengelt. Taman acum cînd căsătoria asta, cea mai cu vază din tot ținutul, e gata să se încheie, tu stai și te jeluiești ca un urs care și-a pierdut pușorii.

— Iaca nu știu, răspunse lordul încăpățînat, dacă merită s-o mai închei sau nu, atîta doar că am mers prea departe ca să mai dau înapoi.

— Să dai înapoi! exclamă Craigengelt prefăcîndu-se uimit, dar asta ar însemna să măsluiești cărțile cu un martor de față! Să dai înapoi! Dar averea fetii...

— Averea domniței, dacă nu ți-e cu supărare, îl întrerupse Hayston.

— Iertăciune, iertăciune... Păi cum, dota domnișoarei Ashton nu e oare mai mare decît oricare alta din Lothian?

— Ba bine că nu, mormăi Bucklaw; dar puțin îmi pasă de dota ei... Am eu parale îndeajuns.

— Dar maica-sa, care te iubește ca pe copilul ei?

— Nădăjduiesc că mai mult decît pe copiii ei. zise Bucklaw, altminteri ar arunca în balanță prea puțină iubire.

— Și colonelul Sholto Douglas Ashton, care ar vrea ca această căsnicie să se încheie cît mai degrabă...

— Fiindcă de abia așteaptă să pună mîna pe comitatul X, prin înrîurirea mea.

— Și tatăl, care-i așa de doritor să-i duci fata la altar pe cît sînt eu de dorit să cîștig o manșă?

— Mda, clătină din cap Bucklaw la fel de plictisit. La ce te puteai aștepta de la sir William decît să agațe măcar un ginere bunișor dacă nu-și poate vinde copila la preț bun, ca să salveze marea moșie Ravenswood pe care parlamentul englezesc o să i-o smulgă din gheare?

— Dar despre tînăra domniță ce-ai de zis? stăruia Craigengelt; cea mai frumoasă fecioară din toată Scoția, cea pe care o îndrăgeai atunci cînd ea nici nu voia să știe de tine și acum cînd se învoiește să te ia și renunță la legămîntul ei cu Ravenswood, faci tu mofturi – drept să spun ai pe dracu în tine, de nu știi nici ce vrei și nici de ce ai poftă.

— Am să-ți spun ce mă frămîntă, răspunse Bucklaw ridicîndu-se și măsurînd odaia în lung și-n lat; tare aș vrea să știu ce naiba a făcut-o pe domnișoara Ashton să-și schimbe hotărîrea tocmai cînd ne așteptam mai

puțin?

— Și ce-ți mai pasă. se miră Craigengelt, de vreme ce și-a schimbat-o înspre partea ta?

— Uite ce e, i-o reteză stăpînul său, niciodată n-am știut eu cum să mă port cu soiul ăsta de domnișoare de neam și am zis întotdeauna că sînt schimbătoare ca o zi de mai; dar e ceva în această prefacere a domnișoarei Ashton, diavolesc de neașteptată și prea serioasă ca să fie doar o toană de-a ei. Pot să jur că lady Ashton cunoaște toate caznele cu care să ingenuncheze un suflet de om și acestea sînt tot atît de multe pe cîte zăbale, grebănare și hamuri există pentru a împlînzii mînjii năvăși.

— Și dacă n-ar fi ele, zise Craigengelt, cum naiba am mai putea să-i învățăm la ham?

— Și asta-i adevărat. încuviință Bucklaw oprindu-se din mers și sprijininindu-se de spătarul unui scaun. Și pe urmă mai îmi stă în cale Ravenswood; crezi c-o s-o dezlege pe Lucy de jurămînt?

— Ba bine că nu, îl liniști Craigengelt; la ce bun ar mai stăruî, dacă el are poftă sa se însoare cu altă femeie, iar ea să se ducă după alt bărbat?

— Tu chiar crezi, zise Bucklaw, c-o să se însoare cu acea doamna de peste mări de care am auzit?

— Ai auzit cu urechile tale, ce spunea căpitanul Westenho despre toate pregătirile care se fac pentru nunta lor.

— Căpitanul Westenho, răspunse Bucklaw, parc-ar fi frate cu tine, Craigie, și de aceea nu prea am încredere în el ca martor. Bea cît șapte, joacă cît șapte, înjură cît șapte și tare mi-e teamă că-l duce mintea să și mintă și să înșele măcar cît unul la o adică. Un om de aur, Craigie, dac-ar sta acolo unde i-e locul, dar care miroase prea tare a pirat ca să-l asculte cineva la o Curte de Judecată.

— Mă rog, zise Craigengelt, atunci, poate c-o să-l crezi pe colonelul Douglas Asthon care l-a auzit pe marchizul de A. spunînd în fața multora, fără să știe că mai erau și alte urechi prin apropiere, că ruda sa a agonisit comoară mai de preț decît fiica spălăcită a unui fanatic scăpătat și că Bucklaw n-are decît să poarte papucii vechi ai lui Ravenswood dacă pofteste.

— Chiar așa a zis, pe toți dracii! strigă Bucklaw într-o izbucnire de mînie nestăpînită care era pe potriva firii sale – dacă-l auzeam îi smulgeam limba din gură în fața tuturor filfizonilor ăloră, ba chiar și a mocofanilor de munteni. Și cum de nu l-a străpuns Ashton cu spada?

— Taie-mă în bucăți dacă știi, ridică din umeri căpitanul. O merita

fără îndoială; dar e bătrîn, mare dregător și-ar fi mai mare daraua decît ocăua să ai de-a face cu el. Mai degrabă ai mîngîia-o pe domnișoara Lucy Ashton pentru toate necazurile care or să se abată asupra ei decît să te iei ia harță cu un om care e prea bătrîn ca să se lupte și e cocoțat mult prea sus ca să-l tragi jos de pe scaun.

— Las' că-l ajung eu într-o bună zi, mîrîi Bucklaw, ba încă și pe drăgălașa lui rubedenie. Între timp o să am eu grijă ca domnișoara Ashton să nu aibă de suferit de pe urma bîrfelilor. Cum-necum, e o treabă neplăcută și de abia aștept să se termine o dată; nici nu mă pricep să-i vorbesc... Dar mai bine umple paharul, Craigie, să închinăm în sănătatea ei. Se face tîrziu și o dușcă de vin roșu e mai bună decît toate frunțile cugetătoare din Europa.

Capitolul XXIX

*„Ba i-am cîntat și zi și noapte într-una
Pas să mai doarmă-n pat de gura mea;
La masă, pas să-mbuce;
De alta nu-i vorbeam, iar față de alții
Tot băteam șeaua să priceapă, iapa...”*

(Comedia erorilor¹)

A DOUA ZI DE DIMINEAȚĂ,

Bucklaw întovărășit de credinciosul său Ahate Craigengelt, luă drumul Ravenswoodului. La castel fură întâmpinați, cu toată curtenia, de stăpîn și de doamna lui precum și de fiul și moștenitorul lor, colonelul Ashton. Fîsticit și bilbîindu-se – căci Bucklaw în ciuda îndrăzelii pe care o avea în alte fapte, era sfios și stîngaci așa cum sînt mai toți cei care au trăit prea puțin printre oamenii cumsecade – acesta reuși în cele din urmă să explice că dorește să-i vorbească domnișoarei Ashton despre apropiata lor unire. Sir William și fiul său cătară către lady Ashton, care răspunse fără șovăială că Lucy o să-l primească pe domnul Hayston de îndată.

— Nădăduiesc, adăugă ea zîmbind, că întrucît Lucy e foarte tînăra și de abia a reușit să se smulgă din mrejele unor jurăminte în care fusese, atrasă, și de care se rușinează acum din suflet, scumpul nostru Bucklaw o să-i ierte dorința de a fi și eu de față la întîlnirea voastră.

— Chiar așa, cinstita doamnă, zise Bucklaw, e tocmai ceea ce doresc și eu; căci am fost atît de puțin deprins cu vorbele mătăsoase încît fără îndoială o să fac cine știe ce pozna grosolană dacă nu am alături pe domnia-voastră ca tălmaci.

Și așa se făcu ca Bucklaw, încurcat și stîngenit și neștiind ce să facă într-o asemenea împrejurare, uită de temerile lui cum că lady Ashton ar

¹ Trad. I. Frunzetti și D. Dușescu, E.S.P.L.A., Buc, 1955.

fi silit-o pe fiica sa să-și schimbe hotărîrea, și pierdu prilejul s-o întrebe pe aceasta de-a dreptul ca să afle de la ea care-i sînt adevăratele simțăminte.

Ceilalți gentlemani ieșiră din cameră și scurtă vreme după aceea lady Ashton se întoarse acolo urmată de fiica ei. Această părea neschimbată față de cum o văzuse în alte dați, arătînd o față mai degrabă liniștită decît frămîntată; pînă și un judecător mai iscusit decît el, cu greu ar fi putut spune dacă pacea ce i se citea pe față izvora din desperare sau din nepăsare. Bucklaw era prea tulburat de propriile lui simțăminte ca să mai aibă răgazul să le cerceteze în amănunt pe cele ale fetei. El bîlbîi cîteva vorbe de început, amestecă vreo două sau trei subiecte de conversație și se opri deodată fără să mai apuce să încheie. Domnișoara Ashton asculta sau părea că ascultă, fără să spună nici un cuvînt, privind țintă la o broderie la care cosea cu degete îndemînatice, din instinct sau din obișnuință. Lady Ashton se ținea mai la o parte, aproape pierdută în umbra firidei în care își așezase jilțul. De acolo șopti pe un ton care deși blînd și dulce avea o undă de mustrare, dacă nu de poruncă:

— Lucy, draga mea, adu-ți aminte... Ai auzit ce spune Bucklaw?

Nefericita copilă părea a fi uitat că mama ei se află în cameră. La auzul vocii ea tresări, scăpă acul și repetă în pripă, aproape dintr-o suflare, aceste vorbe ce se băteau cap în cap:

— Da, doamnă... nu, doamnă... Iertați-mă, nu am auzit.

— Nu trebuie să roșești, draga mea, și mai ales n-ai de ce să fii atît de speriată și albă la față; știm cu toții că urechile unei fecioare trebuie să soarbă cu oarecare sfială vorbele unui tînăr gentleman; dar nu trebuie să uiți că domnul Hayston îți vorbește despre un lucru asupra căruia tu te-ai învoit să-l ascuți cu toată luarea-amînte. Știi prea bine că atît eu cît și tatăl tău am dori foarte mult să trăim această bucurie.

În vocea lui lady Ashton mlădierile subînțelesurilor de strășnicie, ba chiar de amenințare erau cu grijă și îndemîinare învăluite de dulceața celei mai duioase iubiri de mamă. Dulceața era pentru Bucklaw care se lăsa lesne păcălit de ea; amărăciunea – pentru nefericita Lucy care știa prea bine cum să înțeleagă cuvintele; meșteșugite ale mamei sale oricît de puțin s-ar fi trădat ele altor urechi necunoscătoare.

Stînd țepănă pe scaun, domnișoara Ashton aruncă în jurul ei o privire în care alături de teamă licărea o scînteie neomenească, dar nu scoase nici un cuvînt. Bucklaw, care între timp măsurase odaia în lung și-n lat ca să capete curaj, se opri acum la vreo cîțiva pași de scaunul ei și izbucni:

— Să mă ia dracu de prost ce-am fost, domnișoară Ashton; am încercat să vă vorbesc după cum mi-au spus oamenii că le place tinerelor domnițe, dar nu cred că ați priceput o iotă din toate câte v-am înșirat; și nici nu-i de mirare fiindcă să mă ia naiba dacă și eu înțeleg ceva! Ce să mai lungim vorba, s-o spunem pe șleau și pe limba noastră, părinții dumneavoastră s-au învoit și dacă vreți să luați de soț pe un tânăr care nu știe multe, dar care niciodată n-o să vă stea împotriva și o să vă facă toate voile, am să vă pun în mînă cea mai chipeșă moșie din cele trei ținuturi Lothian; o să locuim la reședința lui lady Girnington din Edinburgh, și-o să mergeți unde poftiți, o să faceți ce poftiți și-o să primiți pe cine poftiți, căci eu o vorbă am. Doar atîta voi, să îngăduim la colțul mesei pe un nevrednic dar vechi soț de-al meu a cărui tovarășie o să-mi lipsească, fiindcă păcătosul m-a convins că fără el viața n-are nici un haz; așa că nădăjduiesc să n-aveți nimic împotriva lui Craigie, deși fără îndoială n-ar fi greu să găsim tovarăș mai de soi.

— Vai, vai. Bucklaw, se băgă în vorbă lady Ashton, cum crezi că Lucy ar putea avea ceva împotriva acelei ființe cinstite, drepte și bune la suflet care-i căpitanul Craigengelt?

— Vedeți doamnă, replică Bucklaw, cît privește dreptatea, cinstea și inima bună a lui Craigie, parale multe nu prea fac, dar parcă ce, asta-i totul? Omul mă știe ca pe un cal breaz, mi-a fost de mult folos și nu-mi vine să mă despart de el, după cura vă spuneam. Dar nu despre asta-i vorba; fiindcă dacă tot mi-am luat inima-n dinți să-i fac o mărturisire fără ocolișuri, mi-ar place s-o aud pe domnișoara Ashton dîndu-mi răspunsul cu gura ei, tot fără ocolișuri.

— Dragul meu Bucklaw, vorbi lady Ashton dă-mi voie să-i cruț sfiala lui Lucy. Pot să-ți spun în fața ei că a făgăduit să se lase călăuzită de tatăl ei și de mine în această privință. Lucy, draga mea, continuă ea cu aceeași ciudată îmbinare de miere și oțel în glas pe care am mai băgat-o de seamă și în alte dăți, Lucy, scumpa mea! Vorbește, nu-i așa?

Victima ei răspunse cu voce tremurată și surdă:

— Într-adevăr, am promis să vă ascult... dar cu o condiție.

— Vrea să spună, se întoarce lady Ashton către Bucklaw, că așteaptă răspunsul la cererea ce i-a trimis-o acelui om care-i acum la Viena, ori la Regensburg, ori la Paris, ori pe unde-o mai fi, să o dezlege de jurămîntul în care s-a priceput să o țină. Dragă prietene, cred că n-o să ne iei în nume de rău dacă fiica noastră dă dovadă de atîta simțire cînd e vorba de aceste treburi. De fapt, asta ne privește pe noi toți.

— Chiar așa, chiar așa, zise Bucklaw îngînînd pe jumătate sfîrșitul vechiului cîntec:

*„Mai bine închei iubirea veche
Pînă începi cu alta nouă.”*

Dar credeam, adăugă el, că pînă acum ați primit de șase ori răspunsul de la Ravenswood. Să mă ia naiba dacă nu-mi trece prin gînd să dau o fugă și să vin eu cu dezlegarea, dacă domnișoara Ashton îmi va face cinste să mă trimită într-o astfel de solie.

— Nicidecum, îl întrerupse lady Ashton. Și așa am avut destulă bătaie de cap să-l împiedicăm pe Douglas (care ar avea, oricum, dreptul) să facă un pas atît de necugetat; și crezi că te-am lăsa, dragă prietene, care ne ești aproape la fel de scump, să pleci în întîmpinarea unui om nesăbuit, cu o solie atît de nesăbuită? De fapt, toți prietenii familiei sînt de părere, și draga mea Lucy ar trebui să se încline în fața lor, că întrucît acest netrebnic nu a răspuns la scrisoarea ei, tăcerea lui trebuie luată, ca și în alte cazuri, drept încuviințare, și că un legămînt poate fi socotit ca desfăcut cînd una dintre părți nu mai stăruie să-l țină. Sir William, care se pricepe, ne-a spus lămurit; drept care, draga Lucy...

— Doamnă, grai Lucy cu neașteptată tărie, nu mă puteți sili... Dacă acest nefericit legămînt va fi rupt, v-am spus că puteți face cu mine ce vreți... Pînă atunci aș făptui un păcat greu în ochii lui Dumnezeu și ai oamenilor dacă aș face ceea ce-mi cereți.

— Dar, draga mea, dacă acest om se încăpățînează să nu-ți răspundă...

— Ba o să-mi răspundă, spuse Lucy; sînt șase săptămîni de cînd i-am trimis o scrisoare printr-un om de încredere.

— Nu se poate... Cum ai îndrăznit! strigă lady Ashton cu o furie cu totul nepotrivită cu blîndețea de pînă atunci; dar stăpînindu-se în grabă adăugă: Dragă Lucy, cum ți-a putut trece prin cap un astfel de lucru?

— N-are a face, zise Bucklaw; mă închin domnișoarei Ashton pentru simțămintele ei și nu-mi pare rău decît că nu m-a ales pe mine drept sol.

— Și rogu-te, zise maică-sa în batjocură, cam cîtă vreme o să așteptăm întoarcerea lui Pacolet al tău – trimisul tău înaripat pesemne – întrucît sărmanii noștri vestitori în carne și oase n-au reușit să facă nimic?

— Am numărat zilele, săptămînile, ceasurile și minutele, grăi Lucy; pînă într-o săptămînă trebuie să primesc răspuns dacă nu e mort. Pînă

atunci, domnule, vorbi ea către Bucklaw, v-aș rămîne îndatorată dacă ați ruga-o pe mama să nu mai stăruie.

— Într-adevăr, aceasta este și ruga mea, spuse Bucklaw. Pe cîntecul meu, domnișoară, simțămintele dumneavoastră sînt lege pentru mine; și deși unirea noastră îmi este mai scumpă decît orice altceva, totuși fiind un gentleman sînt gata să mă îndepărtiez pe vecie dacă așa va fi să fie, mai degrabă decît să vă fac să suferiți măcar o clipă.

— Domnule Hayston, nu cred ca poate fi vorba de așa ceva, cînd mama pune la inimă fericirea fiicei, zise lady Ashton albă ca varul de mînie. Aș vrea să vă întreb, domnișoară Ashton, în ce termeni era scrisa ultima dumneavoastră scrisoare?

— Exact în aceeași, doamnă, pe care mi i-ați dictat mai înainte.

— Cînd vor trece cele opt zile, spuse mama ei, reluîndu-și tonul blînd, sper draga mea că nu ne vei mai ține în așteptare.

— N-are rost să o grăbim pe domnișoara Ashton, spuse Bucklaw, a cărui vorbă repezită nu izvora totuși dintr-un suflet hain; solii pot fi oprîți, ori întîrziați. Mi s-a întîmplat să văd cum se poate pierde o zi, datorită căderii unei potcoave. Stați să ne uităm la calendar – a douăzecea zi, de acum înainte, adică de sfîntul Jude, trebuie să mă aflu la Caverton Edge, să văd întrecerea dintre iapa neagră a lordului de Kittlegirth și carul făinarului Johnston; dar am să merg toată noaptea, ori Craigie poate să-mi spună cum merge treaba, iar între timp, cum eu n-am s-o mai tulbur pe domnișoara Ashton, poate că și dumneavoastră și sir William și colonelul Douglas o veți lăsa în pace în tot răstimpul ăsta să-și cerceteze inima.

— Aveți un suflet mare, domnule, spuse domnișoara Ashton.

— Cît privește sufletul, zise Bucklaw, credeți-mă că eu nu știu să spun vorbe frumoase, dar îmi place să rîd și să fac haz și tare mi-ar fi drag să vă pot face fericită dacă-mi veți îngădui și-mi veți arăta cum să mă port.

Spunînd acestea, tînărul făcu o plecăciune părăind mai mișcat decît te puteai aștepta de la unul ca el și își luă rămas bun; lady Ashton îl întovărăși pînă la ușă, asigurîndu-l că fiica ei prețuia cîntecul inimii și iubirea lui și îl rugă să treacă pe la sir William înainte de a pleca, întrucît după sfîntul Jude trebuie să fie totul gata ca să și iscălească și pecetluiască actul.

— Să iscălim și să pecetluim actul! îngîmă Lucy ca un ecou în timp ce ușa de la cameră se închidea – să iscălim și să pecetluim... să facem asta și să murim! Și frîngîndu-și mîinile se prăbuși înapoi pe scaunul pe care

șezuse apăsată de gânduri grele.

Scurtă vreme după aceea o trezi din toropeală intrarea zgomotoasă a fratelui ei Henry care voia să-i amintească de promisiunea ce-i făcuse să-i dea doi metri de panglică roșie să-și facă fundă la ciorapi. Cu mare răbdare, Lucy se ridică și deschizînd un scrin mic, de fildeș, scoase panglica pe care o voia băiatul, o măsură, o tăie în două și-i făcu o fundă după cum era cheful acestuia.

— Nu închide încă scrinul, zise Henry fiindcă vreau să-mi dai și niște sîrmă de argint să leg clopoței la legăturile șoimului meu – cu toate ca nici ăsta nou nu-i mai bun ca ceilalți; știi că după ce ne-am chinuit atîta să-l aducem tot drumul dintr-un cuib de la Posso se vădește a nu fi bun de nimic – doar apucă potîrnicea și după ce-și moaie ghearele-n sîngele ei o lasă să zboare; iar biata pasăre ce să mai facă după aceea decît să se târască sub o tufă și să moară...

— Da, da, Henry... ai dreptate, spuse jalnic Lucy ținîndu-l strîns de mînă pe băiat după ce-i dădu sîrma pe care o dorea; dar să știi că pe lume sînt mulți șoimi ca al tău și multe păsări rănite care nu vor decît să moară în liniște, dar nu găsesc nici o tufă sub care să se ascundă.

— Iar vorbești ca din cărți, strigă nerăbdător băiatul; iar Sholto spune că numai ele ți-au sucit capul. Auzi că fluieră Norman să cheme șoimul... Mă duc să-i leg clopoței.

Și fără să mai stea pe gânduri ieși în fugă cu toată veselia necugetată a vîrstei sale fragede, lăsîndu-și sora pradă gândurilor ei amare.

— Așa mi-e scris, ca fiecare făptură, chiar cele ce-mi datorează blîndețe și gingășie, să mă ocolească și să mă lase în puterea celor ce mă asupresc. Dar așa mi-e scris. Singură și lipsită de sfătuitori m-am lăsat înconjurată de aceste primejdii – singură și lipsită de sfătuitori va trebui să scap de ele ori să mor.

Capitolul XXX

„...*Ce alta
Culegi decît morocâneală, gînduri
Ce se-nsoțesc cu deznădejdea neagră.
Și, scai de ele, o droaie blestemată
De hîde năluciri ce-ți pasc viața...*”

(Comedia erorilor)

TREBUIE SĂ SPUNEM, PENTRU CA cititorul să nu judece prea aspru ușurința cu care Bucklaw (altfel o fire foarte nepăsătoare după cum recunoștea chiar el însuși) lăsase toată treaba pe seama lui lady Ashton, deși îi făcea curte fiicei ei, că pe vremea aceea femeile dintr-o familie scoțiană erau ținute deosebit de strîns la ele în casă.

Obiceiurile acestei țări erau asemănătoare din acest punct de vedere, ca și din multe altele, cu cele din Franța înainte de Revoluție. Fetele tinere din familiile de vază abia dacă se arătau în lume înainte de măritiș și, atît după lege cît și după obicei, erau întru totul supuse părinților lor, care le sileau să urmeze în viață drumul pe care ei îl alegeau fără să ia aminte la nici o înclinare a celor tineri. În astfel de împrejurări nu se aștepta din partea miresei sale la mai mult decît o supunere tăcută în fața voinței părinților ei; și cum de obicei se iveau puține prilejuri de cunoștință, cu atît mai puțin de apropiere, între cei doi, el făcea alegerea după cît de arătoasă era înfățișarea fetei, așa cum alegeau lăcrița îndrăgostiții din *Neguțătorul din Veneția*, mulțumiți să-și încredințeze soarta în mîinile norocului și ale întîmplării.

Nu e de mirare deci, ca acestea fiind deprinderile timpului, domnul Hayston de Bucklaw, a cărui viață desfrînată îl ținuse la o parte de societatea aleasa, nu se sinchisea prea mult de simțămintele alesei sale față de care mulți alții, mai bogați la inimă, cuget și înțelepciune a vieții,

ar fi arătat aceeași nepăsare. El știa ca totul e ca părinții și rudele fetei să fie de partea lui și că existau toate temeiurile pentru ca ei să se arate prietenoși.

Într-adevăr, purtarea marchizului de A. de la plecarea lui Ravenswood, făcuse aproape cu neputință unirea rudei sale cu Lucy Ashton. Marchizul ținea la Ravenswood din toată inima, dar nu se pricepea să-i citească în suflet; sau mai degrabă, ca mulți prieteni și oblăduitori se lua după ceea ce credea el că e spre binele rudei sale, deși știa că astfel merge împotriva dorințelor și simțămintelor acestuia.

Drept care marchizul făcu plîngerea, avînd putere de mare dregător, către parlamentul englez împotriva acelor sentințe ale Curților Judecătorești care-i dăduseră drept de stăpînire lui sir William asupra averii familiei Ravenswood. Întrucît această măsură luată cu de-a sila, datorită puterii dregătorești a uneia dintre părți și era nouă în obiceiurile legale ale Scoției, deși acuma toată lumea s-a deprins cu ea, toți avocații din cealaltă tabără săriră în sus țipînd că se calcă în picioare puterea dreptului civil al țării, faptă nemaîntîlnită, sfruntată și despotică. Și dacă așa vorbeau străinii care nu aveau altă pricină decît ura față de cei de la putere, ne putem închipui cam ce spunea și gîndea familia Ashton în fața unei silnicii atît de fățișe. Sir William a cărui poftă de mărire și avere era chiar mai puternică decît frica, ajunsese la deznădejde din pricina pierderii care îl amenința. Firea mai trufașă a fiului său se răzvrătea la gîndul că i se smulge moștenirea mult așteptată. Iar pentru lady Ashton, mai răzbunătoare încă, purtarea lui Ravenswood, ori mai degrabă a ocrotitorului său, i se părea a fi o palmă care cerea cea mai aprigă și mai avană răzbunare. Pînă și blînda și încrezătoarea Lucy, amețită de patimile dezlănțuite ale celor din jurul ei, ajunsese să creadă că purtarea lui Ravenswood e pripită și chiar nedreaptă.

— Tata a fost acela, suspina ea, care l-a chemat sub acoperișul nostru încurajînd sau măcar îngăduind apropierea dintre noi. Oare n-ar fi trebuit să-și amintească de aceasta și să-și ceară presupusele lui drepturi cu glas mai scăzut sau cu o mai cuviincioasă întîrziere? De dragul lui aș fi renunțat la moșii de două ori mai neprețuite, iar el aleargă după ele cu o grabă ce arată că a uitat cît de mult rău îmi face și mie prin purtarea lui.

Lucy însă nu putea decît să șoptească aceste lucruri în sinea sa, nevoind să sporească înverșunarea celorlalți împotriva iubitului ei, întrucît și așa toți cei din juru-i erau porniți, din pricina măsurilor ce se luau în numele lui Ravenswood, judecîndu-le drept nelegiuite, nedrepte

și despotice și asemuindu-le cu cele mai nefericite vremi și cele mai nefericite măsuri din vremea mult nefericiților Stuarti, o înjosire a Scoției și a învățaților juzi care se vedeau siliți să-și schimbe hotărârile în fața unei alte Curți, alcătuită într-adevăr din oameni de vază, dar care nu se pricepeau nici cît negru sub unghie la legiurile privitoare la moșii și mai mult ca sigur le priveau cu dispreț pe cele ale Scoției. Urmarea firească a presupusei nedreptăți uneltite împotriva tatălui ei fu stăruința tuturor ca Lucy Ashton să rupă logodna cu Ravenswood ca fiind rușinoasă, păcătoasă, unind-o cu dușmanul de moarte al familiei ei și menită să aducă nenorocire pe lângă nefericirea părinților ei.

Lucy totuși se ținea tare; și deși singură și neajutorată ar fi putut răbda multe – ar fi putut îndura muștrările tatălui, bodogănelile lui împotriva a ceea ce el numea împilarea celor de la putere, învinuirile de nerecunoștință aduse lui Ravenswood, nesfârșitele predici asupra diferitelor chipuri în care legămintele pot fi anulate și șterse, citatele din dreptul civil, canonic și municipal și multele vorbe învăluite cu privire la *patria potestas* l.¹

Ar fi putut înghiți cu răbdare sau ar fi putut respinge cu dispreț învinuirile amarnice și izbucnirile de furie ale fratelui ei, colonelul Douglas Ashton, precum și mijlocirile necuviincioase și iscoditoare ale altor prieteni și rude. Dar n-avea nici o putere împotriva asupririi neîndurate și neostoite a lui lady Ashton care, lăsînd orice altă treabă la o parte, se apucase cu toate puterile ei, să macine orice împotrivire a fiicei ei, să facă în așa fel încît să rupă legămîntul față de Ravenswood și să ridice o piedică de netrecut între cei doi îndrăgostiți, unind-o pe Lucy cu Bucklaw.

Mult mai bine cunoscătoare decît soțul ei a tuturor cotloanelor inimii omenești, ea știa că în felul acesta se putea răzbuna adînc și pe deplin pe cel pe care îl privea ca pe dușmanul ei de moarte; nici o clipă nu șovăi să ridice mîna deși știa că trebuie să împlînte pumnalul mai întîi în pieptul copilei sale. Neîmblînzită și neîmpăcată în patimile ei, ea zgîndări toate colțișoarele mai ascunse ori mai deslușite ale sufletului lui Lucy, îmbrăcă pe rînd haina viclesugului și a lingușelii, pregătind cu sînge rece cele mai josnice și înfiorătoare șiretlicuri prin care mintea omenească poate fi clintită din hotărîrea ei. Unele din ele erau cît se poate de obișnuite și nu trebuie decît să le pomenim în treacăt; altele însă erau croite cu totul

¹ Puterea patriei (lat.).

după chipul și măsura personajelor țării și vremii în care se petrecea această dramă cumplită.

Era așadar nevoie să se stăvilească orice înțelegere orice întâlnire între cei doi îndrăgostiți. Și, împărțind pungi în dreapta și în stînga și sperîndu-i pe cei din jurul lui Lucy, lady Ashton reuși să-i aibă pe toți la mîna în așa fel încît nu se afla pe lume fortăreață mai strașnic păzită, deși în ochii celorlalți domnișoara Ashton nu suferea de pe urma nici unei opreliști. Marginea moșiei părinților săi deveni pentru ea asemenea hotarului vrăjit și nevăzut ce înconjoară castelul fermecat în care nimeni nu poate să intre și din care nimeni nu poate să iasă fără voie. Astfel, fiecare scrisoare în care Ravenswood îi arăta lui Lucy pricinile pentru care trebuie să mai zăbovească departe de ea și toate răvașele pe care sărmana copilă i le trimitea prin oameni siguri, după cum credea ea, cădeau în mîinile mamei sale. Probabil că toate aceste cărți, mai ales cele ale lui Ravenswood, aveau darul să-i ațîțe și mai tare înverșunarea acestuia și să o întărească în îndărătnicia ei, deși lady Ashton era mult prea răzbunătoare din fire ca să mai aibă nevoie și de aceste noi imbolduri. După ce le deschidea, ea ardea scrisorile; și în vreme ce acestea dispăreau în flăcări, le privea rînjind și o sclipire de oțel îi lucea în ochi, la ghidul că nădejtile celor doi tineri se vor preface în scurt timp în cenușă.

Se întîmplă adeseori ca soarta să dea o mîna de ajutor celor care sînt gata să se folosească de orice toană a ei. Se aflase de peste mări că Domnul Ravenswoodului e pe cale să se însoare cu o domniță străină de rang și cu avere mare. Ca multe altele de același soi, știrea se născuse dintr-o sumedenie de întîmplări, de crezut în mare parte, dar ea în sine n-avea nici un temei. Amîndouă taberele politice săriră în sus de bucurie la auzul ei, fiind și una și alta doritoare de putere și de aplauzele mulțimii și răscolind cele mai ascunse unghere ale vieții fiecărui om mai de vază ca să le transforme în pricini de gîlceavă politică.

Marchizul de A. vorbise într-adevăr cu glas tare și față de mulți oameni, desigur că nu cu cuvintele atît de grosolane ca cele pe care i le pusese în seamă căpitanul Craigengelt, dar destul de supărătoare pentru familia Ashton. El spusese că zvonul i se parte foarte cu putință și că ar dori din inimă să fie adevărat. O astfel de căsnicie era mult mai potrivită și de dorit pentru un tînăr plin de viitor decît unirea cu fiica unui bătrîn whig, avocat ale cărui sforării îi ruinaseră părintele.

Ceilalți, făcîndu-se că nu știu nimic de împotrivirea pe care o

întîmpinase Domnul Ravenswoodului din partea familiei domnișoarei Ashton îl învinovățiră de perfidie și nestatornicie ca și cum ar fi ademenit-o la logodnă pe biata copilă și ar fi părăsit-o pentru alta fără nici o pricină, doar dintr-o toană.

Binevoitorii aceștia se îngrijiră ca zvonul să ajungă la castelul Ravenswood pe mii de căi, lady Aston știind prea bine că dacă aceleași vorbe sînt rostite de mai multe guri, ele capătă mai mult chipul adevărului. Unii îl spuneau în treacăt, alții îl înfățișau ca pe o veste de seamă; cînd îi era șoptit lui Lucy ca o glumă răutăcioasă, cînd îi era adus la cunoștință în chip de prevenire gravă și tristă.

Chiar tînărul Henry fu folosit ca unealtă de tortură a surorii sale. Într-o bună dimineață el intră în fugă în camera ei ținînd în mînă o ramură de salcie și spunîndu-i că aceasta sosise chiar atunci din Germania pentru ea. După cum am văzut, Lucy ținea foarte mult la frățiorul ei și în clipa aceea răutatea lui necugetată i se păru mai dureroasă decît jignirile bine ținute ale fratelui ei mai mare. Durerea ei nu avea însă nici urmă de pică; ea îl îmbrățișă pe băiat spunînd cu voce slabă:

— Bietul meu Henry, tu nu faci decît să repeți ceea ce-ți spun ei, și izbucni într-un hohot de plîns. Băiatul fu mișcat în ciuda vârstei fragede și a minții lui necoapte.

— Să fiu blestemat, Lucy, dacă am să-ți mai aduc vreodată vreun semn atît de chinuitor; fiindcă pe tine te iubesc mai mult decît pe ei toți, adăugă el ștergîndu-i lacrimile cu sărutări, și dacă vrei o să-ți dau căluțul meu sur și dacă vrei poți să te plimbi cu el... Și să știi, poți să te duci și pînă dincolo de sat.

— Cine ți-a spus, zise Lucy, că nu am voie să mă plimb încotro îmi place?

— E o taină, zise băiatul, dar o să vezi ca nu poți să treci de sat fără ca să se întîmple ceva calului, să-și piardă o potcoavă ori să se vatame la picior, ori clopotul de la castel să sune, ori să se întîmple ceva care să te aducă înapoi. Dar dacă-ți spun mai multe, Douglas n-o să-mi mai dea steagurile făgăduite, așa că rămas bun!

Aceste vorbe o aruncară pe Lucy într-o deznădejde și mai adîncă, întrucît îi deslușeau fără putință de tăgadă ceea ce bănuise și ea de cîtăva vreme, anume că nu era mai mult decît un prizonier – deși neîncătușat – în casa tatălui ei. La începutul istorisirii noastre am înfățișat-o ca avînd o fire visătoare, încîntîndu-se cu poveștile de iubire și fapte vitejești și crezîndu-se uneori una cu acele făpturi de basm cu ale căror întîmplări

își umpluse mintea, din lipsa unor lecturi mai de soi. Bețișorul fermecat cu care, în singurătatea ei, îi plăcuse să aducă în față-i fantasma de poveste devenise acum bagheta unui vrăjitor, sclav al unor duhuri rele, nefăcînd altceva decît să cheme strigoi ce-l înspăimîntau chiar și pe el. Se simțea înconjurată de bănuieli, de dispreț ori de scîrbă, chiar de omul din pricina căruia trebuia să-nfrunte dușmănia celor din jur. Din zi în zi mărturia necredinței lui Ravenswood devenea din ce în ce mai fățișă.

Un aventurier oarecare, pe numele lui Westenho, prieten vechi de-al lui Craigengelt, se nimeri să vină din străinătate cam atunci. Vrednicul căpitan, deși fără vreo poruncă din partea lui lady Ashton, lucra întotdeauna și cu cea mai mare rîvnă pentru a-i sprijini planurile și îl convinse pe prietenul acesta al lui să stea mărturie adevărului cu privire la apropiata căsătorie a lui Ravenswood.

Hăituită din toate părțile și adusă la disperare, tăria lui Lucy se frînse sub apăsare și obijduire. Ea deveni posomorîtă și pierdută în gînduri și în ciuda firii sale blînde i se întîmpla să răspundă cu aprindere, ba chiar cu furie celor care o supărau mai tare. Sănătatea i se înrăutăți, iar obrazul îmbujorat și privirea-i răătăcită arătau că suferă de friguri la creier. Inima oricărei mame s-ar fi înmuiat; dar lady Ashton, aspră și neclintită, privea aceste tulburări ale sănătății și minții cu înduioșarea cu care tunarul privește turnurile unei cetăți asediate cînd acestea se clatină sub ghiulelele sale; și se bucura la gîndul că aceste toane și hachițe arată că Lucy a început să șovăie în hotărîrea ei; așa cum pescarul își dă seama după smuciturile și zbaterea peștelui pe care l-a prins în undiță că în curînd va putea să-l tragă afară fără grijă. Ca să grăbească deznodămintul, lady Ashton recurse la un mijloc foarte potrivit cu firea și cu credulitatea acelor vremuri, dar pe care cititorul îl va considera pe buna dreptate diabolic și vrednic de dispreț.

Capitolul XXXI

*„Cermită vrăjitoarea-aici stătea
Săracă, de nevoi ei nu-i păsa;
Părea să-i placă-o viață mai tihnită Ascunzătoarea straznic îi
pria!
Drăceasca-i artă îi era ferită
Și-ușor de împlinit orice ispită.”*

(Crăiasa zînelor)

SĂNĂTATEA LUI LUCY ASHTON

cerea îngrijirile unei persoane mai pricepute în a sta la căpățîiul unui bolnav decît slugile familiei. Ailsie Gourlay, numită cîteodată vrăcița din Bowden, fu aleasă de lady Ashton să o slujească pe fiica ei, din pricini pe care numai ea le știa.

Acea femeie era vestită printre cei neștiutori pentru presupusele ei tămăduiri ale unor boli misterioase, în fața cărora doftorul era neputincios. Leacurile ei erau mai ales ierburi culese după șartul vrăjitoresc, descîntece, semne și cuvinte care poate că uneori lucrau în bine asupra închipuirii bolnavilor. Acesta era meșteșugul mărturisit al lui Ailsie Gourlay, care după cum e lesne de înțeles, era privită chiorîș nu numai de vecini, ci și de fețele bisericești. Pe ascuns, ea se îndeletnicea mai cu seamă cu științele diavolești; căci în ciuda cumplitelor pedepse date celor bănuîți de vrăjitorie, nu puțini erau aceia care, oțeliți de lipsuri și de amaruri, erau gata să îmbrățișeze această primejdioasă și oribilă treabă de dragul puterii înspăimîntătoare pe care o căpătau asupra celor din jur și din plăcerea ticăloasă pe care o simțeau practicînd presupusa lor artă.

Ailsie Gourlay nu era proastă să mărturisească cum că a făcut o învoială cu Ucigă-l Crucea, ceea ce ar fi însemnat o cale scurtă și

neabătută către rug și butoiul cu smoală. Zîna care o ocrotea pe ea, spunea cumătra Gourlay, era o zîna bună, ca cea a lui Caliban. Cu toate acestea baba dădea în bobi, citea vise, făcea filtre, descoperea lucruri furate, lega și dezlega cununii cu tot atîta izbîndă ca și cînd, după cum erau încredințați toți vecinii, ar fi fost ajutată de însuși Belzebut. Cel mai rău era că acești șarlatani fiind în general urîți de restul lumii se sinchiseau prea puțin dacă cele ce făptuiau meritau într-adevăr ocara mulțimii. Adeseori sub ascunzișul vrăjitoriilor se petreceau adevărate crime; și de multe ori dezgustul cu care citim în arhivele judecătorilor despre chinurile la care erau supuse nefericitele femei, sub învinuirea de vrăjitorie scade, cînd ne gîndim că multe dintre ele își meritau soarta fiind de fapt otrăvitoare, corupătoare și, părtașe diabolice la unele omoruri între soți.

Așa era Ailsie Gourlay pe care, pentru a înnegura de tot mintea lui Lucy, mama ei socotise potrivit să o aducă lîngă ea. O altă femeie n-ar fi îndrăznit să facă un asemenea pas; dar rangul ei înalt și firea neînduplecată o așezau deasupra bîrfelilor lumii și așa se făcu că vecinii vorbiră între ei că i-a adus fiicei sale pe cea mai pricepută îngrijitoare și doftoroaie din ținut, pe cînd, dacă ar fi fost vorba de o femeie de rînd, s-ar fi spus că a chemat în ajutor pe un supus al Necuratului. Vrăjitoarea pricepu repede despre ce e vorba, scutind-o pe lady Ashton de povara unor deslușiri. În multe privințe era bine aleasă pentru treaba pe care trebuia s-o facă și care într-adevăr nu putea fi dusă la bun sfîrșit fără oarecare cunoaștere a inimii și patimilor omenești. Cumătra Gourlay băgă de seamă că Lucy se cutremură doar cînd o vedea și am văzut care era înfățișarea ei atunci cînd am descris-o la căpățiul lui Alice cea oarbă; în sinea ei hîrca o ura pe sărmana fată pentru sila nestăpînită pe care i-o trezea, dar fătîș își întinse momeala străduindu-se să înfrîngă sau să șteargă pornirile fetei pe care în suflet le simțea ca pe niște săgeți înveninate. Lucrul nu era tocmai greu, fiindcă urîtenia cotoroaței era întovărășită de o prefăcută bunătate și duiosie cu care Lucy fusese prea puțin deprinsă în ultima vreme; grija și priceperea ei îi cîștigară ascultarea, dacă nu încrederea bolnavei; și chipurile ca să o mai distreze, în curînd îi robi mintea cu legendele la care se pricepea atît de bine și pentru care obiceiul lui Lucy de a citi și de a cugeta o făceau deosebit de pregătită. La început poveștile cumătrei Gourlay erau nevinovate și atrăgătoare.

*„Cu zîne-n dans de noapte pe tăpșan
Și-ndrăgștiți meniți să plîngă-avan
Castele mîndre unde dau în bobi
Hainii vrăjitori, stăpîni de robi.”*

Treptat, ele deveniră din ce în ce mai tainice și mai întunecate și în cele din urmă, spuse la lumina opaițului, cu voce tremurată, cu buze vinete și fremătînde, cu degetul descărnat ridicat în semn de amenințare, cu capul clătinat și privirea fixă și albastră a bătrînei, ar fi putut prinde în mrejele lor o minte și mai puțin încrezătoare și într-o epocă mai puțin aplecată spre închipuiri. Bătrîna Sycorax văzu că e pe cale să cîștige războiul și începu să strîngă cercul în jurul victimei neajutorate al cărei spirit se silea să-l subjuge. Istorisirile ei deveniră tot mai legate de soarta familiei Ravenswood a cărei străveche măreție și tragică putere fuseseră încununate de către oamenii creduli de multe fapte neobișnuite și neomenești. Povestea fîntînei blestemată îi fu repetată de la un cap la celălalt cu multe adăogiri cutremurătoare. Prevestirea pomenită de Caleb, cu privire la mireasa moartă pe care ultimul din neamul Ravenswood avea s-o cîștige nu fu nici ea uitată; iar stafia văzută de Domnul Ravenswoodului în pădure, întîmplare care trecuse din gură în gură datorită întrebărilor înfrigurate pe care el le pusese la coliba bătrînei, fu pomenită într-o povestite mult umflată. Poate că dacă ar fi fost vorba de altă familie, ori dacă ar fi fost liberă, Lucy ar fi rîs de aceste născociri. Dar așa, gîndul că iubirea ei stă sub o piază rea deveni din ce în ce mai stăruitor; iar bezna credințelor oarbe întunecă o minte, slăbită de nesiguranță, obidă și amărăciune, precum și de simțămîntul singurătății și al deșertăciunii. Tot bătrîna îngrijitoare îi mai istorisea întîmplări care semănau atît de tare cu ale ei, încît în cele din urmă Lucy începu să stea de vorbă asupra acestor lucruri tragice și tainice cu vrăjitoarea, arătîndu-i o oarecare încredere, deși tot nu se putea opri să se înfioare cînd se uita la ea. Cumătra Gourlay știa cum să profite de puțina încredere pe care o cîștigase. Ea îi călăuzi gîndurile lui Lucy către dorința de a citi viitorul – poate cel mai sigur chip de a distruge o minte și de a ruina un cuget. Îi arăta tot soiul de semne rele, îi citea tot soiul de vise, ba poate că folosea și cine știe ce alte vicleșuguri cunoscute de cei care îndeobște se îndeletniceau cu înșelarea și robirea celor încrezători. Am găsit printre învinuirile aduse lui Ailsie Gourlay (căci e poate o ușurare să aflați că în cele din urmă hîrca a fost judecată, osîndită și arsă

pe colina de la Berwick printr-o sentință a Consiliului Privat), am găsit, cum spuneam, printre alte capete de acuzare pe acela că, avînd ajutorul lui Satan, îi arătase unei tinere de neam într-o oglindă chipul unui tînăr care se afla în străinătate și cu care fecioara era logodită, tînărul fiind înfățișat cununîndu-se cu alta. Dar aceasta, ca și alte părți ale învinuirilor, a rămas destul de încălțită poate și din respect pentru familiile care erau amestecate. Dacă bătrîna Gourlay era în stare să facă asemenea scamatorii e limpede că avea ajutoare mai prielnice decît simpla ei pricepere ori avere. Între timp toate aceste jocuri tainice nu rămaseră fără urmări, șubrezindu-i mintea lui Lucy. Ea deveni din ce în ce mai schimbată, topindu-se pe picioare, și fiind din ce în ce mai tristă, șovăitoare și morocănoasă. Tatăl ei ghicind în parte pricina stării în care se afla și făcînd uz mai mult ca de obicei de autoritatea lui, izbuti s-o alunge pe cumătra Gourlay de la castel; dar săgeata era trimisă și acum tremura înfiptă pînă la pană în pulpa cerbului rănit.

Scurt timp după plecarea acestei femei, Lucy Ashton, îndemnată de părinți, le dădu de știre cu o vioiciune de care și ei se mirară, ca își dă seama că cerul, pămîntul și iadul s-au pus împotriva unirii ei cu Ravenswood; totuși legămîntul nu putea fi rupt numai cu voia ei și fără încuviințarea logodnicului. Ea le ceru îngăduința să aștepte pînă ce el o va fi dezlegat, urmînd ca după aceea să facă ce vor vrea cu ea întrucît „dacă diamantele au dispărut, la ce mai folosește caseta”, după cum spunea chiar Lucy.

Îndărătnicia cu care aceste cuvinte fură rostite, sclipirea neobișnuită a ochilor și pumnii ei strînși făceau ca orice împotrivire să fie zadarnică; și lady Ashton doar atît putu să smulgă de la ea să-i dicteze scrisoarea prin care fiica sa dorea să afle de la Ravenswood dacă el mai stăruie ori vrea să renunțe la ceea ce ea numea nefericita lor legătură. Lady Ashton se folosi cu atîta iscusință de această îngăduință, încît scrisoarea suna de parcă Lucy i-ar fi cerut iubitului ei s-o dezlege de un jurămînt care era potrivit intereeleor și pornirilor amîndurora. Nemulțumindu-se cu atît, lady Ashton se hotărî în cele din urmă să oprească de tot scrisoarea, sperînd ca nerăbdarea lui Lucy o va face să-l osîndească pe Ravenswood fără să-l asculte și fără ca acesta să fie de față. Aici fu însă dezamăgită. Trecuse într-adevăr de mult timpul cînd ar mai fi trebuit să sosească vreun răspuns. Slaba rază de speranță care mai licărea în mintea lui Lucy se stinsese aproape. Dar niciodată nu-i trecuse prin cap bănuiala că scrisoarea ei ar fi putut să nu fie trimisă. Un nou vicleșug al mamei sale îi

dezvălui însă pe neașteptate cele ce dorea să afle mai presus de orice.

Întrucât vrăjitoarea fusese alungată de la castel, lady Ashton se hotărî să folosească un cu totul alt mijlocitor. Și anume însuși domnul Bide-the-Bent, un preot presbiterian habotnic la culme și îngust la vederi de care am mai pomenit, și pe care-l chemă într-ajutor asemenea despotului din tragedie:

*„Un preot am să rog să-i dea povață
Că-i un păcat să nu își lase vâlul
Ca legământul să nu-l calc chiar eu.”*

Aici însă socoteala lui lady Ashton dădu greș. Într-adevăr, înverșunarea preotului îi ușură sarcina de a-l aduce de partea ei și de a-l face să se împotrivească din toate puterile unirii dintre fiica unei familii de vază, adînc devotată credinței presbiteriene, și moștenitorul unui tiran sîngeros și ploconit înalților prelați, coborîtor dintr-un neam mînjit pînă la coate de sîngele martirilor drept credincioși. În închipuirea popii aceasta era cam tot una cu unirea unui strămoș moabit cu o fiică a Sionului. Dar în ciuda fanatismului său, Bide-the Bent avea un cap limpede și învățase ce înseamnă îngăduința chiar la școala aspră a asupririi unde inima prea adesea devine de piatră. Vorbind între patru ochi cu domnișoara Ashton, el fu adînc mișcat de suferința ei și nu putu decît să-i încuviințeze cererea de a vorbi chiar cu Ravenswood asupra legământului lor solemn. Cînd ea îi arată grelele încercări și nesiguranța în care trăia neștiind măcar dacă scrisoarea ei ajunsese în mîinile celui căruia îi era adresată, bătrînul străbătu odaia cu pași largi, își clătină capul cărunt, se sprijini în toiagul cu măciulie de fildeș și după multă șovăială mărturisi că îndoielile ei i se par atît de întemeiate, încît o s-o ajute chiar el ca să facă lumină.

— Părerea mea, domnișoară Lucy, este că cinstita dumneavoastră mamă este cam prea nerăbdătoare să se facă nunta din dorința ei născută din dragoste și grija ce poartă pentru binele domniei-tale acum și mai tîrziu – căci tînarul este din neamul impilatorilor, fiind el însuși un răuvoitor din partida cavalerilor, și unul care ia în deșert numele Domnului – totuși trebuie să fim dreپți cu toată lumea și să ne îndeplinim datoria față de păgîni ca și față de cei de o credință cu noi. Drept care eu, chiar eu, te voi ajuta să-i trimiți scrisoarea lui Edgar Ravenswood știind că răspunsul te-ar putea izbăvi de legăturile în care păcătosul te-a atras. Și ca s-o pot face fără să încalc cu ceva voința părin-

ților tăi te rog să transcrii, fără să adaugi sau să ștergi ceva, scrisoarea pe care ai scris-o sub dictarea mamei tale; iar eu am să port de grijă ca ea să fie cu siguranță trimisă, așa încât dacă tot nu vei primi răspuns o să poți ști că omul căruia i te-ai încredințat vrea ca prin tăcerea lui să distrugă acel legământ de care poate că nu are îndrăzneala să te dezlege de bunăvoie.

Lucy primi propunerea bunului preot cu dragă inimă. O nouă scrisoare fu scrisă în exact aceleași cuvinte ca prima și încredințată de Bide-the-Bent lui Saunders Moonshine, aprig credincios atunci când se afla pe uscat și nu mai puțin aprig pirat când întindea pânzele în larg. La rugămintea preotului, Saunders consimți să ducă scrisoarea fără întîrziere Domnului Ravenswoodului la curtea la care se afla.

A trebuit să ne întoarcem înapoi pentru a lămuri cele petrecute când Bucklaw și Lucy vorbiseră în fața lui lady Ashton, scenă descrisă pe larg într-un capitol anterior.

Lucy era acum precum marinarul care, aruncat pe valurile oceanului furtunos se agață doar de o scîndură simțind cum cu fiecare clipă încheștarea îi slăbește, iar întunericul nopții îl înconjoară, vestindu-i prin suieratul trăsnetelor ce luminează din cînd în cînd creștetul încărunțit al talazurilor că gura acestora s-a căscat să-l înghită.

Săptămînile și zilele se scurgeau una după alta. Veni și ziua sfîntului Jude, ultimul răgaz pe care-l ceruse Lucy, fără ca să fi sosit scrisoare ori veste de la Ravenswood.

Capitolul XXXII

*„Sînt mîndre aste nume, și osebite foarte
De cele tare șterse cuprinse-n a mea carte
Deasupra-s cele drepte, și ascuțite cui
De mire iscălite, ca pînă din crîngul lui,
Dar jos ale miresei mai slobode-nfloresc
Ca margarete zvelte ce în grădină cresc”*

(Crabbe)

VENI ȘI ZIUA SFÎNTULUI JUDE,

sorocul ce-l alesese chiar Lucy, fără ca să fi sosit vreo scrisoare ori vreo știre de la Ravenswood. Se arătă însă Bucklaw, însoțit de credinciosul său soț Craigengelt, care veniră dis-de-diminează pentru împlinirea cununiei și semnarea hîrtilor.

Acestea fuseseră pregătite cu multă grijă de sir William însuși și datorită sănătății domnișoarei Ashton nimeni în afară de cei doi tineri nu avea să fie de față la iscălirea pergamentelor. Se mai hotărîse ca mirii să meargă la biserică a patra zi după pecetluirea învoielilor, la dorința lui lady Ashton, care căuta să-i lase lui Lucy cît mai puțin timp cu putință ca să dea înapoi sau să se încapățîneze din nou. Ea însă nu părea dornică nici de una, nici de alta. Ascultase cele ce i se spusese cu nepăsarea deznădejdiei sau mai degrabă cu amorțeala unui om dus pe cea lume. Privirii puțin pricepute a lui Bucklaw, purtarea ei îi apărea ca fiind doar ceva mai lipsită de tragere de inimă decît îi stătea bine unei tinere și sfioase fecioare care, trebuia să recunoască și el, se supunea dorinței familiei sale mai degrabă decît înclinațiilor ei în favoarea lui.

După primele vorbe de curtenie schimbate, domnișoara Ashton fu lăsată singură cîtăva vreme, dar mama ei îi spuse că uricele trebuie pecetluite înainte de amiază ca măritișul să fie cu noroc.

Lucy se lăsa împodobită pentru acest prilej după cum pofțiră

slujitoarele sale fiind înveșmîntată cu scumpeturi neasemuite. Rochia ei era din satin alb tivită cu horbotă de Bruxelles, iar părul îi era împletit cu giuvaeruri ale căror focuri îi scoteau și mai mult la iveală paloarea de moarte a obrazului și neliiniștea ce se citea în ochii-i de animal fugărit.

De îndată ce fu îmbrăcată, Henry intră ca s-o conducă în sala cea mare unde totul era pregătit pentru iscălirea uricelor.

— Știi ceva, surioară, zise el, mă bucur că-l iei pe Bucklaw în loc de Ravenswood care semăna cu un nobil spaniol, gata să ne taie beregata și să ne calce trupurile în picioare. Și-mi pare bine că între noi stau măritele cele mari fiindcă n-am să uit niciodată ce frică mi-a fost cînd l-am luat drept sir Malise cel bătrîn coborît din ramă. Spune-mi, nu-ți pare bine c-ai scăpat de el?

— Pe mine să nu mă mai întrebi, dragul meu Henry, spuse sărmana sa soră; pe lumea asta nu mai există vreun lucru care să mă facă bucuroasă sau nefericită.

— Așa zic toate miresele, răspunse Henry; așa că nu mai fi atît de supărată, Lucy dragă, fiindcă de acum într-un an, altfel ai să ciripești — iar eu am să-ți fiu cavaler și-o să merg pe cal înaintea ta pînă la biserică și toți ai noștri, cu mic cu mare, dimpreună cu rubedeniile lui Bucklaw or să fie și ei călare și înșirați unul după altul și o să-mi facă un surtuc stacojiu cu fireturi și o pălărie cu pene și o cingătoare tivită cu aur și în loc de sabie o să port pumnal; mi-ar place sabie mult mai mult, dar tata nici nu vrea să audă. Toate lucrurile or să vină de la Edinburgh deseară cu bătrînul Gilbert și catîrii de povară și o să-ți arăt de cum sosesc.

Pălăvrăgeala băiatului fu întreruptă de sosirea lui lady Ashton, cam neliiniștită de întîrzierea fiicei sale. Cu un zîmbet mînos pe buze ea îi luă brațul lui Lucy și o călăuzi spre sala unde era așteptată.

Acolo se aflau sir William Ashton și colonelul Douglas Ashton înveșmîntat în uniforma de gală, Bucklaw, mîndru ca un păun, Craigengelt, împopoțonat din cap pînă-n picioare pe punga stăpînului său și înzorzonat cu volănase de dantelă ca o paiată, împreună cu preotul Bide-the-Bent, întrucît un popă trebuia să fie întotdeauna de față, la orice prilej mai deosebit în familiile presbiteriene dreptcredincioase.

Pe o masă erau așezate licori de soi, bucate alese alături de pergamentele ce așteptau semnăturile celor doi tineri.

Înainte de a trece la treabă ori la închinat, domnul Bide-the-Bent, la semnul lui sir William Ashton, îi chemă pe cei de față să rostească

împreună cu el o scurtă rugăciune, cerînd binecuvîntarea cerului asupra învoielii încheiate între cele două preacinstite părți. În simplitatea acelor vremuri și a chemării sale ce-i îngăduia să vorbească fiecăruia, el se rugă ca sufletul rănit al unuia dintre cei de față să se mîntuie ca mulțumire pentru supunerea-i față de părinți; și cum căutase să împlinească voia Domnului, cinstindu-i pe mama și pe tatăl său, ea și urmașii ei să se bucure de roadele pămîntului, să le dea Domnul o viață lungă pe lumea asta și izbăvirea păcatelor pe lumea mai bună de dincolo. Preotul se mai rugă ca mirele să scape de ispitele care îi duc pe tineri în greșală să nu-și mai caute alinare în tovărășia nedestoinică și nefolositoare a hulitorilor, certăreților și a celor ce îndrăgesc peste măsură paharul (aici Bucklaw îi făcu cu ochiul lui Craigengelt) și să se îndepărteze de cei ce-l împing la rău. Cu cîteva vorbe pentru sir William, lady Ashton și restul familiei, rugăciunea se încheie și fiecare din cei de față fu pomenit în afară de Craigengelt pe care probabil vrednicul bătrîn îl credea fără putință de îndreptare.

După aceea se trecu la ceremonia iscăliturilor; sir William își scrisese numele cumpătat și fără șovăială; fiul său cu nepăsarea care ședea bine unui militar; iar Bucklaw, grăbindu-se să-și pună numele de îndată ce Craigengelt întorsese pagina, încheie ștergîndu-și pana pe legătura de gît proaspătă și cochec înnodată a acestuia.

Era acum rîndul domnișoarei Ashton să iscălească hîrtia și grijulia ei mamă îi călăuzi pașii către masă. La început ea încercă să scrie fără să-și moaie pana în cerneală și cînd i se arătă acest lucru îi fu cu neputință – deși se strădui de mai multe ori – să o înmoaie în călimara de argint care era drept în fața ei.

Ochiul neadormit al lui lady Ashton se grăbi să îi vină în ajutor. Am văzut eu însumi fatalul contract și numele lui Lucy Ashton e scris cu litere tremurate care arată limpede starea ei de spirit în acea clipă. Ultima semnătură e neterminată, ștearsă și greu de citit, căci atunci cînd ajunsese la jumătate, se auzi tropotul grăbit al unui cal urmat de un pas pe sală și o voce poruncitoare care le striga slugilor să se dea la o parte. Pana scăpă dintre degetele tremurînde ale lui Lucy și ea strigă cu voce sfîrșită:

— A venit! A venit!

Capitolul XXXIII

UȘA SE DESCHISE ȘI ÎN PRAGUL ei apăru Domnul Ravenswoodului.

Lockhard și încă altă slugă care încercaseră în zadar să-i taie drumul pe coridor sau în anticameră rămaseră în prag, împietriți de uimire, iar toți cei din cameră încremeniră și ei. Colonelul Douglas Ashton era furios; semeț, Bucklaw se prefăcea nepăsător; ceilalți, chiar lady Ashton însăși, dădeau semne de teamă, iar Lucy rămase ca o stană de piatră în fața acestei arătări. Într-adevăr, arătare e cu vîntul cel mai potrivit fiindcă Ravenswood părea mai degrabă că a purces din mormînt decît să fi venit dintre cei vii.

El se opri în mijlocul sălii chiar în fața mesei unde stătea Lucy. Își aținti asupra ei privirea în care durerea adîncă se lupta cu indignarea amară, de parcă doar pe ea ar fi văzut-o. Mantia-i neagră îi căzuse de pe un umăr și atîrna în falduri grele ca o pelerină spaniolească. Hainele-i bogate erau prăfuite și mototolite de atîta drum. La șold purta sabie și la cingătoare pistoale. Pălăria înclinată pe ochi nu și-o scosese la intrare și ea făcea ca trasăturile-i oacheșe să pară și mai mohorîte în așa fel încît – bîntuită de durere și purtînd săpate adînc semnele unei boli îndelungate – fața lui, din născare sălbatică și împietrită, părea acum nedomolită și înspăimîntătoare. Șuvițele de păr care-i scăpau în neorînduială de sub pălărie împreună cu neclintirea de marmură a obrazului îi făceau să semene mai mult cu o statuie decît cu un om în carne și oase. Nu spuse nici măcar o vorbă și nici unul din cei de față nu îndrăzni să rupă tăcerea.

Lady Ashton își recăpătă prima îndrăzneală-i înnăscută și vru să știe care era pricina acestei neobrăzate întreruperi.

— Aceasta este o întrebare, doamnă, pe care eu am primul dreptul să o pun, spuse fiul ei, și am să-i cer Domnului Ravenswoodului să mă

urmeze ca să-mi poată răspunde pe îndelete.

Bucklaw se băgă și el în vorbă spunînd:

— Nimeni pe pămînt n-o să mi-o ia înainte cînd e vorba de încheiatul socotelilor cu Ravenswood. Craigengelt, adăugă el cu glas scăzut, fir-ai tu să fii, ce te holbezi de parcă ai vedea un strigoi? Adu-mi sabia din anticameră.

— N-am să-i las nimănui întîietate cînd e vorba să înfrunt un ticălos care a adus o ocară nemaîntîlnită neamului meu, strigă colonelul Ashton.

— Îngăduiți o clipă, domnilor, grăi Ravenswood întorcîndu-se grozav către ei și ridicînd mîna ca să-i facă să tacă. Dacă v-ați săturat de viață așa cum m-am săturat eu, voi găsi timpul și locul ca să scăpăm de ea unii sau alții; deocamdată n-am timp pentru gîlceville unor cîrcotași.

— Cîrcotași! îl îngîină colonelul Ashton trăgîndu-și pe jumătate sabia din teacă, iar Bucklaw puse mîna pe mînerul celei pe care Craigengelt tocmai i-o adusese.

Sir William neliniștit pentru soarta fiului său se repezi între cei doi tineri și Ravenswood, strigînd:

— Fiule, îți poruncesc... Bucklaw, te implor... Pace în numele reginei și al legii!

— În numele legii Domnului, grăi Bide-the-Beat făcînd și ei un pas înainte cu brațele ridicate între bărbații furioși. În numele celui care a adus pace pe pămînt și înțelegere între oameni, vă implor, vă rog, vă poruncesc să uitați ce înseamnă mînia! Cel de sus îi urăște pe oamenii setoși de sînge și cel ce ridică sabia, de sabie va pieri.

— Mă iei drept un cîine, se întoarce furios colonelul Ashton către preot, sau un dobitoc încă și mai lipsit de darul gîndirii, ca să îndur această umilință sub acoperișul tatălui meu? Lasă-mă, Bucklaw! O să-mi dea socoteală, ori, pe ce-am mai sfînt, îl înjunghii chiar aici!

— Ba nu-l vei atinge, se repezi Bucklaw; o dată mi-a dăruit viața și chiar de-ar fi diavolul, venit să-mi răpească familia și casa, tot n-aș îngădui decît luptă dreaptă.

Cum cei doi tineri se certau unul cu altul, Ravenswood avu răgazul să exclame cu voce sigură și aspră:

— Tăcere! Cel ce caută primejdia o va afla la timpul potrivit. Voi încheia curînd treaba care m-a adus aici. — Acesta e scrisul dumneavoastră, domniță? adăugă el cu voce mai blîndă întinzîndu-i domnișoarei Ashton ultima ei scrisoare.

Un „da” șovăitor îi scăpă mai degrabă de pe buze decît fu rostit din toată inima.

— Și acesta este tot scrisul dumneavoastră? și-i întinse legămîntul lor.

Lucy rămase tăcută. Groaza și un simțămînt mai puternic și mai tulbure îi încețoșase atît de mult mintea încît părea să nu fi înțeles întrebarea care i se pusese.

— Dacă doriți să faceți plîngere pe temeiul aceluî înscris, nu veți putea primi răspuns la nici o întrebare care nu este pusă în fața judecătorului, spuse repede sir William Ashton.

— Sir William Ashton, spuse Ravenswood, rogu-vă, și voi toți care mă auziți, să nu mă înțelegeți greșit. Dacă domnița, de bunăvoie, dorește să fie dezlegată de acest jurămînt așa cum pare să arate scrisoarea ei – frunza uscată pe care vîntul sălbatic o alungă pe bărăgan nu e mai de preț în ochii mei decît aceste rînduri. Dar vreau și trebuie să aud adevărul din gura ei – fără această mulțumire nu mă clintesc de aici. Mă puteți măcelări fiindcă sînteți mai mulți; dar sînt înarmat... sînt gata de orice... nu voi muri fără să mă răzbun. Aceasta este hotărîrea mea și luați-o cum veți voi. Voi neapărat să aud osînda de pe buzele ei; și de pe buzele ei și fără martori o voi auzi. Și acum alegeți, spuse el, trăgînd sabia cu dreapta, iar cu stînga smulgînd pistolul de la cîngătoare și trăgîndu-i cocoșul, dar îndreptînd vîrfurile unei arme și țeva celeilalte către podea – alegeți dacă vreți ca pardoseala acestei săli să fie udată de sînge ori să-mi dați puțința unei ultime întîlniri cu logodnica mea, întîlnire pe care atît legile țării cît și ale Domnului îmi îngăduie să o cer.

Toți se traseră înapoi la auzul vocii sale și al faptei hotărîte de care fu întovărășită; căci furia disperării adevărate întotdeauna copleșește patimile mai puțin arzătoare care i-ar putea sta împotrivă. Preotul vorbi primul:

— În numele Domnului, spuse el, primiți o solie de pace de la cel mai umil slujitor ai său. Acest tînăr cere doar ce i se cuvine, deși o face cu glas atît de mare. Lăsați-l să audă de la domnișoara Lucy că ea s-a supus voinței părinților și că se căiește pentru jurămîntul ce i-a dat; și cînd va fi auzit aceasta, va pleca în pace la locuința lui și nu ne va mai sta împotrivă. Vai, purtăm cu toții în noi păcatul strămoșesc și trebuie să ne fie milă de cei ce gustînd din cupa amărăciunii și simțînd biciul nedreptății se lasă totuși mînați de valurile sălbatice ale slăbiciunilor lumești. Îngăduiți-i lui Ravenswood să aibă întîlnirea pe care o cere; pentru aceasta cinstită fecioară nu poate fi decît o suferință scurtă, acum

cînd voința ei s-a plecat fără putință de întoarcere în fața alegerii părinților. Nu-i împiedicați deci; vă rog domnia-voastră să primiți această solie tămăduitoare de pace.

— Niciodată! strigă lady Ashton a cărei furie învinsese teama și surprinderea – niciodată nu va rămîne acest om între patru ochi cu fiica mea, mireasa altuia! Să plece cine vrea, eu voi sta aici. Nu mi-e teamă nici de furia lui, nici de armele lui, deși unii, spuse ea săgetîndu-l cu privirea pe colonelul Ashton, care-mi poartă numele, par să fie înfricoșați de ele.

— Doamnă, răspunse Bide-the-Bent, nu mai turnați gaz peste foc. Domnul Ravenswoodului n-are de ce să se împotrivească să fiți de față ținînd seama de sănătatea domniței și de datoria voastră de mamă. Voi rămîne și eu; poate că păru-mi cărunț va astîmpăra mînia unora.

— Sînteți binevenit, părinte, spuse Ravenswood, și lady Ashton n-are decît să rămînă dacă o dorește; dar vreau ca ceilalți să plece.

— Ravenswood, zise colonelul Ashton, înainte de a pleca, ai să dai socoteală în scurtă vreme.

— Cînd poftiți, răspunse Ravenswood.

— Iar eu, zîmbi pe jumătate Bucklaw, am și eu o pricină cu domnia-voastră și încă mai de demult.

— Faceți ce veți voi, zise Ravenswood; lăsați-mă-n pace doar astăzi, iar mîine nu voi avea altă treabă decît să vă întîmpin pe toți cu spada în mînă.

Ceilalți plecară; doar sir William Ashton mai zăbovi.

— Domn al Ravenswoodului, grăi el cu voce împăciuitoare, nu cred că am meritat această rușine și ocară în familia mea. Dacă ați vrea să vă băgați sabia în teacă și să mă urmați la mine în bibliotecă v-aș putea dovedi cu cele mai mulțumitoare argumente că n-are rost să mai stăruiti în această purtare nesăbuită...

— Mîine domnule... mîine... mîine am să vă ascult pe îndelete, îi răspunse Ravenswood; ziua de astăzi e închinată unei datorii sfinte, ce nu suferă amîinare.

El arătă spre ușă și sir William ieși și el.

Ravenswood își băgă sabia în teacă, trase la loc cocoșele pistolului și-l înfipse în cingătoare, zăvorî ușa, își scoase pălăria și privind-o pe Lucy cu ochi în care durerea învinsese asprimea își dezgoli fruntea și-i spuse:

— Mă cunoști, domnișoară Ashton? Sînt eu, același Edgar Ravenswood. Lucy tăcu și el continuă cu patimă crescînda: - Sînt tot acel

Edgar Ravenswood care de dragul tău a călcat în picioare scumpele legăminte prin care cinstea tîrîtă în noroi striga după răzbunare. Eu sînt acel Ravenswood care de dragul tău am iertat, ba mai mult, am strîns cu prietenie mîna împilatorului și vrăjmașului casei mele, trădătorul și ucigașul tatălui meu.

— Fiica mea, răspunse lady Ashton întrerupîndu-l, n-are de ce să se îndoiască de numele domniei tale; fierea limbii ce vorbește îi aduce aminte că-l are în față pe dușmanul de moarte al tatălui ei.

— Rogu-vă să aveți răbdare, doamnă, zise Ravenswood; răspunsul trebuie să vină de pe buzele ei. Încă o dată domnișoară Lucy Ashton, eu sînt acel Ravenswood de care te-ai legat prin jurămîntul sfînt de care dorești acum să te dezlegi.

Buzele palide ale lui Lucy șoptiră:

— Mama... din pricina ei.

— Adevărat grăiește, zise lady Ashton, eu, cu drept în fața oamenilor și a cerurilor am sfătuit-o și m-am înțeles cu ea să lase la o parte un legămînt nefericit și pripit și să-l rupă prin autoritatea *Scripturii* înseși.

— *Scripturii!* exclamă Ravenswood disprețuitor.

— Citiți-i textul, spuse lady Ashton întoreîndu-se către preot, prin care chiar domnia-voastră, după multă șovăială, ați declarat legămîntul acesta ca fiind nul.

Preotul scoase *Biblia* ferecată din buzunar și citi: „Dacă o femeie se jură pe Dumnezeu și se leagă în fața acestuia, fiind sub acoperămîntul tatălui și la vremea tinereții; și dacă tatăl aude de acest jurămînt și de legămîntul cu care și-a legat sufletul și dacă tatăl încuviințează, atunci jurămîntul rămîne în picioare și tot legămîntul asemeni.”

— Și nu astfel au stat lucrurile între noi? întrerupse Ravenswood.

— Stăpînește-te, tinere, răspunse preotul, și ascultă mai departe vorba *Sfintei Scripturi*: „Dar dacă tatăl nu-și dă încuviințarea în ziua în care aude de aceste legăminte și jurăminte, ele cad la pămînt: iar Domnul o va ierta fiindcă tatăl s-a împotrivit.”

— Și nu așa au stat lucrurile? întrerupse de data asta lady Ashton biruitoare. Puteți tăgădui că din clipa în care părinții au auzit de jurămînt ori de legămîntul prin care fiica noastră și-a legat sufletul, nu ne-am împotrivit pe față și nu v-am înștiințat de hotărîrea noastră?

— Și asta este tot? zise Ravenswood privind-o pe Lucy; dorești să schimbi credința jurată, voința și libertatea și iubirea pe această balmăjeală făgarnică de cuvinte?

— Auziți! strigă lady Ashton, auziți-l cum hulește!

— Dumnezeu să-l ierte, zise preotul, și să-i lumineze mintea.

— Înainte de a încuviința cele ce s-au făptuit în numele tău, ascultă ce ți-am jertfit, îi vorbi în continuare Ravenswood lui Lucy. Cinstea unui neam vechi, sfatul celor mai buni prieteni ce în zadar s-au încercat să-mi clatine hotărîrea; nici dovezile, nici semnele ce mi s-au arătat nu mi-au zdruncinat credința. Morții s-au ridicat din mormînt să-mi atragă luarea-aminte, și duhul lor a fost disprețuit. Ești gata să-mi străpungi inima pentru credința ei, chiar cu arma pe care încrederea-mi nebună ți-a pus-o în mînă?

— Domn al Ravenswoodului, vorbi din nou lady Ashton, ai pus întrebările pe care le-ai socotit de cuviință. Vezi că fiica mea nu e în stare să-ți răspundă. Dar eu am să răspund în locul ei și nu vei putea adăuga nimic la vorbele mele. Dorești să afli dacă Lucy Ashton de bunăvoie dorește să fie dezlegată de jurămîntul în care ai ademenit-o. Ai scrisoarea scrisă de mîna ei în care-ți cere aceasta; ba mai mult, iată pergamentul pe care l-a iscălit acum în prezența părintelui, alături de Hayston de Bucklaw.

Ravenswood privi hîrtia împietrit.

— Domnișoara Ashton și-a pus numele pe acest pergament fără vreun șiretlic și nesilită de nimeni? îl întrebă el pe preot.

— Jur pe ce am mai sfînt.

— Într-adevăr, doamnă, este o dovadă de netăgăduit, spuse Ravenswood cu glas neșovăitor; și n-ar avea nici un rost și nici n-ar fi de demnitatea mea să-mi mai pierd vremea cu dojeni sau jeluiri. Luați, domniță, spuse el întinzîndu-i lui Lucy hîrtia iscălită de ea și banul de aur rupt în jumătate, însemnele primului vostru jurămînt – deie Domnul să rămîneți mai credincioasă acestui al doilea jurămînt. Am să vă tulbur doar cerîndu-vă și cealaltă parte a însemnelor încrederii mele nepotrivite – poate mai bine aș spune ale nebuniei mele.

Lucy răspunse privirii disprețuitoare a iubitului ei cu o uitătură din care lipsea cu totul înțelegerea; și totuși părea că știe despre ce e vorba, căci își duse mîinile la gît ca să desfacă o panglică albastră, înainte de a o putea face, lady Ashton îi smulse banul de aur pe care Lucy îl purta pe ascuns, în sîn; jurămîntul scris al îndrăgostiților i-l luase mai demult. Cu o plecăciune semeață ea le întinse pe amîndouă lui Ravenswood care păru înduioșat atunci cînd luă în mînă bucata de aur.

— Și l-a purtat tot timpul, spuse el pentru sine, l-a purtat la sînu-i...

lîngă inimă... și totuși... Dar la ce bun să ne plîngem, zise el ștergîndu-și o lacrimă ce i se adunase în colțul ochiului și reluîndu-și înfățișarea neînduplecată. Cu pas sigur se îndreptă către vatră și aruncă în foc hîrtia și bucata de aur, împrăștiind jăratecul cu călcîiul cizmei ca să fie sigur că flacăra va distruge totul. Nu mai am ce căuta, spuse el. Intențiilor rele și faptelor și mai rele ale domniei-voastre, lady Ashton, le voi răspunde sperînd doar că acestea vor fi ultimele uneltiri împotriva cinstei și fericirii fiicei dumneavoastră. Iar vouă, domniță, spuse el adresîndu-se lui Lucy, nu mai am nimic a vă spune decît că mă rog lui Dumnezeu să nu ajungeți de rîsul lumii pentru această faptă de trădare nemernică și cu bună-știință.

Rostind aceste cuvinte Ravenswood se răsuci pe călcîie și plecă din sala.

Mai cu rugăciuni, mai cu forța, sir William Asthon îi ținuse pe fiul său și pe Bucklaw într-un colț îndepărtat al castelului ca să nu-i mai iasă în cale lui Ravenswood; dar cînd acesta cobora scara cea mare, Lockhard îi întinse un bilet semnat Sholto Douglas Ashton în care era întrebare unde avea să fie găsit peste patru sau cinci zile întrucît cel ce scrisese scrisoarea avea o socoteală grea de încheiat cu ei de îndată ce se va fi petrecut un important eveniment în familia lui.

— Spune colonelului Ashton, grăi Ravenswood liniștit, că mă va găsi la Steiul Lupului atunci cînd va pofți.

În timp ce cobora cele cîteva trepte care duceau afară, îi ieși în cale Craigengelt, care îi spuse din partea oblăduitorului său, lordul de Bucklaw, că acesta nădăjduiește că Ravenswood nu va pleca din Scoția măcar zece zile de acum înainte întrucît prietenul său voia să-i mulțumească pentru niște politețuri pe care i le datora mai de demult ca și pentru cele de acum.

— Spune-i stăpînului tău, rînji Ravenswood, să-și aleagă el clipa. Mă va găsi la Steiul Lupului dacă nu cumva va rămîne cu buzele umflate.

— Stăpînul meu? răspunse Craigengelt curajos fiindcă-i vedea pe colonelul Ashton și pe Bucklaw în capătul celălalt al terasei; îngăduie-mi să spun că nu cunosc pe cineva care să aibă acest drept asupra-mi și nici nu îngădui să-mi fie adresate astfel de vorbe.

— Atunci caută-ți stăpînul în iad! strigă Ravenswood și dînd frîu liber furiei pe care și-o stăpînise pînă atunci îl îmbrînci pe Craigengelt cu atîta putere, încît acesta se rostogoli pe scări rămînînd în nesimțire la pămînt.

— Sînt un prost, adăugă Ravenswood, să-mi vărs furia pe o jigodie

atît de nevrednică.

Și zicînd acestea, sări pe calul pe care și-l legase chiar în fața castelului, merse la pas pe lîngă Bucklaw și colonelul Ashton ridicîndu-și pălăria în timp ce trecea pe lîngă ei și privindu-i drept în față în timp ce le adresa această plecăciune mută, pe care ei i-o înapoiară eu aceeași gravitate. Cu pas la fel de măsurat, Ravenswood merse pînă în capătul aleii, vrînd parcă să arate că i-ar fi plăcut mai degrabă să fie întrerupt decît lăsat în pace. Trecînd și de poarta cea mare, își întoarse calul și mai privi o dată țintă castelul; apoi dădu pîteni fugarului dispărînd cu iuțeala unui duh pe care vrăjitorul îl face să se topească în zări.

Capitolul XXXIV

*„Din camera nupțială cine vine?
E Azrael, al morții înger.”*

DUPĂ CUMPLITA SCENĂ CARE se petrecuse la castel, Lucy fu purtată pe brațe pînă în camera ei unde rămase cîteva ceasuri în nesimțire. A doua zi, păru că-și vine în fire și se arată nu numai tare și veselă, ci și oarecum neastîmpărată, ceea ce nu-i stătea de loc în fire. Lady Ashton se neliniști și-i cercetă pe doctorii familiei. Cum însă bățile inimii nu se schimbaseră, ei nu spuseră decît că e bine ca bolnava să se plimbe și să petreacă, întrucît sufletul și nu trupul e bolnav. Domnișoara Ashton nu spuse nici o vorbă despre cele ce se petrecuseră în sala cea mare. Era îndoielnic chiar dacă-și amintea de ceva fiindcă adesea își ducea mîinile la gît ca și cum ar fi căutat panglica ce i se smulsese murmurînd cu surprindere și ciudă atunci cînd nu o găsea: „Era firicelul care mă ținea legată de viață”.

În ciuda acestor numeroase semne îngrijorătoare, lady Ashton nu mai putea întîrzia căsătoria, cu toată boala fiicei sale. Nu-i era ușor să-l mintă pe Bucklaw, dar știa prea bine că dacă tînărul ar fi băgat de seamă cea mai mică rea-voință din partea lui Lucy s-ar fi lăsat păgubaș spre marea rușine și ocară a Ashtonilor. De aceea se hotărî că dacă Lucy tot nu dădea vreun semn de împotrivire, căsătoria să aibă loc în ziua ce fusese dinainte aleasă, încredințată fiind lady Ashton că o schimbare de locuri, de oameni și de stare ar vindeca-o mult mai repede și mult mai bine decît dacă ar fi rămas mai departe în grija doctorilor care o vegheau. Fumurile de mărire ale lui sir William Ashton, dorința de a deveni cît mai puternic ca să se poată împotrivi marchizului de A. îl făcură să încuviințeze fapta la care poate că de altfel tot n-ar fi putut să se împotrivească, chiar dacă ar fi vrut. Cît despre cei doi tineri, Bucklaw și

colonelul Ashton, ei erau de părere că ar fi fost rușinos să se amîne fie și cu un ceas căsătoria fiindcă toată lumea ar fi spus că s-au lăsat înfricoșați de vizita și amenințările lui Ravenswood.

Într-adevăr, dacă Bucklaw și-ar fi dat seama în ce stare se află domnișoara Ashton poate ca nu ar fi grăbit într-atît pregătirile. Dar în împrejurări ca acestea obiceiul nu îngăduia decît întrevederi scurte și rare între logodnici; fapt de care lady Ashton se folosise din plin, în așa fel încît Bucklaw nu știa și nici măcar nu bănuia care este starea sănătății și care sînt simțămintele nefericitei lui mirese.

În ajunul nunții, Lucy păru mai voioasă și, ca toate fetele, urmări cu multă luare-aminte pregătirile pe care familia le făcuse pentru această importantă serbare.

Dimineța era luminoasă și senină. Nuntașii veniră puhoi din toate părțile ținutului. Erau de față nu numai rudele lui sir William Ashton și cei de un sînge cu doamna lui, ci și nenumăratele neamuri și prieteni ai mirelui, toți călare pe fugari frumoși, împodobiți și înzorzonați care mai de care, întrucît fiecare familie de vază pe o rază de cincizeci de mile ținuse să fie de față la această ocazie care era considerată ca un fel de biruință asupra marchizului de A. prin înfrîngerea rudei sale. Bucate alese îi întâmpinară pe oaspeți și după ce aceștia gustară ceva răsună veselul strigăt: „Pe cai”. Mireasa apăru condusă de fratele ei Henry și de mamă. Veselia din ajun lăsase loc unei adînci tristeți care ședea bine unei clipe atît de solemne. În ochi îi scliffea o flacără rece și obrazul îi era îmbujorat cum nu mai fusese de mult, ceea ce, alături de frumusețea ei și de bogăția rochiei, făcură ca la intrare să fie întâmpinată de murmure și de aplauze la care nici măcar doamnele nu putură rămîne de-o parte. În vreme ce veselul alai se tocmea de plecare, sir William Ashton, om pașnic și tipic, îl certă pe fiul său Henry, care se încinsese cu o sabie cît toate zilele a fratelui său, colonelul Ashton.

— Dacă îți trebuie armă, spuse el, chiar cu un asemenea prilej pașnic, de ce nu ți-ai pus pumnalul cel scurt pe care l-ai primit anume de la Edinburgh?

Băiatul se dezvinovăți spunînd că-l pierduse.

— Ba mă tem că l-ai ascuns tu însuși, spuse tatăl său, doar ca să porți sabia asta uriașă care i-ar fi putut sluji și lui sir William Wallace. Dar, în sfîrșit, acum suie-te pe cal și vezi, poartă-i de grijă soră-ti.

Băiatul îl ascultă așezîndu-se chiar în mijlocul alaiului. În acea zi era prea fericit de hainele-i frumoase, de sabie, de mantia cu fireturi, de

pălăria cu pene și de calul învățat ca să-i mai pese de altceva; dar pînă în ceasul morții avea să-și aducă aminte că atunci cînd mîna soră-si, sprijinindu-se de șa, în spatele lui, i-o atinsese pe a sa, era rece ca marmura unui mormînt.

Strabătînd culmi și văi pestrițul șir de nuntași ajunse în cele din urmă la biserică pe care o umplură ochi; căci în afară de slugi, mai bine de o sută de domni și doamne veniseră la nuntă. Aceasta se împlini după credința presbiteriană la care Bucklaw găsisese și el de cuviință să treacă de curînd.

La ieșirea din biserică sărmanii din împrejurimi primiră pomană îmbelșugată, împărțită chiar de Johnny Mortsheugh care în vremea din urmă fusese mutat din pustnicia lui să îndeplinească mult invidiata slujbă de paracliser la biserica din Ravenswood. Cumătra Gourlay împreună cu două surate se cocoțaseră pe o piatră de mormînt răsturnată arătîndu-și una alteia pomana pe care apucaseră s-o primească.

— Johnny Mortsheugh, croncăni Annie Winnie, putea să-și aducă aminte de vremea de demult și să nu-și fi uitat de fetele lui acum că se împăunează ca un cocoșel cu surtucul lui cel negru. Nu mi-a dat decît cinci scrumbii în loc de șase și banul ăsta sună de parcă ar fi calp, ca să nu mai spun că fărîmița asta de carne parc-ar fi o lecuță mai ușorică decît celelalte ce le-au împărțit; și parcă e și mai cu zgîrciuri decît a ta, Maggie.

— Decît a mea, ce te-a apucat surato? mormăi hoasă damblagită, a mea e mai mult ciolane, zău așa. Dacă unii îi miluiesc pe săracii care vin la nunți și la îngropăciuni, măcar să le dea ceva mai de Doamne-ajută.

— Mila lor, scrișni Ailsie Gourlay, nu-i născută din dragoste pentru noi și nici că le pasă dacă o să crăpăm sau nu de foame. Ar fi în stare să ne dea și pietre de moară în loc de-o bucată de pîine dacă le-ar gîdila făloșenia lor și după toate alea mai vor să le pupăm și picioarele de parcă mare lucru ar fi făcut pentru noi.

— Că bine zici, încuviință soața ei.

— Da' ia-n ascultă, Ailsie Gourlay, tu ești a mai bătrînă dintre noi, dar mai văzut-ai vreodată asemenea mîndrețe de nuntă?

— N-aș putea spune c-am văzut, răspunse cotoroața; dar teamă mi-e că în curînd o să vedem tot așa o mîndrețe de îngropăciune.

— Tare bine mi-ar prinde, rînji Annie Winnie; fiindcă și acolo îți dă pomană și măcar nu te mai pune nimeni să te hlizești și să te scâlămbăi și să poftești fericire păcătoșilor ăstora, plini de fumuri cărora nu le mai

ajungi nici cu prăjina la nas, de parcă am fi cîini și ar trebui să ne tîrîm în praf. Tare-mi place să înfulec și coliva morților, și să le zic cîntecul din bătrîni:

*„Cu pita în desagă, cu portofelul greu;
Tu nu te ții mai bine, eu nu o duc mai rău”.*¹

— Că bine zici, Annie, o mîngîie cea de-a treia; să ne dea Domnul un Crăciun verde și un cimitir plin.

— Da' ia spune Ailsie. Gourlay, că tot ești mai bătrînă și mai înțeleaptă, care din acești nuntași o să se întoarcă mai întîi aici, la biserică, cu picioarele înainte?

— O vedeți pe fata aceea frumoasă, spuse cumătra Gourlay, sclipind de aur și giuvaeruri pe care o ridică acum pe calul alb în spatele băietanului cu haine stacojii și cu sabie lungă?

— Dar asta-i tocmai mireasa! striga baba simțind că inima-i de piatră e cuprinsă de oarecare înduioșare; mireasa însăși! Cum se poate! Atît de tînără, atît de frumoasă, atît de blîndă... Și să nu aibă zile?

— Ascultă-mă pe mine, zise vrăjitoarea, ața vieții ei s-a tors aproape de pe caierul sorții. Din nisiparniță i s-au prelins mai toate boabele de nisip și nici nu-i de mirare, cînd alții le-au scuturat atît. Pe copaci se usucă frunzele și cad, dar fecioara n-o să mai apuce luna lui Brumar și vîntul care le zburătăcește prin văzduh.

— Noi am îmbrăcat-o, cîrîi cea damblagită, și parcă ea ne-a dat două bucați de stambă roșie.

— Da, da, rînji Ailsie; și sir William mi-a făgăduit pe deasupra și o rochie frumoasă, stacojie – rugul, lanțul și butoiul cu smoală, fetelor! Ce ziceți de așa bacșiș?! Asta fiindcă n-am închis ochii de patru ori cîte douăzeci de nopți pentru fiică-sa care se prăpădea. Dar n-are decît să-și păstreze cîrpele pentru cucoana lui, cumetrelor.

— Mi-a ajuns la ureche, zise Annie Winnie, că lady Ashton asta nu-i prea dusă la biserică.

— O vedeți colo, arată cu degetul cumătra Gourlay, cum se zbîntuie pe armăsarul cenușiu la poarta cimitirului? Muiera asta – așa cum o

¹ Reginald Scott ne spune despre o bătrînă care însănătoșea oamenii cu ajutorul unui descîntec și pînă la urmă a fost acuzată de vrăjitorie. Cînd au cercetat-o mai îndeaproape, ea le-a spus că nu voia să primească drept răsplătă decît o pîine și un bănuț de argint; și că descîntecul vrăjitoresc cu care înzdrăvenise atîția oameni era tocmai poezioara din povestirea noastră. (N.A.)

vedeți de cuviincioasă și de împopoțonată călare pe cal – e-o făptură mai drăcească decît toate vrăjitoarele care au călărit vreodată pe coada măturii pe pajiștea de la Berwick sub lumina lunii.

— Ce ziceați de vrăjitoare, babe blestamate? strigă Johnny Mortsheugh; nu cumva vă aruncați descîntecele voastre chiar aici, lîngă sfîntul lăcaș să-i deocheați pe mire și pe mireasă? Ia cărați-vă acasă, că dacă îmi pun ciomagul pe spinarea voastră teamă mi-e c-o să vă luați tălpășița mai repezător decît vă țin balamalele.

— Ia te uită! i-o întoarse Ailsie Gourlay; da' mîndri mai sîntem, cu surtuc negru în spinare și cu scăfîrlia pudrată, de parcă niciodată nu ne-ar fi mas șoarecii în burtă! Unde mai pui că la lăsatul serii o să mai scîrțîim și din scripcă printre ceilalți lăutari din ținut. Să vedem numai dacă te mai țin picioarele. Johnny, flăcăule.

— Îmi sînteți martori, oameni buni, zise Mortsheugh, că mă amenință și mă ocărăște. Dacă mi se întîmplă ceva mie sau viorii mele astă-seară să știți că-i din pricina farmecelor ei și-am s-o tîrîi de cînepa dracului în fața sfîntului sinod. Și eu sînt pe jumătate popă acum că sînt paraclicer într-o parohie de oameni cinstiți.

Deși ura dintre vrăjitoare și restul oamenilor le oțelise acestora inimile uscîndu-le orice veselie, nu astfel stăteau lucrurile cu restul gloatei. Măreția alaiului de nuntă, rochiile bogate, caii focoși, înfățișarea sărbătorească a frumoaselor femei și a mîndrilor flăcăi adunați cu acest prilej avu urmările obișnuite asupra celor de față. Strigăte de: „Trăiască Ashton și Bucklaw”, pocniturile pistoalelor, puștilor și muschetelor arătau cu cîtă plăcere oamenii căscău gura la cavalcada după care se ținură la întoarcerea spre castel. Ici și colo mai era vreun țăran vîrstnic sau vreo nevastă care strîmba din nas în fața dichisului ciocoiesc și-și amintea de zilele acum sărăciților nobili de Ravenswood, dar pînă și ei veneau ca muștele la miere după bucatele gustoase pe care săraci și bogați le primeau de pomană la castel, se amestecau prin mulțime și orice-ar fi gîndit se lăsau duși de binecuvîntata influență a unui „*amphitriton ou l'on dine*”¹

Întovărașită de săraci și bogați, Lucy se întoarse la casa tatălui ei. Bucklaw se folosi de cinstea de a călări alături de mireasă, dar nedeprins cu asemenea lucruri se strădui mai degrabă să atragă atenția asupra persoanei sale și a îndemînării de călăreț decît să-i spună vreo vorbă.

¹ Amfitrionul la care se ia masa (fr.).

Ajunseră la castel cu bine, întovărășiți de urale voioase.

Se știe că nunțile din străbuni se sărbătoreau pe față, fără fasoanele timpurilor moderne. Nuntașii se așezară la un ospăț uriaș ale cărui rămășițe, după ce slugile se ospătaseră și ele, fură aruncate mulțimii de afară dimpreună cu butoaie de bere care făcură ca veselie din curte să fie la fel de mare ca cea din sală. Bărbații, după obiceiul timpului, dădură pe gît vinuri scumpe, iar femeile, împodobite pentru balul care întotdeauna încheia nunta, așteptau cu nerăbdare sosirea lor în sala cea mare. În cele din urmă masa se sparse și nobilii dădură buzna în salonul în care, îmbujorați de vin și de petrecere, își lăsară săbiile de o parte și-și poftiră la dans dornicele partenere. Muzica se auzea din galeria de sus chiar sub acoperișul vechii săli de ospete a castelului. Buna-cuviință cerea ca mireasa să deschidă balul; dar lady Ashton cerînd iertare în numele fiicei sale, îi întinse mîna lui Bucklaw.

Dar în clipa în care ea-și ridica privirea așteptînd semnul lăutarilor ca să înceapă danțul, văzu că sala e împodobită altfel de cum știa ea și nu-și putu opri un strigăt de surprindere:

— Cine a îndrăznit să schimbe tablourile?

Toți priviră în sus și cei care cunoșteau locul băgară de seamă că portretul tatălui lui sir William Ashton fusese înlocuit cu cel al bătrînului Malise Ravenswood care părea să arunce fulgere de mînie și răzbunare asupra tuturor. Schimbarea fusese probabil atunci cînd sala era goală, dar nimeni nu băgase de seamă pînă ce nu fuseseră aprinse toate torțele și candelabrele. Spiritele înfierbîntate ale nobililor îi făcură să ceara de îndată să se cerceteze cine poartă vina pentru această jignire adusa gazdei lor și lor înșiși; dar lady Ashton, revenindu-și, puse împlinirea pe seama unei servitoare cam nebune și a cărei minte fusese înfierbîntată de poveștile cumetrei Gourlay despre „fosta familie”, cum le spunea lady Ashton celor din neamul Ravenswood. Tabloul blestemat fu luat de acolo și lady Ashton deschise balul cu o grație și cu o demnitate care înlocuia farmecul tinereții și aproape că era la înălțimea umflatelor laude pe care i le aduseră prietenele mai în vîrstă ce-i spuseră ca dănuise mai bine decît o fată tînără.

Cînd lady Ashton se așeză băgă de seamă, fără prea multă uimire, că fiica părăsise încăperea: și atunci se sculă și se duse după ea gata să alunge orice înmourare pe care misterioasa schimbare a portretelor ar fi putut-o aduce asupra inimii tinerei fete. După cît se părea, temerile i se dovediseră neîntemeiate, fiindcă ea se întoarse cam peste vreun ceas,

șoptind ceva la ureche mirelui care imediat se desprinsese dintre dansatori și dispăru. Lăutarii ziceau acum cât puteau de tare, dansatorii tropoteau pe podele cu toată veselia născută din tinerețe, voieșie și veselie, când deodată răsună un țipăt atât de pătrunzător și sfișietor încît muzica și dansul se opriră de îndată. Toți rămaseră nemișcați; dar cum urletul se repetă, colonelul Ashton smulse o torță din perete și cerînd cheia camerei nupțiale de la Henry căruia îi fusese dată în grijă ca fiind cavalerul miresei, se repezi într-acolo urmat de sir William și lady Ashton precum și de alte cîteva rude apropiate. Nuntașii rămaseră să-i aștepte înmărmuriți de groază.

Ajuns în fața acelei camere, colonelul Ashton bătu și strigă, dar nu primi alt răspuns decît niște gemete înnăbușite. Fără să mai șovăie, descuie ușa, dar nu o putu deschide din cauza unei greutăți așezate îndărătul ei. Cînd intră totuși, găsi trupul mirelui care zăcea pe prag, iar podeaua dimprejur era năclăită de sînge. Un strigăt de groază și teamă țîșni din piepturile celor de față iar ceilalți, nuntași, speriați de această nouă alarmă, dădură buzna în anticameră. Colonelul Ashton îi șopti mamei sale: „Caut-o, căci ea l-a înjughiat!” Își trase spada și se așeză în prag spunînd că nu va lăsa pe nimeni să treacă în afară de preot și de un doctor. Cu ajutorul lor, Bucklaw, care sufla încă, fu ridicat și dus în altă cameră unde prietenii lui, bănuitori și încruntați, îl înconjurară să afle părerea doctorului.

Între timp lady Ashton, soțul ei și ceilalți o căutară în zadar pe Lucy în pat și în toată camera. Nu mai era nici o altă ieșire așa că tocmai începuseră să creadă că nefericita se aruncase probabil pe fereastră, cînd unul dintre cei de față ținînd torța mai sus decît ceilalți desluși o umbră albă în colțul vetrei uriașe de modă veche din cameră. Acolo se ghemuise nefericita ca un iepure încolțit, cu vâlul sfișiat, cu veșmintele rupte și pătate de sînge, cu ochii sălbatici și cu fața schimonosită de nebunie. Cînd se văzu descoperită începu să rîdă, să se strîmbe și să arate spre ei cu degetele pline de sînge și cu scâlămbăielele unei ființe bîntuite de diavol.

Fură chemate iute în ajutor servitoarele care izbutiră s-o stăpînească, deși cu oarecare greutate. În timp ce o duceau de acolo ea privi înapoi și spuse singurele cuvinte cu noimă de pînă atunci, cu un fel de bucurie cutremurătoare.

— Va să zică l-ați luat de aici pe mîndrul mire?

Servitoarele, înspăimîntate, o închiseră într-o cameră mai ascunsă, o

legară, fiindcă părea să fie nevoie și rămaseră să o vegheze îndeaproape. Jalea părinților, groaza și încurcătura oaspeților, furia neînțelegerilor mocnite între cele două tabere, neînțelegeri sporite de fărădelegea petrecută, nu se pot descrie.

Doctorul fu ascultat cel dintîi; el spuse că rana lui Bucklaw, deși primejdioasă, nu era de moarte, dar cu nici un preț acesta nu putea fi mișcat. Aceasta le închise gura numeroșilor săi prieteni, care mai înainte stăruiseră ca el să fie dus de la castel la casa unuia dintre ei. Cu toate acestea ei cerură ca din cauza celor întîmplate patru din ei să rămînă să-l vegheze pe prietenul lor rănit și slujitori înarmați să stea de pază în apropiere. Colonelul Ashton și tatăl său încuviințară, iar ceilalți plecară de îndată, în ciuda nopții și a întunericului. Doctorul o îngrijă apoi pe domnișoara Ashton spunînd însă că nu mai e nici o nădejde. Toată noaptea ea aiură fără încetare. Mai trimiseră și după alți doctori. Dimineața se liniști, dar seara, prorociră medicii, boala avea să atingă culmea.

Chiar așa se și întîmplă; căci deși se deșteptă destul de supusă și-i lăsă pe cei din juru-i să-i schimbe hainele ori să i le orînduiască, în clipa în care-și duse mîna la gît căutînd parcă fatala panglică albastră, o cotropi un val de amintiri pe care mintea și trupul nu-l mai putură îndura. După mai multe zbateri cumplite, nefericita muri fără sa spună vreo vorbă pentru a le lămuri fapta nenorocită petrecută cu o seară înainte.

Judecătorul din ținut sosi a doua zi după moartea tinerei fete făcîndu-și dureroasa datorie de a cerceta încheierea actului cu toată băgarea de seamă pentru părinții greu loviți. Nimic nu părea să limpezească bănuiala tuturor, anume că mireasa, cuprinsă de nebunie, îl înjunghiasc pe mire în pragul camerei de nuntă. Arma ucigașă fu găsită în odaie, mînjită de sînge. Era tocmai pumnalul pe care Henry ar fi trebuit să-l poarte în ziua nunții și pe care nefericita lui soră reușise probabil să-l ascundă cu o seară înainte, atunci cînd îi fusese arătat împreună cu alte lucruri pregătite pentru cununie.

Prietenii lui Bucklaw se așteptau ca, însănătoșindu-se, acesta să arunce o oarecare lumină asupra negrei întîmplări și îl îndemnară cu vorba, dar el îi ocoli o vreme zicînd că e prea slab după boală. Cînd fu dus la el acasă și cînd era aproape sănătos, îi adună pe toți cei care aveau dreptul să-l iscodească asupra acelor întîmplări și le mulțumi pentru grija ce i-o purtaseră și pentru dorința lor de a-i sta alături și de a-l ajuta.

— Aș vrea ca voi, prieteni, să înțelegeți că nu am nici o poveste de

spus și nici o ocară de răzbunat. Dacă de acum înainte parte femeiască mă va întreba ceva de cele petrecute în acea noaptea nefericită, voi tăcea și pe viitor voi gândi despre ea că a vrut să rupă prietenia cu mine; într-un cuvânt n-am să-i mai vorbesc niciodată. Dar dacă parte bărbătească îmi va pune aceeași întrebare am să socotesc obrăznicia ca fiind destul de mare pentru a cere să fie răsplătită printr-o plimbare pe Aleea Ducelui¹ unde să ne încheiem socotelile.

Vorbele acestea erau limpezi ca lumina zilei; și mulți spuseră că Bucklaw se ridicase după boală mai trist și mai înțelept decît pînă atunci. Pe Craigengelt îl trimise la plimbare dîndu-i însă destui bani ca să-l scutească și de ispită și de sărăcie dacă avea să-i cheltuie cu grijă.

După aceea plecă din țară și nu se mai întoarse niciodată; nici un cuvînt despre nefericita lui căsătorie nu-i scăpă de pe buze. Mulți cititori or să creadă fără îndoială că această povestire e trasă de păr, romantică și alcătuită de închipuirea unui autor dornic să mulțumească gustul de întîmplări născocite al mulțimii; dar cei ce cunosc istoria Scoției în timpul acela nu încape îndoială că vor vedea clar, sub ascunzișul numelor de împrumut și al întîmplărilor născocite, că e vorba de O POVESTE PREA ADEVĂRATA.

¹ O alee în apropiere de Holyrood House, numită astfel fiindcă ducelui de York, Iacob al II-lea după aceea, îi plăcea să se plimbe pe ea în timpul cînd locuia în Scoția. Multă vreme a fost locul de întîlnire preferat al celor ce doreau să-și încheie socotelile de onoare. (N.A.)

Capitolul XXXV

*„Cine-i atât de rece, un suflet împietrit
Ce de năpasta cruntă de fi-va auzit
Să un înalțe-n lacrimi un cânt
cumplit și-amar
Văzînd viteazul mîndru, atât de plin de har.
Cum pierde și favoruri și calul deodat'
Murînd în grea rușine în ăst loc blestemat
Fîndcă-ndrăzni să calce pe-un drum
ce n-a umblat.”*

(Poezie din Eraldica lui Misbet. vol. II)

AM LUAT-O ÎNAINTEA SCURGERII
timpului pomenind de însănătoșirea și de soarta lui Bucklaw, ca să nu întrerupem firul întâmplărilor care se petrecură după înmormîntarea nenorocitei Lucy Ashton. Trista ceremonie se săvîrși în zorii încetoșați ai unei dimineți de toamnă și nu fură chemați decît cei care nu se cuvenea să lipsească. Cele mai apropiate rubedenii îi întovărășiră coșciugul spre aceeași biserică spre care fusese condusă ca mireasă, arătînd atunci la fel de puțină dorință pe cît arătau acum rămășițele ei înghețate și fără viață. Lîngă biserică era o capelă făcută de sir William Ashton pentru a servi drept cavoul familiei. Și acolo, într-un sicriu fără nume sau dată, fură încredințate țărînei rămășițele celei care fusese odată dulce, frumoasă și nevinovată, deși împinsă pînă la nebunie de un lung șir de necruțătoare împilări. În vreme ce toată lumea era în biserică, cele trei hîrce ale satului care în ciuda orei timpurii adulmecaseră carne de om ca vulturii, stăteau cocoțate pe piatra din față și trăncăneau fără rușine.

— Nu v-am spus eu, zise cumătra Gourlay, că mîndrețea de nuntă o să fie în curînd urmată de o mîndrețe de îngropăciune?

— Pogribania nu-i cine știe ce mîndrețe, răspunse cumătra Winnie; nici de mîncat, nici de băut, doar cîțiva gologani pentru săraci; nici nu merită să ici drum pîn-aici doar pentru atîta cînd sîntem așa de plăpînde.

— Tacă-ți gura, proasto, o certă cumătra Gourlay, ce, parcă toate bunătățile sînt atît de dulci ca răzbunarea acestui ceas? Cei care se fițiau pe armăsarii lor sprinteni acum patru zile, abia se tîrasc acum, mohorîți și îngheboșați. Cei care sclipeau de aur și de argint, sînt negri ca ciorile. Și domnișoarei Lucy Ashton, care strîmba din nas cînd se apropia de ea o cumătră cinstită, acum poate să-i stea și o broască rîioasă pe coșciug că nu mai e în stare să se scuture cînd îi orăcăie la ureche. Și pe lady Ashton o arde focul iadului în piept; iar sir William cu spînzurătorile și lanțurile și rugurile lui, cum îi place vrăjitoria de la el din casă?

— Atunci e adevărat, mormăi baba damblagită, că mireasa a zburat din pat, în sus, pe horn, suflată de duhurile rele și că pe mire l-au găsit cu fața trasă la ceafă?

— Ce ne pasă nouă ce-au făcut sau cum au făcut, ridică din umeri Ailsie Gourlay; dar pe cînte treabă și bine le-a prins lorzilor și doamnelor cu nasuri de ceară.

— Și-i adevărat, zise și Annie Winnie, că icoana lui sir Malise Ravenswood s-a desprins din ramă și-a pornit înaintea nuntașilor spre camera cu pricina?

— Aș, rîse Ailsie; dar de intrat în sală a intrat – și știu eu bine cum de a ajuns acolo – ca să-i vestească cum că trufia poate fi și ea ingenuncheată. Dar ia uitați-vă ce lucru de mirare, cumetrelor – i-am văzut pe toți cu vâluri și pelerine urcînd scările doi cîte doi, nu-i așa?

— Și ce-i cu asta? întrebă una din ele.

— Eu i-am numărat, spuse cealaltă cu bucuria unei ființe pe care priveliștea n-ar fi putut s-o lase nepăsătoare.

— Dar n-ai băgat de seamă, spuse Ailsie nemaîncăpîndu-și în piele de mîndrie, că mai e și un al treisprezecelea printre ei, despre care nu știu nimic; și dacă-mi spune mie bine inima nici asta n-o să mai hălăduiască mult pe această lume. Dar hai să mergem, cumetrelor; dacă mai stăm pe-aici parcă vad c-o să pățim ceva și dacă apele or să se aleagă în rău, mai bine să nu se știe c-am fost pe-aici.

Și așa croncănind asemeni corbilor prevestitori de moarte, cele trei cobe plecară din fața bisericii.

Cei dinăuntru băgaseră și ei de scamă că erau mai mulți decît fuseseră

poftiți și începură să șoptească între ei nedumeriți. Una dintre umbrele înfășurate în mantie se sprijinea împietrită de o coloană a capelei. Neamurile familiei Ashton fierbeau de mînie și mirare pentru îndrăzneala nepofitului, cînd colonelul Ashton îi întrerupse spunînd:

— Știu eu cine este omul acesta; el are ori va avea în curînd la fel de multe motive de jale ca și noi; lăsați pe mine și nu tulburați slujba printr-o ceartă necuviincioasă. Spunînd așa se desprinsese dintre ceilalți și apucîndu-l pe necunoscut de pulpana mantiei îi spuse cu furie stăpînită:

— Urmează-mă.

Străinul, trezindu-se ca dintr-un somn adînc, îl urmă fără să știe ce face urcînd scara pe jumătate prăbușită care ducea din cavou în curte. Ceilalți veniră și ei, dar rămaseră în ușa așteptînd cu neliniște să vadă ce vor face străinul și colonelul Ashton care păreau acum că se sfătuiesc sub o tisă bătrînă în colțul cel mai îndepărtat al cimitirului.

Aici îl adusese colonelul Ashton pe necunoscut și întorcîndu-se îi vorbise fără mînie, dar cu voce aspră:

— Nu mă îndoiesc că vorbesc cu Domnul Ravenswoodului. Nici un răspuns.

— Nu mă îndoiesc, reluă colonelul tremurînd de furie, că vorbesc cu ucigașul sorei mele.

— Adevărat, așa este, răspunse Ravenswood cu voce surdă și tremurată.

— Dacă te căiești pentru ce-ai făcut, spuse colonelul, asta o să te ajute înaintea lui Dumnezeu; mie nu-mi pasă. Iată, aceasta este lungimea spadei mele, locul precum și ora întîlnirii. Mîine dimineață, la răsăritul soarelui dinspre Steiul Lupului.

Domnul Ravenswoodului rămase cu hîrtia în mînă, părăind că nu știe ce să facă. În cele din urmă vorbi:

— Nu-l împinge la fapte cumplite pe un nefericit care și așa a pierdut orice nădejde. Bucură-te de viață dacă poți, și lasă-mă să-mi caut moartea de mîna altuia.

— Niciodată! strigă Douglas Ashton. Vei muri de mîna mea, ori vei duce pînă la capăt ruina casei mele luîndu-mi viața. Dacă zici ba am să mă folosesc de toate prilejurile, am să te fac de ocară pe toate drumurile pînă ce numele de Ravenswood va fi tot una cu acela de laș, așa cum acum e tot una cu cel de ticălos.

— Aceasta nu se va întîmpla, răspunse Ravenswood mîndru; dacă am rămas ultimul care mai port acest nume, le sînt dator celor ce l-au cinstit

înaintea mea să-l las să se stingă fără pată. Primesc provocarea, timpul și locul. Ne întâlnim singuri?

— Singuri, spuse colonelul Ashton, și tot singur se va întoarce cel ce va rămîne în viață.

— Dumnezeu să aibă în pază sufletul celui care va pieri! zise Ravenswood.

— Amin! spuse colonelul Ashton; asta pot să spun și pentru omul pe care-l urăsc cel mai amarnic și cu cel mai mare temei. Acum pleacă de aici fiindcă vin ceilalți. La malul mării, la răsărit de Steiul Lupului... cînd soarele se arată pe cer... singurele arme ne vor fi spadele.

— De-ajuns, spuse Ravenswood, voi fi acolo.

Cei doi se despărțiră, colonelul Ashton alăturîndu-se celorlalți, iar Domnul Ravenswoodului luîndu-și calul care era legat de un copac în spatele bisericii. Colonelul Ashton se întoarce la castel împreună cu cerniții oaspeți, dar găsi un pretext să se despartă de ei seara și, schimbîndu-și veșmintele cu cele de călărie plecă la Steiul Lupului culcîndu-se la hanul cel mic pentru a fi gata dis-de-dimineață.

Nu se știe ce-a făcut Domnul Ravenswood în acea zi nenorocită. Noaptea tîrziu, ajunse la Steiul Lupului sculîndu-l din somn pe bătrînul Caleb Balderstone care încetase să-l mai aștepte. Zvonuri amestecate și tulburi despre moartea tragică a domnișoarei Ashton, despre cauza ei tainică, ajunseseră la urechea bătrînului care era foarte neliniștit gîndindu-se la stăpînul său.

Purtarea lui Ravenswood nu-i alină temerile. Rugăciunilor tremurînde ale majordomului ca să ia ceva în gură, Ravenswood la început nu le răspunse, apoi ceru pe un ton poruncitor vin, bînd în ciuda obiceiului său, destul de mult. Văzînd că stăpînul său nu vrea să mănînce, bătrînul îl rugă să-i îngăduie să-l conducă pînă-n cameră. După două sau trei rugăminți Ravenswood încuviință, în tăcere, din cap. Dar cînd Balderstone îl călăuzi spre o odaie care fusese mobilată destul de bine și în care dormise de la întoarcerea lui, Ravenswood se opri scurt în prag.

— Nu aici, spuse el aspru; du-mă-n camera în care a murit tata; camera în care a dormit ea în noaptea în care au stat la castel.

— Cine, stăpîne? îngînă Caleb prea speriat ca să mai știe ce vorbește.

— Ea, Lucy Ashton! Vrei să mă uci, bătrîne, silindu-mă să-i repet numele?

Caleb ar fi vrut să spună ceva despre starea jalnică în care se afla acea

încăpere, dar amuți văzînd furia și nerăbdarea ce se citeau pe fața stăpînului său; tremurînd și fără să scoată o vorbă îi lumină drumul, așeză lampa pe masa din camera goală și încercă să pregătească patul cînd stăpînul îi porunci să plece pe un ton care nu îngăduia răspuns. Bătrînul se retrase nu ca să se culce, ci ca să se roage; și din timp în timp se furișa pînă la ușa ca să vadă dacă Ravenswood s-a culcat. Pasul său greu, măsurat se auzea răsunînd pe podea și din cînd în cînd era întrerupt de gemete adînci; bătaii înăbușite cu călcîiul cizmei sale grele arătau că nefericitul e pradă deznădejdiei. Bătrînul se gîndea că dimineța, după care tînjea, nu va mai veni niciodată; dar timpul care se scurge fără grabă, dar și fără întîrziere oricît ar părea minții omenești de inegal, aduse în cele din urmă zorile, aruncînd o lumină roșietică peste zarea oceanului sclipitor. Era noiembrie și vremea era senină pentru acea lună. Un vînt dinspre răsărit suflase toată noaptea și fluxul mugea, mai aproape decît de obicei, de poalele steiurilor pe care era clădit castelul.

La prima rază de lumină, Caleb Balderstone se strecură din nou la ușa camerei lui Ravenswood și punînd ochiul într-o crăpătură văzu că stăpînul său măsoară două sau trei spade pe care le păstra într-o cameră alăturată. Alegînd una dintre ele Ravenswood murmură:

— E mai scurtă, lasă-l să aibă și acest avantaj așa cum le are pe celelalte.

Din ceea ce văzuse, Caleb Balderstone înțelese prea bine ce are de gînd să facă stăpînul său și cît de zadarnică ar fi orice vorbă din partea lui. De abia putu să se dea la o parte că stăpînul său ieși deodată și coborî în fugă către grajduri. Credinciosul slujitor îl urmă și din înfățișarea în neorînduială a hainelor, din expresia răvășită a feței lui Ravenswood înțelese că acesta nu închisese ochii nici o clipă în acea noapte. Îl găsi înșeuîndu-și calul, și Caleb, cu voce tremurîndă și mîini așijderea se oferî să-l ajute. Ravenswood îl îndepărtă fără să spună un cuvînt și ducînd fugarul în curte se pregăti să urce în șa cînd teama bătrînului dădu glas puternicei iubiri pe care o nutrea pentru stăpînul său și aruncîndu-se în genunchi la picioarele lui Ravenswood strigă:

— O, Doamne! O stăpîne! Omoară-mă dacă așa ți-e voia, dar nu te duce la pierzanie! Îngăduie doar o zi, iubitul meu stăpîn, căci marchizul de A. vine mîine și totul o să fie bine.

— Nu mai ai stăpîn, Caleb, zise Ravenswood străduindu-se să se smulgă din încheștarea servitorului său; de ce te agăți, bătrîne, de un turn

care se prăbușește?

— Ba am stăpîn, strigă Caleb neslăbindu-l, atîta timp cît moștenitorul neamului Ravenswood mai trăiește. Nu-s decît o slugă; dar m-am născut sluga tatălui, ba chiar a bunicului domniei-voastre. M-am născut pentru această familie, am trăit pentru ea, aș muri pentru ea! Rămîi acasă și totul va fi bine.

— Bine, zevzecule? Bine spui? strigă Ravenswood; sărman bătrîn, nimic în viață nu mai poate fi bine pentru mine și binecuvîntată fie clipa care va pune mai repede capăt acestei vieți.

Și spunînd așa se smulse din strînsoarea lui Caleb, se aruncă pe cal și porni spre poartă, dar întorcîndu-se o clipă îi aruncă o pungă doldora de aur.

— Caleb! spuse el cu un zîmbet groaznic. Te fac moștenitorul meu; și dînd pîteni calului coborî rîpa.

Aurul căzu pe jos, căci bătrînul fugi să se uite după stăpînul său văzînd că acesta o luase la stînga, spre o cărăruie îngustă și pe jumătate surpată care dădea pe malul mării printr-o crăpătură a stîncii și ducea într-un mic golfuleț unde de demult erau adăpostite bărcile castelului. Băgînd de seamă pe ce drum a luat-o, Caleb se grăbi spre meterezele dinspre răsărit de unde se vedea toată plaja pînă spre satul de la Limanul Lupului. Și de acolo îl zări pe stăpînul său mergînd în acea parte cît îl ducea de repede calul. Atunci îi trecu prin minte profeția blestemată, anume că lordul Ravenswoodului va pieri la Apa Știmei, adică la jumătatea drumului între turn și dunele de nisip de lîngă Limanul Lupului. Îl urmări cu privirea chiar pînă cînd ajunse la locul fatal, dar acolo îi pieri din ochi. Colonelul Ashton, setos de răzbunare, era la locul hotărît, măsurînd iarba cu pași grăbiți și cătînd cu nerăbdare către turn ca să pîndească sosirea dușmanului. Soarele se ridicase acum arătîndu-și talerul rotund în oglinda mării, așa că-l vedea deslușit pe călărețul care galopa spre el cu o grăbire ce arăta o nerăbdare la fel de mare ca a lui. Deodată silueta dispăru de parcă s-ar fi topit în aer. Ashton se frecă la ochi, crezînd că a văzut o nălucă, și apoi se grăbi spre locul cu pricina lîngă care se întîlni cu Balderstone care venea din partea cealaltă. Nu se vedea nici urmă de cal sau călăreț; pesemne că din cauza vîntului și a fluxului din ultima vreme hotarele nisipurilor mișcătoare se întinseseră nemăsurat de mult, iar nefericitul călăreț, în graba lui nebună, nu se ținuse pe la poalele stîncii după cum se vedea în urmele copitelor ci o luase pe drumul cel mai scurt și mai primejdios. Rămăsese o singură

urmă a soartei sale. O pană mare, neagră se desprinsese din pălărie și valurile mici ale fluxului în creștere i-o așternură lui Caleb la picioare. Bătrînul o luă, o uscă și o băgă în sîn.

Sătenii de la Limanul Lupului, speriați, veniră și ei, unii pe mal, alții în bărci, dar căutările lor rămaseră zadarnice. Adîncurile nisipurilor își țineau în gheare prada.

Povestirea noastră se apropie de sfîrșit. Marchizul de A., speriat de știrile înfricoșătoare și neliniștit pentru siguranța rudei sale, veni a doua zi să-i jalească pierderea; și după ce îi mai căută în zadar trupul, se întoarse să uite de cele întîmplate în vîltoarea politicii și a treburilor statului.

Caleb Balderstone nu uită însă. Dacă avuția l-ar fi putut mîngîia, bătrînețea lui era la adăpost de orice nevoi; dar viața își pierduse strălucirea pentru el. Toate simțămintele, toate gîndurile, mîndria, teama, plăcerea ori durerea se născuseră în umbra familiei care acum se prăbușise. De aceea nici ei nu – și mai ridica privirile, îi ocolea pe cei din jur și singura lui mîngăiere era să rătăcească prin camerele în care locuise Domnul Ravenswoodului. Mîncă fără să știe ce duce la gură și dormea fără să știe ce-i odihna; și cu o credință ce se întîlnește mai mult la cîini decît la oameni se topi pe picioare murind la un an după tragedia pe care v-am povestit-o.

Familia Ashton nu supraviețui nici ea multă vreme neamului Ravenswood. Mai întîi muri colonelul, ucis într-un duel în Flandra, după aceea sir William Ashton, iar Henry se săvîrși și el necăsătorit. Lady Ashton trăi pînă la adînci bătrînețe, singura rămasă în viață dintre toți nefericiții a căror soartă se sfîrșise atît de tragic datorită neîndurării ei. Nu știm și nu îndrăznim să spunem că în inima ei nu simțea remușcări și nu încerca să se împace cu cerurile pe care le mîniase; dar față de cei din juru-i nu arată nici o urmă de remușcare ori de căință. Rămase aceeași făptură îndrăzneată, trufașă și neîncovoiată ca înaintea nenorocirilor întîmplate. Un monument măreț de marmură îi înșiră numele, titlurile și virtuțile pe cînd victimele ei au rămas una cu pămîntul, fără piatră de mormînt ori inscripție.

---- Sfîrșit ----

În colecția
«ROMANUL DE DRAGOSTE»
au apărut:

40 Stefan Zweig	■ Suflate zbuciumate
41 Claude Anet	■ Mayerling
42 Charlotte Brontë	■ Jane Eyre
43 Alexandre Dumas	■ O aventură de dragoste
● Herminie
44 Jane Austen	■ Elinor și Marianne
45 George Călinescu	■ Cartea nunții
46 Henriette Yvonne Stahl	■ Pontiful
47 A.I. Kuprin	■ Duelul
48 Honoré de Balzac	■ Béatrix
49 Jan Otčenášek	■ Romeo, Julieta și întunericul
50 John Galsworthy	■ În așteptare
51 John Galsworthy	■ Pustietate în floare
52 Laurențiu Fulga	■ Moartea lui Orfeu
53 Alphonse Daudet	■ Sapho
54 Anka Kowalska	■ Sîmburele
55 Guy de Maupassant	■ Mai tare ca moartea
56 Somerset Maugham	■ Vălul pictat